

GOSTINSKA OPREMA
NOVO MESTO, Strelška 1, tel. 323-562, fax: 323-563

DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST

Akademija ob Baragovem spominskem dnevu

Dr. Šuštar častni občan Trebnje - Slavnostni govornik minister dr. Dular

TREBNJE - Ob rojstnem dnevu misijonarja in jezikoslovca Friderika Barage (29. junija 1797) praznuje trebnijska občina prvič Baragov spominski dan. Spominski dan bodo pričeli z mednarodnim rokometnim turnirjem v petek, 28. junija, ob 16. uri v športni dvorani. Na sobotni svečani akademiji v predavalnici Centra za izobraževanje in kulturo Trebnje ob 20. uri bo slavnostni govornik dr. Marjan Pavlin. Zatem bo prof. dr. France M. Dolinar govoril o Baragi in Slovencih, mag. France Baraga bo ob tej priložnosti popeljal udeležence akademije po razstavi "Baraga doma in po svetu."

Pol ure pred mašo, ki se bo v nedeljo pričela v Mali vasi ob 10. uri in jo bo vodil dr. Alojzij Šuštar, naj bi se pričel v Mali vasi koncert trebnijske godbe, po maši pa bodo nadškofu dr. Šuštarju podelili priznanje častnega občana občine Trebnje. Ob tej priložnosti bo slavnostni govornik kulturni minister dr. Janez Dular, nastopil pa bo še oktet Deseti brat.

Tragedija, imenovana Pionir

Socialna varnost vse slabša, nezaposlenih vse več - Pionirjevi delavci brez vsega - Zakaj v. d. direktorja noče podpisati predloga za uvedbo stečajnega postopka?

NOVO MESTO - Socialna varnost delavcev v dolenski regiji se slabša. Vse več je brezposelnih. Od leta 1992 do lanskega decembra je šlo v stečaj 19 firm z okoli 3.300 zaposlenimi, še pred stečajem pa so odpustili več kot 1.000 delavcev. Konec lanskega leta je bilo na novomeškem zavodu za zaposlovanje prijavljenih blizu 6.300 brezposelnih. Stopnja brezposelnosti v dolenski regiji je že več kot 14-odstotna, v črnomaljski občini pa že skoraj 20-odstotna. Na začetku letošnje pomladi je bilo v dolenski regiji zaposlenih 37.900 ljudi, a število se neustavljivo zmanjšuje, za kakih 1.000 na leto. O teh usodnih in za številne ljudi tragičnih stvareh je zadnjič tekla beseda v območni organizaciji Zveze svobodnih sindikatov.

Več kot tretjina brezposelnih je starejših ljudi oziroma so invalidi. Čakalna doba na zaposlitev se je podaljšala na več kot dve leti.

Seveda so taki ljudje obupani in ne vidijo pred sabo nobene prihodnosti. V tem času izgubijo tudi pravico do nadomestila in s tem do pomembnega, največkrat edinega vira preživetja zase in svoje družine. Stečajni postopki so običajno dolgotrajni, zaposleni, ki bi morali biti prvi na vrsti, pa iz na vse načine okrnjene stečajne mase ponavadi dobijo najmanj in zadnji ali pa sploh nič. "Tako naši delavci na lastni koži boleče občutijo delovanje tako imenovane pravne države," pravijo na sindikatu.

V primerjavi s tistim, kar doživ-

ljajo Pionirjevi delavci, pa so tisti, katerih podjetja so "sposobneži" vseh vrst pogнали v stečaj, v prav ugodnem položaju. Stečaj Pionirja bi bil za okoli 320 zaposlenih - od tega jih je 240 na čakalno - prava odrešitev. Stečajni postopek bi morali sprožiti že najmanj pred letom dni, če bi hoteli, da bi delavci vsaj nekaj dobili od propada, pravzaprav razsula podjetja, ki je bilo včasih ponos novomeškega in slovenskega gradbeništva. Sedaj pa vsi, ki so leta (tudi desetletja) ustvarjali podobo in vrednost Pionirja, ne bodo dobili tako rekoč nič. Še zaposlenim delavcem Pionir dolguje plače za več letošnjih in lanskih mesecev; isto velja za nadomestila za čas čakanja, da o regresu in drugih obveznostih sploh ne govorimo. Celo delavci, ki so

delali v tujini, niso dobili več plač. Stvar so pritirali tako daleč, da sedaj delavci zgolj zaradi upanja, da bodo kdaj kaj malega dobili iz stečajne mase, sami predlagajo stečaj firme in s tem seveda do-

(Nadaljevanje na 3. strani)

KOSTANJEVICA OB DNEVU DRŽAVNOSTI

KOSTANJEVICA - Pihalni orkester Kostanjevica pod taktirko Tonija Homana je v soboto, 22. junija, zvečer ob dnevu državnosti pripravil promenadni koncert.

Vroče cene za vozila
DAEWOO
že od 16.499 DEM
dalje!

Avta-hit
tel./fax: 068/26-077, 341-300

TRGOVINA NA VELIKO IN MALO
ENERGETSKO SVETOVANJE
RAZSTAVNI SALONI
MONTAŽA IN SERVISIRANJE
OGREVANJE, VODOVOD, PLIN
TAKOJŠNJA DOSTAVA BLAGA
ELEKTROMATERIAL IN MONTAŽA
HITRA IN KVALITETNA IZVEDBA
NAJMODERNEJŠI MATERIALI
INŽENIRING IN STORITVE
KOPALNICE NA KLJUČ
AVTOMATIZACIJA OGREVANJA

VEČ KOT TRGOVINA
Mlinarska pot 17
8000 Novo mesto
tel. 322 550, fax, 322 050

Pipe UNITAS
brezplačna montaža
ali popust 15 %
v mesecu juniju

Bienale, priložnost, da malo takih

NOVO MESTO - Dve leti sta naokrog in dolenska prestolnica se ponovno, tokrat že četrtič, vpisuje na zemljevid Slovenije kot pomembno kulturno središče. Vse do konca septembra bo Novo mesto tisti kraj, kamor bo treba in bo seveda tudi vredno stopiti vsa komur, ki mu je likovna in še posebej grafična umetnost ljubiteljska ali poklicna ljubezen. V Dolenjski galeriji bodo namreč jutri slovesno odprli 4. slovenski grafični bienale, ki poleg izbranega cvetobera slovenske grafične ustvarjalnosti ponuja še pogled v svet, tokrat k sosedu v Avstrijo z razstavo sodobne avstrijske grafike, in hkrati pogled na svetovni vrh, ki ga bodo na tem bienalu predstavljale grafike slovenskega mojstra Franciscusa de Goya. Obiskovalec si bo lahko ogledal tudi samostojno razstavo enega naših najboljših grafikov Bogdana Borčiča, lanskega nagrajenca bienala, in razstavo del Emilie Vedove, italijanskega umetnika, dobitnika letošnje evropske velike nagrade. Več izvrstne grafične umetnosti na enem mestu pri nas ta čas in vsaj naslednji dve leti ne bo mogoče videti.

A tudi to še ni vse. Ogled bienala bo mogoče združiti z obiskom katerega od petih glasbenih koncertov, ki se bodo zvrstili v času bienala v sklopu Novomeških poletnih večerov. Vrhunec bo nedvomno otvoritveni koncert svetovno znane pianistke Dubravke Tomšič - Srebotnjak v soboto, 29. junija, ob 20. uri v Domu kulture. 22. julija bo v atriju kapiteljske proštije koncert Mednarodnega godalnega orkestra Glasbene mladine, 23. avgusta v Muzejskih vrtovih koncert Al Capone Štrajh tria, 5. septembra pa bo na dvorišču grškega gradu muzikal Caffè teater - Arabella.

MOLEK
avtoservis - prodaja vozil - avtodeli
AVTODELI, Novo mesto
Kandijska 27
(pri vulkanizerstvu Mohorič)
Tel. 068/322-366

Danes v DOLENJSKEM LISTU

- stran 2:
• **Kakšna bo usoda Vinteksa?**
stran 6:
• **Zelena luč za tovarno na Malem Hudem?**
stran 7:
• **V Krškem še gradijo stanovanja**
stran 8:
• **V desetletju ob pol delovnih mest**
stran 10:
• **Svetla lučka le kulturni tolar**
stran 15:
• **Odperto in priprto okno v svet**
stran 16:
• **Trgovec Alojz in njegova pravica**

Država kot vrednota

Ta teden smo obhajali praznik, kakršnega Slovenci prej nismo mogli - dan državnosti. 25. junija pred petimi leti je namreč slovenska skupščina sprejela temeljno ustavno listino, ustavni zakon za njeno izvedbo in deklaracijo o neodvisnosti, s čimer je Slovenija stopila na samostojno državniško pot. Slovenci tokrat nismo zamudili priložnosti in smo razmere v svetu, ki so bile ugodne za tak korak, izkoristili. V petih letih samostojnosti je naša država svojo državnost učvrstila v mednarodnih okvirih, saj je Slovenija postala članica vseh pomembnih mednarodnih organizacij in stopila tudi na prag Evropske unije ter Nata, hkrati ko v mednarodni skupnosti postaja vse bolj prepoznavna, in to v pozitivnem smislu. Razlogov za zadovoljstvo dovolj. Vendar se prazničnemu počutju, ki se hrani iz spomina na rojstvo naše države, pritiha nekaj nelagodnega. Ob dogodkih in dejstvih osamosvajanja spomin nosi v sebi še nekaj, kar ni tako oprijemljivo, a je bilo enako pomembno kot dejanja sama - enotno skupno voljo. Te zdaj nikakor ne zmoremo več in se po stari in grdi slovenski razvadi grdo gledamo izza vseh mogočih plotov.

Ko smo pred petimi leti odločno stopili med tiste narode sveta, ki so polno udeleženi ne samo kot etnične skupnosti ampak tudi kot moderni politični subjekti s svojo državo, smo vzneseno govorili o uresničenju stoletnih sanj ubogega od tujcev tlačnega in izkoriščenega naroda, ki si poslej, če si besednjak sposodimo pri Cankarju, piše sodbu sam, ne piše mu jih več ne brat ne tujec. Zdaj, ko državo končno imamo, pa je videti, kot da nam ni dosti mar zanjo. Od naroda, ki je po lastni državi dolgo hrepenel, vsaj poldrugo stoletje, če ne že več, bi upravičeno pričakovali vsaj toliko, da bi svojo državo čutil kot eno od tistih vrednot, ki presegajo ožino vsakdanjih strankarskih, ideoloških, nazorskih in kaj vem kakšnih še interesov.

MILAN MARKELJ

POČASTITEV PRAZNIKA

NOVO MESTO - Na predvečer dneva državnosti, 24. junija, je bila na Novem trgu osrednja slovesnost, s katero so počastili državni praznik. Župan mestne občine Franci Koncilija je v daljšem in skrbno pripravljenem govoru očrtal razvoj slovenskega nacionalnega prebujanja in zorenje lastne države ter se kritično zaustavil ob sedanjih razmerah, ki v nekaterih ozirom niso v prid slovenski državi. V kulturnem programu so recitatorji brali izbrane odlomke iz del slovenskih pisateljev, pesnikov in razumnikov, nastopili pa so še mestna godba na pihala, citrar, oktet Adoramus in vokalno-instrumentalna skupina Sonce in Zarja.

VREME

Danes bo še zmerno oblačno vreme, jutri in v soboto sončno, v nedeljo pa spet nevihte.

BRUSNIŠKI PRAZNIK ČEŠENJ USPEL KLJUB DEŽJU - Tako kot že nekaj let zapored je bil tudi letošnji brusniški praznik češenj minulo nedeljo pravi praznik za to podgorsko krajevno skupnost. Tega jim ni preprečilo niti slabo vreme. Na prireditvi, ki sta jo organizirala brusniška krajevna skupnost in tamkajšnje gasilsko društvo, se je resda zbralo nekoliko manj ljudi kot lani, ko so imeli lepše vreme, vendar so obiskovalci kljub temu imeli kaj videti, od razstave češenj, češnjevih in drugih doma pripravljenih jedi, ki so jih lahko tudi kupili, do popoldanske povorke kmečkih voz, kjer so prikazovali stare kmečke običaje. Nastopila je tudi kostanjeviška godba z mažuretkami ter znani Brajdimir in Berta. Žirija se je odločila, da bo kraljica češenj do naslednjega praznika domačinka Lidija Lenarčič iz Brusnic. Na fotografiji so obiskovalci, ki so se ustavili za mizo, kjer so prodajali domač češnjeve liker. (Foto: J. Dornič)

KO PRIDEMO NA SRED VASI, ZAVRISKAMO NA VSE STRANI... - Tako so naslovili letošnji 27. šentviški tabor pevskih zborov, ki se ga je v nedeljo, 23. junija, kljub slabemu vremenu udeležilo kar 233 od 244 prijavljenih pevskih zborov iz vseh krajev Slovenije pa tudi iz zamejstva. "Slovenska trma in ljubezen do petja sta glavni razlog, da je danes tukaj več kot 6 tisoč pevcev," je povedal Jernej Lampret, župan Ivančine Gorice. Zato tudi država ne bi smela biti tako brezbržna do ljubiteljskega petja in nasploh kulture. Da je šentvid pri Stični resnično prava prestolnica slovenske ljudske pesmi, je med drugim dejal etnolog dr. Boris Kuhar, ki je, glede na letošnjo temo srečanja - vasovanje, na simpatičen način obujal spomine na ta lepi običaj. Med petjem, ko je zborom dirigiral Igor Švara, sta na to temo recitala tudi Simona in Gregor Zorc. Prireditve je popestril tudi pihalni orkester Videm Krško. Deževni in turbni dan je tako za tiste, ki smo bili deležni vselega vzdušja na šentviškem taboru, prav po zaslugi navdušenih pevcev, postal bolj sončen. (Foto: L. Murn)

Slovenija - dežela mamil?

So droge škodljive in ali jih je možno izkoreniniti, je malodane pretežno vprašanje za deželo, kot je Slovenija. Ob dejstvu, da je v deželi kultura pitja vina nekako na začetni stopnji, je znano, da je na voljo obilo vina in najbrž nič manj močnejših alkoholnih pijač nadzorovanega porekla. Žganjekuha je tako rekoč del ljudskega izročila, zoper katero se sicer brezuspešno bojujejo registrirani industrijski varilci piva in žganja. Včasih kdo v deželi tudi ostrmi ob poročilu o nadjbi in poznejšem uničenju nasadov konoplje. Večkrat pokopljejo kakšnega ušvalca, ki ni poznal prave mere. Kdaj so nazadnje klicali na odgovor. starše, ki s svojo brezbriznostjo potiskajo potomstvo v objem mamil. Upajmo da, kar zadeva uživanje nezakonitih drog, Slovenija še ni zabredla tako globoko kot zahodna Evropa. Vendar tudi Evropa mamil trka na vrata. Slovenija se ji postavlja v bran z mnogimi sredstvi, tudi z akcijo Veter v laseh, ki naj bi zlasti mladim sporočila med drugim, da je svet lep tudi brez drog. Kljub temu pa je slišati o uživanju mamil celo v šoli, tudi osnovni. Kaj storiti, da bi omejili uživanje in prodajo mamil? Je uživanje drog pereč problem? Kaj štejete k drogam? O drogah se povedali v tokratni anketi:

JOŽE BANOVEC, orodjar iz Črnomlja: "Učinkovite bi bile strožje kazni za preprodajalce drog, poostri bi morali tudi nadzor v lokalih, zlasti tistih, o katerih ne gre okrog najboljši glas. Opozoril o nevarnostih jemanja drog je veliko, a mladi so pač mladi in delajo neumnosti. Tudi denar naredi svoje: kdor ga nima, si drog ne more privoščiti."

MARIJA MAVRETIČ, šivilja iz Drašičev: "Največjo odgovornost pri tem imajo starši, ti bi se morali z otroki veliko pogovarjati o nevarnostih in posledicah jemanja drog. Na to bi morali opozarjati vse leto in ne le občasno tudi vsi ostali, ki sodelujejo pri vzgoji otrok. Za preprodajalce mamil bi morali uvesti strožje kazni, za narkomane pa več zavodov za zdravljenje."

BOJAN VOJNOVIČ, osmošolec iz Novega mesta: "Sam droge nisem še nikoli poskusil in sem trdno odločen, da je tudi ne bom. Sošolci so se o tem veliko pogovarjali, nisem pa videl nikogar, ki bi se drogirali. V šoli so nas od tega pogubnega dejanja morda še preveč odganjali, od vsakega posameznika pa je odvisno, ali bo ubogal nasvete ali ne."

MARIJA LEVSTIK, socialna delavka na OŠ Zbora odposlancev Kočevje: "Dolžnost staršev in vseh nas je, da otrokom nudimo občutek varnosti in pripadnosti ter da jim damo vedeti, da niso samo številka, ampak osebnost, ki ji posvečamo pozornost. Otrokom moramo ponuditi različne oblike izvenšolskih dejavnosti, ki bi jih lahko zaposlile. V tem vidim rešitev, nikakor pa ne v represiji."

JOŽE PETELIN, električar iz Ribnice: "V prvi vrsti so starši tisti, ki bi se morali bolj zanimati za svoje otroke, na drugem mestu je šola. Tudi celotna družba bi morala temu problemu posvečati več pozornosti. Tako bi tudi na televiziji morali o tem več govoriti in otroke seznanjati. Tam, kjer se je droga že pojavila, pa bi morala policija strogo nastopiti."

ANICA HRIBAR, profesorica biologije, zaposlena na občini Brežice: "Droge mogoče niso tako razširjene, kot zatrujejo. Vendar so prisotne. Mladi poskušajo najprej s cigaretami in alkoholom, potem pridejo tudi na močnejše droge. Mladina ni dosti zaposlena. Problem izhaja iz družin, kjer imajo starši premalo časa in ljubezni za otroke, ki se zato zatekajo drugam."

MARJETA JANKOVIČ, višja upravna delavka iz Kostanjevice: "Droge so tudi v naši državi, predvsem med mladimi, predstavlja problem, zato bi se morali s tem vprašanjem čimprej soočiti. Med mladimi in starši ter učitelji je premalo sodelovanja in pogovorov. Pomembnejše od prepovedi je izobraževanje in seznanjanje mladih z nevarnostmi in posledicami drog."

ALEKSANDRA NOVŠAK, sodelavka turistične agencije Mobil v Sevnici: "Narkomanija je zelo resen problem, gotovo pa je, da se ga ne da uspešno lotiti, kaj šele odpraviti, s kampanjskimi akcijami, kakršna je na primer 'Veter v laseh'. Gotovo bi precej lahko prispevala država, če bi več vlagala na primer v šport, še največ pa lahko stori količnik urejena družina."

PETRA ZALOŽNIK, dijakinja 4. letnika novomeške gimnazije, doma iz Trebnjega: "Jasno, da sem proti mamilom, toda prepričana sem, da bi moral vsak sam ugotoviti, kaj mora in zmore storiti, da ne bi zabredel v takšno nevarno in, žal, dostikrat usodno skušnjo, preden poskusi mamilo in postane zasvojen. Moraš pa biti trden."

Letošnji kresnik Ptičji hiši

Na Jurčičevi domačiji na Muljavi podelili kresnika 96 za najboljše slovenski roman lanskega leta Berti Bojetu - Okrogla miza pisateljev in slikarska razstava

MULJAVA - Najdaljši dan v letu je na Jurčičevi domačiji na Muljavi tudi letos minil v znamenju slovenskih likovnih in literarnih ustvarjalcev. V petek, 21. junija, popoldne so se pisatelji na okrogli mizi spraševali, ali je na Slovenskem sploh vredno pisati romane, v večernih urah so v tamkajšnji galeriji odprli razstavo likovnih del, ki so nastala na letošnjem ekstemporu v začetku tega meseca, malo pred deseto uro zvečer pa so podelili še kresnika, literarno nagrado za najboljši slovenski roman lanskega leta.

Za kresnika, ki ga že peto leto zapored podeljuje Društvo slovenskih pisateljev in časniki Delo, se je potegovalo 47 domačih romanov, v končni izbor pa jih je prišlo pet: "Ptičja hiša" Berte Bojetu, "Stesnitev" Florjana Lipuša, "Cimre" Maje Novak, "Stara hiša" Marka Sterleta in "1895, potres" Janija Virka. Žirija, ki jo je vodila docentka za slovensko književnost na mariborski Pedagoški fakulteti dr. Silvija Borovnik, kot predstavnik bralcev pa je v nji sodeloval tudi novomeški rojak dr. Milček Komelj, se je med enournim "zaporom" v Jurčičevi rojstni sobi odločila, da odličje in denarno nagrado v vrednosti 10.000 nemških mark podeli pisateljici Berti Bojetu za roman Ptičja hiša, ki je izšel pri založbi Wieser. V obrazložitvi so člani žirije zapisali, da je avtorica naselila svoj roman s številnimi dosledno izpeljanimi simboli in podobami, hkrati pa s silovito željo po dostojnem, neokrnjenem življenju, z vztrajno željo po človeški strpnosti in svobodi. Nagradjenka je nato s plamenico in v spremstvu pojočih kresnic odšla do velikega kresa in ga prižgala.

Likovni ustvarjalci so prav tako prejeli odličja za dela, ki so jih ustvarili na sedmem ekstemporu. Prvo nagrado je prejela Ana Cajnko, drugo nagrado Nevenka Rojec in Olga Jerant, tretjo nagrado pa Vesna Kovač, Pavle Šurk in Jože Trontelj. Posebe nagrade so podelili še tistim, ki so slikali panjske končnice, med na-

grajenci pa je tudi ljubiteljska slikarka Marija Oberstar iz Novega mesta, ki je prejela nagrado za tri panjske končnice, poslikane z motivi iz Jurčičevega Desetega brata.

M. MARKELJ

PREDSEDNIK SLS JANEZ PODOBNIK V NOvem MESTU - Prejšnji teden je občinski odbor SLS v Novem mestu organiziral okroglo mizo o problemih brezposelnosti, ki se je (po daljši zamudi) udeležil tudi predsednik stranke Marjan Podobnik. (Foto: J. Dornič)

KRESNIK PODELJEN - Pisateljica Berta Bojetu prejema kresnika iz rok direktorja Dela Tita Dobrška. (Foto: MiM)

• Resnicoljubnost je srce morale (Huxley)

• Dolžnost je trda, pa ravno v dolžnosti mora človek dokazati, kaj je v njem. (Goethe)

"Ne ponujamo zgodbe o uspehu"

Na okrogli mizi o nezaposlenosti v Novem mestu sodeloval tudi predsednik Slovenske ljudske stranke Marjan Podobnik - V dolenjski regiji brez dela že 6000 ljudi

NOVO MESTO - Prejšnji torek je bila v sejni sobi novomeške občine okrogla miza o možnostih zmanjševanja nezaposlenosti, ki jo je organizirala Slovenska ljudska stranka. Poleg predsednika stranke Marjana Podobnika in predsednika novomeškega občinskega odbora SLS Toneta Hrovata so sodelovali še Frane Smerdu, direktor novomeškega Zavoda za zaposlovanje, Jože Miklič, sekretar območne organizacije Zveze svobodnih sindikatov za Dolenjsko in Janez Oven, predsednik odbora obrtnikov in podjetnikov pri SLS.

"Ne skrbi me rezultat volitev, ampak prihodnost Slovenije, saj se mi zdi, da smo na gospodarskem področju že precej zavozili," je dejal Podobnik in nadaljeval, da nam pri tem ne bo pomagalo niti vključevanje v Evropsko uni-

jo, če se sami ne bomo lotili vprašanja brezposelnosti. Predlagal je, naj bi država z ugodnimi krediti spodbudila investicije, zmanjšala dajatve v gospodarstvu in s tem povečala konkurenčnost naših podjetij, preprečila odliv akumulacije v tujino in zajela ves bruto nacionalni dohodek ter ga obdavčila. "SLS ne bo ponujala zgodbe o uspehu, ker meni, da je potrebno odkrito povedati, kje smo živeli preko svojih zmognosti in kako naprej, da bomo uspešni," je dejal Podobnik.

Direktor novomeškega zavoda za zaposlovanje je povedal, da je na Dolenjskem in v Beli krajini

trenutno okrog 6.000 brezposelnih, to pa pomeni 4 - 5 odstotni delež vseh brezposelnih v Sloveniji in 14 odstotni delež brezposelnih v regiji. Več kot polovica brezposelnih so nekvalificirani delavci. Za reševanje brezposelnosti teče v okviru zavoda več projektov: od prekvalifikacij, dokvalifikacij, samozaposlovanja, javnih del in sofinanciranja pripravništva do klubov za iskanje zaposlitve. Jože Miklič iz sindikata pa je poudaril, da je največji problem struktura brezposelnosti, saj je med brezposelnimi največ taksnih, ki so starejši od 40 let in ne dobijo zaposlitve, in mladih, ki še niso dobili prve zaposlitve.

Janez Oven je menil, da je država naredila napako, ker je najprej reševala banke in ne tistih, ki ustvarjajo novo vrednost. Poudaril je, da nas Evropa bolj potrebuje kot mi njo, zato bi morali to izkoristiti.

J. DORNIČ

SLAVNOSTNA MAŠA V ROGU - V nedeljo je bila pod Krenom v Kočevskem Rogu svečana maša za množično pobite domobrance in vse druge žrtve. Daroval jo je ljubljanski nadškof dr. Alojzij Šuštar z več kot 30 duhovniki. Nadškof dr. Šuštar je v svojem govoru poudaril, da naj bi bila slavnostna maša, ki so jo prisostvovali, še prav posebna slovesnost zato, "da začnemo odpustiti sebi in drugim in da tako ponovno začnemo narodno spravo, ki je sama po sebi zelo težka". Po maši, ki se je je letos tudi zaradi slabega vremena udeležilo precej manj ljudi kot ob lanskoletni 50. obletnici poboja, je sledil krajši kulturni program, v katerem je nastopil mešani pevski zbor iz Ribnice, dr. Zvone Arnež in dr. Tine Velikonja pa sta spregovorila o naši polpretekli zgodovini. Spominsko slovesnost so zaključili z domobransko himno Moja domovina. (Foto: M. L.-S.)

Kakšna bo usoda Vinteksa?

O viniškem podjetju prav danes potekajo pogovori z ministroma Metodrom Dragonjo in Tonetom Ropom

VINICA - Januarja lani je bilo predvsem zato, da ohranijo delovna mesta v viniškem Novoteksu, ki je šel z matično tovarno iz Novega mesta v stečaj, ustanovljeno podjetje Vinteks. Najle je prostore in opremo Novoteksa, prav tu pa se začnejo največje težave mladega podjetja.

Najemnina za opremo sicer ni velika, saj je v glavnem stara in že odpisana, prav zaradi zastarelosti pa imajo v tovarni težave z doseganjem norm. Tudi poraba električne energije in kurilnega olja je zaradi zastarelosti opreme precej razsipna. Zelo velik strošek pa je za Vinteks najemnina za prostore, zato so razmišljali, da bi jih odkupili. Glede na to, da je Novoteks v stečajnem postopku, viniškega dela te tovarne pa ni moč obravnavati ločeno, bi Vinteks lahko trenutno prostore Novoteksa v Vinici res odkupil. Toda ker licitacije še ni bilo, velja le

cena sodnega cenilca, ta pa je po besedah direktorja Vinteksa Jožeta Starešiniča občutno previsoka. "Cena kv. metra Vinteksa v Vinici je okrog petkrat višja, kot so bile prodane nekatere manjše tovarne v Črnomlju, ki so bile starejše od naše," pravi Starešinič.

O nadaljnji usodi tovarne v Vinici imajo prav danes predstavniki Vinteksa pogovore z ministrom za gospodarske dejavnosti Metodrom Dragonjo in ministrom za delo, družino in socialna vprašanja Tonetom Ropom. Starešinič upa, da bo državi kaj do 180 zaposlenih v najjužnejšem delu Slovenije, kjer delovnih mest ni na pretek. Toliko bolj, ker imajo dovolj dela in ker jim je s trdim delom in odrekanjem uspešno obdržati kupce, tudi nekaj tistih, ki so potegnili krajši konec ob stečaju Novoteksa v Novem mestu.

M. B.-J.

Ljubljansko pismo

Smo bolj strpni, kot se kaže v pismih bralcev

Iz raziskave javnega mnenja: upor je bil nujen, poboji pa zločin

LJUBLJANA - Center za raziskovanje javnega mnenja in množičnih komunikacij pri Fakulteti za družbene vede v Ljubljani je nedavno tega predstavil rezultate obsežne javnomnenjske raziskave o odnosu Slovencev do preteklosti. Poglavitna ugotovitev pove, da Slovenci dobro poznamo zgodovino in smo zelo strpni do različnih, tudi spornih dogodkov iz narodove preteklosti. Delež tistih (pogojno rečeno, z desne ali leve), ki bi želeli radikalen obračun s preteklostjo, je majhen. Slovenci smo veliko bolj obrnjeni na prihodnost kot v preteklost.

Raziskava nudi povsem drugačno podobo, ko gre za naš odnos do preteklosti, kot je izpričan v sredstvih javnega obveščanja in njihovih "pismih bralcev". Zanimivo je še, da po večinski oceni anketiranih v letih po vojni sploh nismo živeli tako slabo, kot vztrajno trdijo nasprotniki socialističnega obdobja naše novejšje zgodovine.

Po oceni anketirancev je bila stopnja političnih svoboščin in človekovih pravic v zadnjem obdobju pred drugo svetovno vojno in v prvem obdobju po

njej zelo nizka. Z demokratičnimi spremembami v začetku 90. let pa se seveda dviga, saj je zanemarljiv odstotek tistih, ki menijo, da to ni res.

Sodeč po tem, kar govorijo politiki na javnih nastopih in kar nam ponujajo sredstva javnega obveščanja, bi lahko sklepali, da se Slovenci vse bolj delimo na "bele" in "rdeče" in da smo zelo negativno nastrojeni do tega prelomnega obdobja v novejši zgodovini. Omenjena raziskava pa kaže, da ni tako.

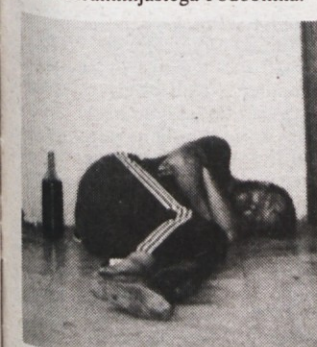
Če bi odgovore nekotično poenostavili, bi lahko trdili, da je povprečen Slovenec kritičen do pojavov domobranstva in prepričan, da je bil odpor proti okupatorjem nujen. Nič manj pa ni javno mnenje kritično tudi do ravnanja tistih, ki so po vojni zagrešili množične poboje svojih ideoloških in vojaških nasprotnikov. Skoraj 70 odstotkov vprašanih odločno obsoja ta dejanja.

V javnosti se vse bolj lomijo kopja tudi glede ocene najpomembnejših voditeljev v času druge svetovne vojne in v desetletjih po njej. Sestavljalci vprašalnika so hoteli izmeriti javnomnenjski utrip ocenjevanja zgodovinske vloge dveh najvidnejših komunistov in voditeljev socialistične Jugoslavije, Josipa Broza Tita in Edvarda Kardelja. Odgovori so za marsikoga presenetljivi, saj kažejo, da sta oba revolucionarja v zavesti večine povprečnih Slovencev dobro zapisana. Iz odgovorov na anketo lahko razberemo, da Titovo zgodovinsko vlogo ugodno ocenjuje kar 83 odstotkov anketirancev. Kardeljev ugled je znatno manjši, saj Kardelja kot pozitivno zgodovinsko osebnost označuje manj kot polovica (45,1 odstotka) vprašanih Slovencev. VINKO BLATNIK

PRAVOPIS - V knjižnem klubu Svet knjige žal ne ponujajo Slovenskega pravopisa. Pa bi bilo dobro in koristno. Novomeška LDS bi ga gotovo kupila, prav pa bi bilo, ko bi ga imeli tudi na upravi knjižnega kluba. Tako ne bi eni in drugi pisali Novo Mesto, namesto Novo mesto. Novomeška LDS ima tako napačno zapisano ime našega mesta kar v glavi svojih dopisov, Svet knjige pa to napačno pisanje dosledno uporablja v vabilu k nakupu in prenovljeni novomeške klubske prostore. V LDS bi, če bi imeli pravopis, vabilu pravilno zapisali ime kraja Smarješke Toplice (ne toplice), naša prihodnost ne bi bila njihova spačena prihodnost, poučili pa bi se tudi, da je lahko naloga še tako velika, se privednik velik sredi stavka ne piše z veliko začetnico, kvečjemu če ne gre za Velikega vodjo.

MIKLOŠIČ - Na pravilno pisanje se nanaša tudi tale bodička. Miklošič je bil eden največjih slovenskih in slovanskih jezikoslovcev. In po njem je tiskovni predstavnik slovenske SLS v sporočilu ob obisku njihovega možaka Podobnika v Novem mestu prekrstil za jezikovne finese prav nič nadarjenega novomeškega sindikalista Jožeta Mikliča. Pa tudi Fran Miklošič ni bil kakšen vnet sindikalist...

ZAMUDA - Sicer pa je Marjan Podobnik na napovedani pogovor v občinski sejni dvorani krepko zamudil. Opravičil se je, češ da so pri Lojzetu Slaku v zidanih na Trški gori pili izvrstno frankinjo. No, ti isti, ki so ga kljub vsemu čakali, so si želejo lahko tešiti s cvičkom, ki so ga točili v čast predsednikovega obiska za improviziranim pušen šankom pred občinsko stavbo. Poročevalca slovenskega radia in novomeške televizije pa sta očitno zadržta abstinenta, saj ju tudi s cvičkom niso mogli zadržati, da bi počakala frankinjastega Podobnika.

BLAGOR MU, KI SE SPOČIJE - Pravijo, da je mirna vest najmejše zglavje. Možak na fotografiji gre za nedavno okrepitev novomeškega klošarskega moštva - pa kaže, da se da sredi belega dne trdno zaspati tudi v arkadnem hodniku na novomeškem Glavnem trgu. Samo v tem primeru ni bila odločilna mirna vest, ampak alkohol. V soparnem poletnem popoldnevu so ga pod njim prijetno hladile marmorne ploščice.

Ena gospa je rekla, da se bo vodstvo novomeške SKD včlanilo v aeroklub. Zamerili so se Peterletu, treba bo leteti...

Suhokranjski drobiž

ŠPORTNI USPEHI - Že dalj časa v osnovni šoli Žužemberk posvečajo športu veliko pozornosti, zato tudi uspehi ni izostali. Kopica pokalov priča, da so mladi športniki na pravi poti. Najbolj zaslužen za uspehe je prof. Bojan Brulc. Med glavne uspehe nedvomno sodi naslov državnih prvakov v odbojki za starejše dečke in drugo mesto v tekmovalni zbirki na najboljšo šolo na področju športa v Mestni občini Novo mesto. K uspehu so veliko pripomogli tudi zunanji sodelavci šole. Ob petkovih prireditvah se je ravnateljica Jelka Mrvar zahvalila in izročila knjižne nagrade trem mentorjem Darku Pučju, Tomu Pečarju in Zdravku Plutu. Zunanji sodelavci so po trikrat tedensko urili mlade športnike in športnice. Vsaka jim čast!

IZVRSTEN VODIČ - Dober poznavalec kraja pa tudi železarne na Dvoru je Mirko Repar. Pred kratkim je vodil skupino učiteljev z Otočca in jim debelo uro razkazoval poslopja nekdanje železarne, razstavo, vmes pa je tudi povedal marsikatero zanimivost.

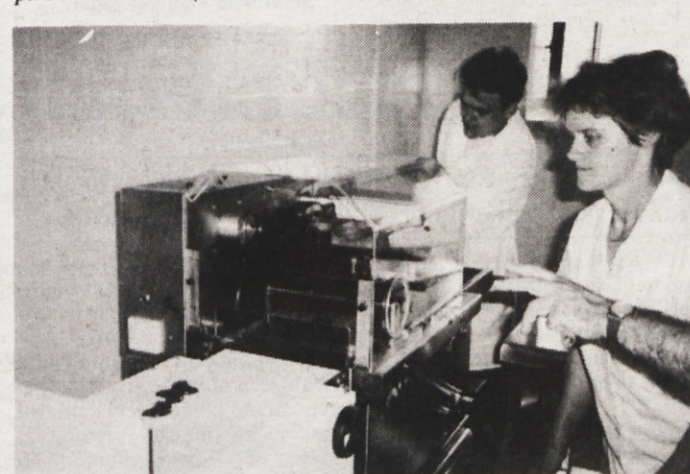
110 LET ŠOLE V ŠMIHELU - V Šmihelu so imeli v tem šolskem letu 110 let staro šolo, ki čaka na temeljito obnovo, 25 učencev, ki tudi vneto čakajo na prenovljene prostore, en računalnik, katerega je poklonil Telekom in dve prizidevalni učilnici, ki v tem letu in še nekaj let nazaj skrbi za šolo, učence in za vse kulturne prireditve, ki se v vasi dogajajo. Da ne pozabimo tudi njihovo skrb za gasilski podmladek in še kaj.

SLOVENSKI IN ITALIJANSKI POSLOVNEŽI - Med prireditvami ob sejmu Dnevi obrti in podjetništva v Novem mestu, o katerih poročamo še na gospodarski strani, je po pomembnosti izstopala slovensko-italijanska poslovna konferenca. Na njej se je minulo soboto v medsebojnih poslovnih pogovorih srečalo 72 italijanskih in čez 40 slovenskih podjetnikov, ki se zanimajo za sodelovanje na meddržavni ravni. Meddržavnemu gospodarsko srečanje so pozdravili tudi: italijanski ambasador v Sloveniji dr. Massimo Spinetti (na sliki), predstavnik slovenske ambasade v Rimu in predsednik province Brescia. Konferenca je bila obenem tudi 7. poslovno srečanje med gospodarstvom Novega mesta in Brescia. (Foto: B. D. G.)

NAJLEPŠE DARILO PRAZNIKU - Ob zaključku šolskega leta in ob dnevu državnosti je bila v petek, 21. junija, zvečer v osnovni šoli Žužemberk kulturna prireditev, na kateri so nastopili otroški pevski zbor pod vodstvom Cvetke Hribar iz Vavte vasi, otroški pevski zbor iz Muljave pod vodstvom Lorene Mihelač in otroški pevski zbori iz Ajdovca, Dvora in Žužemberka pod vodstvom Aleša Makovca. Učenci so tudi predstavili nove raziskovalne naloge, ki so jih pripravili skupaj s svojimi mentorji. Gostja prireditve etnologinja Marinka Dražumerič je bila navdušena nad širino in kvaliteto izvedenih nalog. Skupaj jih je bilo predstavljeno 9, pri njih pa je sodelovalo kar 71 učencev in 7 mentorjev osnovne šole Žužemberk in njenih podružničnih šol. Na koncu prireditve so vsem sodelujočim v raziskovalnih nalogah podelili priznanja in knjižne nagrade. Proglasili so tudi športnika leta. Med dečki je ta naslov osvojil Tomaž Struna, med dekleti pa Bernarda Pirc. (Foto: S. Mirtič)

V PEKARNI - V pekarni KZ Suha krajina je zaposlenih 19 delavcev, za drugo leto, ko bo proizvodnja stekla v dveh izmenah, pa naj bi delo dobilo še okoli 10 ljudi. Na sliki: priprava stroja za oblikanje piškotov s čokolado. (Foto: A. B.)

Dobrote iz žužemberške kašče

KZ Suha krajina je v nekdanji grajski kašči uredila pekarno za piškote in mehkega peciva - Prihodnje leto še ena izmena - Dodatno delo za 20 suhokranjskih kmetij

ŽUŽEMBERK - Sredi Žužemberka, v stari stavbi, v kateri je bila nekdanja grajska kašča, nazadnje pa dom TVD Partizan, je Kmetijska zadruga Suha krajina uredila svojo pekarno. To smo leta 1990 precej zanemarljivo stavbo kupili, še nismo vedeli, kaj bomo z njo, kupili smo jo zato, ker se drži naših prostorov in nam nikakor ne bi bilo prav, ko bi jo kupil kdo drug," pripoveduje direktor zadruge Janko Skube. Potem je zadruga dobila posel pri dobavi novoletnih daril za otroke, največ težav pa so imeli z nabavo piškotov in napolitank. "Tako se je rodila ideja, da bi uredili svojo pekarno. V novomeški KZ Krka, katere temeljna zadruga organizacija smo takrat bili, za to niso bili navdušeni in smo se stvari lotili šele potem, ko smo se osamosvojili, po letu 1993."

Odločili so se za peko piškotov. "To je bil za nas zelo velik zalogaj, saj toliko svojega denarja nismo imeli, v žšpanovijo pa tudi nismo hoteli." Obnova in prenova stavbe je veljala okoli 50 milijonov tolarjev, oprema za pekarno - večino so je uvozili iz Italije - pa več kot pol milijona mark. Odločili so se za kekse višjega cenovnega razreda, mehka peciva, kot so krofi (za pusta so jih v Žužemberku prodali 4.000), biskviti in torte, ter za tako

imenovani zdravi oziroma dietetični program. "Vsi tehnološki postopki in recepture so naše," se pohvali direktor, "naše proizvode pa prodajamo pod blagovno znamko Dobrote iz grajske kašče."

Sedaj - pekarna je zares začela delati konec maja - te dobrote prodajajo le v svojih trgovinah, delajo pa tudi po naročilu za občeti, birmo, obhajila, praznike in druge podobne priložnosti.

Tragedija, imenovana Pionir

(Nadaljevanje s 1. strani)

končno izgubo delovnega mesta. "Pionir in vse, kar se je z njim dogajalo in se še, je tragedija za zaposlene in njihove družine, najtežje pa je starejšim delavcem, bolnim, ki nadomestila za bolniško do 30 dni, ki jo mora plačevati podjetje, sploh ne dobijo, za Bosance," pravi Pionirjev sindikalist Čelesnik. "Sindikat je vseskozi opozarjal na probleme, a se nikogar od odgovornih ni nič prišlo. Že več kot leto dni obstajajo vsi razlogi za uvedbo stečajnega postopka. Sedaj, ko je že vse prepozno in zamujeno, so opravili razne kontrole, in celo kriminalisti se zanimajo za razne barabije, kraje in raznašanje premoženja."

A vse to je zvonjenje po toči! V tak obup so pritirali ljudi, da je starejši Pionirjev delavec spraval, kaj bi dobila njegova družina, če se ubije. Svoje življenje za preživetje družine! Kot v najhujših časih sovražne okupacije! "Pi-

onir nima lastne produkcije, premoženje se je stopilo, s privatizacijo, prodajami in razprodajami so ga raznesli. Hipotekarni upniki so se izplačali z javnimi prodajami in dražbami in tako med upniki skoraj ni banke, ampak so večinoma nemočni delavci in manjše firme, ki se niso mogle dokopati do Pionirjevega premoženja."

Pa to še ni vse. Stečaj bi bil za še zaposlene Pionirjeve delavce

PROPAD PIONIRJA - Pionirjevo premoženje so zapravili, uničili in pokradli. Kaj bo z delavci, očitno nikomur nič mar. (Foto: A. B.)

RAGLJINE POČITNICE NA PREVOLAH

PREVOLE - Tudi letos so na Prevolah organizirali tradicionalne Ragljine počitnice. Od 1. do 8. julija bo tam preživljala počitniške dni že druga izmena otrok, ki se bo zabavala na najrazličnejše načine: s športnimi igrami, pohodi, ogledi raznih zanimivosti itd.

Plin še v dveh mestnih KS

Te dni začetek gradnje v KS Kandija-Grm in Majde Šilc

NOVO MESTO - Novomeška Komunalna bo letos gradila plinovodno omrežje na območju KS Kandija-Grm in Majda Šilc. To je zadnje veliko novomeško območje, ki še ni plinificirano. Za ob-

močje Grma, Majde Šilc, Žabje in Gotne vasi ter Čikave bo treba zgraditi merilno regulacijsko postajo, kar bo stalo več kot 35 milijonov tolarjev, kar bi seveda pomenilo toliko manj sredstev za omrežje. Začasno so ta problem rešili s povezavo s Šmihelom, tako da se bo ves ta del oskrboval s plinom iz merilne regulacijske postaje Drska.

Letos bo Komunalna delno plinificirala ulice: Nad mlino, Smrečnikovo, Trdinovo in Kandijsko. Če bo Komunalni uspelo dobiti dodatni denar, bodo plinificirali še Jakčevo, spodnji del Nad mlino in drugi del Trdinove od grmske šole proti Mušičevi.

Gradnja v obeh krajevnih skupnostih, Kandija-Grm in Majde Šilc, bo potekala zlasti v blokovskih naseljih, povsod bodo hkrati obnovili tudi vodovod.

Predvidena cena za izgradnjo priključka je nekaj manj kot 100 tisočakov. Naročnik bo moral izkopati le jarek na svoji parceli, za bloke pa bo to opravila Komunalna ter stroške, okoli 30 tisočakov, dodala k ceni priključka. Možno bo plačilo na 4 obroke. Graditi naj bi začeli te dni, plin pa bodo naročniki dobili do začetka kurilne sezone. Do takrat imajo dovolj časa za predelavo kurilšč, za kar je smiselno prej dobiti soglasje dimnikarskega podjetja, dotrajane dimnike pa je treba sanirati. Naslednja stvar je projekt notranje plinske inštalacije. Na podlagi teh dveh dokumentov, za bloke pa še soglasja lastnikov in upravljalca, bo Komunalna izdala soglasje za priključitev na plinovodno omrežje. Dela lahko izvajajo le registrirani in kvalificirani izvajalci plinske inštalacije, ki jih je v Novem mestu že kar nekaj.

A. B.

NA KOŠUTNIKOV TURN

NOVO MESTO - Planinsko društvo Novo mesto vabi na izlet na 2.134 m visoki Košutnikov turn. Izlet bo v nedeljo, 7. julija, odhod ob pol šestih z novomeške avtobusne postaje. Prevoz stane 1500 tolarjev za odrasle in 1000 tolarjev za otroke. Hoje cel dan bo okoli 8 ur. Prijave sprejema Peter Repovž, tel.: doma 73-671, v službi 312-459, ali PD Novo mesto na rotovžu ob torkih med 17. in 18. uro.

vsaj začasna rešitev zagatnega stanja, saj bi vsaj nekaj časa dobivali nadomestilo za brezposelnost. Vendar v. d. direktorja GIP Pionir Papež, ki je hkrati direktor in pretežni lastnik Pio-

• **Skratka: delavec, ki je ustvarjal vse premoženje, ki so ga zadnja leta zapravili, uničili in pokradli, bo na koncu plačal še zadnjo ceno, sam pa bo ostal brez plač, odpravnin, brez delovnega mesta in brez zdravja. Očitno sta za državo dovolj grb in zastava, socialna pravičnost pa sodi v socializem.**

nirja Standarda, ki je nastal iz Pionirja, noče podpisati predloga za stečaj. "Zakaj ne, ve on sam ali pa še kdo za njim. Ob stečajnem postopku bi gotovo prišlo na dan marsikaj neprijetnega ali še kaj hujšega," pravi zadnji predsednik Pionirjevega delavskega sveta Jože Bajc.

ANDREJ BARTELJ

KLUB ZA ISKANJE ZAPOSLOTITVE
☎ 22-341

KLUB ZA ISKANJE ZAPOSLOTITVE
☎ 22-341

Češnjev dan smo imeli že pred vojno

Spomini Martina Rukšeta

BRUSNICE - Martin Rukše iz Brusnic je na letošnje razstavo češenj prinesel tudi plakat iz leta 1966, ko so na njegovo pobudo prvič po vojni organizirali danes že tradicionalni praznik češenj. Martin se spominja, da so bile Brusnice in okoliške vasi znane po češnjah že pred drugo svetovno vojno. Že takrat so vsako leto zapore pripravljali češnjev dan s češnjevo razstavo in češnjevim sejmom. "Predlagal sem, da bi prireditev ponovno oživili, žal je potem zamrla, ker je češnje prizadela bolezen in so se začele sušiti. Zasadili smo nova drevesa in pridelek je spet obilen, tako da se z njim lahko pohvalimo na prireditvi," pripoveduje.

Češnje so tukajšnjim ljudem pomenile tudi dodaten zaslužek. Pri Rukšetovih na Hrušici, kjer se je Martin rodil, je bilo osem otrok in

vsak od njih je imel svoj koš, s katerim so nosili v Novo mesto prodajati češnje. "Okrog doma smo imeli 18 dreves; imeli smo tudi 'vinske' češnje, te so bile najboljše, bile so mehke, črne in zelo sočne. Češnje smo prodajali tudi ljudem, ki so se peš odpravili na Gorjance, in teh ni bilo malo," se spominja Martin.

Do sedaj brusniški praznik češenj še ni minil brez Martinove pomoči in zagnanosti. Zelo ponosen je na ta praznik, in četudi je bil po poklicu lesni manipulant, je imel za češnje vedno dovolj časa.

J. D.

UREJEN KRAJ - Predsednica ocenjevalne komisije Greta Auguštin izroča priznanje za eno najbolj urejenih naselij v črnomaljski občini predstavniki Doblje, ki tokrat niso bile prvič nagrajene za lepo podobo kraja.

ZA POKAL TILIE

ŠTREKLJEVEC - V soboto je bil na Štrekljčevu 3. gasilski turnir za pokal zavarovalnice Tilia. Pomerilo se je 21 moških in 4 ženske ekipe iz vse Slovenije. Med moškimi so bile najboljše ekipe GD Štrekljevec (34,0 sek.), Šmartno na Pohorju (44,0 sek.) in Gornji Logatec (45,2 sek.). Ženske ekipe pa so se zvrstile tako: Loka Mengeš, Šinkov Turn, Gradac v Beli krajini in Stranska vas pri Semiču.

OMIZJE O OBMEJNEM SODELOVANJU

SINJI VRH - Krajevna skupnost Sinji Vrh ob svojem prazniku skupaj z občino Črnomelj vabi v soboto, 29. junija, na praznovanje. Ob 13. uri bo pokušnja dobrot desetih najjužnejših slovenskih vasi in ogled eksponatov bodočega sinjevrškega etnološkega muzeja. Sledil bo slavnostni govor črnomaljskega župana Andreja Fabjana in kulturni program, ob 14,45 pa bo omizje o gospodarstvu, turizmu, infrastrukturi in obmejnem sodelovanju s Hrvaško, v katerem bodo sodelovali župani obmejnih hrvaških in slovenskih občin ter predstavniki številnih ministrstev.

RAZSTAVA IN KMEČKE IGRE

KRASINEC - Strojni krožek Bele krajine in kmetijska svetovalna služba Metlika organizirata razstavo in demonstracijo kmetijske mehanizacije, ki bo na Krasincu v nedeljo, 30. junija, ob 9. do 20. ure. Razstavljali bodo Sip Šempeter, Ino Brežice, Mušič Domžale, Joh Črnomelj, Westfalia-oprema za molžo. Ob 14. uri pa se bodo pričele kmečke igre, ki jih pripravljata kmetijska svetovalna služba in društvo podeželske mladine Metlika.

V dobre pol minute državni prvaki

Toliko so potrebovali gasilci s Štrekljevca, da so opravili z gasilsko vajo, v kateri so postali najboljši v Sloveniji - Prihodnje leto na gasilsko olimpiado na Dansko

ŠRTEKLJEVEC - Gasilsko društvo Štrekljevec je svojevrsten fenomen. Od nekaj nad 400 prebivalcev s Štrekljevca in iz sosednjih vasi Osojnik, Brezova Reber, Kal, Podreber, Omota in Malin, jih je kar 220 vključenih v gasilsko društvo. Ni družine, ki ne bi imela vsaj enega gasilca, nekatere pa jih imajo celo pet. Sicer pa je gasilsko društvo tudi edino društvo v teh vaseh in je gibalno kulturnega in družabnega življenja nasploh.

Štrekljevski gasilci se razlikujejo od mnogih drugih še po nečem: ne tarnajo. "O, saj bi jadikovali, če bi kaj pomagalo, a dobro vemo, da bomo uspešni le, če bomo trdo delali. Kaj delali, garali!" pravi predsednik gasilskega društva Edi Sodja. To garanje traja že več kot 20 let, ko so začeli pod vodstvom sedanjega trenerja Antona Malnariča načrtno vaditi za tekmovanja. Če je takrat uspelo članski ekipi opraviti s trodelnim napadom z motorno brizgalno-suha izvedba v dveh minutah in pol, naredijo danes vajo v 35 sekundah. Gasilci imajo na leto po 700 ur treninga, ker pa ekipa šteje le 10 članov, je med njimi velika konkurenca. A uspehi ne izostanejo. Na prvem državnem prevenstvu pred štirimi leti so bili šesti, leto pozneje pa so na gasilski

Priznanja za urejenost vasi in domačij

Prvi nagradi v Zagorčac in k Romovim v Stari trg

ČRNOMELJ - V črnomaljski občini so tudi letos pripravili ocenjevanje domačij in naselij. Komisija je v primerjavi s preteklimi leti opazila napredek, opozarja pa, da bi ljudje lahko še marsikaj popravili in izboljšali.

Priznanja občine Črnomelj je na jurjevanju in kresovanju podelila predsednica ocenjevalne komisije Greta Auguštin. Prvo nagrado za najlepše urejeno naselje si je prislužila vas Zagorčac pri Starem trgu, ki je presenetila z enotno ureditvijo, z urejenostjo sakralnega objekta in spoštljivostjo do lip, v središču vasi pa tudi še ni čutili mestnega vpliva urejanja okolja. Drugo nagrado je prejela vas Damelj ob Kolpi v KS Sinji Vrh, kjer prav tako ni moč prezreti spoštljivega odnosa do preteklosti. Tretjo nagrado pa so za urejenost naselja ob glavni cesti in množico cvetja dobile Doblje.

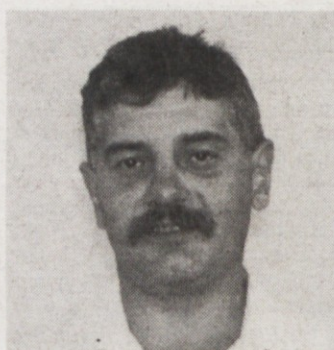
Najlepše urejena domačija v letošnjem letu je Romova, po domače pri Miklarčevih, v Starem trgu, ki je usklajeno vgrajena v strnjeno vaško naselje. Z urejenim pročeljem in rožami je kraju v okras. Dobro vzdrževana so, čeprav so stara, tudi gospodarska poslopja, prav tako sadovnjak. Drugo nagrado si je prislužila domačija Kralj iz Adlešičev, ki je ohranila veliko značilnosti iz preteklosti. Tretjo nagrado je dobila sodobna domačija Filakovih iz Gribel, ki se ponaša s funkcionalno urejenim dvoriščem, skrbno negovanim sodobnim nasadom jablan in hrusk ter obiljem cvetja.

M. B.-J.

PREDSTAVITEV DULARJEVE KNJIGE

JANKOVIČI PRI ADLEŠIČIH - V petek, 28. junija, ob 20. uri na domačiji Raztresenovih v Jankovičih pri Adlešičih predstavitev knjige prof. Jožeta Dularja "Smeh na prepihu". Knjigo bo poleg avtorja predstavil še Dolenjski list, ki jo je izdal, moč pa jo bo tudi kupiti po znižani ceni. Ob tej priložnosti bo tudi otvoritev stalne razstave kolekcije Filak Bela krajina z novo vsebino in obliko iz serije Natur Design oblikovalca Oskarja Kogojca.

olimpiadi v Berlinu osvojili srebrno značko. Ne nedavno 2. državnem prvenstvu so člani zmagali, mladinci pa so bili 10. Da so nevarni tekmeči, so zadnja štiri leta dokazovali tudi na številnih

Edi Sodja

Pričenjajo se poletne prireditve

Prireditveni odbor pri metliški ljudski knjižnici je na tiskovni konferenci predstavil pester program letošnjih poletnih kulturnih prireditev "Pridi zvečer na grad"

METLIKA - Na tukajšnjem grajskem dvorišču se bodo v soboto, 29. junija, pričele že osme poletne kulturne prireditve z naslovom "Pridi zvečer na grad", četrtič zapored pa jih pripravlja poseben odbor pri metliški ljudski knjižnici.

Prav poletne kulturne prireditve so tudi razlog, da je Metlika z gradom in dogajanjem v njem vključena v vseslovenski projekt "Imago Sloveniae - Podoba Slovenije". S prireditvami se uvrščajo med slovenske poletne grajske festivale, a tudi v mednarodne, saj na prireditvah v Metliki sodeluje vrsta tujih umetnikov. Medtem ko je bilo lani na sporedu rekordnih 14 prireditev, jih bo letos še 5 več. Od 29. junija do 31. avgusta bo vsak konec tedna vsaj ena prireditev, največkrat pa dve ali tri, veljale pa bodo 36.000 DEM. Denar bodo prispevali sponzorji, občinski proračun, nekaj pa se ga bo nateklo tudi od vstopnic, ki bodo veljale simboličnih 500 tolarjev za prireditve. Letos bodo novost abonmajske vstopnice, ki jih bo moč kupiti po polovični ceni. Vse

prireditve razen ene se bodo pričele ob 21. uri. Tudi letos je prireditveni odbor, ki ga vodi Anica Kopinič, izdal programsko knjižico in zloženko.

Na slavnostni otvoritvi metliških poletnih kulturnih prireditev, ki bo 29. junija ob 21. uri, bo nastopila domača folklorna skupina "Ivan Navratil", ki je svoj nastop naslovila s povabilom "Pridi k nam na kres!". Predstavili bodo belokranjsko pevsko izročilo, predvsem priložnostne kresne pesmi. Drugi del večera, na katero so povabljeni tudi prireditelji uglednih slovenskih grajskih festivalov, bo popestrila vokalno-instrumentalna skupina dvanajstih deklet iz Novega mesta z imenom Copa cabana. Sicer pa bo ponudba letošnjega metliškega kulturnega poletja zelo raznovrstna,

V SPOMIN NA OBLETNICO SAMOSTOJNE SLOVENIJE - Vsi trije župani belokranjskih občin, Andrej Fabjan, Branko Matkovič in Janko Bukovec, so v nedeljo na hiši v Kolodvorski 34 v Črnomlju odkrili spominsko ploščo ob 5. obletnici ustanovitve samostojne Slovenije. V omenjeni hiši so bile med vojno za samostojno Slovenijo načrtovane in vodene bojne akcije proti agresorski jugoslovanski armadi, ki so jih Belokranjci, pripadniki 23. območja TO Slovenije, uspešno zaključili 30. junija 1991 z osvojitvijo skladišč Vražji kamen in Otovec. Ob tej priložnosti sta o dogodkih pred petimi leti govorila župan Fabjan in načelnik generalštaba slovenske vojske generalpolkovnik Albin Gutman, v kulturnem programu pa se je predstavil tamburaški orkester Glasbene sole Črnomelj. (Foto: M. B.-J.)

Vloge obrtnikov ni moč prezreti

Območna obrtna zbornica Črnomelj ob 20-letnici pripravila slovesnost in razstavo obrti in podjetništva - Število obrtnikov, podjetnikov in pri njih zaposlenih se povečuje

ČRNOMELJ - V Črnomlju so pretekli teden proslavili 20-letnico Območne obrtne zbornice (OOZ) Črnomelj, ki združuje obrtnike iz črnomaljske in semiške občine. Ob tej priložnosti so v kulturnem domu pripravili slovesnost, na kateri sta bila slavnostna govornika predsednica OOZ Črnomelj Pavlina Svetič in predsednik Obrtne zbornice Slovenije Miha Grah. V obrtnem domu pa so odprli razstavo obrti in podjetništva.

Črnomaljski obrtniki so po doslej znanih podatkih prvič nastopili

organizirano že leta 1897, združeni v takratni Zadrugi obrtnikov. Po vojni je njihovo organizirano delo zamrlo vse do leta 1975, ko je bilo v decembru ustanovljeno Združenje obrtnikov. V Območni obrtni zbornici z zadovoljstvom ugotavljajo, da je v tem času očiten napredek pri delu obrtnikov, postali pa so tudi bolj spoštovani. Medtem ko je bilo pred dvema desetletjema na območju sedanje OOZ 127 obrtnikov, 160 pa se jih je ukvarjalo z obrtno dejavnostjo kot s postranskim poklicem, je bilo lani 370 obrtnikov ter 348 pri njih zaposlenih delavcev, samostojnih podjetnikov pa je bilo 544. Po besedah Pavline Svetič danes obrtniki in podjetniki, ki predstavljajo 12 odst. vseh zaposlenih na tem območju, ustvarijo okrog 20 odst. prihodkov.

Predsednik OOZ Slovenije Miha Grah je poudaril, da oblastem neprestano posredujejo zahteve, katerih uresničitev je nujna za razvoj obrti. Najpomembnejše med njimi so, da vlada in ostali odgovorni začno zagotavljati večji finančni red in disciplino ter odpravljati sivo ekonomijo in številne nesmotrne zakonske rešitve. Župan črnomljske občine Andrej Fabjan, ki je odprl razstavo, je dejal, da so ob vse slabših razmerah v gospodarstvu, saj je v občini v stečaj kar nekaj podjetij, spoznali, kako pomembna sta pri razvoju obrti in podjetništva. Župan občine Semič Janko Bukovec pa je dodal, da verjame, da bo v naslednjih letih OOZ Črnomelj še bolj uspešna.

M. BEZEK-JAKŠE

od folklornih nastopov, ljudske glasbe in pesmi ter dramskih prizorov do razstav in različnih koncertov, da bo zagotovo vsak našel nekaj zase.

M. B.-J.

DAN KROMPIRJA

DRAGATUŠ - Kmetijska svetovalna služba Črnomelj vabi pridelovalce krompirja na dan krompirja, ki ga v Prelogu pri Dragatušu organizira Semenarna Ljubljana. Zbrali se bomo v torek, 2. julija, ob 10. uri na trgu v Dragatušu. Predstavitev sort krompirja bosta vodila Tadej Sluga iz Kmetijskega inštituta Slovenije ter Primož Štuhec iz Semenarne Ljubljana.

OGLEDI VINOGRADOV

ČRNOMELJ - Kmetijska svetovalna služba Črnomelj obvešča vinogradnike, da bodo redni letni ogledi vinogradov pod vodstvom inž. Jožeta Maljeviča v petek, 5. julija, in sicer ob 9. uri v Plešivici pri Mikulaševi zidanici, ob 12. uri na Perudini pri Drakuličevem vinogradu, ob 14,30 v Tanči Gori-Dukmani pri Janjoševi zidanici in ob 17. uri v Doblčki Gori pri Vrtinovi zidanici.

RAZSTAVA DROBNICE

SEMIČ - Razstava ovc in koz v Semiču, ki je preteklo nedeljo zaradi slabega vremena odpadla, bo v nedeljo, 30. junija. Pričela se bo pri gasilskem domu ob 9,30, živali pa bodo na ogled do 14. ure, potem pa bosta kinološko društvo Črnomelj in Kalčičopko poskrbela za razvedrilni program. Ob 12. uri bo okrogla miza, ob 17. uri pa prireditelja - društvo rejcev drobnice Bele krajine in kmetijska svetovalna služba - obljubljata belokranjski kmečki raj. Za zabavo bo poskrbel ansambel Petra Finka, za hrano in pijačo pa pivovarna Semiški gusar.

ČRNOMALJCI SO VIDELI OGNJEMET NA METLIŠKI VINSKI VIGREDI, zato so ga pripravili na letošnjem jurjevanju, ki je bilo že po tradiciji dobro začinjeno z dežjem. Prasketanje v zraku pa je imelo drugačen učinek, kot so ga pričakovali organizatorji folklorne prireditve. Tisti, ki so bili še doma, se niso upali v jurjevanjsko drago, ker so menili, da gre za povračilno romsko akcijo. Ljudje namreč še niso pozabili spomladanskega pokanja pri belem dnevu pred črnomaljsko pošto.

PRI OBRAČUNU VINSKE VIGREDI so doživeli pripravljalec hladni tuš: znašli so se v rdečih številkah. Ne gre sicer za milijone, ampak za nekaj deset tisoč tolarjev. Matjaž Rus, v pripravljalnem odboru zadolžen za reklamiranje in propagando, je ob izgubi hitro pripomnil: "Brž moramo na kakšno žstrokovno" ekskurzijo, da izgubo zagonimo po grlu!"

TÓ SOBOTO BODÓ SLAVNOSTNO ODPRLI letošnje mednarodne poletne kulturne prireditve Pridi zvečer na grad. Govornik pa ne bo slovenski kulturni minister dr. Janez Dular, ampak državni svetnik, pisatelj in dramatik Tone Partljič. Minister je gotovo zelo zaposlen, preden pa bi Metličanom morda le rekel "ja", se je pri svojih službah, predvidevamo, pozanimal, koliko daje država iz svoje malhe Metličanom za razcvet žlhtne rožice, imenovane kultura. Ko so mu, domnevamo, pojasnili, da se na grajskem dvorišču s tem ne bo mogel pohvaliti, se je raje vljudno zahvalil.

Črnomaljski drobir

ŠKROPIVA - Črnomaljski se jezijo, da v Črnomlju ni moč dobiti škropiv v manjših zavrtkih. Prisiljeni so bili kupovati škropiva v litrski ali kilogramski embalaži, ki jih seveda ne porabijo, in ko jim poteče rok uporabe, se nemalokrat zgodi, da jih odnesejo na odlagališče komunalnih odpadkov, kamor vsekakor ne sodijo, ali jih odvžgejo v kraško grapo, kamor sodijo še manj. Zanimiva jih, zakaj Pinus ne da pravočasno na trg škropiv za tiste, ki imajo le nekaj sadnih dreves ali manjši vinograd, in takšnih ni malo. Zakaj ni odjemnih mest, kjer bi sprejemali nazaj škropiva, ki jim je potekel rok? Pred volitvami lahko upajo vsaj, da jim bodo odgovore pomagali najti Zeleni.

DEŽ - Nekdaj so ljudje hodili v procesijah in prosili za dež ter dajali za maše, danes pa je dovolj, da po nekaj tedenski suši v Črnomlju pripravijo jurjevanje in kresovanje in padavin je, kolikor si jih požel srece. Jurjevanje res kaže premenovati kar v deževanje.

ZELENIJE - Stojnice na jurjevanju ni postavil noben cvetličar, kar je bila velika napaka. Eden od obiskovalcev je namreč očitno menil, da je ravno dovolj zalilo, da je pravi čas za sajenje okrasnega zelenja. In ker ga ni mogel dobiti nikjer drugje, si ga je priskrbel kar v betonskih koritih pred črnomaljskim bankomatom.

PUŠKE - Ob odkritju spominske plošče na "beli hiši", posvečene peti obletnici samostojne Slovenije, je bilo na prizorišču nekaj vojakov, ki so nekoliko zakorakali sem ter tja ter "potelovadili" z orožjem. Eden od malih nadebudežev, ki je očitno nastrojen zelo antimitlariistično, je, tudi pod vplivom pripravljajoč se nevihte, pripomnil: "Bolje bi bilo, da bi imeli namesto pušk marelje."

Semiške tropine

ODPOVED - Težave s slabim vremenom niso obšle niti Semičanov, ki so za preteklo nedeljo pripravljali 2. razstavo ovc in koz. Bili so tako razočarani, da so v nasprotju s Črnomaljci, ki so v trajali z jurjevanjem tudi v dežju, prireditve kar odpovedali. Prepovedno so namreč ugotovili, da si ne bi smeli privoščiti takšne napake, da organizirajo prireditve na isti dan kot je jurjevanje, ki se ga zadnja leta drži sloves slabega vremena. Semičani bodo imeli prireditve prihodnje nedelje, vendar so se tokrat prej pozanimali, če ni morda takrat veselica v Stranski vasi...

GRADIVO - Novinarka Dolenjskega lista je za večerajšnje sejo občinskega sveta prejela le list papirja z dnevnim redom, o gradivu pa ne duha ne sluha. Če v mladi semiški občini na ta način varčujejo z znakami, bi si na natečaju ob dnevu varčevanja zagotovo prislužili prvo nagrado. Lahko pa je vzrok tudi kaj drugega, saj v Semiču ne manjka inovativnih predlogov.

Odpri ceto Kočevska Reka - Borovec

Srečanje s predstavniki direkcije za ceste izkoristili za pogovor o cestni problematiki v kočevski občini - Vzpodbudne novice in koristni napotki

KOČEVSKA REKA - Pred uradno otvoritvijo odseka ceste med Kočevsko Reko in Borovcem na predvideni cesti, ki naj bi povezovala Kočevsko Reko in Osilnico, so predstavniki kočevske občine izkoristili prisotnost predstavniki direkcije RS za ceste za daljši pogovor o cestni problematiki v občini.

Kočevski župan Janko Veber je povedal, da je gradnja omenjene ceste investicija, ki poteka v skladu z vsemi naravovarstvenimi vidiki. O dosedaj edinem negativno izdanem mnenju s strani Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine h gradnji te ceste je republiški poslanec Benjamin Henigman dejal, da je višek cinizma, da se cesta zgradi na pol in potem opusti; pomočnica direktorja direkcije RS za ceste Ljuba Brank pa je povedala, da so pred nedavnim prejel iz ministrstva za okolje in prostor vzpodbuden dopis. V njem navajajo, da niso pristojni za ocenjevanje nujnosti gradnje ceste, četudi predvidena cesta poteka po naravovarstvenem območju, in da tudi sicer po

zakonu o varstvu naravne in kulturne dediščine zavod ni pristojen za izdajanje mnenj. "To je pravzaprav zelena luč za nadaljevanje del," je dejala Brankova.

Nekaj pikrih besed o predvideni trasi ceste, ki bo Osilnico povezovala s Kočevsko Reko, in o skrbi države za obstojeste ceste v kočevski občini je navrgel nekaj besed predsednik krajevne skupnosti Kočevska Reka Tone Križ. Dejale, da so krajani razočarani, ker jih pred pričetkom gradnje ni nihče vprašal, kje naj bi cesta potekala. Brankova pa je na njegove očitke, da bo zato ostala borovsko-briška dolina brez asfaltne cestne povezave, odgovorila, da je namen priti s cesto do Osil-

nice, obe Brigi pa nista na tej poti. V razgovoru o prekatégorizaciji cestnega omrežja v občini oziroma o novi kategorizaciji vseh cest v Sloveniji, ki jo predvideva novi zakon o cestah, ki je pred obravnavo v državnem zboru, pa je Brankova dala Kočevjarjem nekaj koristnih napotkov tako glede gozdnih kot ostalih cest v občini.

M. LESKOVŠEK-SVETE

RAZSTAVA V DOMU STAREJŠIH OBČANOV

KOČEVJE - V ponedeljek, 26. junija, so v domu starejših občanov v Kočevju odpri razstavo izdelkov, ki so jih izdelali stanovalci doma. Razstavo so pripravili ob 10-letnici doma, razstavljeni izdelki, ki jih je moč tudi kupiti, pa bodo na ogled še jutri do 17. ure.

OTVORITEV CESTE - Odsek ceste med Kočevsko Reko in Borovcem, ki mu, kot je povedal direktor Cestnega podjetja Novo mesto Franc Gole, sicer manjka še nekaj zaključnih del in ureditev dveh plazov, ki sta se pojavila ob gradnji ceste, je ob pomoči županov kočevske in osilniške občine odprl poslanec v državnem zboru iz Ribnice, Benjamin Henigman, ki ima precej zaslug za to, da je do gradnje te ceste sploh prišlo. (Foto: M. L.-S.)

ZA BOLJŠO VODO

OSILNICA - Z vodo so v osilniški občini težave, čeprav je precej vodovodov razmeroma novih. Vodovod v Osilnici je star okoli 30 let in priključki tudi, zato so možne okvare. Dogaja se, da so včasih cevi suhe, ni pa še ugotovljen glavni vzrok za to. Še vedno ugibajo, če puščajo cevi ali pa spuščajo vodo v hrvaški Zamost, morda pa celo kar v Čabranko. Tudi pri vodnih zbiralnikih je potrebno opraviti vzdrževalna dela in odpraviti morebitne okvare, v Ribjeku pa zamenjati črpalko.

Igralo bo 7 godb

V nedeljo v Dobrepolju parada godb, mažoret in narodnih noš

DOBREPOLJE - V nedeljo, 30. junija, bo na Vidmu v Dobrepolju dan godbe. Svečanost se bo začela ob 15. uri s parado sedmih godb (Kočevje, Ribnica, Novo mesto, Grosuplje, Stična, Mengeš in domače iz Dobrepolja), kočevskih mažoret in narodnih noš iz Dobrepolja in okolice. Zaključek prvega dela slavlja bo na trgu pred stavbo občine, kjer bo vsak izmed sedmih orkestrrov zaigral po dve skladbi, nato pa bo še skupen nastop vseh okoli 250 godbenikov, ki bodo zaigrali še tri skladbe.

Veseli in zabavni del dneva godbe bo nato na športnem igrišču na Vidmu, kjer bo velika gobena veselica s srečelovom in drugimi nastopi. Sodelovali bodo tudi balonarji balonarskega društva Barje, ki bodo najprej pokazali, kako se leti z balonom, nato pa bodo vozili še otroke. Za ples bo igral ansambel Štrdonarji iz Ljubljane.

J. P.

Tanja Cebin

Najboljša med najboljšimi

Tanja Cebin iz Kočevja

Ob nedavnem zaključku šolskega leta je na OŠ Ob Rinži v Kočevju šolanje zaključilo 99 osmošolcev; 14 jih je prejelo priznanje za odličen uspeh v vseh letih šolanja, med njimi pa je po mnenju učiteljev Tanja Cebin upravičena do še dodatne pohvale.

Iz vrst drugih odličnjakov Tanjo izdvajajo številna priznanja z občinskih, regionalnih in državnih tekmovanj v znanjih iz slovenščine, kemije, fizike, tujega jezika in matematike. Koliko ima vseh, niti ne ve več, zadnji pa sta na nedavnem državnem tekmovanju, kamor se je letos uvrstila kot edina iz Kočevja, priloženi zlati priznanji iz kemije in slovenščine.

Tanja nobenemu predmetu ne posveča posebne pozornosti, "Vse imam rada," pravi, "če pa se že moram odločiti za najljubši predmet, je to slovenščina," dodaja. Rada namreč bere, kadar pa je utrujena in nerazpoložena - saj se tudi to, kot pravi simpatična in nasmejana Tanja, včasih zgodi - pa najraje vzame v roke flavto. Ta je še nikoli ni razočarala, prav tako kot tudi njena starejša sestra ne, ki je Tanji še vedno vzornik in najboljša prijateljica. Trenutno Tanja svoje sposobnosti izkazuje na mednarodnem raziskovalnem taboru nadarjenih učencev, ki se je pričel prejšnjo soboto v Kostelu.

M. L.-S.

KRESOVANJE OB DNEVU DRŽAVNOSTI

RIBNICA - Planinsko društvo Ribnica in ribniški SKD sta v ponedeljek zvečer pripravila v počastitev dneva državnosti tradicionalno kresovanje na sv. Ani. Najprej je bila maša za mir in domovino, ki jo je opravil ribniški župnik Maks Ipa-vec, sledil pa je krajši kulturni program z nastopom moškega pevskega zbora Lončar, recitalom in nagovorom državnega poslanca in člana SKD Ribnica Benjamina Henigmana, ki je, primerno svečanosti, spregovoril o demokraciji in o tem, kaj bi morala država pomeniti njenim državljanom.

Mirtovski šratelj

"V naši občini je res potrebno urediti pokopališča, saj veliko več prebivalcev umre, kot se jih rodi. Imamo pa neporočene mlade ženske in mladeniče, a ne vem, če zato, ker so dekleta preveč izbirične, ali zato, ker fantje raje drže za kozarec kot za dekliško oz. žensko roko."

TELEFONI NAJ BI ZAZVONILI DO KONCA LETA

LOŠKI POTOK - Že nekaj let tečejo žolčne debate o nujni posodobitvi in povečanju telefonskega omrežja. Za posodobitev so Potočani plačevali samoprispevek še, ko so bili v občini Ribnica, žal so ostali prazni rok na tem in še na kakšnem drugem področju. Sedaj je nepreklicno sklenjeno, da bosta Telekom oziroma PAP - Telematika začela z deli po 26. juniju. Seveda gre prvo za dokaj zahtevne izkope za primarno in sekundarno omrežje, po tega 12 km opto kabla iz Sotražice do Loškega Potoka, namestili pa bodo novo, sodobno digitalno centralo. Predvidevajo, da bodo glavna dela opravljena v roku treh mesecev. "Če bo šlo vse po sreči," pravi tajnik KS in občinski svetnik Janez Bambič, "bodo telefoni zazvonili vsaj do konca leta".

A. K.

POČITEK NA MOSTU - Na Trubarjevi domačiji so obnovili tudi mostiček med glavno strugo potoka Rašica in mlinskim kanalom, na katerem radi posedajo mladi izletniki in na njem tudi pomalica, kar so prinesli s seboj. (Foto: J. Primc)

Največ obiskovalcev v juniju

Na Trubarjevi domačiji uspešno, čeprav je na začetku sezone nagajalo vreme

RAŠICA - Šolsko leto je končano in z njim tudi spomladanska sezona obiskov na Trubarjevi domačiji, ki se je letos začela kasneje kot prejšnja leta. Vzrok je dolga zima. Aprila ni bilo obiskov in tudi konec maja ni bilo običajnega navala. Kriva je verjetno napoved stavke učiteljev, ki so hiteli z učno snovjo in je zmanjkalo časa za izlete. Junija pa se je vse uredilo.

Na Trubarjevi domačiji lahko slišiš vsa narečja, kar jih premore slovenski jezik. Učenci pa se ločijo po okolju, iz katerega prihajajo. Z mestnimi otroki je več disciplinskih težav, ker nimajo spoštljivega odnosa do naravnega in kulturnega okolja. Tudi letos so naredili nekaj škode.

Med sezono je bila delno urejena okolica spomenika Primoža Trubarja, ki je bila obnove zelo potrebna, saj je škarpa pri spo-

meniku že začela razpadati. Bo pa potreben še kakšen poseg, da bo spomenik dobil okolje, kakršnega si zasluži. Na Trubarjevi domačiji so tlakovali dovoz, zaščitili so lesene površine in obnovili most na otok med glavno strugo potoka in mlinskim kanalom.

V petek, 21. junija, je bila v spominski hiši še zadnja prireditev ob desetletnici obnove Trubarjeve domačije. Mešani pevski zbor KUD Primož Trubar je

imel letni koncert. V torek, 25. junija, na dan državnosti, pa so imeli na Trubarjevi domačiji prvi postanek konjeniki Valvasorjeve karavane.

Sezona na Trubarjevi domačiji je uspešla tudi zaradi vremena. Po obdobju slabega vremena je prišlo obdobje suhe vročine. Zato so vse prireditve uspele in obiskovalci so uživali v prijetnem okolju. Zdaj je na vrsti priprava za jesensko sezono, ki je, kar se tiče šolskih skupin, bolj vključena v učne programe. Po desetih letih Trubarjeve domačije delo dobro poteka in optimistično gledamo naprej.

ANDREJ PERHAJ

REDARSKA SLUŽBA - Na podlagi prostorskih načrtov in strategije razvoja turizma so v kočevski občini izdelali izvedbene načrte za ureditev parkirišč in počivališč ob Kolpi. Pred tem opravljena študija o občutljivosti in ranljivosti tega prostora jim je pokazala, da celotno obkoljsko območje od Srobotnika do Dola brez škode za to okolje prenese do 350 parkirnih mest oziroma do 1.500 obiskovalcev naenkrat. Zato bodo uredili 14 počivališč in parkirišč, ki bodo sodobno opremljena s klopcami, mizami, koši za smeti in kemičnimi sanitariji. Seveda se bo sčasoma izkazalo, da je bil denar vržen stran in ves trud zaman, če občinski svetniki ne bodo prisluhili tistim, ki opozarjajo na potrebo po vzdrževanju reda v tem občutljivem obkoljskem območju. Na občini pravijo, da razmišljajo o uvedbi redarske službe.

VEČ MOLJO - Če v Ribnici pade več dežja kot v Kočevju, kar se je, sodeč po pogovoru o vremenu med državnim poslancem Benjaminom Henigmanom iz Ribnice in predsednikom kočevskega občinskega sveta Alojzom Koširjem na nedavnem sestanku v Kočevski Reki, prejšnji teden tudi zgodilo, se je to pripetilo zato, kot je pripomnil Košir, ker v Ribnici več molijo. To je lepo in prav, če je dež dobrodošel! Kaj pa, če ga je preveč in dela škodo? Tudi na to je nekdo hitro našel odgovor: potem pa Ribničane Bog kaznuje za to, ker samo še desetkrat več molijo kot v Kočevju!

Ribniški zobotrebci

MLADI ODHAJAJO - V parku kulturnikov za grajskim obzidjem v Ribnici je danes zbranih že okoli 100 imen v preteklosti pomembnih mož, ki so se v Ribnici rodili, šolali, živeli, umrli, ali pa bili kako drugače povezani z Ribnico. Tistih, ki bi se v Ribnici rodili in v njej tudi umrli, pa ni kaj dosti. Vsaj tistih ne, ki so dosegli več kot le "krajevno slavo". Nagrada iz preteklosti, da so tisti, ki so bili nadpovprečni, odhajali na šolanje v tujino ali pa "s trebuhom za kruhom v širni beli svet", in se v Ribnico niso nikoli več vrnili, kar vse bolj opažamo v Ribnici tudi danes. Ker ni zaposlitev, jih mladi iščejo drugje, odhajajo pa tudi že zaposleni mladi strokovnjaki. Po stečaju Rika in velikih težavah Inlesa je v Ribnici vse pogostejše slišati bojazan, da ribniškemu gospodarstvu ni pomoči, češ "da je iz Ribnice že tako odšlo vse, kar je bilo kaj vrednega".

SKRB ZA PARK KULTURNIKOV - Za park kulturnikov v Ribnici že leta skrbi domače turistično društvo. Pred leti, ko so začeli park za grajskim obzidjem opremljati s kipi in spominskimi ploščami, turistični delavci niso bili deležni pohval, saj so s svojim početjem dvigovali tudi prah iz do tedaj zamolčane preteklosti. Danes so v Ribnici na park pomisli vsi, vendar pa, kot kaže, še vedno ne dovolj, saj je skrb za park še vedno v celoti prepuščena turističnim delavcem.

Laški sel

URADNE URE - Uradne ure na občini Velike Lašče so vsak ponedeljek, sredo in petek dopoldne, ob sredah pa tudi popoldne, zupan pa sprejema stranke vsak petek dopoldne. Center za socialno delo uraduje v prostorih občine vsak prvi četrtek v mesecu, oddelček za urbanizem in okolje pa vsak drugi četrtek v mesecu, oba od 10. do 12. ure. Policijska pisarna je odprta za stranke ob ponedeljkih in petkih dopolne, ob sredah pa popoldne.

KRITIKE IN ŽELJE - Anketna med občani je pokazala, da si ljudje žele ukinitve ali prestatitev klavnice, boljše zimsko službo na cestah, asfaltiranje več cest, do pokopališča v Laščah ureditev pločnika in parkirišča, pri pokopališču pa tudi čistejše narave, ki bi pripomogla k razvoju turizma. Nadalje želijo kino na Turjaku, bazen pri šoli v Laščah, igrišče na Cereji itd.

ODVAŽALI BODO KOSOVNE ODPADKE - Kosovne odpadke bodo odvažali z območja Turjaka danes, 28. junija, iz Roba in Velikih Lašč pa jutri, 29. junija, in sicer z mest, kjer stojijo končnejši za odpadke.

Zelena luč za tovarno na Malem Hudem?

IVANČNA GORICA - Za sejo sveta, ki jo je predsednik tukajšnjega občinskega sveta mag. Jurij Gorišek (SKD) sklicuje v petek, 28. junija, popoldne v prostorih samostana Stična, navkljub groznji svetnika LDS Franca Godeše, da v primeru takšne lokacije delovne seje občinskega sveta na tem zasedanju ne bo svetnikov liberalne demokracije, je vodja svetniške skupine socialdemokratov v ivančnem občinskem svetu Igor Bončina dobil več odgovorov na vprašanja, zastavljena na prejšnji seji na Muljavi.

Svetnik Bončina je zastavil vprašanje županu Jerneju Lampretu (SDS) glede obratovanja nove tovarne Woco AC (na lokaciji bivšega Agrostroja) na Malem Hudem. Bončina je zanimalo, ali je mešano nemško-slovensko podjetje Woco AC pridobilo vsa potrebna dovoljenja za pričetek obratovanja, in če je tako, ali je znan vsaj približni začetek obratovanja te tovarne, saj je bil že nekajkrat prestavljen. Bončina je še vprašal, ali bodo ob delovanju te tovarne upoštevali vse zahteve glede varnega in okolijskega obratovanja.

P. P.

BIOKROG IN FARMA STIČNA PODPISALA POGODBO?

IVANČNA GORICA - Po dolgotrajnih pogovorih, bolj pogajanjih, med predstavniki ljubljanskega Biokroga in vodstvom prasičje farme Stična so s posredovanjem predstavnikov Zelene alternative, kot kaže, korak bliže ekološki sanaciji te farme. Za to naj bi poskrbelo zasebno podjetje Zorana Simiča Biokrog; direktor farme Alojz Plantarič pa bi rad dovolj čvrsto jamstvo, da bo sanacija dejansko uspešna, saj brez tega ne more odvezati mošnje. Simič je končno le pripravil osnutek pogodbe s farmo, na katero je ta že dala precej pripomb. Predsednik ivanške Zelene alternative Franc Hegler nam je v ponedeljek sporočil, da mu je Simič povedal, da je pogodba že podpisana, medtem ko tega ni bilo moč preveriti na farmi, ker direktor Plantarič ni bil dosegljiv.

Nova, sodobna telefonska centrala

Prvi korak v digitalizacijo telekomunikacij v občini Trebnje - Povečanje števila priključkov in boljše zveze - Vrednost vseh naložb lani in letos 140 milijonov

TREBNJE - Najpomembnejša pridobitev ob trebanjskem krajevnem prazniku je sobotna otvoritev novih zmogljivosti vozliščne avtomatske telefonske centrale v Trebnjem. Konec maja ponoči so namreč v Trebnjem že izključili Iskrino analogno telefonsko centralo, naročnike pa prestavili, tudi Iskrino, toda digitalno, sistema SI 2000. Zmogljivost telefonske centrale se povečala od 1.800 na 2.160, pri medkrajevnih priključkih pa od 280 na 450 števil.

Nova trebanjska centrala omogoča uporabnikom ob boljši kakovosti zvez še vse standardne storitve. Dosedanja, skoraj stoddostno izkoriščena centrala je kot vozliščna centrala že onemogočala posodobitev in razširitev končnim centralam v občini: v Dobriču, na Mirni, v Mokronogu, Šentrupertu, Veliki Loki in Velikem Gabru. Izkoriščenost vseh central v občini je bila 99-odstotna!

Zamenjava centrale v Trebnjem pomeni prvi korak pri digitalizaciji telekomunikacijskega

• Za postavitev telekomunikacijskih naprav na Golievem trgu v Trebnjem je Telekom lani od občine odkupil prostore in jih pripravil za montažo v začetku tega leta. Dobavo in montažo centrale je izvedla kranjska Iskra Tel, dobavo in montažo prenosnih sistemov ljubljanski firmi Fotona in Iskra Transmision, pripravo kabla Trebnje - Mirna v vgraditvi regeneratorjev in dograditev optičnega kabla v Trebnjem je opravil ljubljanski Tegrad, prostore telekomunikacijskega centra je uredil novomeški Malom, kabelsko kanalizacijo Cestno podjetje Novo mesto, za preusmeritev telekomunikacijskega omrežja pa so poskrbeli delavci novomeškega Telekom. Vrednost vseh lani in letos zgrajenih objektov v občini znaša okrog 140 milijonov tolarjev.

omrežja v občini. Hkrati s centralo so delavci Telekom Slovenije dogradili še optični kabel v Trebnjem in digitalni prenosni sistem med Novim mestom in Trebnjem s kapaciteto 480 kanalov. Med vozliščno centralo do končnih, pa so vključili dva digitalna kabelska prenosna sistema z zmogljivostjo 60 kanalov od Trebnjega do Mirne. Z visokofrekvenčnimi sistemi so zamenjali prejšnje kabelske pare iz Trebnjega do Mirne, Šentruperta in do Velike Loke. Razširili so tudi telefonsko centralo v

RAZSTAVA OB 100- LETNICI VLADIMIRJA ŠTOVIČKA

SEVNICA - Tukajšnja zveza kulturnih organizacij vabi v petek, 28. junija, ob 20. uri v galerijo na sevnškem gradu, na otvoritev razstave del akademika kiparja in medaljerja Vladimirja Štovička ob 100-letnici njegovega rojstva.

Veliki Loki, pripravljajo pa že dolgo pričakovano zamenjavo

100 LET GOSTILNE PAVLIN IN 70 LET GODBE - Pihalni orkestri iz Vevč, Metlike, Zagorja (Svea), nemškega Lauingena in Trebnjega so v nedeljo, potem ko so na Golievem trgu v čast domače godbe, ki praznuje 70-letnico, izvedli krajši koncert in si izmenjali darila, v paradnem koraku za mučnimi trebanjskimi mažoretkami krenili do drugega jubilarja v bližini - 100-letne Pavlinove gostilne. Godbeniki so tod ustvarili posebej praznično razpoloženje, ko je ob koncu slovesnosti okrog 200 godbenikov pod taktirko Igorja Teršarja še skupaj zaigralo nekaj skladb. Slovesnost pa so pričeli domačini s fanfarami (na posnetku), potem ko sta se birt Janez Pavlin in župan Ciril Pungartnik pripeljala pred praznjo okrašeno gostilno. Več o jubilarjih prihodnjič! (Foto: P. Perc)

ZA ODLIČNOST GRE - Trebanjski župan Ciril Pungartnik in predsednik sveta KS Trebnje je ob krajevnem prazniku KS Trebnje pretekli petek sodeloval pri otvoritvi že druge banke v prenovljenih prostorih, in sicer ekspoziture Dolenjske banke na Gubčevi 8. Župan je banki, ki ima najdaljšo tradicijo v teh krajih, čestital za najnovejši uspeh. Več je o drugih uspešnih poslovnih rezultatih Dolenjske banke spregovoril njen direktor Franci Borsan, ki je poudaril, da je cilj banke poslovna odličnost, če že ne more biti najmočnejša v Sloveniji. Kulturni spored ob otvoritvi sta prispevala trebanjska godba in oktet. Priljubljeni Trebanjec Ivan Smuk je ob otvoritvi praktično dokazal, da so pri preurejanju okrog 200 m2 površin ekspoziture banke (stalo je okrog 50 milijonov tolarjev!) pomislili tudi na invalide na vozičkih, saj zanje tod ni arhitektonskih ovir. (Foto: P. P.)

Ljudsko petje dragocena dediščina

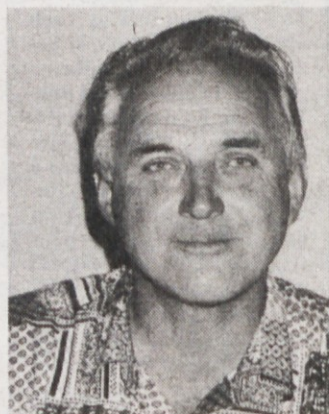
Pred 6. srečanjem ljudskih pevcev v Sevnici - Misli dr. Antona Trstenjaka

SEVNICA - "Čeprav je zborovsko petje pri nas zelo cenjeno, naj pevci ne mislijo, da je imenitnejše od ljudskega in se je treba po njem zgledovati ter da pojejo po domače zato, ker ne znajo česa boljšega. Zavedati se moramo, da je ljudsko petje tudi umetnost, le drugačna od solane. Ohranjanje enostavnosti kulturnih značilnosti slovenskega naroda," je prof. Mirko Ramovš z Glasbenonarodopisnega inštituta ZRC SAZU v Ljubljani položil na srce ljudskim pevcem, ki jih je Odbor za ljudske prireditve v Sevnici nameraval povabiti na 6. srečanje ljudskih pevcev, ki bo v nedeljo, 30. junija, ob 15. uri v čudovitem okolju sevnškega parka, v primeru slabega vremena pa v kulturni dvorani GD Sevnica.

Kot je povedal predsednik omenjenega odbora, neutrudni Jože Ašič, so vsem skupinam poslali priporočilo Inštituta za narodopisje, pevce pa je pozval, naj zapoje na način, ki jim je najbližji oziroma običajen v njihovem kraju. Vsaka skupina naj bi zapela po dve pesmi, že po tradiciji pa bodo prireditve, ki sta jo podprla tudi sevnška ZKO in njen tajnik Albert Felician, zaključili s Slomškovo "En hribček bom kupil".

Akademik dr. Anton Trstenjak je posebej na prošnjo sevnških organizatorjev zapisal nekaj svojih misli o večglasnem ljudskem petju. "Pri Slovencih se takoj zlijejo ljudje z različnimi glasovi v eno samo harmonijo. Kadar pojemo, smo si vsi med seboj dobri, se

dvignemo nad stranke in prepričamo, smo zmožni popolne vzajemno-

Jože Ašič

MEDNARODNI TABOR O REVITALIZACIJI PODEŽELJA

ČATEŽ PRI TREBNJEM - Okrog 25 študentov kmetijstva in nekaj študentov krajske arhitekture bo prva dva tedna v juliju sodelovalo na mednarodnem delovnem taboru Revitalizacija podeželja, ki bo potekal zlasti na območju trebanjske občine. Tabor prireja IAAS, mednarodna organizacija študentov kmetijstva, živilstva in ekologije, sedež pa bo imel na Čatežu pri Trebnjem v Centru za obšolske dejavnosti. Delo bo potekalo v obliki delavnic (workshop). Na Čatežu bodo po uvodnih predavanjih že naslednji dan, to je 2. julija, sodelovali pri projektu obnove vasi, naslednja dneva v Knežji vasi pri označevanju Baragove pohodne poti, 5. julija pa v Šentrupertu pri urejanju muzeja kmečkega orodja na Veseli gori.

KONGRES ZELENE ALTERNATIVE V GROSUPLJEM

GROSUPLJE - Predsednica sveta Zelene alternative Marjana Salehar, te nove, levsredinsko profilirane ekološke stranke na političnem zemljevidu Slovenije, sklicuje v soboto, 29. junija, ob 10. uri v prostorih Druženega doma v Grosupljem prvi kongres te stranke. Na kongresu naj bi potrdili program stranke, dopolnjen na programski konferenci 25. maja letos, potrdili spremembe statuta ter opravili volitve v organe stranke.

KNJIGA DR. PRUNKA O OSAMOSVOJITVI SLOVENIJE

SEVNICA - Ob peti obletnici osamosvojitve Slovenije je sevnška zveza kulturnih organizacij pretekli ponedeljek pripravila v konferenčni dvorani sevnškega gradu predstavitev nove knjige sevnškega rojaka dr. Janka Prunka "Osamosvojitve Slovenije s kratkim orisom slovenske zgodovine". Avtor bralcem že v uvodu sporoča, da je knjiga posvečena vsem nečistem Slovenkam in Slovencem, ki so se iz človeškega in narodnega dostojanstva spontano odločili za obrambo slovenske domovine. Krajši kulturni spored je ob tej priložnosti pripravila še vokalna skupina Corona.

Trebanjske iveri

KATASTROFA - Vreme se je po petkovih otvoritvi prenovljenih prostorov Dolenjske banke v Trebnjem in Tabora likovnih samorastnikov tik pred uradno otvoritvijo prireditev "Iz trebanjskega koša" v mestnem parku začelo naglo kisati. Ze ob prihodu pisane povorke, s katero so označili pestro društveno, kulturno in športno življenje v trebanjski krajevni skupnosti, so neba priletele posamezne dežne kapljice. Ko pa je predsednica turističnega društva Marija Cugelj v pozdravnem nagovoru zbrani množici ob zahvali sodelujočim povedala tudi nekaj kritičnih, denimo, da je bila ukinitve TIC-a (turistično-informacijskega centra) v Trebnjem katastrofa za razvoj turizma v kraju in da turizem pač ne more biti poligon za politično merjenje moči, je že veselo pršlo. Župan Ciril Pungartnik pa se je vse pogostejše oziral proti nebu, verjetno z željo, da bi vreme zdržalo, ali pa morda, da bi se vsaj takoj ulilo in prekinilo govornico.

VZDRŽLJIVOST - Trebanjski godbeniki so ob praznovanju 70-letnice doživeli pretekli teden obilo časti in prijetnih trenutkov. Naposled so v nedeljo popoldne, ko so se poslovili od prijateljske godbe iz nemškega Lauingena, ugotovili, da je bilo ne le zelo lepo, ampak tudi naporno vse to zdržati. Posebej to velja za kapelnika godbe Igorja Teršarja, saj je izgubil pivski dvoboj ob merjenju zmogljivosti pri pitju piva z energično kolegico Ingrid, ki dirigira nemškim godbenikom, ženi lani v Lauingenu. Teršar je upal na premoč "domačega terena", toda gospodična Ingrid je bila bolj vzdržljiva kot Jure tudi tokrat - pri pitju cvička!

Sevniški paberki

DR. PRUNK O ZGODOVINI SEVNICE - Sevnški rojak dr. Janko Prunk na ponedeljkovi predstavitvi svoje nove knjige Osamosvojitve Slovenije (zadnje, šesto poglavje o razpadu Jugoslavije in nastanku samostojne Republike Slovenije je napisal Martin Ivanič) ni pozabil na svoje korenine v Loki pri Zidanem mostu. Zbranim Sevnčanom je polaskal, da je bila Sevnica v visokem srednjem veku med moradami 20 najpomembnejšimi naselbinami na Slovenskem. Upokojena učiteljica Branka Bogovič mu je brž položila na srce, kako lepo je bilo, če bi priznani sevnški zgodovinarji, kot so on, Stane Mrvič in Janez Kos, poskrbeli, da bi Sevnica dobila svojo zgodovinsko knjigo, kot jo že lep čas premorejo sosedje Krčani in Breštaničani. Morda bi poiskali kakšnega mladega, da bi naredil iz tega dokumenta, kajti omenjeni gospodje imajo še precej do penzije (Prunk je omenil, da mu manjka še kakšnih 10 let!), ko se bodo utegnili ukvarjati s pisanjem takšne knjige.

DEŽ PRELOŽIL RAZVITJE ZASTAVE - Organizatorji prireditve na prostem jo je pretekli konec tedna zgodilo slabo vreme. Tako Sevnčani v soboto niso imeli koncerta sevnške godbe na gradu in v nedeljo niso praznik državnosti počastili na Glavnem trgu s svečanim razvitjem zastave občine. Upajmo, da bo vreme zdržalo vsaj v soboto popoldne, tudi po 17. srečanju srečanju gasilskih pihalnih godb na Glavnem trgu, da si bodo obiskovalci dali duška še na veselici.

AGENCIJA SKB BANKE POSLEJ V "ZELENI HIŠI" - V temeljito preureitev t. i. zelene hiše, v kateri so imele doslej pisarne le politične stranke in Rdeči križ, je SKB banka za svojo trebanjsko agencijo vložila 38 milijonov tolarjev. Prostor v pritličju in kleti poslovnega objekta na Gubčevi 16, ki jih bo imela v najemu SKB banka, merijo 184 m2. V zelo kratkem času jih je lepo prenovila vključno s fasado in zunanjo ureditvijo OZ Unitehna z gradbeništvom Zupancič in ostalimi (pod)izvajalci. Direktorica novomeške poslovne enote SKB banke Marica Škoda je med novostmi ponudbe agencije občanom omenila tudi bančni avtomat. Trebanjski župan Ciril Pungartnik je pozdravil konkurenco, saj ta pomeni boljše kakovost storitev, predsednik uprave SKB banke, d.d., Ivan Nerač pa je dejal, da so pripravili financirati razvoj in da jim ne gre le za zbiranje denarja, ampak da bo kaj denarja prišlo iz Ljubljane. V kulturnem sporedu sta sodelovala občinski pihalni orkester Trebnje in tukajšnji komorni zbor. Na posnetku: župan izroča Neraču darilo. (Foto: P. Perc)

V Krškem še gradijo stanovanja

Podjetje IR Inženiring s pomočjo posojil državnega stanovanjskega sklada in občine zgradilo prvih 24 neprofitnih stanovanj - Kakovostna - Obisk ministra Gantarja

KRŠKO - V Krškem so v ponedeljek v navzočnosti ministra za okolje in prostor dr. Pavla Gantarja slovesno odprli stanovanjski objekt, v katerem je 24 neprofitnih stanovanj. Ta je s pomočjo posojil Stanovanjskega sklada Republike Slovenije, občine Krško in bank ter lastnih sredstev zgradilo podjetje IR Inženiring Krško. Še pred koncem letošnjega leta naj bi dokončali še en podoben objekt s 36 neprofitnimi stanovanji.

Omenjena neprofitna stanovanja je IR Inženiring po besedah direktorja Jožeta Kosa gradil predvsem za večinski srednji sloj in mlade družine, tj. za tisti del prebivalstva, ki ni socialno ogrožen, vendar ima premalo denarja za lastno stanovanje.

Objekta, v ponedeljek odprti in tisti, ki naj bi ga dokončali v naslednjih mesecih, bosta veljala investitorja 6,4 milijona mark. Prvotno je kazalo, da ju bodo zgradili za slabih 5 milijonov mark. Cena je porasla, kot navedel je direktor Kos, zaradi dodatnih

NOVA STANOVANJA - Nekaterim od tistih, ki bodo bivali v neprofitnih stanovanjih v novem objektu v Krškem, so v ponedeljek izročili ključe. Obiskovalci otvoritvene slovesnosti (na fotografiji tretji z leve direktor IR Inženiringa Jože Kos, na njegovi desni minister dr. Pavel Gantar) so si za zaključek ogledali nova stanovanja, pred tem so prisluhnili nekaj nagovoru in kulturnemu programu. Trak pred vhodom v objekt sta prerezala dr. Pavel Gantar in Mira Resnik, predsednica in ustanovna članica gospodarske družbe IR). (Foto: L. M.)

Prijetna človeška druženja

V Brestanici tretje srečanje skupin starih za samopomoč

BRESTANICA - Nasmeh nič ne stane. Ne da se ga kupiti, lahko se ga samo podari. V takem tonu je nagovorila Mirjana Mlakar iz Centra za socialno delo Krško člane skupin starih za samopomoč, ki so se srečali 13. junija ob Ribniku v Brestanici. Srečanje je bilo letos tretje zapored - prvič je bilo na Otočcu, lani v Brežicah - namenjeno pa je bilo skupinam za samopomoč iz občin Trebnje, Novo mesto, Kočevje, Brežice in Krško. Tokratnega druženja v Brestanici se je udeležilo 14 skupin, in sicer gre za skupine iz domov starejših in iz domačega okolja.

Kot je v pozdravnem govoru rekla Mirjana Mlakar, število skupin za samopomoč iz leta v leto raste. Redna tedenska srečanja članov so topla in človeška in popestrijo ljudem življenje. Mlakarjeva je v svojem govoru tudi sporočila, da se nekateri včlanjujejo v obravnavane skupine tudi zato, ker so na starost osamljeni.

Zbrane sta pozdravila tudi Danilo Siter in Tone Kladnik, prvi župan občine Krško in drugi predsednik Združenja za socialno gerontologijo in gerontogogiko Slovenije. Kladnik je pohvalil voditelje skupin iz prej naštetih občin, češ da se povezujejo in da organizirajo skupna srečanja, česar drugod po Sloveniji ni.

Letošnje srečanje so organizirali Krčani, med katerimi sta glavno organizacijsko delo prevzeli Mirjana Mlakar iz Centra za socialno delo Krško in njena kolegica Marjana Sečen. Mlakarjeva se je v pozdravnem nagovoru zahvalila za pomoč krški občini in županu.

jeva se je v pozdravnem nagovoru zahvalila za pomoč krški občini in županu.

L. M.

L. M.

SREČANJE SKUPIN ZA SAMOPOMOČ - Srečanje je popestril nastop Murenčkov iz krškega otroškega vrtca (na sliki v ozadju) in romske plesne skupine. Za veselje in dobro razpoloženje so poskrbeli tudi instrumentalisti, ki se jim je za nekaj časa pridružil tudi župan Danilo Siter. (Foto: L. M.)

Samostojnost lepa, a ranljiva

Proslava ob 5-letnici samostojnosti Republike Slovenije - Župan Jože Avšič: Nekdanja skupna država ni obetala ničesar dobrega - Pravice izgnancem! - Kučanove čestitke

BREŽICE - S slovesnostjo pri spomeniku "Kose" v Brežicah so v petek, 21. junija, zvečer v Brežicah počastili 5-letnico samostojnosti Republike Slovenije. Prireditev je nekoliko motilo slabo vreme, vendar se je udeležilo precej obiskovalcev.

Na slovesnosti, ki se je začela pri spomeniku ob 21. uri, je govoril župan občine Brežice Jože Avšič. Spomnil je na dogodke, ki so se zvrstili v občini in v državi v slovenski osamosvojitveni vojni pred petimi leti. Ali bomo znali samostojnost zdaj in v prihodnje obdržati, se je vprašal. Priznati je treba, je menil, da se je zgodila tudi kakšna napaka. Kateri od osamosvojitvenih projektov ni bil najbolj uresničen. Smo kot otroci. Ko otrok shodi, večkrat tudi pada in se rani. Kaj bi bilo, če bi otroku pri njegovih prvih poskusih nagajali in ga spotikali? Kar doživlja otrok, doživlja tudi mlada Slovenija, je dejal Avšič.

Po Avšičevih besedah je zlasti v začetku devetdesetih let, vendar že tudi leta poprej, Slovencem grozilo, da postanejo v skupni državi Jugoslaviji tudi formalno drugorazredni državljani. O tem

Slovenija dobiva stanovanjsko hranilnico

Napovedi dr. Gantarja

"Za zagotavljanje gradbenih zemljišč, predvsem v večjih mestih, bomo pripravljali ukrepe na področju obdavčevanja stavbnih zemljišč, ki bodo omogočili v naslednjem letu, da se ta zemljišča hitreje vrnejo v obtoč, v zavih, namesto da zaradi nizkih davčnih stopenj ostajajo v rezervi in čakajo boljše čase. Skupaj z občinami nameravamo uvesti še nekaj takih in podobnih ukrepov, da bi povečali raznovrstnost stanovanjske ponudbe.

Ključni element nacionalnega stanovanjskega programa, ki ga je vlada že sprejela, v parlament pa pravkar prihaja prenovljena verzija pravkar, je ta, da moramo zagotoviti raznovrstnost stanovanjske ponudbe, vsakega socialnemu sloju, vsaki družini v njenem življenjskem obdobju ustrezen način stanovanja. Država mora omogočiti posameznikom in družinam, da si sami rešujejo stanovanjske probleme, da zberejo čim večji delež lastnih sredstev za reševanje svojega stanovanjskega problema. Temu je namenjena tudi že napovedana, dolgo obetana, vendarle pričakovana ustanovitev slovenske stanovanjske hranilnice.

To je med drugim dejal minister za okolje in prostor dr. Pavel Gantar ob otvoritvi neprofitnih stanovanj v Krškem 24. junija.

Država pozabila dati denar

O lokalni samoupravi

KRŠKO - Ker so v pripravi nekateri novi zakoni o lokalni samoupravi in ob pričakovanju, da bo Posavje v bodoče povezano kot enotna pokrajina, je krška območna organizacija Združene liste socialnih demokratov organizirala pred nedavnim v Krškem javno tribuno o lokalni samoupravi in regionalnem razvoju. Kot gostje so se udeležili Breda Pečan, poslanka ZLSD in predsednica komisije državnega zbora za lokalno samoupravo, Andrej Čokert iz vladne službe za lokalno samoupravo in Jože Habinc, predsednik sveta KS Krško. Na javno tribuno je poslala svojega predstavnika tudi občina Radeče, ki meji na posavsko občino Sevnica.

Eden glavnih nerešenih problemov nastajajoče slovenske lokalne samouprave je premoženje, ki so ga nekdanje občine ustvarile s samoprispevki. Stvari se zapletajo tudi z lastninjenjem objektov, kot so zadržni domovi, ki so v preteklosti nastali pogosto s skupnimi vlaganji, celo z naložbami podjetij, danes pa postajajo nemalokrat zasebnikova last.

Udeleženci javne tribune so se zavzeli za obstoj krajevnih skupnosti tudi v bodoče in izrazili pričakovanje, da bo država dala več denarja za delovanje teh

Po napovedih Andreja Čokerta bodo letošnje jesen dali v vladno proceduro zakon o pokrajinah. Vladni organi se zavzemajo za razmeroma velike pokrajine, še vedno pa je povsem odprto vprašanje, kako pokrajine oblikovati.

skupnosti, zlasti s priznavanjem večjega deleža dohodnine, za kar se je zavzel med drugimi Franci Žohar iz Radeč.

Krajevne skupnosti so v krški občini po besedah Silve Gorenca dejavni razvojni dejavnik. Ob tem pa obstaja problem, in sicer ta, da je občina brez razvojnega načrta. Na močno vlogo krajevnih skupnosti je opozoril tudi Vinko Bah, tajnik občine Krško.

L. M.

DAN DRŽAVNOSTI IN 90-LETNICA GASILSTVA

VRHPOLJE - Gasilsko društvo Vrhpolje in občina Šentjernej bosta organizirala dan državnosti in 90-letnico gasilskega društva prireditev, ki bo v soboto, 29. junija, ob 18. uri. To je pravi datum proslave; gre torej za spremembo datuma, saj so sprva napovedali, da bo ta prireditev v nedeljo ob 16. uri.

Brežiški občini je ob državnem prazniku poslal čestitke in lepe želje predsednik države Milan Kučan. V čestitki, ki jo je župan prebral na petkovi slovesnosti, je predsednik med drugim zapisal: "Verjammem, da bomo s skupnimi moči zmogli, trdno vključeni v evropsko ustanovo, to našo državo oblikovati kot varno in prijazno za vse Slovence in Slovenke in prav vse državljane in državljane Republike Slovenije."

Med slovesnostjo je občinska delegacija odnesla venec na grob Jernej Molana v Rigonce. Spomin na padlega Molana so počastili tudi s trenutki molka.

Petkovo proslavo sta s promenaadnim koncertom napovedala pihalna orkestra Kapele in Loče. Povezovalno besedilo na slovesnosti je prispevala Tea Ferlan.

L. M.

Novo v Brežicah

KDO JE? - Za vršilca dolžnosti direktorja Zavoda za šport Brežice so predlagali Cirila Kolečnika. Predlogu niso dodali nič obrazložitve. Mogoče obrazložitve ni bilo zato, da bi Brežičani mislili, da je predlagani v.d. direktorja prav tisti Ciril Kolečnik, ki je zgradil stadion. Mogoče obrazložitve ni bilo zato, da bi Brežičani mislili, da predlagani v.d. direktorja ni tisti Ciril Kolečnik, ki je gradil stadion.

SPORTNA ZVEZA - Pravijo, da športna zveza Brežice skrbi za brežiški šport. Eden od brežiških športnih delavcev iz skromnega kluba z dobrimi dosežki je rekel, da športna zveza mogoče res skrbi za brežiški šport, da pa njegov klub v zadnjem desetletju tega še ni občutil.

DVORANA - Novi večnamenski telodavnici pri načrtovanju novi srednji ekonomski šoli naj bi dali ime dvorana Trnje, ker je blizu istoimenskega mestnega predela. Tako dobronamerno predlagajo nekateri. Ali bo ime obveljalo, se ne ve, znano pa je, da je pot do telodavnice trnova. In kako trnova še bo!

KOPRIVE SAMOSTOJNOSTI - Toliko kot slovenska samostojnost so stare tudi koprive ob nekaterih nekdanjih urejenih počivališčih ob "avtocesti" na ozemlju brežiške občine. Nazadnje so koprive pred dobrimi petimi leti pohodili turški in bosanski gastarbajterji, ki so se peljali iz Nemčije domov. Od takrat vse do danes pa samostojno rastejo in so že čisto zakrile klopi in mize na počivališčih.

KAJ JE TO? - Zavod za šport Brežice upravlja športno-rekreacijski center Brežice. Tako mu piše v papirjih. Ampak kateri rekreacijski center - vsaj vsaka sedma brežiška frkljica ima svoje kake za mestom.

TOČA POBRALA PRIDELEK

BREŽICE - Območje brežiške občine so 19. junija zajele vročinske nevihte, ki so ponekod prešle v točo. Med močnim nalivom je toča pustošila v okolici Brežic, med Krko in Savo, najhuje pa je prizadela vinorodno Bizeljsko, kjer je ponekod škoda tudi 100-odstotna. Posledice neurja si je ogledala komisija za oceno škode po elementarnih nesrečah.

SLOVESNOST V VOJAŠNICI

CERKLJE OB KRKI - Pred vzhodom v tukajšnje vojašnico bo danes ob 8. uri slovesnost, s katero bodo počastili 5. obletnico vojne za Slovenijo in dan državnosti. Slovesnost bo ob spominskih ploščah, ki zaznamujeta napad Cankarjeve brigade 1943. leta na nemško letališče v Cerkljah in napad brežiških teritorialcev na tukajšnje letališče nekdanje jugoslovanske armade. V nadaljevanju slovesnosti bodo svečano prevzeli reliefno plastiko generala Rudolfa Maistra, ki jo bosta avtor, umetniški kovač Jernej Zorko, in KS Cerklje ob Krki podarila 210. učnemu centru Slovenske vojske.

Možnosti za glasbeni šoli

Pouk glasbe bi radi v primernejših prostorih

MOKRICE - V zadnjem času sem spet postal optimist, saj se kažejo možnosti, da bi se Glasbena šola Brežice res lahko preselila v nove prostore. Tako je nedavno povedal prof. Dragutin Križanič, ravnatelj glasbene šole Brežice, katere 50-letnico praznujejo letos. Podobno pričakuje, čeprav z nekaj več črnogledosti, Križaničev krški kolega prof. Drago Gradišek. Oba sta sodelovala v Odprtih straneh Našega glasa, pogovoru, ki ga organizira omenjeni krški časopis in ki so ga tokrat postavili v grad Mokrice. Srečanje so z glasbo popestrili gojenci krške in brežiške glasbene šole.

Ravnatelj obeh glasbenih šol poznata objekt, ki je za glasbeni

šoli primernejši od sedanjih stavb. Te namreč daleč zaostajajo za standardi, veljavnimi za podobne ustanove. Kljub prostorski stiski in pomanjkljivi tehnični opremi obe šoli delo dobro opravljata, so menili v pogovoru. Za zdaj nima

V glasbeni šoli Krško bodo začeli poučevati klasične orgle. Za začetek bodo sprejeli največ pet slušateljev.

ta možnosti, da bi postali srednji glasbeni šoli, vendar velja o takem razvoju razmišljati, še zlasti zato, ker delujejo v obeh šolah nekateri oddelki, ki bi lahko zagotovili srednješolsko glasbeno vzgojo.

L. M.

PROSLAVILI OBLETNICO SAMOSTOJNOSTI - Prostor pri brežiškem spomeniku "Kose" v Brežicah, ki simbolizira številne upore slovenskega naroda, so za večerno proslavo opremili nadvse slovesno. Brežiški župan, ki je na tem prostoru govoril udeležencem prireditve, je med drugim rekel, naj si v Sloveniji ne nagajamo in naj ne spotikajmo drug drugega, ko mlada država še išče pravo pot v prihodnost. "Ne ponavljajmo napak iz pretekla in polpretekla zgodovine," je rekel župan Avšič. (Foto: L. M.)

V desetletju ob pol delovnih mest

Združenje kovinske industrije v Novem mestu sprejelo izjavo - Opozarja na najnujnejše ukrepe - Manjša podjetja ne nadomestijo velikih - Razdrobljene strokovne ekipe

NOVO MESTO - Slovenska kovinska industrija je v zadnjih desetih letih izgubila 40.000 delovnih mest od skupno 87.000, kar nedvomno priča o veliki krizi in premikih v tej panogi. Žal so bili zadnje čase ti premiki predvsem negativni, zato se mnogo podjetij še vedno bori za preživetje, kar napoveduje nove stečaje. Upravni odbor Združenja kovinske industrije pri GZS je zaradi tega minuli četrtek v Novem mestu sprejel posebno izjavo, v kateri opozarja na stanje ter predlaga potrebne ukrepe za sanacijo in povečanje konkurenčne sposobnosti kovinarjev.

V slovenski kovinski industriji so se zrušili mnogi veliki sistemi, predvsem na področju strojegradnje, med njimi Metalna, TAM, Tomos, Emo in Litostroj, območje južno od Ljubljane pa je v stečajih izgubilo ribniški Riko, črnomaljski Belt ter krški podjetji Kovinarska in SOP.

Podjetja so se po stečajih razdrobila ali pa močno zmanjšala število delovnih mest, marsikje pa so na ruševinah naštetih podjetijh

nastala nova, ki sicer oživljajo stare ali prenovljene programe, se tudi uspešno usmerjajo v izvoz, vendar nekdanjih velikih sistemov ne morejo nadomestiti. Mnogi proizvodni programi so ugasnili (površinska zaščita v SOP Krško, ekološka in gradbena oprema v Kovinarski, male elektrarne v Elektrokovinarju Laško), čeprav so si podjetja ustvarila dobro ime in sloves z objekti doma in v tujini. Kot ocenjujejo v kovinski in-

dustriji, kar nekaj tradicionalnih programov v gradnji dvigal in drugi logistični opremi, procesni in gradbeni opremi ni mogoče več nadaljevati, ker so se razbile skupine inženirjev in izkušnih strokovnjakov. V krškem Sopolu tako sameva prazna proizvodna hala, hkrati pa cel kup posameznih Sopolovih strokovnjakov nadaljuje delo, sicer uspešno, a žal razdrobljeno v manjših podjetjih.

Kovinarji opozarjajo na nujna vlaganja v tehnološko obnovo in dokapitalizacijo in menijo, da je za državo mnogo ceneje, če ohrani delovna mesta, kot pa da troši denar za mnogo dražja nova. Posebej je pomoč potrebna v podjetjih, ki tekoče poslujejo pozitivno, ki so neto izvozniki in imajo nadpovprečno dodatno vrednost, a jih bremenijo dolgi iz preteklosti, ki so kazni v obliki visokih obresti zato, ker so v nepravem času vlagali v razvoj (Cimosa in še več drugih).

Člani upravnega odbora so menili, da bosta v letošnjem letu še posebej izrazita problema previsokih obresti za kapital in finan-

ciranje reprodukcije. Domači stroški dela in drugi stroški na enoto izdelka so še vedno previsoki, novi carinski predpisi pa so zapletli in podražili poslovanje, medtem ko nujno potrebnih ukrepov ncarinske zaščite še ni. Združenje si prizadeva za spremembe na tem področju, saj zdaj izdelovalci plačujejo 20-odstotni prometni davek na orodja za mehansko obdelavo za industrijo,

• Lani je kovinska predelava, strojegradnja in industrija prometnih sredstev dajala delo petini vseh zaposlenih v industriji, dosegla četrtno vsega izvoza industrije in 139-odstotno pokritje uvoza z izvozom. Vendar pa je bruto dodana vrednost na zaposlenega daleč prenizka in je trikrat manjša od povprečja v Evropi. V strojegradnji komaj pokrivajo nizke plače, nekaj bolje je v predelavi kovin in v proizvodnji prometnih sredstev, medtem ko so najuspešnejši v finalni avtomobilski industriji. V prvih treh naštetih dejavnosti tudi v letošnjem letu proizvodnja pada.

medtem ko trgovina pri uvozu tega blaga plača le 5-odstotni prometni davek. Prav tako želijo doseči skrajšanje časa za vračilo plačanih carin.

Nekatera tuja trgovska podjetja s pridom izkoriščajo sporazume med državami Cefte (ustanavlja jo izpostave svojih podjetij na območju Cefte) in pri nas nejalno kokurirajo z izdelki iz zahodne Evrope. Ker carina preverja izvor takega blaga samo na osnovi konkretnih prijav, so se kovinarji odločili, da bodo začeli podajati prijave.

BREDA DUŠIČ GORNIK

Kondenzatorji iz Semiča predragi za Korejo

Zamajalo se je 300 do 400 delovnih mest v Semiču

SEMIČ - "Čeprav smo zadnjih pet let v našem podjetju produktivnost na zaposlenega zviševali za 20 odstotkov na leto, zdaj ne moremo več naprej. Zdaj je zaradi nekonkurenčnosti pod vprašajem 300, morda 400 delovnih mest," je na nedavni seji upravnega odbora Območne gospodarske zbornice Novo mesto dejal Janez Stefanič, direktor zdaj še 1400-članskega kolektiva semiške Iskre Kondenzatorji.

To podjetje, ki je četrti največji izvoznik na Dolenjskem in v Beli krajini, je tako nedavno izgubilo tretjino poslova v Koreji, kjer je s svojo prodajo dosegalo kar polovico vsega slovenskega izvoza na ta trg. Za svojo nekonkurenčnost krivi predvsem nove in nove obremenitve, ki jim jih nalaga država.

Tako v Iskri Kondenzatorji pravijo, da je zdajšnji carinski zakon v prvi vrsti nova obremenitev za gospodarstvo, vsaj v stroških poslovanja. Odprto je predvsem vprašanje carinskih obremenitev za sestavne dele, za katere kovinska in elektro industrija plačuje 20-odstotne davke, medtem ko je davatev za končni izdelek le 5-odstotna. Po drugi strani konkurenčnost domačih proizvajalcev zmanjšujejo uvozniki, ki ponujajo blago brez atestov, garancij in certifikatov.

B. D. G.

TERME V OSLU

ČATEŽ - Na norveško-slovenski poslovni konferenci v Oslu je sodelovalo 30 tamkajšnjih podjetij in 8 slovenskih, med njimi tudi Terme Čatež. Predstavniki te družbe so med drugim ponudili norveškemu ministrstvu za zdravstvo možnost za rehabilitacijo bolnikov iz Norveške na Čatežu.

PRODAJA GORENJA

VELENJE - V Gorenju iz Velenja napovedujejo, da bodo julija pričeli z javno prodajo, kateri bodo tudi za certifikate ponudili 15 odstotkov vseh delnic. Skupna vrednost družbenega kapitala podjetja je 12,2 milijarde tolarjev. Nominalna vrednost delnic te družbe je 1.000 tolarjev, zato bo mogoče vložiti tudi manjše osatke certifikatov.

KAKO JE Z NAŠIMI KOVINARJI?

Največji v kovinski industriji Dolenjske in Bele krajine je Revoz Novo mesto (2.886 zaposlenih), ki je tudi družba z največjim prihodkom v regiji in v državi (lani 113,6 milijard tolarjev). S 752 milijoni tolarjev čistega dobička je na 22 mestu v državi, je pa tudi največji izvoznik.

V Črnomlju se je zrušila livarna Belt, ki je še nedavno zaposlovala 1.600 delavcev. Lani jo je prevzel IMP Livar iz Ivančne Gorice in zaposluje le še 200 ljudi, vendar ima perspektiven program, če bo le uspel dogovor o nakupu tovarne med lastnikom, Dolenjsko banko, najemnikom Livarjem in državo. Z dobičkom je lani poslovala družba Trimo Trebnje, ki daje delo 520 delavcem, še uspešnejši po dobičku v tej dejavnosti pa sta bili družbi TPV - Treves sedeži in TPV Novo mesto.

Tudi Posavje ima močno tradicijo v kovinskopredelovalni industriji, vendar so večja podjetja (SOP, Kovinarska) končala v stečajih, manjše zasebne družbe, kljub zahtevnim, tudi izvoznim programom, pa jih ne morejo ustrezno nadomestiti. Metalna Senovo ima perspektiven program, vendar je v zadnjih letih ječala pod bremenom težav matične mariborske Metalne.

KDAJ PRAVI SEJEM V NOvem MESTU? - V športni dvorani Marof je od 20. do 23. junija potekal sejem obrti in podjetništva. "Že lanskoletni sejem je doživel takšen odziv, da so obrtniki zahtevali sejem tudi letos," je na novinarski konferenci pred sejmo dejal predsednik Območne obrtne zbornice Ivan Krajnc. Agencija Noua, ki je skrbela za izvedbo sejma, je prostor razprodala 70 podjetjem in obrtnikom, okrog 15 interesentov pa je ostalo pred vrati. Razstavljalci so zadovoljni in pričakujejo pravi sejem v Novem mestu. V petek dopoldne so si razstavni prostor ogledali tudi učenci 7. razredov novomeških, škocjanskih in šentjernejških osnovnih šol (na sliki). (Foto: B. D. G.)

Priznanji območne zbornice

Za gospodarske dosežke sta ju letos dobila Vito Brežice in Viljem Glas, direktor Lisce iz Sevnice

BREŽICE - Območna gospodarska zbornica Posavje je sredi preteklega tedna na slovesni seji upravnega odbora podelila dve letošnji priznanji za gospodarske dosežke. Prejela sta ju družba Vito Brežice in Viljem Glas, generalni direktor družbe Lisce iz Sevnice.

Vito Brežice, ki uspešno deluje že 50 let, je v zadnjih letih prodrla na nova tržišča s kakovostjo in novimi blagovnimi znamkami. Ponudbo je novemu trgu prilagodila s preusmeritvijo v male, a dohodkovno zanimive serije. Med posebnih dosežkov Vite Brežice je mogoče šteti na področju brezalkoholnih pijač pridobitev koncesije Schweppsa za Slovenijo in Hrvaško ter razvoj lastne blagovne znamke FIT, medtem ko se je

na področju vinarstva družba preusmerila v proizvodnjo vrhunskih vin, vin posebnih kakovosti, peničnih vin in portskega vina.

Viljem Glas je direktor podjetja Lisca že 9 let. Prav v času njegovega vodstva je Lisca uspešno prebrodila izgubo trga po razpadu Jugoslavije, kamor je prodajala velike količine izdelkov. Podjetje se je prestrukturiralo, nadomesti-

• Gost na slavnostni seji je bil predsednik GZS Joško Čuk, ki je prisotnim govoril o gospodarskih gibanjih v Sloveniji, nujnih ukrepih za izboljšanje stanja in o vlogi zbornice pri tem. Med drugim je poudaril, da je gospodarstvo najbolj racionaliziran del naše družbe, o čemer priča že dejstvo, da je v zadnjih 10 letih zgubilo 258.000 delovnih mest, medtem ko je negospodarstvo v istem času odprlo celo dodatnih 15.000 delovnih mest. Industrija, ki je motor gospodarstva, je lani dosegla komaj dve tretjini industrijske proizvodnje iz leta 1986.

lo bivše trge z novimi in svoj razvoj od prejšnjih pretežno predelavnih poslov preusmerilo v razvoj lastnih blagovnih znamk.

B. D. G.

PRIZNANJA GOSPODARSTVU - Gospodarstvo Posavja je po oceni direktorja Območne zbornice Valentina Dvojmoča doseglo dno recesije. Regija se kljub temu ponša tudi z družbami, ki v zaostrenih razmerah za poslovanje dosegajo nadpovprečne rezultate. Med njimi sta tudi Vito Brežice - v imenu kolektiva je priznanje prejel direktor Karl Recer - in Lisca iz Sevnice, katere dolgoletni direktor Viljem Glas je letošnji drugi nagrajenec za gospodarske dosežke. (Foto: B. D. G.)

DOBRO OBISKANO SREČANJE OBRtnIKOV

DOLENJSKE TOPLICE - Udeležbo na tradicionalnem srečanju dolenjskih in belokranjskih obrtnikov in pri njih zaposlenih delavcev, ki je bilo minulo soboto na jasi v Dolenjskih Toplicah, je napovedalo okrog 900 udeležencev. To je že drugo leto s tako množično udeležbo, ki potrjuje, da so taka družabna srečanja vse bolj potrebna.

Črnomelj težko čaka leto 1997

Lani kar 8 stečajev - V praznih objektih se obeta nova proizvodnja - Nova delovna mesta v Danfossu in PC Majer - Dolenjska banka ne popusti pri ceni - Kaj bo z Beltom in Vinteksom?

ČRNomeLJ - Samo v črnomaljski občini je lansko leto stečaj doletel osem podjetij, kar je zmanjšalo industrijsko proizvodnjo v primerjavi z letom prej za 3,2 odstotka in povzročilo 19-odstotno brezposelnost. Nekateri podatki kažejo, da v letošnjem letu brezposelnost ne bo več tako naraščala. Toda čeprav novih delovnih mest letos še ne bo, si v občini že v prihodnjem letu obetajo boljše čase.

Podjetja za letos načrtujejo več naložb v tehnologijo, v prostorih nekaterih podjetij v stečajih se obetajo novi programi, gradi se nova proizvodna hala podjetja Danfoss Compressors, ki bo prinesla najmanj 300 novih delovnih mest, v razvoju pa je tudi poslovni center Majer, v katerem vlaga več manjših podjetnikov. Kot ocenjujejo v občini, se tudi malo gospodarstvo zdaj hitreje razvija kot pretekla leta, večja vlaganja malih podjetnikov pa naj bi ravno tako pokazala rezultate v letu 1997.

V reševanje problematike podjetij v stečaju se je aktivno vključeval tudi občinski svet, ki je vzpodbudil delovne razgovore s stečajnimi upravitelji, novimi lastniki podjetij in najemniki. Lani sta v stečajnem postopku končala Obrt in Tergus iz Črnomlja, Tekstil iz Adlešičev, Kovinar Črnomelj, Leso Črnomelj, enota Novosti iz Ljubljane ter Belt Livar in enota Novoteksa v Vinici.

Kovinarjeve prostore ima v najemu novomeško podjetje DEKOP E, ki namerava, če bi mu uspelo odkupiti prostore, proizvodnjo povečati in na začetku

zaposliti 10 ljudi. Proizvodnjo Lesa nadaljujejo tri podjetja, ki zaposlujejo 115 delavcev, vendar jih bremenijo dolgirogi matičnega podjetja, zato si občina prizadeva pridobiti sredstva za ohranitev delovnih mest iz ministrstva za delo. Objekt Tekstila Adlešiči je kupilo podjetje Konfekcija Julija iz Metlike, ki načrtuje v objektu v 1. fazi 10 novih delovnih mest. Prostore Obrti in Tergusa je nedavno kupil podjetnik Julij Brinc iz Otoka pri Metliki, ki je v objektih začel proizvodnjo pokopalskega programa z več delavci.

Občina Črnomelj, ki je solastnica podjetja Eki, proizvodnje elektromehanskih komponent, si prizadeva dobiti nov program za to podjetje, da bi ohranila delovna mesta. Poleg podjetij v stečajih

ODOBREN INLESOV PROGRAM LASTNINJENJA

RIBNICA - Lastninsko preoblikovanje Inlesovih delniških družb in holdinga se je srečevalo s številnimi znanimi težavami in ovirami. Te dni so v omenjenih delniških družbah objavili programe lastninskega preoblikovanja, ki ga je agencija Republike Slovenije za prestrukturiranje in privatizacijo vendarle odobrila. Po tem programu sta se Inles Holding, d.d., Ribnica, proizvodnja stavbnega pohištva, v celoti pripojila k Inles Hrast, d.d., proizvodnja stavbnega pohištva, in inženiring Prigorica pri Dolenji vasi. Odslej bodo delovale Inles Trgovina, d.d., Ribnica, Inles S.D.R., d.d., proizvodnja vhodnih vrat, Sodražica, in Inles Hrast, d.d., Prigorica. Medtem pa je Inlesova delniška družba v Travniku na območju občine Loški Potok že daljši čas v stečaju.

V. D.

DOLENJSKA BANKA NE POPUSTI

Osrednje odprto vprašanje črnomaljskega gospodarstva je trenutno usoda proizvodnje v bivšem Beltu in Vinteksu. Belt je oktobra vzel v najem Livar - iz Ivančne Gorice, ki nadaljuje proizvodnjo s 170 delavci in ima resen ter obetaven program, še posebej v povezavi s sosednjim Danfossom. V Beltu zdaj poslujejo tri podjetja: proizvodnja strojev, prevozniki in družbena prehrana, ki so podnajemniki Livarja. To podjetje se zdaj dogovarja z lastnikom nepremičnin - Dolenjsko banko - o odkupu, vendar trdi, da zahteva banka preveč denarja. Obstaja bojazen, da se bo Livar odločil in nadaljeval proizvodnjo na svojem sedežu.

V Novoteksovih prostorih v Vinici deluje podjetje Vinteks s prav tako 170 zaposlenimi. Stečajni postopek se vleče, potekajo pa dogovori o prodaji nepremičnin med Dolenjsko banko, ki je lastnik, Vinteksom, občino in ministrstvu za delo in gospodarstvo. Sestanek, ki naj bi dal odgovor na vprašanje o usodi 170 delovnih mest ob meji, je napovedan ravno za danes ob 14. uri v Ljubljani. Tu naj bi se sestale vse vpletene strani z ministroma Dragonjo in Romo, ki bosta morala povedati, koliko je pripravljena prispevati država, če Dolenjska banka popusti pri ceni nepremičnin.

Delnice Lisce na borzo

Na Ljubljansko borzo uvrščena še ena od privatizacijskih delnic, delnica Lisce iz Sevnice

NOVO MESTO - 24. junija so na zahtevo Agencije za trg vrednostnih papirjev na odprtem trgu C pričele kotirati delnice družbe Lisca, d.d., modna oblačila, iz Sevnice. Ta družba je s 40-odstotnim deležem na domačem trgu naš največji izdelovalec perila, poleg tega pa še pomemben ponudnik kopalnic in ženskih bluz. V letu 1995 je ustvarila 4,3 milijarde tolarjev prihodkov od prodaje in 93,8 milijonov čistega dobička, kar znese približno 63 tolarjev na delnico.

V sodni register je vpisano 1,493 milijarde tolarjev osnovnega kapitala družbe, ki je razdeljen na 1.493.132 navadnih delnic na ime z nominalno vrednostjo 1000 tolarjev. Delnice so bile 22. maja letos vključene v centralni register vrednostnih papirjev KDD in s tem izdane v nematerializirani obliki, zato se se sprememba lastništva delnic lahko izvede samo po pravilih KDD pri pooblaščenih pravnih osebah.

Sprva se bo na borzi trgovala

lo zgolj z delnicami oznak A in G, ki so brez omejitve prenosljivosti in predstavljajo 57 odstotkov vseh izdanih delnic. Pri delnicah iz notranjega odkupa (oznaka C) je možna sprememba lastništva zgolj v krogu dosežanih imetnikov, moratorij za skupini B in D pa bo potekel 7. avgusta 1997.

Vodstvo Lisce si v tem času še ni želelo na trg vrednostnih papirjev, čeprav družba izpolnjuje pogoje za kotacijo na trgu B. V Lisce so pričakovali, da se bo še pred njimi na borzo uvrstilo še kako večje konkurenčno tekstilno podjetje. Zaradi tega kot tudi zaradi velike nestabilnosti trga vrednostnih papirjev je zelo težko napovedati, kaj se bo s ceno delnic Lisce v bodoče dogajalo. Negotovitost je še toliko večja, ker se doslej z njimi ni trgovalo niti na črnem trgu. Med borznimi analitikami prevladuje mnenje, da se bo cena gibala okrog 800 tolarjev.

IZTOK PLUT, DBD, d.o.o., Novo mesto, Novi trg 5 Tel.: 068/323-553, 323-554, fax: 068/323-552

Tri leta zadruge Suha krajina

Napovedovali so ji le 3 mesece življenja - 106 članov, med njimi tudi delavci

ŽUŽEMBERK - Pred tremi leti se je takratna TZO Žužemberk, del novomeške KZ Krka, osamosvojila in postala samostojna kmetijska zadruga. "Pokazalo se je, da je bila to pametna poteza, saj se nismo vklapljali v razvojne programe KZ Krka," pravi direktor KZ Suha krajina Janko Skube, ki je že več kot 10 let na čelu zadruge oziroma prej temeljne združne organizacije.

"Mi hočemo biti prava zadruga za kmete z našega območja. Kljub slabim napovedim - nekateri so nam prerokovali največ 3 mesece življenja - smo kar dobro preživeli že več kot 3 leta." Danes je v zadruzi zaposlenih 67 ljudi, do konca leta se naj bi to število povečalo na okoli 80, do leta 1998 pa že na 100. "Morda se sliši veliko, a prepričani smo, da je tudi ta naš cilj uresničljiv," pravi optimistično Skube.

Zadruga šteje 106 članov, od tega je 69 kmetov in 37 delavcev, za katere veljajo enaki pogoji za

članstvo kot za kmete, morajo pa biti najmanj 5 let zaposleni v drugi, da lahko postanejo tudi njeni člani. Članski delež znaša 900 nemških mark v tolaški vrednosti, poleg tega pa mora vsak član za poslovanje zadruge jamčiti s 4-kratnim članskim deležem. Tako znaša jamstveni kapital žužemberške zadruge okoli 400.000 nemških mark, njeno premoženje pa brez nove pekarnice ocenjujejo na najmanj 3 milijone mark, pekarna pa je vredna še vsaj polovico toliko.

Lastne proizvodnje žužember-

Janko Skube

ška zadruga nima, odkupuje pa tržne presečke, v glavnem sta to mleko in meso; poleg tega v teh krajih za trg pridelujejo še nekaj vrtnin, krompirja; en kooperant se je kljub posmehovanju "pametnih" odločil za nasad jabolk in jih pridelal 50 do 60 ton na leto. Zadruga ima 8 trgovin in 2 gostinska obrata.

A. B.

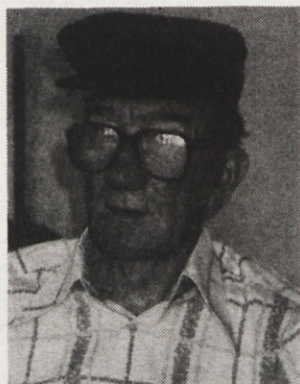
Kmečka je bila vedno težka

Kako živijo Peterletovi na Rojah pri Trebelnem

ROJE PRI TREBELNEM - Trebeljanski holmi in griči pa Štatenberska dolina z Raduljo sodijo med redko neokrnjeno naravo pri nas. Za naključnega obiskovalca so ti kraji prelepi, še bolj pa se vtisnejo v spomin prijazni ljudje. Tudi pri Peterletovih na Rojah je lepo; pod njimi teče Radulja, nad njimi pa se pričinja prelep valovit gričevnat svet. Je pa življenje na tej zemlji težje kot tam, kjer je zemlja bolj rodovitna. Gospodar Franc in njegova žena Olga nista bila nikoli zaposlena v tovarni, preživljata se s kmetijo. Odkar so pred dobrimi dvajsetimi leti v teh krajih uvedli organiziran odkup mleka, živita od prodaje mleka.

"Zaslужek od mleka ni bil nikoli velik, a včasih si za liter mleka dobil liter nafte, danes pa dobimo za mleko vse manj. Prejšnji mesec smo dobili mleko plačano po 36 tolarjev liter," pripoveduje Franc. Ko se podraži mleko v trgovinah, se takoj podražijo tudi krmila, ni pa nujno, da tudi kmet dobi več za mleko. "Zanima me le, kaj potem v mlekarneh storijo z manj kvalitetnim mlekom," se pravi Peterle.

Franc se zaveda, da je bila kmečka vedno težka in da bo verjetno tako tudi ostalo, vsaj v teh krajih, kjer imajo slabo in težko dostopno hribovsko zem-

Franc Peterle

ljo, po dolini pa zamočvirjeno. Sedaj imata v hlevu 10 glav živine, od tega 7 molznic. Na mesec oddata 1800 do 2000 litrov mleka. Pravita da vsega dela že zaradi boleznih ne bi zmogla sama, če jima ne bi pomagali otroci. Vseh osem otrok se jima je rodilo doma; sedaj živijo z njima še štirje, od tega se dva še šolata.

Franc Peterle se rad pošali na račun trdega kmečkega življenja. Ta, da je kmet največji revež na svetu zato, ker nima nikogar pod sabo, da bi delal zanj, še zdaleč ni edina šala, ki mu pomaga pri napornem vsakdanu.

J. DORNIŽ

SAD ŠT. 6

KRŠKO - V junijski številki revije za sadjarstvo, vinogradništvo in vinarstvo piše mag. Barbara Ambrožič Turk o izvajanju selekcije in potrjevanju matičnih rastlin v sadjarstvu, inž. Mateja Blažič in inž. Milena Jazbec o vplivu podlage na vegetativni in generativni razvoj breskev, inž. Franci Štampar in inž. Karla Dolenc o vplivu hascona in calciogreena na kakovost plodov in diferenciacijo rodov brstov jablan, inž. Gordana Veber o prehrani rastlin in inž. Jurij Mamilovič o zatiranju listnih uši.

EVROPSKA KOMISIJA V KNEŽJI VASI - Že to, da so se na slovenskem kmetijskem ministrstvu odločili, da prijavijo Knežjo vas, kjer je uspešno ob sodelovanju ekipe sodelavcev magistra Marka Koščaka zaživel program CRPOV, na razpis oz. natečaj ARGE (evropska skupnost dežel oz. krajev, kjer so opravili program CRPOV) za najbolj urejeno vas, je lepo priznanje Trebanjem in predvsem vaščanom. Kakšni bodo rezultati po obisku tričlanske evropske komisije, v kateri so asistentka arhitekture na muenchenski univerzi in dva župana iz Avstrije, od katerih se je eden že pohvalil, da je njegov kraj prejel tako nagrado leta 1994, bo znano šele konec julija. Toda prvi vtisi med ogledom Baragove domačije v Mali vasi (na posnetku) so bili že spodbudni. (Foto: P. P.)

Inž. M. L.

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: dr. Julij Nemanič

Zahtevna pot do vinskih "draguljev"

O predikatnih vinih

Kakovosti si želimo na vseh področjih. Lažje jo zahtevamo, kot uresničujemo. Ponekod je ta pojem pravilno razumljen, drugje smo preveč neučakani in ni dovolj potrpljenja, da bi vse storili, kar (pri vinu) kakovost zahteva.

V vinogradništvu je vse dolgoročno, prehitovati se ne da. Kakovost vina se ne začne s trgatvijo grozdja, ampak veliko prej, že pri obnovi vinograda. Pregovor "Prava sorta na pravo lego in v ustrezna tla!" nam vse pove. Z dobrim kletarjenjem kakovost grozdja samo prenesemo v vino, ga oplemenitimo. Ni pa mogoče v kletarstvu delati čudežev in iz poprečno zrelega grozdja narediti vrhunsko vino. Dodatek sladkorja pomaga popraviti kakovost vina samo še v razredu deželnih (namiznih) vin z geografskim poreklom in kakovostnih vin. Pripravi vina posebnih kakovosti (pozna trgatev, izbor) ni mogoče s "sladkorno" pomočjo. Laž ima kratke noge, za kletarstvo to še posebej drži.

Mnogi ljubitelji vina smo veseli, da se v posavskem vinorodnem rajonu, ki se razprostira od Bele krajine na jugu preko Dolenjske, Krškega, Bizeljskega do Šmarja pri Jelšah - Virštajna z okolico, prideluje že cela vrsta odličnih vin posebnih kakovosti. Da bi tudi letnik 1996 dal čimveč vinskih "draguljev," svetujemo vinogradnikom, naj preverijo, kako je trta obložena z grozdom. Odvečno grozdje je potrebno takoj pore-

zati in tudi redčenje opraviti pazljivo. Gotovo ni mogoče računati z visoko zrelostjo grozdja, če bo na trti več kot 2 kg pridelka. Sedaj veljavni zakon o vinu predpisuje, da lastnik mora vinograda najaviti na občini trgatvev grozdja za pridelavo vina posebne kakovosti (predikatna vina). O prijavah obvestijo občine kmetijski inštitut, ki je pooblaščen za spremljanje dozorevanja grozdja. Po razpisnem roku za redno trgatvev posamezne sorte obišče predstavnik kmetijskega inštituta v sodelovanju z odgovornim referentom za kmetijstvo pri Upravi enoti vinogradništva, ki so najavili trgatvev grozdja za pridelavo vin posebne kakovosti. Zakon o vinu predpisuje najnižje sladkorne stopnje v grozdju za vina posebnih kakovosti.

Komisija ob prvem obisku svetuje vinogradniku, ki ima z grozdom preobložene trte, slabšega grozdja, da bi preostalo grozdje lahko doseglo potrebne 92° Oe sladkorja. Toda s tem ni rečeno, da bo ob drugem obisku dosežena potrebna sladkorna stopnja. Sedaj je že možno z redčenjem grozdja zagotoviti ugodne razmere za potrebno prezrelost grozdja. V obeh primerih je tveganje, ki je vedno sestavni del pridelave vin posebne kakovosti. Žal še vedno ni dokončno rešeno, kdo plača ogled komisije. Za redno trgatvev je določeno, da plača ogled država preko svojih upravnih enot (UE). Ogled grozdja po redni trgatvi nekatere UE plačajo; s tem želijo spodbujati pridelavo redkih kakovosti in tako pomagati nevednim vinogradnikom. Povsod pa ni takega razumevanja, zato svetujem vsakemu, ki bo prijavil kasnejšo trgatvev, naj premisli, če je grozdje dovolj dozorelo.

dr. JULIJ NEMANIČ

ŠAMPANERIJA NA OGLED - Istienci iz Stare vasi na Bizeljskem, ki so na minulem sejmu vina v Ljubljani dobili za enega svojih šampanjcev, cuvee princesse, šampionski naslov, so pripravili dan odprtih vrat. Obiskovalcem so razkazali predelovalne prostore in kleti, kjer na leto pripravijo blizu 200.000 steklenic penin, po metodi dodatnega vretja v steklenici. (Foto: M. Vesel)

HELENA MRZLIKAR gospodinjski kotichek

Sladoled za vsak okus

Preden so ljudje spoznali sladoled, so uživali šerbet. To je bil posledek iz seseklanega sadja in nadrobljenega ledu. Prvi sladoled iz mleka in smetane je napravil francoski kuhar na dvoru pred dobrimi tristo leti in šele leta 1949 se je po svetu razširila prodaja industrijskega sladoleda. Pravi mojstri za pripravo sladoleda so Italijani in ti ga sami tudi največ pojedjo. Pred dobrimi devetdesetimi leti se je v Franciji prvič pojavil kornet in kmalu za njim še lučka ter osvojila svet.

Sladoled je zdrava hrana, saj porcija sladoleda lahko nadomesti en dnevni obrok. V mlečnem sladoledu so proteini, maščobe, sladkor, minerali in vitamini. V 100 g mlečnega sladoleda je 200 do 270 kalorij. Če ga pripravljamo sami, lahko z malo domiselnosti kombiniramo okuse, izbiramo različne dodatke in napravimo pravo pašo tudi za

oči. Sladoled jemo počasi in takrat, ko nismo pregreli. Otroci, ki ne marajo svežega mleka, lahko s sladoledom nadomestijo primanjkljaj. Če želimo, da se okus in izgled dobro ujemata, sestavimo na primer vanilijev in ananasov sladoled s kepico sladke smetane z jagodo ali limonin jagodov sladoled z nekaj kapljicami češnjavega likerja in še bi lahko naštevali.

Med zelo znane sladoledne sladice prištevamo BRESKEV MELBA, ki je dobila ime po slavni sopranistki. Polovico breskve kuhamo v sladkornem sirupu nekaj minut. Odcedimo, damo na krožnik, okrasimo s kepico vanilijevega sladoleda, prelijemo z malinovim sadnim sirupom, okrasimo s stepeno smetano in narezanimi mandlji. K sladoledu lahko ponudimo sadni ali čokoladni preliv, sadno kašo ali biskvitno pecivo. Sladoledne kupe pogosto tudi flambiramo.

sejmišča

BREŽICE - Na sobotnem sejmu so imeli naprodaj 140 prašičev, starih do 3 mesece, in 30 starejših. Prvih so prodali 120 po 280 do 330, drugih pa 20 po 200 do 240 tolarjev kilogram žive teže.

kmetijski nasveti

Junjska suša pokazala zobe

Junij je postal zadnja leta najbolj moker mesec v letu in je celo odvzel prvenstvo oktobru. Letos je naredil izjemo in po deževnem maju pritisnil s pravo poletno sušo, ki utegne, če bo še trajala, močno zmanjšati pridelek. Suša je že prizadela zlasti (pre)pozno sejane poljščine, denimo koruzo, ki se od njive do njive zelo razlikuje, po višini tudi desetkratno.

Ob suši vedno znova oživijo razmišljanja o nacionalnem namakalnem programu, ki je v pripravi in ki bo žal zajel le manjši del površin, delno zaradi pomanjkanja denarja, še bolj pa zaradi hribovitosti Slovenije in pomanjkanja zadostnih vodnih virov. Četudi je znanost izumila malone čudodelno higroskopsko snov agrogel (pri nas jo izdeluje Melamin iz Kočevja), ki lahko zelo omili pogubni učinek suše, tudi ta ukrep za najširšo prakso ne pride v poštev. Tako kmet bolj ali manj ostaja pri starih agrotehničnih ukrepih in upajočem čakanju na izdatnejše padavine.

Suša je moč omiliti z globokim oranjem, praho in plitvim okopavanjem, ki pretrga kapilarno izhlapevanje v zemlji nakopičene vlage. Mehanska obdelava tal je tudi zavoljo tega še vedno dobrodošla, četudi več stane. Vendar je v vseh posevkih ni mogoče opraviti, na primer v žitih, ki predvsem na lahkih, plitvejših tleh že trpijo hudo žejo in obstaja nevarnost, da bodo prisilno prizorela.

Ena izmed možnosti za pomoč v suši je tudi zalivanje z gnojivom, ki je imajo nekateri že preveč. V posevkih pride le razredčena, saj bi sicer požgala mlado rastlinje, pa tudi v tem primeru je priporočljivo polivanje le med vrstami kulturne rastline, denimo koruze. Gnojivko je najbolj koristno uporabiti na travnatem svetu, ki ga je suša že tako prizadela, da bo drugi odkos kaj slab. Vendar je v vseh posevkih ni mogoče opraviti, na primer v žitih, ki predvsem na lahkih, plitvejših tleh že trpijo hudo žejo in obstaja nevarnost, da bodo prisilno prizorela.

Ena izmed možnosti za pomoč v suši je tudi zalivanje z gnojivom, ki je imajo nekateri že preveč. V posevkih pride le razredčena, saj bi sicer požgala mlado rastlinje, pa tudi v tem primeru je priporočljivo polivanje le med vrstami kulturne rastline, denimo koruze. Gnojivko je najbolj koristno uporabiti na travnatem svetu, ki ga je suša že tako prizadela, da bo drugi odkos kaj slab. Vendar je tudi tu potrebna skrajna previdnost. Ker vse kaže, da bo pridelek krme občutno zmanjšan, je že zdaj treba misliti in se pripravljati na setev strniščnih dosevkov, ki lahko rešijo marsikatero krmno bilanco.

Inž. M. L.

Svetla lučka le kulturni tolar

V Šentjerneju in Krškem so ministru za kulturo dr. Dularju zaupali težave in nepravilnosti, predvsem glede financiranja, toda denarja za kulturo kot vedno ni (dovolj)

ŠENTJERNEJ, KRŠKO - Dr. Janez Dular, minister za kulturo RS, je prejšnji torek, 18. junija, obiskal občini Šentjernej in Krško, kjer se je srečal z županoma in ostalimi kulturnimi ustvarjalci. V Šentjerneju je bila glavna tema pogovora sobotno 19. srečanje oktetov in problematika financiranja kulturne dejavnosti, v krški občini oziroma na gradu Rajhenburg pa je bil posvet na temo živa kultura in kulturna dediščina. Obe občini sta bogati tako s kulturnimi spomeniki kot s sedanjim kulturnim dogajanjem, denarja za vzdrževanje in oživljanje prvega ter za nadaljevanje drugega pa primanjkuje. Svetlo točko na obzorju pomeni le zakon o kulturnem tolarju, če bo seveda sprejet.

Dr. Dular je vesel, da so po sedmih letih v Šentjerneju obnovili tradicijo Srečanja oktetov, ki bo verjetno pripomoglo k pozitivni in prenovi slovenskega oktetovstva. Franc Hudoklin, predsednik Društva srečanje oktetov, je predstavil program in okoliščine sobotne prireditve, šentjernejski župan Franc Hudoklin pa je dejal, da do 19. srečanja verjetno ne bi prišlo brez podpore Ministrstva za kulturo, to pa pogrešajo še na drugih področjih. Razočarani so predvsem nad lanskim zneskom denarja iz proračuna (okrog 2 milijona tolarjev), kar je premalo glede na to, da pri njih deluje veliko število različnih kulturnih društev, zborov itd. Največji problem pa je ta, da nimajo kulturnega doma, kar pomeni, da večina prireditve poteka v šolski jedilnici. Toda ministrstvo za kulturo praviloma ne sodeluje pri gradnji kulturnih domov razen na demograf-

sko ogroženih in dvojezičnih območjih.

Minister je spoznal še kulturni utrip občine Krško - tudi v živo, saj so mu za dobrodoščilo zapele

• **Minister dr. Dular zaželenih odgovorov na vprašanja, ki zadevajo predvsem finančno pomoč, ni mogel dati, povedal pa je, da edino svetlo lučko lahko pomeni le sprejetje zakona o kulturnem tolarju. Ta sredstva bi bila namenjena za ohranjanje najbolj ogroženih spomenikov kulturne dediščine, za knjižničarstvo in nujne investicije v kulturi.**

pevke Ženskega okteta Brestanica, predstavili pa so se mu tudi učenci tamkajšnje glasbene šole. Izziv pogovora je bil že sam naslov izbrane teme živa kultura in kulturna dediščina, ki jo je pripravil župan Danilo Siter. Kako torej

obnavljati in hkrati oživljati kulturno dediščino ter skrbeti za pestro tekoče dogajanje na področju kulture? Z obojim so v krški občini zelo bogati, kar so dokazali tudi direktorji oziroma predstavniki različnih kulturnih institucij, ki so razgnili svoje probleme. Ida Merhar iz Valvasorjeve knjižnice Krško je poudarila predvsem prostorsko stisko in težave pri nabavi novega knjižnega gradiva; Bojan Božič iz Galerije Božidarja Jakca iz Kostanjevice

Danilo Siter in dr. Janez Dular

na Krki je povedal, da so v fazi dokončne priprave programov za obnovo spomenika in omenil številne probleme, ki jih ustvarja dejstvo, da bo Galerija verjetno kmalu presegla zmoglosti kraja - samo lani so namreč tam našli 35 tisoč obiskovalcev. Adolf Moškon iz kulturnega doma Krško je poudaril težave z lastništvom, Janko Avsenak iz ZKO Krško finančne težave, Tomaž Teropšič je nakazal stanje Posavskega muzeja Brežice, spregovoril pa je tudi predstavnik iz ljubljanskega regionalnega zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine ter krške glasbene šole. Vsi prisotni so razočarani predvsem nad neurejenimi pravnimi zadevami.

L. MURN

Obnovljena polstoletnica

Slovesna otvoritev obnovljenih prostorov Knjižnice Mirana Jarca - Knjižna novost Jožeta Hudečka

NOVO MESTO - Knjižnica Mirana Jarca, ki letos praznuje polstoletnico svojega delovanja, je jubilej dočakala v boljšem stanju, kot je bila dolga leta, jasni pa se ji tudi doslej bolj mračna obzorja. V sredo, 19. junija, sta župan Mestne občine Novo mesto Franci Koncilija in podsekretar Ministrstva za kulturo Ivo Svetina družno prerezala trak in uradno odprla obnovljene prostore velike čitalnice, študijskega oddelka in izposojevalnice ter prostor, kjer domuje domoznanska bibliografija. Tako je po skoraj letu dni težavnega delovanja v začasnih prostorih naša osrednja knjižnica, ki opravlja tako naloge matične občinske kot regijske knjižnice, lažje zadihala, predvsem pa varneje.

Veliki prostorski stiski, ki že več let pesti to pomembno ustanovo, se je zaradi poseda dela stavbe nekdanje kresije, kjer knjižnica domuje, pridružila še nevarnost, da se bo udril močno razpokani strop. Zaradi varnosti številnih obiskovalcev so bili prisiljeni lanskega julija zapreti veliko čitalnico študijskega oddelka, kasneje pa še drugih prostorov, ko so stekla obnovitvena dela, sanacija temeljev, tal, stropov in razpok v stenah. Knjižnica je ta čas delovala v zasilnih prostorih v sosednji stavbi. Obnovitvena dela, ki so stala 15 milijonov tolarjev, je opravil Pionir Standard, denar pa sta zagotovila Mestna občina Novo mesto in Ministrstvo za kulturo. Kot je dejal župan Franci Koncilija v pozdravnem nagovoru, je s temi obnovitvenimi deli opravljeno najnujnejše za delovanje

knjižnice, dokončno rešitev njenih dolgoletnih stisk pa bo prinesel prizidek, katerega gradnja bo stekla še letos, sredstva zanj pa bosta prav tako zagotovila novomeška občina in Ministrstvo za kulturo. Naložba je ocenjena na osem milijonov mark, dokončana pa naj bi bila leta 1998.

Po slovesni otvoritvi, na kateri sta govorila še ravnateljica knjižnice Andreja Pleničar in podsekretar Ivo Svetina, je v obnovljeni veliki čitalnici stekla prva kulturna prireditev. Založnik Jaro Mihelač je predstavil najnovejšo knjigo Ulice mojega predmestja znanega televizijskega komentatorja Jožeta Hudečka. V daljšem pogovoru je avtor v svojem značilnem slogu natresel veliko zanimivega o svojem literarnem ustvarjanju in najnovejšem romanu.

M. MARKELJ

PRVI KORAK NAREJEN - Župan Mestne občine Novo mesto Franci Koncilija in podsekretar Ministrstva za kulturo Ivo Svetina sta na otvoritvi obnovljenih prostorov družno prerezala trak. (Foto: MiM)

• **Tri stvari morajo biti pretirane, da bi bile zadostne: obzirnost, poštenje, čistost. (Boudet)**

16. SREČANJE SLOVENSKEGA OKTETA V ŠENTJERNEJU - Muha-sto deževno vreme je bilo v soboto, 22. junija, krivo, da prireditve Srečanje slovenskih oktetov ni potekala tako, kot so si zamislili njeni prizadeti organizatorji in kot bi si vsi želeli. Kljub temu pa je treba pozdraviti, da so pod simbolom šentjernejskega petelina po sedmih letih spet zadoneli glasovi pevcev 18 oktetov iz Slovenije in Tržaškega okteta. Franc Hudoklin, šentjernejski župan, je dejal, da tamkajšnja tradicija oktetovskega petja sega v leto 1962, ko je bil ustanovljen Šentjernejski oktet, zametek vsakoljetnega srečanja pa je leto 1972, ko so bili v gosteh še trije drugi oktet. Minister za kulturo RS dr. Janez Dular je izrazil veselje, da se obnavlja izročilo, za katero smo se že (upravičeno) bali, da bo izumrlo. Zaradi dežja se je prireditev, ki sta jo povezovala Nataša Bolčina - Žgavec in Ivan Lotrič, začela veliko pozneje, povorka po mestu je bila prekinjena, pa tudi program so spremenili: posamezno se je predstavil le domači Šentjernejski oktet, potem pa vsi pevci pod taktirko Igorja Švare skupaj zapeli tri pesmi. Naj bo prihodnje srečanje v Šentjerneju v znamenju sonca! (Foto: L. Murn)

Les kot nekaj svetega

V cerkvi Galerije Božidar Jakac pregledna razstava 32 del akademske kiparke Dragice Čadež

KOSTANJEVICA NA KRKI - Za Jožetom Marinčem je Galerija Božidar Jakac v Kostanjevici na Krki skupaj z direktorjem Bojanom Božičem povabila v goste akademsko kiparko iz Ljubljane Dragico Čadež. Gre za priznano ustvarjalko, ki se lahko pohvali z nešteti samostojnimi in skupinskimi razstavami, pa tudi z nagradami in priznanji. Tokrat se predstavlja zelo celovito, saj se z 32 deli razkriva od svojih začetkov v 60-ih letih pa do sedaj. Prava retrospektivna razstava Čadeževe je postavljena v primeren prostor, v cerkev Galerije, saj ima tudi njena umetnost že od začetka bolj sakralen značaj, je med drugim dejal dr. Lev Menaše, ki je podrobneje predstavil kiparko.

Dragica Čadež je kiparstvo doštudirala na ljubljanski Akademiji za likovno umetnost, tam je leta 1965 končala tudi specialko za kiparstvo, leta 1982 postala docentka, enajst let pozneje pa izredna profesorica za kiparstvo na Pedagoški fakulteti v Ljubljani. Menaše jo je označil kot eno redkih ustvarjalcev z idejami, ki prav nikoli ni bila dolgočasna. Seveda pa se je njeno ustvarjanje z leti spreminjalo tako glede smeri kot materialov. Zanimivo je, da je prve pomembne rezultate dosegla v betonu, čeprav les, ki ji pomeni nekaj svetega, ostaja njen

najljubši izrazni material. Na ogled pa so tudi prisrčne keramične t.i. figurine iz gline. Omeniti velja križ kot enega kiparkinih osnovnih motivov, vendar je ta drugačen od običajne podobe Križanega. Enega izmed križev je Dragica Čadež v letih 1966-67 ustvarila tudi za kostanjevsko Formo vivo.

Razstavo del Dragice Čadež je z besedami, da gre za prvovrsten kulturni dogodek, odprl Stane Mrvič, direktor Uprave za kulturno dediščino RS. K prijetnemu razpoloženju pa je z glasbo pripomogel Dolenjski kvintet trobil.

L. MURN

V CERKVI GALERIJE BOŽIDAR JAKAC - Na sliki so (od desne proti levi): Bojan Božič, direktor Galerije, v pogovoru z bivšim direktorjem Ladom Smrekarjem, Lev Menaše in avtorica razstave Dragica Čadež. (Foto: L. Murn)

Novomeški poletni večeri 1996

Začetek v soboto

NOVO MESTO - Da tudi letošnje poletne mesece v Novem mestu ne bo vroče le zaradi visokih temperatur, ampak tudi zaradi pestrega kulturnega dogajanja, skrbi ZKO Novo mesto, ki je znova organizator Novomeških poletnih večerov 1996. Začenjajo se v soboto, 29. junija, ko bo ob 20. uri v Domu kulture klavirski koncert svetovno znane umetnice, pianistke Dubravke Tomšič - Srebotnjak. Poletni večeri pa se bodo nadaljevali vse do septembra, in sicer bo julija v atriju kapitelske prošnje nastopil mednarodni godalni orkester Glasbene mladine, avgusta bo na muzejskih vrtovih koncert Al capone štrajh tria, septembra pa za popestrivev ponujajo še mjuzikl Caffé teatra - Arabella, ki ga bodo uprizorili, če bo le po vreme, na dvorišču grškega gradu.

V tednu od 11. do 18. avgusta, ko bo v Novem mestu svetovno mladinsko prvenstvo v kolesarstvu, se obeta kar več kulturnih prireditev. V tem času se bodo predstavile novomeške rock skupine, plesno društvo Terpsihora, Mestna godba Novo mesto bo imela promenadni koncert, nastopil bo tudi pihalni orkester Krških Zdravilišč iz Straže, folklorno društvo Kres, Mirko Bizjak bo imel orgelski koncert, za večer šansonov pa bosta poskrbela še Petra Gačnik in Branko Rožman. Ni se težko strinjati s Stašo Vovk, tajnico ZKO Novo mesto, da je pred nami kvalitetna in zanimiva kulturna poletna ponudba v dolenjski prestolnici.

L. M.

Nad 700 slik v Galeriji naivne umetnosti

Otvoritev 29. mednarodnega Tabora likovnih samorastnikov v Trebnjem, ki bo do sobote imel v gosteh 15 domačih in tujih umetnikov - Novi prostori za trebanjske glasbenike?

TREBNJE - Tabor likovnih samorastnikov še vedno pomeni za Trebnje kot mesto, občino in njeno galerijo možnost, da se z zakladom likovnih del predstavlja svetu, in to zelo uspešno. Tako je na otvoritvi letošnjega 29. mednarodnega Tabora v galeriji t.i. naivne umetnosti med drugim v petek, 21. junija, dejal trebanjski župan Ciril Pungartnik, ki je Tabor tudi odprl. Tokrat bo teden dni, do 28. junija, v Trebnjem ustvarjalo 15 umetnikov iz Slovenije in od drugod, z njihovimi deli, ki jih bodo ob koncu podarili Galeriji, pa bo njena zbirka štela več kot 700 slik in skulptur, s čimer se Galerija likovnih samorastnikov že sedaj uvršča med edinstvene tudi v mednarodnem merilu.

V tem kraju že od leta 1969 poteka vsakoletni Tabor - mednarodno srečanje naivnih umetnikov. Tabor pa je iz nekatere množične delavnice prerasel v sedem dni spoznavanja z življenjem, kulturo in umetnostjo različnih narodov ter je s tem pripomogel tudi k utrjevanju mednarodnega sodelovanja in prijateljstva. 700 slik in skulptur, ki jih trenutno hrani, je namreč ustvarilo kar 146 umetnikov iz 27 držav Evrope, Afrike, Azije ter Severne in Latinske Amerike. Tudi letos je udeležba pestra, saj jih sodeluje kar 15; po eden iz Češke, Italije, Turčije in

Federacije Bosne in Hercegovine, dva iz ZR Jugoslavije, trije iz Slovenije in šest iz Hrvaške. Umetniki, ki bodo v Galeriji ustvarjali do petka, 28. junija, pravijo, da bodo veseli tudi kakšnega obiska. Na otvoritvi jim je Ciril Pungartnik zaželel bogato likovno ustvarjanje, trem najbolj zaslužnim - Janezu Gartnarju, dr. Zoranu Kržišniku in prof. dr. Mirku Juteršku, ki se že vsa leta trudijo pri Taboru, pa je čestitil in se jim zahvalil za pomoč in dobro voljo.

V okviru ostalih kulturnih prireditev, ki jih ob praznovanju občinskega praznika v Trebnjem ni manjkalo, je treba omeniti še položitev temeljnega kamna za izgradnjo novih prostorov godbe

Trebnje, ki praznuje 70. rojstni dan, in Glasbene šole Trebnje ter ponedeljkovo slavnostno akademijo v čast dneva državnosti in praznika KS, ko so v CIK Trebnje odprli tudi prostore.

L. MURN

NATEČAJ ZA PRVI FESTIVAL SLOVENSKEGA NEODVISNEGA FILMA IN VIDEO

LJUBLJANA - ZKO Slovenija in KUD Cineast bosta 15. in 16. novembra na 1. Festivalu slovenskega neodvisnega filma in videa organizirala vseslovenski pregled neodvisne filmske in video produkcije, ki naj bi postal tradicionalen. Prav takšna produkcija namreč pogosto utira nove poglede na filmsko umetnost in uvaja nove prijeme, zato je zelo pomembna. Informacije na tel. št. 061/318-929.

CITRARJI DO 15. JULIJA

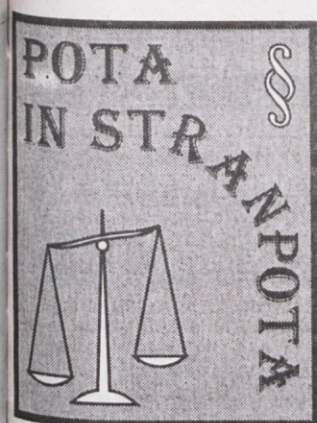
NOVO MESTO - V šolskem letu 1996/97 bo glasbena šola Marjana Kozine iz Novega mesta odprla nov oddelek za citre, ki jih bo poučeval Jurij Marjetič. Prijave na šoli so možne do ponedeljka, 15. julija.

O LITERARNEM USTVARJANJU SLOVENCEV V KANADI

NOVO MESTO - Slovenska izseljenska matica vabi v ponedeljek, 1. julija, ob 10. uri v Izobraževalni center Krka na novinarsko konferenco ob izidu knjige Cvetke Kocjančič Gospodar gola ozemlja in na okroglo mizo o literarnem ustvarjanju Slovencev v Kanadi. Slednjo bo vodil dr. Mirko Jurak s Filozofske fakultete v Ljubljani.

LETOŠNJI UDELEŽENCI TABORA LIKOVNIH SAMORASTNIKOV - Otvoritev Tabora se je udeležilo tudi nekaj umetnikov (na sliki), ki bodo v Trebnjem ustvarjali ta teden. Prireditve, ki jo je na svojstven način povezovala Zvonka Falkner, je popestrilo petje Trebanjskega okteta. (Foto: L. Murn)

dežurni poročajo

ZGORELO GOSPODARSKO POSLOPJE - 19. junija nekaj pred polnočjo je prišlo do požara na gospodarskem poslopiju, ki je last M. H. Sel pri Mirni. Zgorelo je gospodarsko poslopje, v njem pa okoli 10 ton sena in 2 kubika smrekovih plovov. Škoda znaša okoli 2 milijona tolarjev. Požar so pogasili prostovoljni gasilci iz okoliških vasi.

NAŠLI REVOLVER Z NABOJI - 18. junija ob 21. uri so na vstopu v RS na MMP Obrežje kontrolirali voznika terenskega vozila znamke Nissan Terrano, hrvaškega državljan D. Ž. iz Zagreba. Pri kontroli notranjosti vozila je policist v poslovnem kovčku našel revolver znamke "North American Arris CORP. 22. Long Rifle", kalibra 5,6 mm; v bobniču revolverja je bilo 5 nabojev, 5 nabojev istega kalibra pa je policist našel še v kovčku.

HITROST ŠE VEDNO UBIJA

NOVO MESTO - Policijske enote UNZ Novo mesto so 18. junija v okviru akcije Hitrost ubija opravljale meritve hitrosti z radarjem. Hitrost so merili na 24 krajih in ugotovili 108 prekoraitiv hitrost; zoper enega voznika so dali predlog za uvedbo postopka pri sodniku za prekrške, 7 voznikov pa so le opozorili. Ekstremne prekoraitive tokrat niso zabeležili.

POŽAR V TOVARNI VIDEM

KRŠKO - 18. junija je ob 6.05 v Tovarni Videm v trafa postaji brusilnice prišlo do požara, ki je povzročil za okrog 2.400.000 tolarjev škode. Z ogledom kraja dejanja in zbiranjem obvestil so ugotovili, da je do požara prišlo na prvem sklopu, kjer so zaradi dotrajanosti materiala eksplozirale vse tri dušilke in zanetile manjši požar, ki so ga gasilci PGE Krško uspešno pogasili. Eksplozija in požar sta povzročila tudi izpad dovoda električne energije iz električnega omrežja. Dušilke, ki obratujejo neprekinjeno pod napetostjo 6000 V, so stare okoli 20 let in se ne servisirajo. V požaru so sodelovali štirje gasilci z dveh voziloma.

KRONIKA NESREČ

KOLO Z MOTORJEM V MOTORNO KOLO - 19. junija ob 21.10 je R. H. iz Podloga vozil po lokalni cesti iz Podloga proti Dragatušu. Izven naselja Dragatuš se je v levem nepreglednem ovinku pripeljal po levi strani, v trenutku, ko je iz nasprotni strani pripeljal voznik motornega kolesa F. P. iz Podloga. Med voznikoma je prišlo do čelnega trčenja. V nesreči se je F. P. hudo poškodoval, R. H. pa laže. Obe sta pomoč nudili v novo-meški bolnišnici. Škoda znaša približno 50 tisoč tolarjev.

NESREČA S SMRTNIM IZIDOM - 20. junija ob 14.50 se je izven naselja Pijavško na mag. cesti Vrhovo - Krško zgodila prometna nesreča zaradi vožnje po nasprotnem voznem pasu. V nesreči je ena oseba na kraju materialna škoda znaša po ne-uradni oceni 110 tisoč tolarjev. 15-letni kolesar P. A. je vozil motorno kolo v smeri Krško - Bovec, ko je prišel na križišču, ko je pripeljal izven Pijavškega, kjer cesta blago spušča in nepre-vidni levi ovinek, je s sprednjim

O kriminalu med mladimi

Ribnica: lani porast kaznivih dejanj med mladoletniki

RIBNICA - Iz poročila PP Ribnica, ki ga je svetnikom na seji sveta podal komandir Robert Somensary, je razvidno, da je bilo število vseh kaznivih dejanj v lanskem letu manjše kot v letu 1994. Povečalo pa se je število kaznivih dejanj med mladoletniki.

43 mladoletnikov je lani storilo 36 kaznivih dejanj, kar je za 7 več, kot jih je bilo storjenih leta 1994. Zagrešili so 19 tatvin, med katerimi so bile štiri velike, en mladoletnik pa je podtaknil kar 8 požarov. Večino kaznivih dejanj, ki izstopajo, so storili povratniki, med razlogi za takšno početje mladoletnikov pa policijsko poročilo v prvi vrsti navaja zanemarjanje otrok s strani staršev. Kot je povedal komandir Somensary, pa je ob tem vendarle razveseljivo, da se je zmanjšalo število kaznivih dejanj, ki so jih storili otroci, saj sta lani le dva otroka zagrešila eno kaznivo dejanje, medtem ko je še predlani kar 11 otrok storilo 7 kaznivih dejanj.

Ravnateljica ribniške OŠ dr. Franceta Prešerna in občinska svetnica Andreja Šulentič je ob tem opozorila na povečan pojav mamil na šoli. Možnost za reševanje tega problema vidi v tesnejšem sodelovanju s policisti in v preventivnih programih. Trenutno imajo v občini tri takšne programe: šolo za življenje, ki je za vse osnovne šole v občini, mladinske delavnice za učence 7. razredov in skupino za osebno rast, v kateri trenutno dela 14 dijakov in

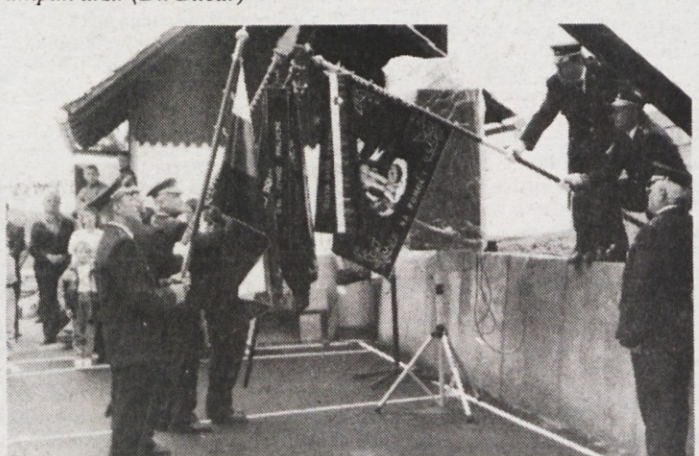
študentov. V vseh teh programih delajo prostovoljci, kar po mnenju direktorice ribniškega centra za socialno delo Majde Vrh ni osnova za trajnejše, uspešno delo z mladimi.

M. LESKOVŠEK-SVETE

ČELNO TRČENJE V VAVTI VASI

VAVTA VAS - 24. junija ob 21.30 se je v Vavti vasi zgodila huda prometna nesreča zaradi nepravilnega prehitevanja. Voznik I.V. iz Novega mesta je z osebnim avtomobilom pripeljal iz smeri Novo mesto - Vavta vas, pri bencinski črpalnici v Vavti vasi pa je zapeljal na levi prometni pas, po katerem je ravno takrat z osebnim vozilom pripeljal voznik M.O. iz Vavte vasi. Med vozili je prišlo do silovitega čelnega trčenja, v katerem so bile poškodovane štiri osebe - voznika in sopotnika.

• Pri vseh umazanijah, doslej spočetih v slovenskem parlamentu, so vedno mežnarili krščanski demokrati. To je huda trditve, ampak drži. (Dr. Bučar)

GD ŽDINJA VAS IMA PRAPOR - V tej vasi v vznožju Trške gore so gasilci v nedeljo popoldan pripravili slovesnost, na kateri so razvili društveni prapor, župan Franci Koncilijski pa je s prvim metom na koš odprl tudi novo košarkarsko igrišče. Po slovesnosti je bila veselica. Gasilci se tudi po tej poti zahvaljujejo vsem darovalcem žebličkov in prispevkov za izgradnjo igrišča.

PROTITOČNA RAKETA NA STREHI - Prejšnjo sredo popoldne, ko se je nad Novim mestom in okolico razbesnela nevihta, so iz izstrelišč prožili rakete proti toči. Vsaj dve pa nista eksplodirali takrat, ko bi morali, ampak sta padli na strehi dveh hiš v Novem mestu. Na posnetku je razdejavanje na strehi, ki ga je povzročila protitočna raketa na Forškovi hiši na Adamičevi 32, kjer je eksplodirala. Druga raketa je prebila streho Glucksove hiše na Volčičevi 45, padla na tla in tam eksplodirala. V ponedeljek je obe "hiši tarči" obiskal agent mariborske zavarovalnice, kjer ima Hidrometeorološki zavod zavarovano odgovornost za take primere. Menda se to, da raketa pade na hišo in tam eksplodira, pripeti zelo redko. Rakete se pred uporabo pač ne da preizkusiti. (Foto: A. B.)

STRELA UNIČILA GOSPODARSKA POSLOPIJA - Minulo sredo se je nad Dolenjsko razbesnelo hudo neurje. Mnogokje je močan veter in dež spremljala tudi toča in strela. Ob 13. uri je strela udarila v gospodarsko poslopje Alojza Tisovca v Gorenjem Polju pri Straži. Strela je v hipu prižgala veliko količino suhega sena. Močan ogenj se je razširil tudi na gospodarske objekte sosedu Miha Markoviča. Domači in sosedje so uspeli pred prihodom gasilcev rešiti le 9 glav živine in nekaj delavnih strojev. Zgorelo je preko 40 ton sena, pajek za obračanje sena, v ognju se je zadušilo tudi nekaj kokoši. Škoda je prek 2 milijona tolarjev. Požar so pogasili gasilci Gasilsko-reševalnega centra skupaj s številnimi prostovoljnimi gasilci iz okoliških vasi. (Foto: J. Pavlin)

PRIKAZ SODOBNE OPREME

LOŠKI POTOČEK - Civilna zaščita mestne občine Ljubljana je v dne od 14. do 15. junija izvedla prikaz reševanja izpod ruševin, pri čemer so uporabili tudi zdresirane pse in hkrati prikazali sodobno opremo, ki pa jo žal premore le redka enota CZ, kar velja predvsem za novonastale občine. Na vaji je sodelovalo preko 40 pripadnikov CZ pod poveljstvom Romana Lavrača. Še posebej je pritegnila naprava, imenovana Itekes 3000 nemške izdelave; reševalec jo nosi na hrbtu z dodatkom bombe za kisik in maske in tako opremljen z lahkoto prodre do žarišča požara. Moč naprave je ogromna in temelji na velikem pritisku ali izstrelu vode. Vaje se je udeležil tudi ljubljanski podžupan Colarič, ki je že pred vajo v imenu župana dr. Rupla pozdravil mnoge goste in člane CZ Loškega Potoka, spregovoril je tudi potoški župan, o namenu vaje pa sta govorila Robert Kus, načelnik oddelka za CZ mesta Ljubljane, in K. Sodržnik, poveljnik CZ mesta Ljubljane.

A. K.

OKROŽNO SODIŠČE V NOVEM MESTU

skladno z določilom čl. 154/2 in 3 Zakona o prisilni poravnavi, stečajni likvidaciji (Ur. list RS št. 67/93) v stečajnem postopku nad dolžnikom **TOB, Tovarna obutve, p.o., v stečaju, objavlja**

dražbeni oklic

Dne 10. 7. 1996 ob 9. uri bo na sedežu stečajnega dolžnika v Novem mestu, Vavpotičeva 19, javna dražba premoženja stečajnega dolžnika. Na javni dražbi se bo prodajalo premoženje stečajnega dolžnika, ki obsega:

1. poslovno-industrijski kompleks TOB, Tovarno obutve, Novo mesto, Vavpotičeva 19, tlorisne površine 3.248 m², s pripadajočim dvoriščem 2.498 m² in zemljiščem 6.185 m², ki je vpisan v zemljiško knjigo Okrajnega sodišča v Novem mestu pod vl. št. 1073, k.o. Bršljin — po izključni ceni 327.939.887,00 SIT;
2. garsonjero na Šegovi ul. 16 v Novem mestu, skupne koristne površine 27,10 m², brez opreme — po izključni ceni 3.584.291,00 SIT;
3. počitniško enoto v Miholaščici na Cresu, Hrvaška, skupne koristne površine 33,60 m², brez opreme — po izključni ceni 3.884.910,00 SIT.

Na javni dražbi lahko sodelujejo pravne osebe, ki imajo sedež na območju R Slovenije, in fizične osebe, ki se izkažejo s potrdilom, da so državljani R Slovenije. Pooblaščenici pravnih oseb morajo na javni dražbi predložiti pooblastilo za licitiranje. Pred javno dražbo mora vsak ponudnik vplačati varščino v višini 10% izključne cene na žiro račun stečajnega dolžnika št. 52100-690-68307, kar dokaže s potrjeno kopijo nakazila, ali sredstva deponirati najpozneje pred pričetkom javne dražbe na blagajni stečajnega dolžnika. Varščina se bo uspešnemu ponudniku vračunala v kupnino, drugim ponudnikom pa bo vrnjena v roku 3 dni brezobzerno oz. v gotovini deponirana sredstva takoj po javni dražbi. Uspešni ponudnik mora skleniti pogodbo o nakupu v roku 10 dni po končani javni dražbi in v celoti vplačati preostalo kupnino v roku 15 dni po podpisu pogodbe, sicer se bo prodaja razveljavila, varščina pa obdržala. Prometni davek in vse druge dajatve ter stroške s prenosom lastništva plača kupec. Informacije o javni dražbi in ogled je možen 1 uro pred začetkom dražbe oz. po dogovoru s stečajnim upraviteljem g. Vincencem Mančkom na tel. št. 068/324-273 ali 068/323-855. Sredstva se bodo prodajala po sistemu videno — kupljeno.

OBVESTILO

Občane, podjetja, druge organizacije in skupnosti, organe in društva obveščamo, da bo po sklepu župana Mestne občine Novo mesto z dne 18.6.1996

JAVNA RAZGRNITEV OSNUTKA SPREMOMB IN DOPOLNITEV PROSTORSKIH SESTAVIN PLANSKIH AKTOV MESTNE OBČINE NOVO MESTO ter **OSNUTKA SPREMOMB IN DOPOLNITEV ZAZIDALNEGA NAČRTA KRKA TOVARNA ZDRAVIL**

in sicer v času od 28. junija 1996 do 29. julija 1996

- v prostorih Mestne občine Novo mesto, Seidlova cesta 1 (I. nadstropje) in
- v prostorih krajevne skupnosti Ločna-Mačkovec

Pripombe k osnutkom lahko vpišete v knjigo pripomb na krajih razgrnitve ali pošljete na Mestno občino Novo mesto, Sekretariat za varstvo okolja in urejanje prostora, Zavod za družbeno planiranje in urbanistično načrtovanje, Seidlova cesta 1, Novo mesto. Rok za pripombe k razgrnjenemu gradivu poteče zadnji dan razgrnitve.

Javna obravnava obeh osnutkov sprememb in dopolnitev bo v torek, 9. julija 1996, ob 18. uri v prostorih krajevne skupnosti Ločna-Mačkovec, na kateri bo izdelovalec obeh osnutkov dokument podrobneje obrazložil in prisotnim dajal pojasnila.

Vljudno vabljeni! Mestna občina Novo mesto
Sekretariat za varstvo okolja in urejanje prostora
Zavod za družbeno planiranje in urbanistično načrtovanje

KAKOVOST 2000

Podjetje za raziskave, razvoj, svetovanje in izvajanje storitev, Novo mesto, d.o.o.

Podjetje je specializirano za:

- izgradnjo sistemov kakovosti po zahtevah mednarodnih standardov ISO-9000 /9001, 9002 ali 9003/
- presojo /auditiranje/ sistemov kakovosti
- izobraževanje iz področja kakovosti (orodja kakovosti): FMEA, SPC, AUDITI, ARTP, TIMSKO DELO, TPM, PROJEKTNO VODENJE,)

SKUPAJ Z NAMI DO MEDNARODNEGA CERTIFIKATA KAKOVOSTI

Tavčarjeva 2
8000 NOVO MESTO
tel./fax.: 068/341-111

SVETOVNO VOJAŠKO PADALSKO PRVENSTVO V CERKLJAH

CERKLJE - Na vojaškem letališču Cerklje ob Krki bo od 28. junija do 8. julija potekalo 26. svetovno vojaško prvenstvo v padalstvu. V tekmovalnem delu prireditve bo nastopilo okoli 500 padalcev in padalk iz okoli 50 držav, med njimi pa bo tudi večina takih padalcev, ki so med najboljšimi na svetu. Nastopile bodo tudi padalske velesile kot so Rusija, ZDA, Švica, Francija, Italija, in seveda tudi Slovenija, ki je na vojaških prvenstvih osvojila kar nekaj svetovnih naslovov. Poleg tekmovalnega dela bodo organizatorji pripravili vrsto spremljajočih aktivnosti, med katerimi naj posebej opozorimo na nastop slovite ameriške akrobatske letalske skupine Thunderbirds, ki bo z letali F-16 prvič nastopila v Evropi.

ŠENTJERNEJČANI V WILDONU

WILDON - V okviru nekdanjega konjeniškega tekmovanja Alpe Jadran, ki se sedaj imenuje prijateljsko srečanje Šentjerneje - Wildon, je bila v nedeljo na hipodromu v Wildonu dirka, na kateri so nastopili tudi trije šentjernejski konjeniki: Ivan Košak, Božo Radkovič in Jože Darovec. Košak je bil z izposojenim konjem četrty, Darovec peti, Radkovič pa zaradi neubogljivosti konja dirke ni končal. Avstrijci bodo obiske vrnili v nedeljo, 30. junija, ko bodo nastopili v Šentjerneja.

BELA KRAJINA V DRŽAVNEM FINALU

ČRNOMELJ - Nogometni klub Bela krajina iz Črnomlja, ki sicer nastopa v četrti ligi oziroma prvi ligi medobčinske nogometne zveze Ljubljana, v mlajših kategorijah spada v sam slovenski vrh. Še posebej dobri pa so starejši dečki. V Črnomlju so namreč pripravili polfinalni turnir državnega prvenstva v tej kategoriji, na katerem so mladi nogometaši Bele krajine zmagali in se uvrstili v finale, kjer se bodo 29. junija za naslov državnega prvaka pomerili z Jarenino Nissan. Na polfinalnem turnirju so Črnomalci s 3:0 premagali Koper in na tekmi za prvo mesto s 3:1 še kranjski Triglav, ki je predtem s 4:0 premagal Bilje. Polfinalni turnir v Črnomlju je sodil v sklop prireditev ob 70-letnici nogometnega kluba Bela krajina.

Jure Rován iz Amerike med zvezde

Jure Rován, ki že dve leti študira na univerzi v Iowi, je prvi Slovenec, ki je s palico preskočil 550 cm - Za las ob normo za olimpijske igre - Njegov cilj 6 m in Sidney

BREŽICE - Brežičan Jure Rován, član atletskega kluba Fit Brežice, sin in varovanec očeta brežiške atletike Poldeta Rovana, se je v četrtek, 20. junija, proti večeru tik pred začetkom nevihte, ko so na budimpeštanskem štadionu Csepelj že padale prve dežne kaplje, postavil ob bok najboljšim svetovnim skakalcem ob palici. Preskočil je pet metrov in pol in tako kot prvi Slovenec premagal to še pred nekaj leti sanjsko mejo. Le malo je manjkalo, da bi preskočil 560 cm, kar je bila A norma za nastop na olimpijskih igrah.

Če odmislimo fantastične izide Sergeja Bubke, s katerim je dolgočas Brežičan Jure Rován, ko je lani v padovi s 535 cm postavil absolutni državni rekord, že stal skupaj na zmagovalnih stopničkih, je njegov četrtek dosegel izid, ki ga uvršča med boljše skakalce ob palici na svetu oziroma med tiste, ki lahko nastopijo tudi na mitingih najvišjega svetovnega ranga. V četrtek je Jure začel tekmovali, ko je bila letvica na višini 510 cm, in jo je visoko preskočil. 530 cm je preskočil v drugem poskusu, 540 cm, kolikor je takrat znašal njegov in slovenski rekord, je izpustil in nadaljeval na 550 cm, ki mu jih je uspelo preskočiti v tretjem poskusu, ko se je z dvignjenim pestjo gledalcem zahvalil za pomoč in poljubil palico. Z višino 560 cm so se spopadli trije tekmovalci - poleg Jureta še Rus Petišin, ki ima osebni rekord 590 cm, in Anglež

Primc četrti dolenjski olimpijec

Igor Primc gre na olimpijske igre v Atlanto - Utrujen od potovanj in nenehnega lova za normo - Le mesec za priprave - Kolesarjem rdeča luč - Ogledalo dolenjskega športa

NOVO MESTO - Igor Primc je izpolnil izredno optimistično obljubo, ki jo je dal dolenjskim ljubiteljem atletike, prijateljem in pokroviteljem - že na prvi letošnji preizkušnji ob začetku letošnje poletne atletske sezone je z 62,72 m dolгим metom popravil državni rekord v metu diska in se s tem uvrstil na olimpijske igre v Atlanti.

Vse skupaj se sliši lepo, a treba je vedeti, da vse le ni šlo tako zlahka. Atletska zveza Slovenije oziroma olimpijski komite mu najprej norme za nastop v Atlanti ni priznal, saj je Igor ni dosegel na tekmovanju, na katerem bi mu to lahko priznali oziroma je odgovorne može v obeh organizacijah prehitel, saj do tedaj sploh še niso določili tekmovanj, na katerih bi najboljši novomeški atlet to lahko storil. Ker so mu dali jasno vedeti, da bo moral normo (62 m) izpolniti še enkrat, se je takrat za Igorja in njegovega trenerja začel nori lov za željenim dosežkom. Stalni nastopi po skoraj celi Evropi Igorju niso prinesli sreče, saj, vse bolj živčen in utrujen, ni ponovil meta preko 62 m. Prejšnji terek je rok iztekel, a upanje je še obstajalo. Atletska zveza je kljub vsemu zapisala Igorjevo ime med kandidati za nastop na olimpiadi, kar je olimpijski komite tudi potrdil, in Igor Primc je četrti dolenjski športnik, ki je v 100 letih zgodovine olimpijskih iger moderne dobe postal olimpijec.

Lep uspeh, ki pa ima grenak priokus. Namesto da bi se Igor, ko je že na začetku sezone nedvomno dokazal, da sodi med olimpijce, v miru pripravljaval na nastop v Atlanti in tam poskušal doseči svoj vrhunec, je razdal moči na prepogostih potovanjih in tekmovanjih. V mesecu dni, kolikor mu še ostaja do nastopa, se kaj veliko ne da storiti. Res vrhunsko formo se da doseči z natančno programiranim večletnim

delom, na pa z enomesečnimi pripravami.

Slabše kot Igorju, ki ima še vedno lepo priložnost za uspešen olimpijski nastop, se je razpletlo kolesarjem. Novomeščan Bogdan Ravbar je Sloveniji lani na svetovnem prvenstvu v Kolumbiji prabil pravico do nastopa v Atlanti. Ljubljanečan Robert Pintarič je ob pomoči ostalih članov reprezentance, med katerimi so mu veliko pomagali tudi Novomeščani, letos izpolnil olimpijsko normo in bo odšel v Ameriko sam. Čeprav je kolesarstvo pravzaprav moštveni šport, kjer je posameznik povsem odvisen od pomoči tovarišev iz ekipe, bo Pintarič v Atlanti ostal brez pomoči Novomeščanov Bogdana Finka in Gorazda Štanglja, ki jih je olimpijskemu komiteju predlagala kolesarska zveza. Fantje sicer ne sodijo v sam svetov-

REKORDNO NA ZAULIJU?

NOVO MESTO - V državni atletske reprezentanci, ki bo jutri in v soboto nastopila na tekmovanju prve evropske atletske lige za pokal Bruno Zauli v Lizboni, bosta nastopila tudi Novomeščana Igor Primc in Tomaž Božič. Predvsem Božič, ki je ta čas v izvrstni formi, pa tudi Primc, ki se pripravlja na olimpijske igre v Atlanti, bosta poskušala na Portugalskem popraviti svoje državne rekorde. Božič pa si želi postaviti tudi rekord na 100 m.

Blaž Turk v reprezentanci

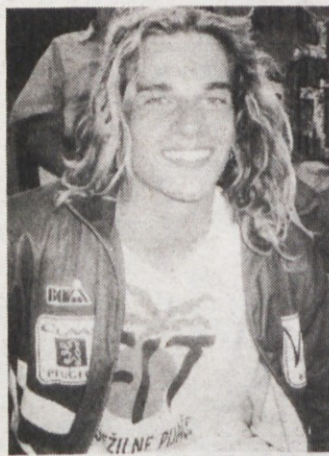
Nastopil bo na evropskem ekipnem prvenstvu za igrance do 14. leta - Uspešni nastopi tenisarjev Krke

NOVO MESTO - Novomeški teniški klub Krka je te dni dobil še eno priznanje za dobro delo in potrditev, da so, ko so se odločili za resno delo z mladimi tekmovalci, storili prav. Te dni je namreč v klub prišlo obvestilo kapetana juniorskih teniških reprezentanc, da je 14-letni Blaž Turk izbran v moštvo, ki bo od 30. junija do 2. julija nastopalo v Lagordu v Franciji na tekmovanju Copa del Sol oziroma na evropskem ekipnem prvenstvu za igrance do 14. leta. Poleg Turka bodo v Franciji nastopili še štiri slovenski igralci: Rok Pogorelec iz mariborske Galeje in Andraž Jovanovič, Andrej Kračman ter Matjaž Jurman iz ljubljanskega teniškega centra Bombač.

V skupini s Slovenijo se bodo za nastop v finalu, ki bo od 5. do 7. julija v Rode de Bara v Španiji, borili še Velika Britanija, Francija, Belgija, Finska in Turčija. Kljub temu da je skupina sorazmerno težka, možnosti za finale so, vsekakor pa bi bil nastop v Španiji velik uspeh.

Od 16. do 23. junija so mladi novomeški tenisarji nastopili na evropskem turnirju 2. razreda v Umagu, kjer se je Blaž Turk uvrstil v tretji krog, Tomaž Čatelec v drugi in Tadej Pucelj v prvi krog glavnega turnirja, medtem ko je Maj Jožef izpadel v drugem krogu kvalifikacij. Med dekleti sta Tjaša Blaznik in Aleša Šantelj uspešno prestali kvalifikacije in v prvem krogu glavnega turnirja izpadli.

Na 35. mednarodnem Bergantovem memorialu v tenisu za igrance do 14. in do 16. leta sta se člana teniškega kluba Krka Novo mesto Blaž Turk in Tjaša Blaznik uvrstila v polfinale, kjer je Blaža s 6:1, 4:6, in 6:3 premagal Ljubljanečan Andrej Kračman, Katjo pa s 6:2 in 6:0 Mariborčanka Tina Hojnki. Nastopilo je 270 mladih tenisarjev iz 14 evropskih držav, od Novomeščanov pa so Tadej Pucelj, Suzana Matoh in Tjaša Blaznik izpadli v prvem krogu glavnega turnirja, Gašper Župevec in Maj Jožef pa že v kvalifikacijah.

Jure Rován

Amerika je pač prva svetovna atletska velesila, poleg ameriških atletov pa na njenih univerzah študira in trenira večina najboljših afriških atletov, ki so predvsem v tekih na dolge proge nepremagljivi. Kot zanimivost velja omeniti, da Jure vodi natančen dnevnik treningov in tekmovanj in da je ugotovil, da je bilo tekmovanje v Budimpešti njegov 150. atletske nastop.

ni vrh, a Slovenije zagotovo ne bi osramotili. Tudi Tomaž Božič, ki sicer ni cilj na olimpijske igre, ni bil daleč od norme.

Dolenjci, ki nismo ravno majhen in nepomemben del slovenskega naroda, imamo šele četrtega olimpijca. Leon Štukelj, Sandi Papež, Jože Smole in Igor Primc so očitno le redke izjeme, ki jim je uspelo prebiti se v vrhunski razred slovenskih športnikov. Medtem ko se v drugih delih Slovenije pogovarjajo o olimpijskih medaljah, Dolenjci sanjamo o nastopu na olimpijskih igrah. To je zrcalo, ki pove največ o bednem stanju dolenjskega športa. Šele pred kratkim je Novo mesto dobilo stadion s tekališčem iz umetne mase, medtem ko sa podobne objekte drugod tisti čas že prenavljali. Namesto sodobne športne dvorane v Šmihelu ob srednjih šolah že dolgo časa kot spomenik nesposobnosti in pišmeuhovskega odnosa do športa in športne vzgoje stoji in propada nekaj betonskih blokov, čeprav je minister Gaber pred tremi leti zastavil svojo besedo, da bo čez leto dni telovadnica za dolenjske srednješolce že nared. Velodrom v Češči vasi že skoraj stoji in bo prvi tak objekt v Sloveniji, a še tega ne bi bilo, če se ga ne bi lotili zanesenjaki tako rekoč na lastno pest in ob tem še precej tvegali. Tudi to je ogledalo dolenjskemu športu.

IGOR VIDMAR

Popoln uspeh Krke na prvenstvu

Trojna zmaga kolesarjev Krke na državnem prvenstvu v Lenartu - Izjemno težka proga, pisana na kožo najbolje pripravljenim - Novomeški amaterji pred profesionalci

LENART - Strokovnjaki in kolesarji, ki so si ogledali progo za cestno dirko letošnjega državnega kolesarskega prvenstva, so bili pred štartom enotnega mnenja. Številni klanci in nasploh izjemno razgiban teren 152 km dolge dirke kolesarjem ne bodo dovolili počitka, prvi pa bodo pripeljali na cilj resnično najboljši oziroma najbolje pripravljeni tekmovalci. Napovedi so se uresničile; da so najboljši, pa so dokazali Dolenjci, saj na stopničke za zmagovalce niso pustili nikomur drugemu. Gorazda Štanglja, ki je kolesarsko krono osvojil lani, je na tronu zamenjal Bogdan Ravbar, za njim pa sta na cilj pripeljala njegova klubska tovariša Sandi Papež in Boštjan Mervar. Z razpletom dirke mlajših mladincev so bili najbolj zadovoljni v Krškem.

Krkaši so bili najbolj dejavni že od samega začetka dirke, saj sta najprej poskusila pobegniti Gorazd Štangelj in Bogdan Fink, za njima pa še Brane Ugrešnik. Prav Ugrešnik je bil poleg pri najdaljšem pobegu, ko si je skupaj s Šmercem in Bergantom v tretji četrtini proge prikočaril 4 minute prednosti, a jih je glavnina ujela.

Dirka se je začela razpletati v predzadnjem od osmih krogov, ko je pobegnil Branko Filip, vendar so ga Rogovi kolesarji v zadnjem krogu sicer ujeli; Novomeščani so trenutek izkoristili, ko je na strmeh vzponu na Cerkenjak najprej pobegnil večkratni gorski prvak Bogdan Ravbar, še štirim nasledovalcem pa sta se pridružila tudi Papež in Mervar. Bogdan Ravbar je bil tokrat nepremagljiv in je na cilju v Lenartu visoko dvignil roke, medtem ko je težka proga ostale kolesarje, ki so na cilj prihajali posamično ali v

Prvenstvo in nagrada Krke

V soboto bo v Novem mestu državno prvenstvo v kronometru - V nedeljo balkanski krog za nagrado Krke

NOVO MESTO - Po dirki Po Sloveniji, ki je kar dobršen del potekala po Dolenjskem in v Beli krajini, in pred mladinskimi svetovnimi prvenstvi v kolesarstvu čaka Novo mesto to soboto in nedeljo še ena pomembna kolesarska prireditve. Namesto tradicionalnega kriterija po ulicah Novega mesta dan pred dirko za veliko nagrado Krke bo kolesarski klub Krka tako kot lani pripravil dirko na čas oziroma na kronometer, ki bo letos veljala tudi za državno prvenstvo, na njej pa bodo poleg slovenskih kolesarjev nastopili tudi gostje iz Italije, Avstrije, Bolgarije, Ukrajine, Belorusije in Hrvaške. Na dirki na kronometer, ki bo speljan od Otočca čez Kronovo, Drago, Dolenji Maharovec in Ratež do cilja na novomeškem Glavnem trgu, kolesarji štartajo posamično in se bodo n 22,7 km dolgi progi borili le z uro. Na nekoliko krajši progi štartom v Dolenjem Maharovcu bodo ob 15. uri začeli mlajši mladinci, za njimi ženske, z Otočca pa se bodo na progo pognali mladinci in za njimi še člani.

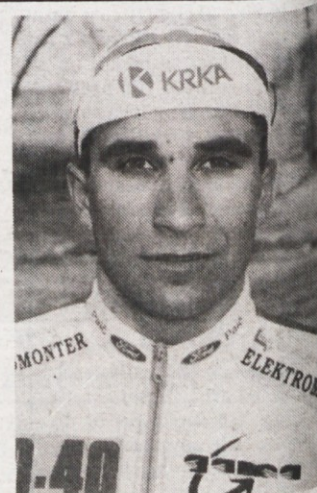
V nedeljo se bo program dirke za veliko nagrado Krke začel ob 10. uri s tekmovanjem mlajših in starejših mladincev, ki bodo morali prevoziti pet 18,2 km dolgih tako imenovanih balkanskih krogov (Glavni trg - Otočec - Ratež

- Glavni trg). Člani, med katerimi se bo poleg vseh najboljših slovenskih moštev Dolenjem prvi predstavila najboljša italijanska amaterska ekipa Fior, katere član je letos tudi Novomeščan Gorazd Štangelj, ki pa bo tokrat zaradi državnega prvenstva

• Prejšnji teden je se je mlada slovenska reprezentanca vrnila z evropskega prvenstva za mlade kolesarje do 23. leta starosti, na katerem nastopajo tako amaterji kot tudi poklicni kolesarji. Slovenska reprezentanca, v kateri sta nastopila tudi Krkina kolesarja Uroš Murn in Branko Filip, je dosegla lep uspeh, saj so se kar trije uvrstili med prvih 15. Tadej Križnar je bil deveti, Andrej Hauptman je bil 13., Murn je bil mesto za njim, medtem ko je Branko Filip, ki je z nekaterimi tujimi kolesarji bežal dva kroga, zaradi okvare zadnjega menjalnika na zadnjem dolgem in strmem klancu zaostal in osvojil 65. mesto.

va nastopil v dresu novomeške Krke, bodo deset krogov oziroma 182 km dolgo pot začeli ob 13. uri, končali pa nekaj po 17. uri

I. V.

Bogdan Ravbar

sredi najbolj intenzivnih priprav na svojo življenjsko dirko, je bil osmi z 39-sekundnim zaostankom, vsi ostali pa so za Ravbarjem zaostali za več kot minuto. V posebni razvrstitvi kolesarjev do 23. leta je zmagal rogovec Andrej Hauptman, Martin Derganc je bil četrty in Branko Filip (oba Krka) peti.

Med starejšimi mladinci so v precej hladnem in deževnem vremenu Krkini kolesarji dobro dirkali, a jim je za zaključek zmanjkalo moči, tako da je bil najboljši Peter Ribič, ki je zasedel zanj slabo 8. mesto. Med mlajšimi mladinci so varovanci krškega trenerja Stojana Kojbe pokazali, kaj jih je naučil, saj je Dejan Žnidaršič krškemu Savaprojektu privozil naslov državnega prvaka, Gregor Zagorec pa je bil peti. Med ženskami je zmagala Vida Uršič iz Stop teama, članica Krke Marjeta Sajovec pa je bila četrta.

I. VIDMAR

ODBOJKA NA PLAŽI

TERME ČATEŽ - Badminton klub Brežice bo v soboto, 29. junija, ob 10. uri pripravil drugi turnir v odbojki na plaži Terme Čatež 96. Za turnir se lahko prijavite pred začetkom na blagajni recepcije kampa. Prijavnina znaša 3.000 tolarjev, s plačano prijavnino pa imajo trije člani ekipe in en spremljevalec prost vstop na bazene. Nastopajo moške mešane ali ženske ekipe, vsako dekle pa v vsakem nizu svoji ekipi prinese točko. Tekmovanje bo na igrišču pri ribniku za termalno riviero.

VETERANSKI TURNIR

VELIKI PODLOG - V nedeljo, 30. junija, bo nogometni klub Veliki Podlog v Gorici pripravil veteranski nogometni turnir, na katerem lahko nastopijo igralci, stari najmanj 35 let. Turnir se bo začel ob osmih zjutraj, do takrat pa zbira prijava. Informacije o turnirju lahko dobite popoldne po telefonu 0608 75 863.

TOMAŽ BOŽIČ NASTOPI V ZAGREBU

ZAGREB - Med tednom je bil v Zagrebu Hanžekovičev memorial, ki sodi med večje atletske prireditve v sosednji državi. V zahtevni mednarodni konkurenci je nastopil tudi več dolenjskih atletov. Največ je dosegel sprinter Tomaž Božič, ki je v teku na 200 metrov dosegel tretje mesto (21,21) in četrto mesto na 100 metrov (10,56). Tomic je tekel 1.500 metrov in zasedel solidno 10. mesto (2:48,08).

SPET ZMAGAL ROBERT RUDMAN

NOVO MESTO - Šahovski klub Novo mesto je pripravil junijski hitropotezni šahovski turnir, na katerem je ponovno zmagal provokatornik Robert Rudman, drugi pa je bil mojstrski kandidat Marjan Kastelic. Robert Rudman je namreč zmagal tudi na majskem hitropoteznem turnirju.

OLIMPIJSKI TEK V SEVNICI - Borut Veber, Robin Papež in Marčelo Knez (na sliki) so zmagovalci 2400 m dolgega olimpijskega teka, ki ga je v počastitev dneva ustanovitve mednarodnega olimpijskega komiteja in 100-letnice olimpijskih iger drugo leto zapored pripravil sevnški atletske klub. Tek se je udeležilo več kot 20 tekačev vseh starosti, v ostalih kategorijah pa so bili najboljši: ženske 2400 m - Petra Radišek, Klavdija Tomažin in Jasna Zagrajšek; ženske 7200 m - Janja Košar in Zvonka Bregar; moški 7200 m - Robert Grojzdek, Borut Retelj in Boris Kuzmin. (Foto: Srečko Vodenik)

Francisco de Goya y Lucientes: BOBALICON (DISPARATES), 1819, jedkanica in akvatinta, 24,6 x 35,4 cm

4. bienale slovenske grafike

4. biennial of slovene graphic arts

Otočec / Novo mesto
28. junija - 30. septembra 1996
28 June - 30 September 1996

Izjemno kakovostna razstava

Po dolgotrajnem in napornem pričevanju in dogovarjanju nam je tudi letos vendarle uspelo zagotoviti zelo potrebna sredstva sponzorjev za ta zahtevni projekt. Uresničitev projekta bienala sta omogočila Mestna občina Novo mesto in ministrstvo za kulturo, glavna mecena pa sta Krka, tovarna zdravil Novo mesto, in OMV Istrabenz iz Kopra. Kot pokrovitelji sodelujejo Dolenjska banka Novo mesto, SKB Ljubljana, Mobitel Ljubljana, Mladinska knjiga - tiskarna Ljubljana ter številne druge delovne organizacije in posamezniki. Brez številnih sponzorjev in brez našega entuzijazma tako zahtevnega projekta ne bi mogli ohranjati in ga tudi znova realizirati. Vsem, ki ste sodelovali, torej razumeli pomembnost kontuitete bienala, se najlepše zahvaljujemo.

Bienale živi osem let. Kakovost je bila velikokrat potrjena; zelo pohvalno so se o njem izrekli tudi priznani strokovnjaki velikih tujih muzejev. Najpomembnejše pa je to, da je v enem izmed najpomembnejših svetovnih muzejev, v Albertini na Dunaju, na ogled že 72 grafik in risb 29 slovenskih umetnikov, odkupljenih prek 2. in 3. bienala. Ob drugih odkupih bi moralo biti to zaradi objektivnejšega vrednotenja primerne upoštevanje - ob analizi drugih rezultatov predstavitev slovenske umetnosti v tujini in njenih ciljev.

Bienale je z velikimi naložbami sodeloval pri prenovi in usposobitvi Dolenjskega muzeja in omogočil najpomembnejše likovne razstave v njem. Pri dogovarjanjih glede statusa bienala ter glede prostorskih in kadrovskih potreb občutimo nam nerazumno nenaklonjenost.

V katalogu 4. bienala bodo po posameznih vsebinskih sklopih objavljena besedila domačih in tujih poznavalcev stroke. Bogato opremljen z reprodukcijami sodelujočih umetnikov bo gotovo marsikoga navdušil za resno branje in ogled razstav.

V veliko čast nam je, da lahko nadaljujemo predstavitev velikih imen iz zgodovine svetovne umetnosti - po Rembrandtu in Picassu letos ob 250. obletnici njegovega rojstva velikega Španca Goya.

Evropski Grand Prix 1996 bo prejel za življenjsko delo veliki beneški umetnik prof. Emilio Vedova, ki je pomembno vplival na svetovno grafično umetnost. Izbor avstrijskih umetnikov različnih generacij je pripravil direktor Albertine z Dunaja prof. dr. Konrad Oberhuber. Skupino osmih najuglednejših umetnikov sestavljajo Fritz Wotruba, Max Weiler, Arnulf Rainer, Alfred Hrdlicka, Christian Ludwig Attersee, Peter Willburger, Peter Kogler in Herbert Brandl. Ob risbah Bogdana Borčiča, prejemnika nagrade Grand Prix Otočec 1994, in 47 slovenskih umetnikov je 4. bienale spet izjemno kakovostna razstava in premišljen izbor slovenskih grafičnih stvaritev.

BRANKO SUHY, predsednik Bienala

Središče slovenskega kulturnega utripa

V Novem mestu že četrtri pričakujemo zahteven in obsežen projekt na visoki umetniški ravni - Bienale slovenske grafike.

Z bienalom je prav gotovo ne samo Novo mesto, ampak cela Dolenjska pridobila veljavo in postala vsaj za ta čas središče slovenskega kulturnega utripa, ki gre brez sramu v korak tudi s podobnimi evropskimi razstavami. Prireditelj pa ni zgolj nekajmesečna postavitev grafik, pač pa je popestrjena s številnimi spremljajočimi kulturnimi dogodki, ki mesto ob Krki obvarujejo siceršnjega počitniškega mrtvila.

Likovna dejavnost in, ožje, grafična umetnost kot samostojna likovna zvrst imata v slovenski kulturi pomembno mesto zaradi svoje bogate ustvarjalnosti v preteklosti kot tudi zaradi današnjih izjemnih in raznovrstnih dosežkov. Kar navajeni smo, da se vse, kar je najboljše, ustavi in razstavi v glavnem mestu, v Ljubljani. Bienale slovenske grafike pa ne sledi omenjenemu trendu, ampak skuša dolenjski prestolnici, širšemu dolenjskemu prostoru ter ljudem dokazati, da so vredni zaupanja, hkrati pa pričakuje, da bodo tako oplemeniteni in obogateni znanjem izročali prejeta bogato duhovno in kulturno sporočilo.

Pripravi takšno razstavo, kot je bienale, in pri tem ubrati svojo pot je mogoče le s požrtvovalnim, ustvarjalnim, kritičnim in organizacijskim delom številnih zagnanih strokovnjakov in z razumevanjem institucij, ki s potrebnimi

denarnimi sredstvi poskrbijo, da se projekt, kot je zamišljen, lahko v celoti uresniči. Nedvomno pa sta kakovost in kvantiteta razstave predvsem odvisni od umetnikov in od njihovih umetniških del.

Organizatorji letošnjega bienala so nam pripravili pisano paleto grafik, in sicer slovenskih in avstrijskih, predstavljen pa je tudi Goya.

Prepričan sem, da bo letošnji bienale, četrtri po vrsti, prikazal celovit pregled domače grafične ustvarjalnosti, ki nedvomno lahko prenese tudi tujo konkurenco.

FRANCI KONCILJA
župan Mestne občine Novo mesto

Ohraniti prepoznavnost s kakovostjo

Dejstvo, da do srečanja prihaja že četrtri in da postaja ne le slovenska, ampak tudi mednarodna likovna prireditelj, dovolj zgovorno pove, da za njim stojijo ljudje, ki se niso pripravljeni zadovoljiti z merili povprečnosti in streči utečenemu okusu, ampak si postavljajo kot merilo visoke cilje odličnosti in najzahtevnejše kakovosti. Edino ti morejo seči v vse, tudi najbolj intimne razsežnosti in vzgibe umetniškega ustvarjanja. To silno ambicijo služiti visoko postavljenim ciljem profesionalnosti, razpoznavne kakovosti in odličnosti si mora ta čas postavljati vsa slovenska družba, država in še posebej narod. V sleherni dejavnosti, v slehernem ustvarjanju snovnih in duhovnih dobrin. To je pogoj, če hočemo v izzivih in protislovjih sodobnega sveta uveljaviti svojo identiteto, postati prepoznaven narod in to identiteto in prepoznavnost v procesih povezovanja in sodelovanja, v procesih globalizacije sveta tudi ohranjati.

Zamisel o srečanju likovnikov na grafičnem bienalu v Novem mestu je globoko zakoreninjena v žepi slediti tisti umetniški moči ljudi te prelepe pokrajine, ki je oblikovala Jakca, Lamuta, Kralje, Gorjupa, Goršeta in druga velika imena slovenske likovne ustvarjalnosti. Je potemtakem povsem naravna ter hkrati svojevrsna potrditev in izraz prav te želje in nuje Slovencev. Ne moremo in ne želimo se zapreti pred svetom za meje svoje države. V evropske integracije želimo vstopati s svojo celovitostjo, še posebej duhovno ustvarjalnostjo in identiteto. Ta nam je bila skozi zgodovino oteževana, tudi omejevana, ni pa nam bila preprečena. Kultura naroda je tisti duhovni kapital, s katerim evropski narodi vstopajo v ta novi prostor svobode. Sodelovanje kultur, tudi tekmovanje, ki je hkrati njihovo medsebojno oplajanje, pa je starejše in hitreje od sodelovanja politike. Prej in hitreje se je zneblilo predsodkov, stvarnih in namišljenih ovir. Je v vlogi tiste človeške dejavnosti, ki vsemu drugemu postavlja mostove in odpira poti. Evropa in svet sta s tem in podobnimi srečanji prišla k nam, da se nam pokažeta v svoji najzlahtnejši podobi in da nas povabita k sebi s kulturo.

Likovno srečanje z mednarodno udeležbo v Novem mestu je zatorej potrditev kulturnega ustvarjanja in njegove vloge same. Čestitam organizatorjem tega bienalnega srečanja, vsem udeležencem ter prijateljem te likovne zvrsti pa želim tudi prijeten slikarski trenutek.

MILAN KUČAN
predsednik Republike Slovenije

Koncerta v počastitev umetnikov

Na 4. bienalu slovenske grafike v Novem mestu bosta z izbranimi deli predstavljena tudi dva vrhunska svetovna grafična umetnika, španski slikar in grafik, eden velikih svetovnih likovnih ustvarjalcev Francisco de Goya y Lucientes, čigar 250-letnico rojstva praznujemo letos, ter sodobni italijanski grafik Emilio Vedova, ki je bil izbran za tokratnega dobitnika evropske velike nagrade. V počastitev obeh umetnikov bodo izvedli dva koncerta. Prvi v čast Vedovi bo danes, 27. junija, ob 20. uri v Domu kulture, na njem pa bosta nastopila violinistka Vicoria Martino in kitarist Piero Bonaguri. Goyi v čast pa bo koncert v soboto, 29. junija, ob 20. uri v Domu kulture, ko bo nastopila znamenita pianistka Dubravka Tomšič - Srebotnjak.

Program otvoritvene slovesnosti

Otvoritvena slovesnost 4. bienala slovenske grafike bo v petek, 28. junija, v Dolenjskem muzeju v Novem mestu. Ob 19.30 bo nastopil pihalni orkester Krka Zdravilišča, sledil bo nagovor ravnatelja Dolenjskega muzeja Zdenka Piclja. Ob 20. uri bodo trobila napovedala začetek osrednje slovesnosti, na kateri bosta predstavila bienale predsednik bienala prof. Branko Suhy in direktor Albertine z Dunaja prof. dr. Konrad Oberhuber. Otvoritveni nagovor bo imel predsednik Republike Slovenije Milan Kučan. Po njem bo minister za kulturo prof. dr. Janez Dular podelil bienalne nagrade: evropski grand prix za grafiko 1996, grand prix Otočec in pet nagrad Novega mesta za grafiko.

So otroci še največje bogastvo?

Razprave o (pre)nizki rodnoti so se v Sloveniji začele že sredi osemdesetih let in se v devetdesetih še okrepile. Predvsem pred volitvami je ta tema med politiki dokaj priljubljena, vendar strokovnjaki za rodnot opozarjajo, da na tem področju ne bi smeli eksperimentirati, ker je rodnot nekega naroda zelo kompleksen pojav. V Evropi je rodnot začela upadati konec šestdesetih in sedemdesetih let. Države so se na ta pojav različno odzvale. Najbolj kompleksno so se tega problema lotile skandinavske države, med katerimi je najbolj uspešna Švedska. In kaj smo storili pri nas?

Danes se namreč v skoraj vseh evropskih državah, izjema je le Švedska, Islandija in Irska, rodnot giblje pod nivojem enostavnega obnavljanja prebivalstva, to pomeni, da število živorojenih otrok na eno žensko ne dosega več vrednosti 2,08, ugotavlja v svoji doktorski disertaciji Majda Černič Istenič, slovenska strokovnjakinja za rodnot. Rodnot je začela močneje upadati ob koncu šestdesetih in sedemdesetih let, tako na zahodu kot tudi vzhodu Evrope, sočasno pa se je začelo starati prebivalstvo. Neugodno razmerje med generacijami pa negativno vpliva na uspešnost in učinkovitost gospodarstva, saj zahteva vedno več denarja za zdravstvo in pokojninsko zavarovanje, s tem pa je manj denarja za investicije in šolstvo. Posamezne evropske države so se na problem nizke rodnoti različno odzvale, nekatere so ostale nevtiralne do tega problema in stvari pustile takšne, kot so, druge, npr. skandinavske države, pa so sprejele več spremljajočih se ukrepov za dvig rodnoti. Švedska je z različnimi ukrepi uspela svojo rodnot celo nekoliko povečati.

Na rodnot vplival spremenjen način življenja

Prve diskusije o prenizki rasti prebivalstva pri nas so se pojavile v sredini osemdesetih let. Po letu 1980 se je namreč rodnot začela naglo zniževati, saj je padla pod nivo enostavnega obnavljanja prebivalstva, povprečno število živorojenih otrok na eno žensko je znašalo 2,02, leta 1992 pa le še 1,34. Majda Černič Istenič pravi, da so bile takšne spremembe povezane z družbenimi procesi različnega karakterja. Upadanje rodnoti je močno povezano s spremenjenim načinom življenja. Zamirati je začela tradicionalna družinska morala, kjer je o pomembnih življenjskih odločitvah odločal širši krog sorodnikov. Zaradi industrializacije in deagrarizacije je družina zgubila dobršen del ekonomske funkcije. Včasih je bilo zelo pomembno, da se je na kmetih rodilo veliko otrok, saj so bili dragocena delovna sila. Danes pa so postali otroci velik strošek za družinske proračune. Razširjanje vrednote odgovornega starševstva pomeni za starše vse večjo odgovornost za šolanje otrok, podaljšuje se doba odraščanja, otroci vse dalj časa živijo pri starših, še posebej pri nas, ko na to vpliva tudi vse večja brezposelnost mladih. Z upadanjem rodnoti je nedvomno povezano tudi število razvez in izvenzakonskih skupnosti; s sistemom socialne države je spremenjena tudi družbena vloga družine pri skrbi za ostarele. Socialna varnost ostarelih je vse manj domena otrok in vse bolj domena države. Zaposlovanje žensk, ki jim je prineslo ekonomsko neodvisnost, je prineslo tudi nove obremenitve; prav to neskladje med vlogo zaposlene ženske in vlogi matere gospodinjke pa rešujejo z zmanjševanjem rojstev otrok. Družba in moški se namreč niso prilagodili spremenjenemu položaju žensk.

Na padec slovenske rodnoti v devetdesetih letih je v veliki meri vplival tudi vse slabši življenjski standard velikega dela slovenske populacije. V kritičnem položaju so se znašli predvsem mladi, ki so že vstopili v rodno obdobje, pa še niso našli zaposlitve, prav tako še nimajo rešenega stanovanjskega vprašanja. V Romuniji npr. so se zaradi zmanjšanja števila rojstev poslužili restriktivnih metod, prepovedali so splav, vendar jim to na dolgi rok ni prineslo nobenih sprememb, poslabšalo se je le zdravstveno

stanje žensk in otrok. "Družina oz. gospodinjstvo je prva institucija, ki se ukvarja s kompleksnostjo in tveganji obnavljanja celotnega gospodarstva (pri čemer se ne upošteva le skrb za otroke, ampak tudi za druge odvisne in pomoči potrebne družinske člane). Vendar tega bremena ni sposobna v celoti nositi sama, še posebno v določenih življenjskih obdobjih ne," pravi Isteničeva v svoji doktorski nalogi, ki jo je izdala v knjigi Rodnot v Sloveniji. Država bi morala pomagati predvsem mladim na najrazličnejše načine, od pomoči pri nakupu stanovanja in zaposlitvi pa do otroškega varstva, kajti ko se mladi odločajo za otroke, ocenjujejo svojo trenutno situacijo.

Leta 1993 je bila v našem parlamentu sprejeta Resolucija o temeljih oblikovanja družinske politike v Sloveniji. Resolucija predvideva več ukrepov: univerzalni otroški dodatek (ki ga trenutno še nimamo), dodatek za varstvo in vzgojo otrok do treh let starosti, razne davčne olajšave, vključevanje obeh partnerjev v izobraževanje in svetovanje za starše, pravico do različnega delovnega časa staršev otrok, starih do tri leta, ugodna stanovanjska posojila in ohranjanje nekaterih do sedaj veljavne pravice, kot so polna nadomestila do porodniškega in starševskega dopusta, ki traja 1 leto, ter delitev starševskega dopusta med oba starša. Isteničeva pravi, da je spreminjanje rodnotnega obnašanja zelo občutljivo početje ter da na tem področju ne bi smeli eksperimentirati. Praksa mnogih evropskih držav je, da nameravane ukrepe predhodno preverijo pri ljudeh.

Otrok naj bo deležen pozornosti obeh staršev

Prihodnji mesec se obeta razprava o spremembi delovne zakonodaje, ki naj bi na novo uredila tudi vprašanje porodniškega dopusta. Predlog za podaljšan porodniški dopust je pripravilo ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve. Urad za žensko politiko pri vladi Republike Slovenije pa meni, da ni nobenih razlogov za hitro in izredno spreminjanje obstoječe ureditve porodniškega dopusta in dopusta za varstvo in nego otrok, saj je ta ureditev v Sloveniji sedaj ena najboljših v Evropi. Prekašajo nas le skandinavske države, ki jim je uspelo uskladiti starševstvo in poklicne obveznosti in približati enakopravnost in enakost žensk in moških. Ena od njihovih pozitivnih izkušenj je možnost občasne in izmeničnega dopusta. Švedska je leta 1974 uvedla dvotedenski posebni očetovski dopust ob rojstvu otroka. Najnovejša raziskava je pokazala, da je očetovski dopust zelo uveljavljen, saj ga uporabljajo skoraj vsi očetje, medtem ko del starševskega dopusta (leta 1989 so uvedli "očetov mesec", ki ga lahko izkoristi samo oče in ni prenosljiv) vzame vsak drugi novi oče.

"O podobnih ukrepih bi veljalo razmisliti tudi pri nas, kjer doslej o vlogi očeta nismo razmišljali. Pri kakršnekoli spreminjanju zakonodaje na tem področju bi bilo nujno potrebno upoštevati tudi vlogo očeta oz. položaj vseh članov in članic družinske skupnosti. Predlagamo: dopust, ki bo namenjen samo materi, in sicer 1 mesec pred porodom in 3 mesece po rojstvu otroka; potem dopust, namenjen samo očetom, ki naj bi ga izrabili takoj po rojstvu otroka npr. 1 mesec in po šestem mesecu otrokove starosti prav tako 1 mesec, ter starševski dopust, ki si ga lahko oče in mati delita (npr. 10 mesecev)," razlaga direktorica Urada

Vera Kozmik

za žensko politiko Vera Kozmik. Evropske družinske politike poudarjajo predvsem otrokovo pravico, da je deležen pozornosti obeh staršev, da se v nego, vzgojo in skrb za otroka vključita oba starša. Na Uradu pravijo, da bi triletni porodniški dopust, kot so ga predlagali v stranki SKD, pomenil še slabše možnosti pri zaposlovanju žensk, še težje bi se vključevale v stroko pa tudi v delovno okolje. Madžarske izkušnje namreč kažejo, da se zaradi triletnega porodniškega dopusta, ki ga sedaj opuščajo, ni rodilo nič več otrok, celo manj, povečala

sta se število samomorov med ženskami in alkoholizem. "Razumljivo je, da bi se delodajalci še bolj otepali zaposlovanja žensk, saj delovni proces tako dolge odsotnosti z dela pri dveh ali treh otrocih ne bi prenesel," pravi Kozmikova.

Preobremenjene ženske

"Vodja ene največjih švedskih industrijskih družb je pred kratkim v nekem intervjuju izjavil, da je med vzroki njegovega uspeha tudi ta, da je 'imel srečo', ker se je poročil z žensko, ki je ostala doma. Celotni tisti moške, ki sredi svoje kariere nimajo takšne zakonske družice, da bi bila doma od jutra do večera, imajo pogosto ženo, ki prevzame vso odgovornost za dom in otroke. Po drugi strani pa je težko najti žensko, ki bi 'imela srečo' in bila poročena z moškim, ki bi ostal doma in poskrbel za domača opravila in za družinske dolžnosti. Ženske se imajo za 'srečne', če najdejo takšnega moža, ki je to odgovornost pripravljen deliti z njimi," je zapisal Bengt Westerberg, ki je bil od leta 1983 do 1995 švedski minister za socialne zadeve ter podpredsednik vlade od leta 1991 do 1994. Zakonodaja o starševskem dopustu v skandinavskih deželah se je razvila kot del politike enakopravnosti. Argumenti pri prizadevanju za večjo enakopravnost je, da je večja enakopravnost med moš-

kimi in ženskami pri zaposlovanju in v javnem življenju odvisna od bolj enakopravne porazdelitve odgovornosti v družini glede skrbi za otroke in za družino. Večino gospodinjstva dela še vedno opravijo ženske. Bolj pravična razdelitev gospodinjstva dela pa ni v tem, da bi ženske prevalele vse breme gospodinjstva na moška pleča, ampak da bi si celotno skupno delo bolj pametno porazdelila. Tega pa predlagana triletna porodniška ne bo rešila, kvečjemu bo ženske še bolj potisnila za štedilnik.

V eni od raziskav, ki razkriva vzroke za (pre)nizko rodnot v Sloveniji, je bila tudi ugotovitev, da so moški med vzroke za pogoste ločitve kot zelo pomemben razlog navedli "lenobnost" slovenskih žensk v postelji. In če to ugotovitev povežemo z nekoliko starejšo raziskavo, ki je govorila o kakovosti življenja v Sloveniji v osemdesetih letih in razkrila, da smo Slovenci fanatično delaven narod, lahko rečemo, da je slovenska ženska preobremenjena in kronično utrujena. Njen delovni dan se ne konča po osemurnem delu za trakom, v trgovini, pisarni, ampak jo potem čaka še delo doma. Lenobnost žensk v postelji razkriva tragičen problem, in če veselje do seksa vzamemo kot enega izmed življenjskih sil in radosti, potemtakem slovenskim ženskam po naporu vsakdanjku preostane le malo veselja do življenja. Tu pa se začne že druga zgodba, ki pa je na žalost s prejšnjo še kako povezana.

JOŽICA DORNIŽ

MEDVED IN ČLOVEK

Igrača in nevarnost

Med živalmi, ki jih ljudje omenjajo precej pogosto in o katerih govorijo z nekaj spoštovanjem in z več strahu, je gotovo medved. Živi med drugim v kletkah ob gostilnah, kjer ga že po pogovoru postavljajo na ogled "kot medveda". Najdemo ga tudi v nekako bolj naravnih in nedotaknjenih okoljih, v gozdovih. Nekaj najnovejših primerov kaže, da ob cestah po notranjskih, dolenjskih, kočevskih in še katerih gozdovih ne visijo zaman table z napisom: Pozor, območje medveda! Kakor koli že, medved je nekako vroča tema, in lahko govorimo o nekakšnem nerešenem medvedjem vprašanju v Sloveniji. Toda ali gre res za vprašanje o medvedih?

V Evropi so v zadnjem desetletju pričeli resno razmišljati in z znanstveno natančnostjo iskati prostore, kjer je nekoč živel medved in bi ga spet lahko našli. Medveda skušajo ponovno naseliti Avstrijci, Italijani, Francozi in Skandinavci. Zato je Slovenija s svojimi živimi medvedi zanimiva za razvite Evropejce. Ti pri nas vidijo možnost za ponovno naselitev medvedov v svojih krajih, in to z ohranitvijo poti do Alp ali pa tako, da bi v svoje gozdove naselili v Sloveniji ujete medvede.

Prišlo je na dan, da so doslej odpeljali dve medvedki iz Slovenije v Francijo. Ti dve medvedki, Živo in Kolpo, so izpustili v pirenejskih gozdovih blizu španske meje. Toda prihod slovenskih medvedk je sprožil val ogorčenja. Več kot deset županov katalonskih vasi je sestavilo protestno pismo, s katerim izražajo ogorčenje zaradi prihoda omenjenih žveri. To so storili v strahu, da jim slovenski kosmatinki ne bi zredili črede drobnice, saj bi v tem primeru ostali brez živali in tudi brez državne odškodnine za povzročeno škodo. Franconski lovci, ki so iz Slovenije dobljeno medvedko izpustili v gozdove - sicer francoske, vendar ob meji s Španijo - jemljejo zadevo bolj z lahke plati, češ slaba je vaša vlada, če vam ne zagotavlja odškodnine.

Če bo domnevna nosečnost vsaj ene od slovenskih medvedk zagotovila zahodni Evropi nekaj medvedjega naraščaja, se bodo tamkajšnji ljudje sčasoma srečali z vprašanjem, kako uravnavati številčnost medveda? To vprašanje Slovenija že obdeluje.

V kulturni krajini je treba številčnost medveda uravnavati z odstrelom. Samouravnavanje je za kulturno krajino premalo, še posebno za tako zver, kot je medved, ki je lahko nevaren tudi človeku. Medved napada ljudi, iztakne jim oko, izmaliči jim glavo. Koga na zatožno klop kot krivca? Ali tistega "ponorelega" medveda? Ali ljudi, ki bi morali postoriti vse potrebno za celovito rabo prostora v svoji državi?

Vsekakor medvedi niso nedolžna zadeva. Po nekaj kričečih primerih iz zadnjega obdobja - pustimo ob strani druge - lahko sklepamo, da gre za nevarno žival. Tako je medvedka z mladičema hudo ranila po obrazu 70-letnega domačina iz Zlatega Repa pri Ortneku, ko se je mož vračal zvečer domov. K sreči ga žival ni usmrtila, vendar ga je močno poškodovala. Predstavniki Lovske zveze so ob tem dejali, da morajo biti ljudje v gozdu previdni. In da medvedi sicer zbežijo, če se jim približa človek, razen če niso poškodovani ali v nevarnosti. Kako pa naj

ve nič hudega sluteči pešec v gozdu, ali je medved pred njim medved kar tako ali je poškodovan medved, ki je v svoji medvedji glavi neizpodbitno ugotovil, da je v nevarnosti?! Še bolj svež primer medvedje škodljive navzočnosti je nedavni prihod medveda na pašnik pri Loškem Potoku. Kosmatinec ni le prišel, ampak se je izdatno okrepčal z jagnjetino, kakršno jedo tudi državni uslužbenci, če nanese priložnost in če je dovolj zapečena.

Človek verjetno prične varovati dobrino šele takrat, ko mu je prične zmanjkovati ali pa je ogrožena. Tudi z medvedom je tako; ko je zaradi odstrela število medvedov upadlo, so prepovedali odstrel. Na življenjski prostor medveda ni ob obširnih nedotaknjenih gozdovih, maloštevilnih cestah in izobilju miru za medveda nihče pomislil.

Zdaj je že drugače. V notranjske in kočevske gozdove hodi že več ljudi kot včasih, saj so ti predeli dostopni tudi z avtomobili. Najbrž sto tihih in umirjenih obiskovalcev gozda v čevljih naredi divjadi manj škode kot deset ljudi s motornimi vozili. Ali obstajajo na papirju in v glavah pravila obnašanja v naravi? Ali se ve, do kod sme terensko vozilo nedeljskih "pohodnikov" v gozd? Terensko vozilo zmore v vsak hrib, toda ali je res potrebno vsepovsod peljati? Primeri zase so vsojaška strelšča, ki po naravi stvari ne spadajo med mirne koticke. Nemir, tak ali drugačen, prihaja v nedotaknjeno naravo z vseh koncev. Potem se čudijo, kako da se medved pojavlja v bližini naselij. Ali je medved sovražnik? Je medved ogrožen? Prebivalec v samotni hiši kje v Suhi krajini, kamor lahko pride medved, je ogrožen.

Medved daje vtis zveri, ki ne spada v območja, gosto poseljena s človekom. Zato se je lahko ohranil po svetu povsod tam, kjer so bile za gosto človekovo poselitev neprimerne razmere. Osrednja območja, najprimernejša za medveda, so v Sloveniji zato gorski masivi in planote visokega kraka, ki so skoraj neposeljena in imajo manj kot 20 ljudi na km². Ob taki statistiki medvedje vprašanje neha biti vprašanje o živalih in postane vprašanje za ljudi. Ljudje morajo odgovoriti, pač tisti, ki so za to plačani in nameščeni v vladnih službah. Povedo naj, ali bodo Kočevce, Krajince in druge "staroselce" prepustili upanju, da jim bo medved iz gozda prinesel zibko hrušk, ali pa bodo zadeve glede medveda obravnavali manj pravično.

MARTIN LUZAR

Odprto ali priprto okno v svet

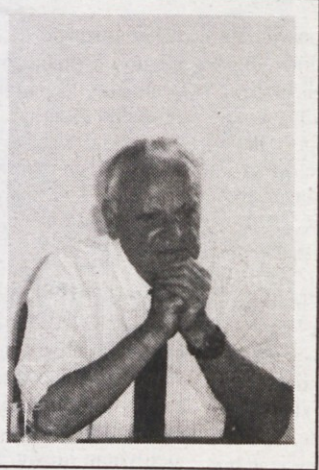

FOTO: M. MARKELJ

Zemljevid Svobodnega tržaškega ozemlja z mednarodno priznano mejo, ki bi morala biti osnova tudi za mejo med Slovenijo in Hrvaško v Istri. Desno: Roger Gogala.

Slovenija ima svoje pomorsko okno v svet in se upravičeno prištevata med pomorske države. To okno je sicer majhno, slovensko morje je kot lužica ob boku velikih morij in oceanov, vendar je tu in nam odpira pot v beli svet. Toda bolj kot v majhnosti je hiba našega pomorskega okna v tem, da bi ga rada z nami vred odpirala in zapirala južna sosedna Hrvaška, s katero se nikakor ne moremo dogovoriti o pravični in za Slovenijo sprejemljivi morski meji. Diplomatsko in politično capljanje na mestu ter agresivno obnašanje Hrvaške dajeta vtis, kot da je naša država brez pravih argumentov, ko gre za takšno začrtanje meje v Istri in na morju, ki bi nam omogočala neposreden dostop do mednarodnega morja. Pa sploh ni res! V slovenskih rokah so mnogi zelo močni argumenti, le uporabiti bi jih bilo treba.

Na nedavni okrogli mizi, ki jo je ob izidu knjige Rogerja Gogale "Boj za južno mejo - Istra" pripravil ČZP Enotnost, je bilo slišati ostre besede na račun slovenske zunanje politike in vlade, češ da ne zna, ne more ali celo noče oblikovati pravilne strategije razmejitve s sosednjo državo. Udeleženci - med njimi so bili prvak Slovenske nacionalne stranke Zmago Jelinčič, poslanec Borut Pahor, pisec knjige novinar Roger Gogala, urednik založbe Marjan Horvat, mag. Mitja Deisinger in še nekateri - so se strinjali, da Sloveniji manjka jasna strategija pri urejanju zelo koščičevega, a za našo državo usodnega vprašanja razmejitve na jugozahodu. Pri oblikovanju primerne strategije in pri ozaveščanju javnosti naj bi prav Gogalova knjiga odigrala prebudniško vlogo, saj je v nji zbranega veliko gradiva, ki vprašanju razmejitve v Istri in na morju daje nove, doslej hote ali nehoti prezrte razsežnosti.

"Kaj nam bo tisto skalovje na Savudriji!"

Morda je najpomembnejša ugotovitev, od katere se pravzaprav začenja odvijati ves klobčič, da meja med Slovenijo in Hrvaško v tem delu ni bila nikoli določena, da ni nobenega uradnega dokumenta, protokola ali sporazuma, ki bi opredeljeval mejo po strugi Dragonje. Zemljevidi za šolsko rabo so jo sicer imeli tako zarisano, kar pa seveda nima značaja uradnega dokumenta. Osnova za razmejitve med republikami nekdanje Jugoslavije je bil le ustni dogovor na 3. zasedanju Avnoja, ko so se domenili, da bodo meje med republikami teklo po banovinskih mejah stare Jugoslavije, v primeru Istre pa naj bi upoštevali zgodovinsko dejstvo, da je bila Istra kot podgrofija v okviru vojvodine Kranjske. Izhodišče naj bi bila torej meja med avstrijskim in ogrskim delom nekdanje avstroogrske monarhije. Stvar je potem stekla povsem drugače.

Po ukinitvi Svobodnega tržaškega ozemlja leta 1954, ko je Jugoslaviji pripadla cona B, sta Bakarič in Kardelj potegnili slovensko-hrvaško mejo v Istri po reki Dragonji. Takšna meja je povsem "izmišljena", saj ne temelji ne na katastrskih ne običajnih ali kakšni drugi prej določeni meji. Tako je Hrvaška po vojni dobila praktično celo Istro, čeprav ta polotok nikoli v zgodovini ni bil hrvaški, kar je v Gogalovi knjigi obsežno popisano in temeljito dokumentirano.

Zakaj je Kardelj pristal na mejo, ki je očitno v škodo Sloveniji? Gotovo nikoli ni pomislil na to, da bi Jugoslavija lahko

razpadla, česar pa ni mogoče tako zanesljivo reči za Bakariča, ki je poskušal dobiti pod eno upravo (v Splitu) celotno jugoslovansko jadransko obalo. Kardelj je verjel v celovito Jugoslavijo, v kateri meje med republikami ne igrajo prav nobene vloge. Na sestanku, na katerem so se ustno dogovarjali o meji med Slovenijo in Hrvaško v Istri, je Kardelj menda vzkliknil: "Kaj nam bo tisto skalovje na Savudriji!", kot pravi ljudski glas, ki dodaja, da se je Kardelj zarekel in je namesto reka Mirna rekel reka Dragonja, potem pa napako omalovaževal z besedami o savudrijskem skalovju. Tako so se na hrvaški strani znašle popolnoma slovenske vasi in ozemlje, ki je bilo pet stoletij pod piransko upravo, v primeru Savudrijskega polotoka celo ozemlja, ki so bila pravno veljavno podarjena občini. Darilno listino, ki to potrjuje in za katero se je mislilo, da je izgubljena, so odkrili letos.

Prebivalci savudrijskega polotoka so podobno kot prebivalci še nekaterih istrskih vasi, ki so pripadle Hrvaški, prosili oblasti, da bi jih priključili Sloveniji, vendar so bile zaman njihove prošnje. Celotni odkrit upor na območju Gradna in Črnic, kjer niso upoštevali referendumov, s katerim so se prebivalci večinsko odločili za Slovenijo, ni zalegel. Slovence, ki so se borili za priključitev Sloveniji, so preganjali. Bili so pač časi, ko glas ljudstva ni veljal prav nič in so voljo ljudi, če je bila v nasprotju z voljo vladajoče partije, grobo utišali. Kot drobnarijo omenimo, da je tudi pokojni slikar Božidar Jakac, kot v knjigi priča Lojz Tršar, menil, da je bila slovenska Istra prodana in da bi morala biti meja na Mirni. Razmere je dobro poznal, saj njegov rod izvira iz istrske vasiše Jakci, od koder se je njegov oče preselil v Novo mesto.

Pravična meja vsaj na Savudrijskem polotoku

Kje naj bi torej potekala meja? Po mnenju več poznavalcev naj bi veljala tista meja v Istri, ki je bila kot zadnja mednarodno priznana. To pa je meja, ki je tekla med Jugoslavijo in Svobodnim tržaškim ozemljem. Ta začasna mala državica je nastala z mirovno pogodbo septembra 1947 in je zajemala sporno ozemlje od Tržaškega do Mirne, ki sta ga zase zahtevali tako Jugoslavija kot Italija. Razdeljeno je bilo na cono A in B. Cona A je bila pod zavezniško upravo, cona B pa pod okriljem republike Slovenije oziroma Jugoslavije. Uradna jezika v STO sta bila slovenščina in italijanščina. Celotnemu svobodnemu ozemlju naj bi vladal guverner, ki naj bi ga

postavil OZN, vendar do tega ni nikoli prišlo. Leta 1954 so z londonskim memorandumom STO razpustili. Cona A je pripadla Italiji, cona B pa Jugoslaviji. Meja med obema conama je danes z rahlimi popravki, opravljenimi v našo korist, državna meja med Slovenijo in Italijo. Južna mejo cone B pa ni ostala taka, kot je bila, ampak so slovensko in hrvaško republiko razmejili povsem na novo, čeprav po Londonskem sporazumu ne bi smeli spreminjati mejo osnovnih administrativnih enot. Pa se je prav to zgodilo, saj je bila administrativna meja piranske občine do leta 1954 (in petsto let nazaj) potegnena po sredini Savudrijskega polotoka, po novem pa ta ozemlja niso več pripadala piranski občini oziroma Sloveniji. Slovensko prebivalstvo se je s polotoka začelo izseljevati, Hrvaška pa je takoj ukinila slovenske šole in poskrbela za hrvaške učitelje tudi v krajih, kjer so ljudje govorili samo slovensko.

Če se že v Jugoslaviji nihče ni hotel potegniti za pravičnejšo mejo med obema republikama, pa bi to vsekakor morali storiti naši politiki, ko je prišlo do osamosvojitve. Hrvati se niso držali niti dogovora o zatečenem stanju in so postavljali očitne ozemeljske zahteve, ko so

hoteli mejo med Slovenijo in Hrvaško v Istri povleči celo po stari strugi Dragonje, ki je v času dogovora med Bakaričem in Kardeljem že zdavnaj ni bilo več.

Razlogi Sloveniji v prid

Mag. Mitja Deisinger je prepričan, da bi slovenska vlada morala zahtevati od Hrvaške nazaj vsaj ozemlja na Savudrijskem polotoku. V prid temu govori več razlogov. S pripojitvijo cone B Jugoslaviji leta 1954 meja med Slovenijo in Hrvaško ni bila uradno določena z nobenim pravnim aktom, ampak jo je še treba določiti. Uveljavljena razmejitev pomeni očitno kršitev londonskega sporazuma, saj katastrski občini Kaštel in Savudrija ne bi smeli oddvojiti od piranske občine. Do leta 1910 so bili avtohtoni prebivalci Savudrije le Slovenci in Italijani, hrvaško prebivalstvo se je priselilo kasneje. Pomemben je nedvomno tudi strateški razlog: Slovenija potrebuje savudrijski rt za prost izhod na odprto morje, ta argument pa je pri vseh mednarodnih razmejitvah odločilen. Dejansko stanje prav tako govori nam v prid, saj je bil Piranski zaliv ves čas od leta 1954 v upravljanju Slovenije. Zgodovina jasno izpričuje, da Istra ni bila nikoli hrvaška in jo je republi-

ka Hrvaška pridobila šele po drugi svetovni vojni, del cone B Svobodnega tržaškega ozemlja pa šele po letu 1954. Območje do Mirne je bilo stoletja pod koprsko cerkveno oblastjo. In ne nazadnje nekaj velja tudi načelo pravičnosti. Republika Hrvaška bi morala upoštevati, da je Istro, Reko in Kvarnerske otoke pridobila izključno na rovaš Slovenije in njenega etničnega ozemlja, ki je ostalo v Italiji. Razmejitev med Italijo in Jugoslavijo po 2. svetovni vojni je namreč temeljila na tem, da v vsaki državi ostane približno enako velika manjšina, kar so Slovenci plačali z več 120.000 rojaki in s slovenskim ozemljem na Tržaškem. "Meja na Savudriji bi bila torej le drobtinica, ki jo Republika Hrvaška mora priznati," zatrjuje Deisinger.

Če so v rokah Slovenije tako močni argumenti in, kot je mogoče razbrati iz obsežne dokumentacije v knjigi, tudi načelo najosnovnejše pravičnosti, potem je res nerazumljivo, da se slovenska vlada s hrvaško ne pogaja vsaj o meji na savudrijskem polotoku, če je že meja na Mirni prehuda reč. In če se z našimi južnimi sosedi ni mogoče pogovarjati, zakaj bi se potem bali mednarodne arbitraže? Na to vrašanje novinarja Dolenjskega lista je Zmago Jelinčič brez dlake na jeziku odgovoril, da zato, ker so vsi, ki bi morali o tem odločati, posr....

MILAN MARKELJ

KAKO MOTIVIRATI DELAVCA?

Delavec ni stroj

Slovenci smo odvrgli samoupravljanje, kot pač človek odvrže obrabljeno obleko. Stopili smo v kapitalizem, dišeč po avstrijskih šilingih in nemških markah, in vsi navdušeni pozabili na svojo goloto. Novi gospodarji so začeli delavca obravnavati kot stroj s tridesetletno dobo obrabe, vendar tuje izkušnje kažejo, da je mogoče iz delavca izmolsti veliko več, če smo pri tem bolj prefinjeni. V urejenih in uspešnih podjetjih so zato bič in ustrahovanje že davno opustili.

Nekoč je bilo samoupravljanje

Kako smo sami upravljali podjetja, je zdaj že dobro znano, vendar delavskemu upravljanju ne moremo naprtiti krivde za vse težave, v katerih se je znašlo gospodarstvo. Samoupravljanje je imelo tudi svoje prednosti, čeprav je o tem zadnja leta skoraj greh govoriti. Delavci so imeli občutek pripadnosti podjetju, bili so obveščeni in so sodelovali preko delavskih organov. Žal, vsaj formalno, tudi o povsem strokovnih, torej finančnih in gospodarskih zadevah.

Temu obilju delavskega "samoupravljanja" je sledila nova doba. Delavci so se prelevili v čisto navadne mezdne delavce in se začeli tresti za svoja delovna mesta. Podjetja, ki poslujejo po zakonih, sicer še vedno ne morejo kar tako vreči na cesto delavcev, a nekateri se pri tem kar dobro znajdejo in se ne ozirjajo na predpise, moralo in pravice.

Začepljena usta

V večini podjetij delavci ne smejo več vedeti nič, še manj spraševati, prepovedano jim je celo predlagati. Ponekod ne poznajo lastnika podjetja, še direktorja ne. Obremenitve na delovnih mestih so se izredno povečale, zaposleni so prisiljeni opravljati vsako delo, čeprav velikokrat ne vedo, ali bodo zares plačani in kdaj bodo. Mnogi si ne upajo na bolniški dopust, tudi če zbolijo.

Na ta način se iz ljudi očitno kar da izsiliti nekaj večja produktivnost, vendar se napredek slej ko prej konča, kar so že davno pred nami ugotovili kapitalisti. Začeli so izboljševati pogoje za delo in uvajati delavsko soupravljanje, ne zaradi dobrosrčnosti, ampak iz samega pohlepa po večjih zaslužkih. Če delavec ne dela z voljo ali z zavestjo, da dela tudi za svoje dobro, če je delo neorganizirano, če ne ve nič o tem, kaj se v podjetju dogaja, in če si prehitro pokvari zdravje, pač ne da od sebe vsega, kar bi sicer lahko.

V Sloveniji so danes v nekaterih podjetjih že spoznali, da brezobzirno ignoriranje delavcev, še posebej v kriznih razmerah v podjetju, vodi samo k enemu - k stavki delavcev, ki lahko v takem času celo ogrozi obstoj podjetja. Če se to zgodi, menedžerji brezglavo s prstom kažejo na delavce, ki so ogrozili posle, ne pomislijo pa, koliko so k protestu zaposlenih s svojo kratkovidnostjo in neznanjem prispevali sami.

Zdaj nas uče tujci

Omenili bomo dve svetli izjemi na Dolenjskem, čeprav to ne pomeni, da ni še kakšne, obe sta v podjetjih, ki jima gospodarijo tujci. Novomeški Revoz, ki je v večinski francoski lasti, si zaradi zahtevnosti proizvodnje ne more privoščiti slabe organiziranosti, želja po čimvečjem profitu pa mu narekuje, da čimbolj izkoristi vsakega zaposlenega. V ta namen so v podjetju oblikovali osnovne delovne enote (do 20 delavcev) in se posvetili vsakemu delovnemu mestu ter vsakemu delavcu posebej, kar je zagotovo pripomoglo, da je novomeška tovarna med najuspešnejšimi Renaultovimi tovarnami.

Kot poudarja direktor proizvodne direkcije v Revozu Anton Repovž, take enote omogočajo hitro prilagajanje v proizvodnji, bolj neposredne stike med zaposlenimi in nadrejenimi, lažje uvažanje novosti in lažje obvladovanje stroškov. Prav tako v enotah lažje zagotavljajo točne proizvodne roke, kakovost opravljenega dela, bolj natančno lahko opredelijo naloge posameznika, ga lažje vzpodbudijo k delu, izobražujejo, usposablajo, obveščajo in tudi lažje vodijo.

Razgovori z delavci

V Revozu se vsak četrtek ob 12. uri proizvodnja ustavi za 20 minut in takrat je čas za sestanke delovnih enot. Delavci sodelujejo pri reševanju nastalih težav in dobijo informacije o dogodkih v podjetju in v zvezi z njim. V Revozu tudi spodbujajo zaposlene, da dajo čimveč predlogov za izboljšave v delovnem

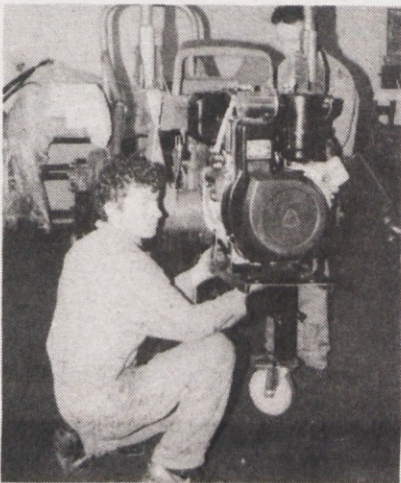

FOTO: B. DUŠIČ GORNIK

procesu. Vsak vodja enote ima enkrat mesečno še razgovor s posameznim delavcem.

Z dodatnim usposabljanjem so delavci postali mobilni in lahko delajo na več delovnih mestih. Delavce razporejajo na mesta, kjer so lahko najuspešnejši, najtežja dela razbremenijo z menjavanjem delavcev, z spodbujanjem zaščite pri delu pa so tudi bistveno znižali število nesreč pri delu. Do leta 1992 sta se v tovarni zgodili skoraj dve delovni nesreči na dan, lani samo še 0,2 nesreče na dan. Prav tako so uspešno znižali odsotnost z dela zaradi bolniškega dopusta z 8 na 4 odstotke.

Črnomalski Danfoss Compressors je uspešno samostojno podjetje, ki je del danskega sistema s 14.000 zaposlenimi. Njegov direktor Leopold Panjan pravi, da ima črnomalsko podjetje trikrat manjši izmet izdelkov kot npr. nemško podjetje, enako produktivnost in 4-odstotno odsotnost zaradi bolniških dopustov. Tudi tu imajo delavci redne sestanke, na katerih jih vodje obveščajo o poslovanju podjetja, delavci pa lahko dajejo tudi predloge. Izdajajo tudi tovarniško glasilo in nagrajujejo boljše delavce.

Za dobiček, a tudi za delavca

Ne smemo se slepiti, da tovarnari in menedžerji vse te ukrepe uvajajo zaradi delavcev in njihovega boljšega počutja. Ne, Podgorci v Revozu, na primer, zdaj mnogo bolj delajo za tekočim trakom, saj delodajalec do skrajnosti izkoristi vsako plačano minuto njihovega delovnega dneva. Pa vendar je nauk naše zgodbe v tem, da je delavca nujno obravnavati kot človeka, ne kot stroj, mu dati osnovno kar potrebuje, tudi dostojanstvo. In bo delal. Pridnosti nam Slovincem ne manjka, a motivacije zanj večkat.

BREDA DUŠIČ GORNIK

Trgovec Alojz in njegova pravica

Čeprav se je boj za pravico nekdanjega trgovca v Metalkini poslovalnici 10 v Metliki Alojza Štefaniča iz Križevske vasi pri Metliki začel že pred dobrimi petimi leti, je končni epilog na sodišču dobil šele letošnjo pomlad. O dogodkih v Metalki so takrat po mestu veliko govorili, govorice pa pridejo na Štefaničeva ušesa še danes, zato se je odločil, da javnost končno zve za resnico.

Alojz Štefanič drži v rokah zajeten kup različnih dopisov, mnenj, odločb, sklepov, sodb v imenu ljudstva in še česa. To je zgodovina njegovega boja za pravico. "Nimam kaj skrivati," pravi, ko razgrne papirje po mizi. "Vem, da bo ta zgodba tudi koga prizadela, toda želim biti iskren in pošten do sebe in drugih, za besedami, ki jih bom izrekel, pa stojim s polno odgovornostjo. Ne nazadnje pa vse, kar bom povedal, potrjujejo ti papirji," pokaže na pisanje.

Začetek nesoglasij

Štefaničeva zgodba z Metalko se pričinja daljnega leta 1970, ko se je, takoj ko so v Metliki odprli poslovalnico 10, zaposlil v njej. Čez pet let ga je poslovodja Janez Stopar izbral za svojega namestnika. "A že po nekaj letih se je začelo sodelovanje med nama krhati zaradi najinih različnih pogledov na kadrovske in poslovno politiko pri vodenju poslovalnice. Leta

1979 sem se vpisal v poslovodsko šolo in jo tudi končal, čeprav poslovodja tega ni odobraval, ker je imel nižjo izobrazbo od moje," pripoveduje Štefanič, ki je deset let pozneje, oktobra 1989, želel opozoriti delavski svet Metanke v Ljubljani na razmere v Metliki. Predvsem pa je predlagal, naj bi se kakšen dinar vrnil v Metliko za obnovo stare ali celo odprtje nove prodajalne. "A delavski svet mojega pisma ni dobil, pač pa je direktor Metanke Franc Okorn sklical sejo kolegija, na kateri so sklenili, da me premestijo za dva plačilna razreda nižje. Iz namestnika poslovodje sem postal vodja oddelka, ki pa ga sploh ni bilo. Dobil sem le odločbo o novem delovnem mestu, toda nikakršnih pojasnil o moji pristojnosti in odgovornosti," pripoveduje Alojz. Po kolegiju so trgovci v Metliki dobili tudi navodilo poslovodje, češ da je bilo v Ljubljani sklenjeno, da lahko na naročilnice stanovanjske zadruge Šentrupert prodajajo vse blago, ne le gradbeni material. Po njegovih besedah so to tudi na veliko delali, na naročilnico in dobavnico pa napisali gradbeni material. "Med številnimi kupci smo bili tudi prodajalci. Ne tajim, tudi sam sem bil med njimi. Ena od dobavic se je glasila na moje ime, druga na bratovo. Poslovodja je bil navzoč pri pisanju obeh dobavic, bratu pa je Stopar celo sam prodal hladilno skrinjo. Koliko dobavic smo napisali samo v letu 1990, pove že to, da je imela moja številka 2520, bratova pa 2552. Bratova dobavnica je bila napisana 15. oktobra 1990, moja nekaj dni prej. Domnevam, da je takrat poslovodja sporočil direktorju v Ljubljano, da imajo pogoje, da me

vržejo iz službe, kajti že dan pozneje je prišla kontrola iz Ljubljane, 17. oktobra pa ji je sledilo osem ljudi iz vodstva podjetja, ki so me suspendirali, ob tem so mi očitali še veliko drugih kršitev. V trgovino nisem smel več stopiti."

Podtaknjene obtožbe

Čez nekaj dni so prišli na Štefaničev dom kriminalisti UJV Novo mesto. V precej zajetni mapi s kršitvami, ki naj bi jih storil na delovnem mestu, so imeli delavci UJV tudi katalog z opisom del in nalog, ki so ga po Štefaničevih besedah dobili v metliški Metalki, ni pa ustrezal dejanskemu stanju. Štefanič je bil namreč opredeljen kot poslovodja z največjo odgovornostjo in v najvišjem plačilnem razredu. Po večurnem pogovoru s Štefaničem so kriminalisti opravili še široko zastavljeno akcijo, zaslišali vse zaposlene, na UJV Novo mesto povabili okrog trideset strank Metanke in pregledali njihovo dokumentacijo ter na koncu napisali kazensko ovadbo zopet poslovodjo Stoparja, in ne zoper Alojza Štefaniča. "Pri vsej obširni kontroli mi ni bilo moč očitati niti najmanjšega samostojnega prekrška. Vse obtožbe razen pisanja nepravilnih dobavic, kar smo počeli vsi v naši poslovalnici, so mi bile podtaknjene. Ker se Metalki račun ni izšel, so ubrali drugo pot, da me spravijo iz službe. Proti meni so uvedli disciplinski postopek," pripoveduje Štefanič. Na dveh disciplinskih postopkih prve in druge stopnje je disciplinska komisija v Metalki v Ljubljani spoznala Štefaniča za krivega več hudih kršitev, za katere so po njegovih besedah kriminalisti že zdavnaj ugotovili, da so podtaknjene. Tako je 27. januarja 1991 dobil po pošti delovno knjižico. Ostal je na cesti brez vsega, tudi brez nadomestila na Zavodu za zaposlovanje.

Prav v tem času je bila v Ljubljani seja kolegija Metanke, in kot je razvidno iz zapisnika, so razpravljali o razmerah v metliški prodajalni in ugotovili, da so po opravljeni kontrolni inventuri in izključitvi vodje oddelka Štefaniča razmere tako zaostrene, da onemogočajo normalno poslovanje ter postavljajo pod vprašaj celo obstoj enote. Ker vodja enote Stopar ni mogel zadev usmeriti v pozitivno smer, so se v soglasju z njim dogovorili, da pošljejo novega vodjo. Štefanič zatrjuje, da je po njegovem odhodu promet v trgovini močno upadel, kar je bila gotovo tudi posledica vsega, kar se je pletlo okrog Metanke. Prvič po dvajsetih letih, kar je bila Metalka v Metliki, je bil inventurni rezultat za poslovanje od oktobra do decembra 1990 negativen.

Zoper Štefaniča je tekel postopek na Delovnem in socialnem sodišču v Ljubljani (takrat se je imenovalo še Sodišče združenega dela), oddelek v Novem mestu, zoper poslovodjo pa na kazenskem oddelku Temelnjega sodišča v Novem mestu, enota v Črnomlju. Sodišče združenega dela v Novem mestu je maja 1991 odločilo, da je Štefanič odgovoren za kršitev v zvezi z bratovo dobavnico, kjer so bile cene označene nepravilno. S tem je storil hujšo kršitev delovnih obveznosti, zato mu je bil izrečen disciplinski ukrep "javni opomin", medtem ko so del sklepa, ki se je nanašal na suspendacijo, potrdili. Suspendacija se je namreč nanašala prav na dobavnice. Ker pa Štefanič ni prenehal delovno razmerje, je bila Metalka dolžna poklicati ga nazaj na delo, mu za čas, ko ni delal, izplačati osebni dohodek ter plačati stroške postopka. A Metalka se je pritožila na Višje sodišče v Ljubljani; to je sodbo razveljavilo in jo poslalo v ponovno presojo enoti v Novem mestu. Na ponovni obravnavi septembra 1993 je sodišče zopet odločilo v Štefaničevo korist. Predsednik sodišča Franci Cvelbar si je pridobil tudi kazenski spis Temelnjega sodišča v Novem mestu, enota v Črnomlju, iz katerega je bilo razvidno, da je sodišče poslovodjo Stoparja spoznalo za krivega, ker je podrejenim prodajalcem neupravičeno dovolil, da so na naročilnice stanovanjske zadruge za nabavo reprodukcijskega materiala prodajali tudi nereprodukcijsko blago, to pa je počel tudi sam. Metalka se je ponovno pritožila na Višje sodišče v Ljubljani, ki je znova razveljavilo odločbo novomeškega sodišča, iz nadaljnjega postopka pa izločilo sodnika Francija Cvelbarja. Po Štefaničevem mnenju zato, ker ni našel dokazov, da bi ga kaznoval.

Končno pravnomočna sodba

V tretje je v Novem mestu zadevo prevzel v roke sodnik Metod Žužek in marca letos je Delovno in socialno sodišče v Ljubljani, oddelek v Novem mestu, razsodilo, da se sklep disciplinske komisije Metanke, v katerem je navedena vrsta kršitev (za katere je Štefanič trdil, da so mu bile podtaknjene), razveljavi. Štefanič je odgovoren le za nepravilno izpolnjenjo bratovo dobavnico ter napeljevanje sodelavca, da je zanj izpolnil dobavnico. Zaradi teh dveh težjih kršitev delovnih obveznosti, kjer pa gre le za disciplinsko, in ne za kasensko odgovornost, saj je pri obeh kršitvah sodeloval tudi poslovodja, mu je sodišče izrekel disciplinski ukrep "prenehanje delovnega razmerja", ki pa ne bo izvršen, če v šestmesečni preizkusni dobi ne bo storil hujše kršitve delovnih obveznosti. V sodbi je bilo ponovno zapisano, da mora Metalka Štefaniču priznati delovno dobo od 27. januarja do 14. avgusta 1991, ko se je ponovno zaposlil drugje, izplačati plačo za ta čas ter mu povrniti stroške postopka. V obširni obrazložitvi je med drugim zapisano, da je sodišče na Štefaničevi strani našlo številne olajševalne okoliščine, med drugim, da ni odgovoren za očitane kršitve razen za omenjeni dobavnici. Sodelavci v prodajalni so ga ocenili kot vestnega delavca, sicer pa so v poslovalnici vsi zaposleni enakovredno opravljali vsa dela. Metalka se je zoper sodbo zopet pritožila, o po preteku pritožbenega roka.

"Po pravnomočnosti sodbe je Metalka storila vse, kar ji je bilo naloženo v sodbi. Kljub temu da sem bil torej spoznan za nedolžnega, razen glede dobavic, ki pa so jih, kot že rečeno, izpolnjevali vsi moji sodelavci, nekateri še vedno premelevajo dogodke izpred dobrih petih let. Med njimi se najdejo tudi takšni, ki me nanje spominjajo z opazkami, ki so zame žaljive, čeprav se je boj za pravico iztekel v moj prid. Zahvalil pa bi se nekdanjim sodelavcem iz metliške poslovalnice Metanke, ki so kljub grožnjam, da bodo dobili delovne knjižice, pričali na sodišču. Žal so od kolektiva, ki je nekdanji štel celo enajst članov, danes ostali le še trije," je zaključil pripoved o dolgi poti do pravice trgovec Alojz Štefanič.

MIRJAM BEZEK-JAKŠE

Alojz Štefanič

Mercator

Dober nakup od 26.6. do 13.7.'96

Nakup izbranih izdelkov
vam bo v vročih dneh popestril ter olajšal
pripravo vsakodnevnih obrokov
in vam prihranil dragoceni čas.
Nekateri izmed 40 izdelkov
vam bodo v veliko pomoč,
drugi pa vam bodo polepšali dan.

**Nakup v Mercatorju
je dober nakup!**

Lattella 74,00

Gorenjska mlekarina Kranj 0,5l

Osvežujoča mlečna pijača iz sirotke.

Tunina pašteta 170,00

Delamaris 80 g

Ribji namaz,
izdelan na sodoben način,
brez konzervansov,
z dodanim paradižnikovim
koncentratom.

Sladoled Princeza 580,00

v banjici 1l Zmajčkov butik

Eden za vse, pa ne vedno vsi za enega -
okusov je veliko.

ohladi

NAGRADI V KVASICO IN NOVO MESTO

Žreb je izmed reševalcev 12. nagradne križanke izbral **Damjana Matkoviča** s Kvasice in **Milico Avsec** iz Novega mesta. Matkovič bo prejel 6.000 tolarjev denarne nagrade, Avščeva pa knjižno nagrado. Nagradjencema čestitamo.

Rešite današnjo križanko in jo pošljite najkasneje do 8. julija na naslov: **Dolenjski list, Glavni trg 24, p.p. 212, 8001 Novo mesto**, s pripisom **KRIŽANKA 13**. Ovojnico brez poštne znamke lahko oddate v naš poštni nabiralnik pri vходу v stavbo uredništva v Novem mestu.

REŠITEV 12. NAGRADNE KRIŽANKE

Pravilna rešitev 12. nagradne križanke se, brano v vodoravnih vrsticah, glasi: **KAROTIDA, ANALITIK, SLOVENIJI, PEKRE, LOB, RAMAN, ANEMONA, ETAPA, KAPUS, PEKET, LOS, OR, SRŽ, STALIŠČE, ŠTEVILO, ELEAT, AAL, KOMET, SLA, TRA, ENOTA, TAR.**

PRGIŠČE MISLI

Dveh čustvenih stanj se je treba bati pri sebi in drugih, tudi pri najbolj dobrodušnih: obupa in besa.

L. KOVAČIČ

V vsaki smrtni nevarnosti je polno sredstev, da se izogneš smrti, če imaš dovolj trdo kožo, da jih uporabljaš brez strahu.

PLATON

Pesniško doživljanje sveta je oblika svobode.

M. STERLE

Kult osebnosti je fetišizem modernega človeka, je čaščenje zlaganih avtoritet.

J. PUČNIK

ZNAMENITI SLOVENCİ: IGNACIJ KNOBLEHAR

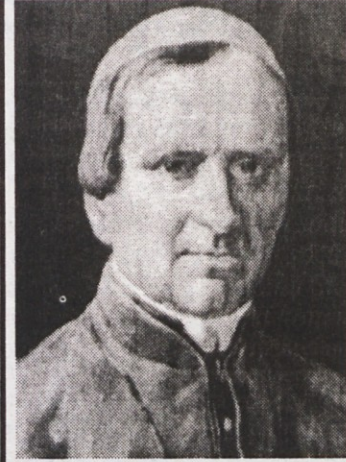
Obisk Knobleharjevega groba

Po uvedbi lokalne samouprave v naši državi sta nekdanji krajevni skupnosti **Škocjan** in **Bučka** postali občina **Škocjan**. V začetku letošnjega leta smo se svetniki naše občine odločili o občinskem prazniku. Po temeljitnem razmisleku in glede na rezultate ankete smo sprejeli odlok, po katerem je postal občinski praznik **Knobleharjev dan**, to je 6. julij, rojstni dan **Ignacija Knobleharja**, velikega škocjanskega rojaka, misijonarja, jezikoslovca in raziskovalca.

V tistem trenutku se morda niti nismo zavedali, kako velik je bil človek, po katerem smo imenovali svoj občinski praznik. Že na naslednji seji sveta je svetnik **Lado Hočevar** predlagal, da bi obiskali **Neapelj**, kjer je **Knoblehar** pokopan, in se poklonili svojemu slavnemu rojaku. Vzpostavil je zvezo s patrom dr. **Slavkom Krajncem** s Ptuja, ta pa je navezal stik s princem **Mariom Constantinjem Nemanjo Paleologom**, predstojnikom viteškega reda sv. **Brigite Švedske**. V času papeževega obiska v Sloveniji je bil z ambasadorji pri sv. sedežu in takrat se je pater **Slavko** srečal z njim. Po tem srečanju se je začelo iskanje groba oz. kraja, kjer naj bi bil pokopan **Ignacij Knoblehar**.

Po zaslugi **Paleologa** so v **Neaplju** našli v samostanu bosonogih avguštincev cerkev **Madonna della Verita**, iz katere vodijo stopnice v kripto, kjer je pokopan **Knoblehar**. **Paleologo** je dobil iz Rima in **Neaplja** posebna dovoljenja, da se sme po več kot 40 letih stopiti v kripto.

Vsi občinski svetniki, župan **Janez Povšič**, župnik **France Brečko** in še dva gosta smo 7. junija odpotovali pod strokovnim in duhovnim vodstvom p. dr. **Slavka Krajnc**a. V nedeljo, 9. junija, nas je na vratih samostana bosonogih avgu-

DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST	VRSTA AMINO-KISLIN	IME IGRALCA SOTLARJA	ANG.FIZIK, ODKRIL IZOTOPNOST (FRANCIS WILLIAM)	AVTOR: JOŽE UDİR	VREDNOSTNI PAPIR	OCVIRK VASJA	GLASBILO, BRENKALO	JANEŽ	SKANDINAVSKO MOŠKO IME
DOMAČE GROBO SUKNO				NAŠA ALP. SNAJČARKA (NATAŠA)					
LESKOV LES				KINEMATO- GRAF					
ZAMORSKI MAČKI SORODNA OPICA							ANTIČNO FENIČANSKO MESTO		
							HIMALAJSKA KOZA		
					NEKDANJA AGENCIJA SOVJ. ZVEZE				
					MATERIJA, SNOV				
DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST	STROKOV- NJAK ZA MASKIRANJE	NORDIJSKE SMUČI	SESTAVLJA- LEC URAĐNIH LISTIN	UTAJITEV	DOLINA V JULALPAH			ŠVIČARSKI KANTON	NAJVIŠJI VRH V TURČIJI
INDONEZ. UNIVERZITE- TNO MESTO NA JAVI					OBROČEK ZA PREPREČITEV SPOČETJA				
MALAJSKA BLAZNOST			POVEČEVAL- NO STEKLO				ZAROŽENELA PLOŠČICA NA PRSTIH ROK IN NOG	KEM.SIMBOL ZA IRIDIJ	
AMERIŠKO MOŠKO IME (SINONIM ZA AMERIČANAJ)			DEL RODILNIH ORGANOV					DEŠNI PRITOK MORAVE	
NASELJE BLIZU KRŠKEGA							KRAJ NA KOROŠKEM		
DEJAVNA MOČ, ODLOČNOST							ČEŠKO ŽENSKO IME		
MILINSKI ŽLEB			MIK				ČEBELJI SAMČEK		

ljučno pesmijo V nebesih sem doma sta župan in predsednica občinskega sveta na grob položila lovorjev venec s trakovi barvah slovenske zastave. Doživeli smo nekaj nepozabnega.

Po svečanosti smo se v prostorih samostana srečali s princem **M.C.N. Paleologom**, vodstvom samostana in predstavniki civilnih oblasti **Neaplja**. Izročili smo jim simbolična darila in se jim zahvalili za to, da so nam omogočili obiskati grob **Ignacija Knobleharja**. Predstojnik samostana je izjavil: "Nismo vedeli, kako velik človek počiva v našem samostanu.

Ta vaš misijonar je tudi naš, zato naj nas združuje."

Trenutno sta cerkev in kript a nedostopna za obisk romarjev. Upamo pa, da bo po predvidenih restavratorskih delih cerkve in kripe mogoče obiskovati **Knobleharjevo** poslednje počivališče.

Na poti proti domu smo se ustavili tudi v Rimu in Vatikanu, kjer nas je za kratek čas sprejel in pozdravil slovenski veleposlanik pri sv. sedežu **Štefan Falež**, ki je tudi delno pomagal, da smo dobili potrebna dovoljenja. Polni lepih vtisov smo se vrnili domov. **MARIJA HALAS**

Ignacij Knoblehar

Ignacij Knoblehar, misijonar in raziskovalec, se je rodil 6. julija 1819 v **Škocjanu**. Gimnazijo je obiskoval v Novem mestu, bogoslovje pa študiral v Ljubljani in Rimu na misijonskem zavodu. Na prvo misijonsko pot je odšel v Sudan, kjer je kasneje prevzel vodstvo misijonske postaje, za katero mu je uspelo dobiti avstrijski protektorat, hkrati ko je za misijonsko delo v Afriki navdušil še druge v domovini. V Kartumu je postavil veliko misijonsko točko, do katere so takrat prodrli raziskovalci. Na potovanjih je sistematično zbiral geografske, naravoslovne, etnološke in jezikovne podatke. Slovel je kot največji poznavalec **Belega Nila**. Umrl je zaradi bolezni 13. aprila 1858 v avguštinskem samostanu v **Neaplju**, ko se je vračal domov.

Njegovo desetletno misijonsko delovanje v osrednji Afriki je tako bogato in takšne vrednosti, da bi narod, ki bi pozabil nanj, pozabil in zanihal del svoje zgodovine. Vse njegovo delovanje govori o široki razgledanosti in predvsem o globoki misijonski zavesti tega velikega slovenskega misijonarja. Blizu mu je bilo spoznanje, da oznanjevanja evangelija ni brez poznavanja kulture domačega naroda, zato je bila njegova osnovna metoda v procesu oznanjevanja natančno opazovanje ljudi, spoznavanje njihovih navad in učenje domačega jezika. V

svoje oznanjevanje je vnašal to, kar je pozneje 2. vatikanski cerkveni zbor označil z besedami: "Oznanjevalci... naj imajo radi narodna izročila; z veseljem in spoštljivostjo naj odkrivajo v teh izročilih skrita semena Besede."

Sam **Knoblehar** je zapisal, da se kot misijonar pred odgovorno nalogo oznanjevanja veselega oznanila počuti majhnega in nesposobnega, vendar se krepi ob Pavlovih besedah "močan sem takrat, ko sem slaboten". **Knobleharjeva** globoka misijonska zavest in izraz, da je samo božji poslanec, se izraža v besedah: "Medtem, ko smo navkljub velikim oviram, številnim težkim preizkušnjam postavljali prve osnove za prihodnji misijon med črnimi, nam je Gospod čudežno pomagal". Zavzetost slovenskega misijonarja se kaže tudi v njegovih prošnjah predstojnikom glede bodočih sodelavcev. Z gotovostjo lahko sklepamo, da je takšen, kakršne je želel imeti sodelavce, hotel postati tudi sam. Na prvo mesto postavlja očetovsko srce za pristop k ljudem, ki nikoli niso slišali evangelija. Najprimernejša mu je oseba, ki jo odlikujejo previdnost, ponižnost, skromnost, ljubezen, usmiljenje do ubogih in popolno zaupanje v Gospoda. "Samo takšen misijonar bi lahko prišel med afriške brate Svobodo," zapiše.

Ignacij Knoblehar, "veliki pionir krščanske civilizacije in odlični apostol črnih", se je odzval božjemu klicu in ga na edinstven način uresničeval. Velik škoda bi bila, če bi ga pozabili.

IVANKA TADINA

praktični
praktični
praktični

Naravne maske

S pomočjo različnih svežih darov narave lahko prav poleti in jeseni naredite veliko za svoje boljše počutje. Za primer le dve maski, ki ju naredite s pomočjo lubenice ter s sezamovim oljem z riževo pasto. Meso lubenice ali melone narežite na koščke in pustite, da tekočina odteče. Nato jih položite na očiščen obraz. Po 15 minutah odstranite masko, ki pomirja razdraženo kožo, jo hladi po predolgem sončenju ter posvetli sončne pege in pigmentne madeže, ter splaknite obraz in nanesite kremo. Če pa imate na rokah zaradi izsušenosti nagubano in grobo kožo, vtrite vanjo sezamovo olje. Nato nanesite na roke masko iz riževe ali pšenične moke, ki jo pripravite tako, da žlico moke gosto zmešate z nekaj mleka. Pustite učinkovati 10 minut. Zaradi toplo-tnega učinka bo olje prodrlo globoko v kožo.

Paradižniki v smetanovi omaki

Za 4 osebe potrebujemo: 12 enak o velikih paradižnikov, 300 g šalotk, 6 strokov česna, 1 feferon, 1 žlico masla, 1 žlico olja, 1/8 l zelenjavne juhe iz kocke, 1/8 l belega vina, 3 dl sladke smetane, sol, poper, baziliko, parmezan. Paradižnikom izrežemo trdi del ob peclju; za nekaj trenutkov jih potopimo v vrelo vodo, nato jih prelujemo z mrzlo vodo in olupimo. Olupimo šalotko in česen. Feferon drobno sesekljamo, semenje odstranimo. V kozici segrejemo maslo in olje. Steklasto popražimo šalotko in česen. Dodamo feferon. Zalijemo z juho in vinom in kuhamo na močnem plamenu, da dobimo gosto omako. Prilijemo smetano in kuhamo na srednjem plamenu, da se omaka kremasto zgosti. Solimo in popopramo, nazadnje primešamo osmukane bazilik-ine lističe. Paradižnike zložimo z zaobljeno stranjo navzgor v ognjevarno posodo. Prelujemo jih z omako, potresemo z naribanim sirom in pečemo v ogreti pečici pri 220 stopinjah 10 do 15 minut.

Zakaj pokajo češnje?

Sv. Vid je češenj sit - če jih le premočno ne napade češnjeva muha ali razpoka in nagnije obilen topel junijski dež. Lani se je slednje zgodilo na marsikaterem drevesu, tako da je šla po zlu obetajoča letina hrustavk občutljivejših sort. Letos kaže bolje, saj je junijska suša pripomogla, da so plodovi lepo dozoreli. Pokanje češenj povzroči voda, ki se dalje zadržuje na plodovih in zaradi osmoze vdira v mezokarp s tako silo, da raznese češnjevo kožico. Bolj občutljive so debele, sladke sorte s tanko kutikulo (bing, kraljica trga, napoleonovke idr.). Agronomska stroka pozna načine, ki preprečijo pokanje češenj, vendar žal večina njih ni gospodarna in jih cena češenj ne prenese. Najpreprostejše je otrsiranje dreves, predvsem manjših, po dežju. Pokanje je možno preprečiti tudi s škropljenjem s kalcijevim nitratom ali naftil-očetno kislino, ki dajeta večjo trdnost celičnim membranam in češnjevi kožici. Še boljše se obnese poseben pripravek **wuxel suspension 2**.

Varčna žarnica

Kompaktna fluorestenčna žarnica ali varčna žarnica v obliki majhne fluo- rescenčne cevi, balona ali valja z vgrajeno ali ločeno predstikalno napravo prinaša največ novosti. Za namestitvev te žarnice ni potrebna nikakršna predelava napeljave. Lahko jo privijemo v vsako svetilko, ker ima standardni navojni okov E-27 ali E-14. Prednosti v primerjavi z navadno žar-nico sta: 4- do 5-krat manjša poraba ener-gije in 8000 ur gorenja (8-krat daljša doba trajanja). Edina slabost teh žarnic je vi-soka nabavna cena, so namreč 20-krat dražje od navadnih žarnic. Kljub temu je prihranek pri uporabi varčnih Philips-ovih žarnic v primerjavi z navadnimi na nemškem tržišču 100 do 194 nemških mark. Navsete o racionalni rabi energije dobite brezplačno v Energetski svetov-alni pisarni v Brezicah na tel. 0608/62 050, int. 202, v Črnomlju na tel. 068/52 040 in v Novem mestu na tel. 068/28 866.

Škocjanska delegacija z g. **Paleologom** (v sredini), vodstvom samostana in predstavniki civilnih oblasti pred samostanom v **Neaplju**, kjer leže **Knobleharjevi** posmrtni ostanki.

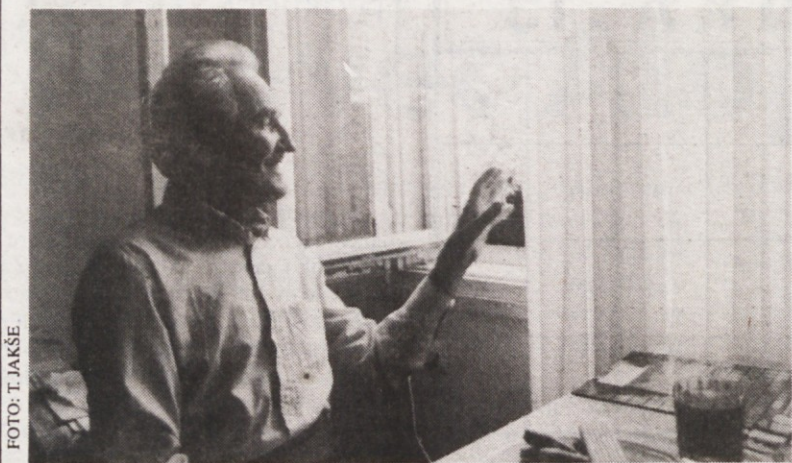

FOTO: T. JAKŠE

Tone Lamut s Sel pri Dragatušu

Pesem in slika Lamutovega rodu

Na Selih pri Dragatušu stoji še danes Lamutova domačija, gnezdo rodu, ki ga je življenje svojčas vrglo onkraj oceana, ga dušilo v italijanskih taboriščih in razpršilo po Beli krajini ter širom Slovenije. Od tam izhajata tudi Tone, oče znanega novomeškega slikarja Vladimira Lamuta in oče bratranca najstarejšega Lamuta, štirinosemdesetletnega Toneta, ki še danes živi z ženo Malko in potomci na tej kmetiji.

Okoli poldneva, ko se življenje zaradi poletne vročine umakne s polj med hladne stene domačije, se s Tonetom ob oknu njegove sobe pogovarjava o življenju na tej kmetiji, medtem ko pod oknom čeblija Tone-tova petletna vnukinja Maja. Lamutova kmetija je za naše razmere kar velika, na začetku stoletja pa je bila skoraj pol manjša. Drugi del je v Ameriki prigaral Tonetov oče Janez. S sabo onkraj luže je vzel tudi ženo Ano in v Ameriki so se jima rodile tri hčerke. Tisti čas je šla na boben sosednja kmetija na Selih in mlada zakonca sta s prihranki kupila, kar se je dalo, potem pa se leta 1902 vrnila in zagospodarila na tako združeni kmetiji. Doma sta se jima rodili še dve deklici in štirje fantje. Tretji izmed njih, Tone, se je rodil leta 1912. Takrat je živel še ded Janez, katerega korenine so segale tja v prvo polovico prejšnjega stoletja. Tone se ga še spominja, zlasti pa mu je ostala v spominu španska bolezen leta 1918, ki je deda vzela. Pa tudi Tonetovo življenje je takrat viselo na nitki.

„Devet v družini nas je takrat obležalo. Jaz sem izgubil zavest. Ta čas, ko sem bil jaz v nezvesti, je ded umrl. Odnegli so ga in pokopali, jaz pa sem se po dveh dneh prebudil in ostal,“ pripoveduje Tone o prvem desetletju svojega življenja, življenja, ki je bilo že na začetku zaznamovano z boleznijo. Tudi kasneje je bil ves čas precej slaboten. Še dvakrat je potem smrt v obliki pljučnice potrkala na njegova vrata, a se je vedno nekako zmazal. Usoda ga je namenila, da bo nadaljeval rod na Lamutovini, a prej je moral prestati še nekaj drugih preizkušenj.

Ker je bil bolj slabotne rasti, so ga namenili za krojača. Do uresničitve te namere nikoli ni prišlo. Življenje ga je prisililo, da je prijel za kmečka dela, ki so ga počasi le okrepila. Že v zgodnjih dvajsetih letih je od doma odšel starejši brat Jože; sedemindvajsetega leta jeseni ga je v rudniku zasulo. Tudi drugi brat Janez je odšel v Ameriko. Dolgo tamkaj ni dobil državljskih pravic, ko pa je izbruhnila druga svetovna vojna in je bilo potrebno veliko vojakov za boj proti Hitlerju, državljanstvo ni bilo več vprašanje. Janez je vojno preživel, a ga ni bilo nikoli več nazaj. Že dolgo je od tega, kar je dobil večni mir v ameriški zemlji.

Oče Janez je umrl v polovici tridesetih umrl in na kmetiji sta od

moških ostala le še Tone in njegov pet let mlajši brat Lojze. Tako je bilo do druge svetovne vojne, ko so Italijani zasedli naše kraje in pričeli odvažati moške v internacijo. Tudi oba Lamutova sta se znašla med nji. mi. Lakota in pekoče sonce na otoku Rabu sta bila okupatorjeva zaveznika. Zdesetkala sta vrste internirancev. Tone, ki je bil že po naravi bolj slaboten, je kmalu ovenel in skupaj z mnogimi drugimi bolniki so ga naložili na ladjo in ga poslali na kopno, od tam pa v italijansko taborišče Visco. Mnogi pa niso imeli te sreče in so na Rabu ostali za vedno. Tudi v Visco je kmalu prišlo sporočilo, da je na Rabu za tifusom umrl Lojze, ki je bil telesno sicer precej krepkejši od Toneta.

Slednji je v Visco nekako zdržal do italijanskega zloma in se peš in po železnici, kjer je ta tisti čas še delovala, prebil do rodne Bele krajine. Preko visokega viadukta v Otovcu je takat še šlo do Črnomlja. Nekaj ur zatem je zletel v zrak in tudi ta prometna žila je bila potem za nekaj let prekinjena. A Tonetu železnice niso bile več potrebne. Doma si je zopet povrnil moči, ki mu jih je izsesalo italijansko taborišče, potem pa se je pridružil partizanom in ubiral drugačna pota. Ta so ga vodila od izpostavljenih položajev na Dolenskem do notranjskih straž. In ko je zavladal mir, se je spet znašel na domači kmetiji na Selih. Zdaj je bil edini še živeči moški potomec iz Lamutove rodovine in kaj dosti druge izbire ni bilo kot ostati doma in se oprijeti kmetovanja.

K hiši je pripeljal ženo Malko, ki mu je povila Toneta, Lojzeta, Anico in Zinko. Tone je ostal doma in ima tudi naraščaj, tako da se za obstoj Lamutov na Selih ni bati. Sicer pa imata Malka in Tone, čeprav sta se poročila razmeroma pozno, skupaj že sedem vnukov.

To je kratek oris Lamutovega rodu in življenjske poti najstarejšega Lamuta s Sel pri Dragatušu. Razgibana usoda in trnjeva življenjska pot kmečkega človeka, tako je videti na prvi pogled. A pri vsem tem nekaj manjka. To je pesem, ki se je vila kot mehka tenčica skozi vse življenje in pripomogla, da je bilo lepše in znosnejše. Tone je pri dragatuških cerkvenih pevcih pričel peti že v dvajsetih letih tega stoletja in jim ostal zvest do pozne starosti. Pesem še zdaj zveni v njegovem srcu, in ko pripoveduje o številnih nastopih drgatuških pevcev po Beli krajini in izven nje, se njen žar preseli iz srca na njegovo lice in v prostor, pa ven in v svoj čarobni splet kot vrtinec ovije domačijo na Selih. In ko se potem odpraviš na pot, je ta magična slutnja v okolišju še prisotna. „To je tisto pravo, kar ljudi veže na zemljo, in s čimer ta zemlja živi,“ pomisliš takrat.

TONE JAKŠE

Grenki in lepi spomini

Človek mora biti narejen iz posebnega testa, da se mu skozi vse težave, s katerimi ga življenje krotoviči, ne zruši svet vrednot, ki jih vsrka v svoji mladosti, zgradi ob njih svojo osebnost in jim posveti svoje življenje. Med takimi vrednotami je lahko materin jezik, narod in njegova kulturna dediščina, nekako kar sama po sebi pa se zraven prideneta še poštenost in delavnost. Vse to je vtakano v osebnost Janeza Kolenca, profesorja slovenskega jezika, ki je desetletja dolgo vlival mladim na novomeški gimnaziji in na učiteljsku znanje o slovenščini in njeni literaturi ter jim ob tem poskušal vdahnuti tudi nekaj čuta za vrednote, ki so njemu samemu najbolj pri srcu.

Zdaj teče že šesto leto, kar je zapustil profesorski kateder na novomeški gimnaziji in se upokojil. To je storil nekaj let prej, kot bi bilo potrebno, saj ni imel še vseh let za polno delovno dobo, bil pa je dovolj star. K odločitvi, da preneha poučevati, ga je delno nagovorila tista plat njegove osebnosti, ki je bila veliko časa prikrita, zadnja leta pa je nezadržno udarila na dan, ko so se začele ena za drugo izhajati Kolenčeve knjige. Janez Kolenc se je namreč ves čas svojega življenja intenzivno ukvarjal tudi z literarnim ustvarjanjem, ni torej le učil mladih o lepota in duhovnih širjavah leposlovja, ampak je tudi sam kot ustvarjalec zahajal vanje. Kot upokojenec ima več časa na voljo zase in tako ureja stvari, ki jih je poprej pisal in jih pripravljala za objavo, vmes pa še vedno ustvarja nove stvari, predvsem se kritično odziva na pereče probleme sedanjih trenutkov. Kot je povedal, je doslej izdal le kakšno tretjino vsega, kar je napisal. Tako si ob njegovih sedmih knjigah in osmih pesniških listih samo mislimo, kako marljivo se je sukalo Kolenčevo literarno pero.

In še eno ljubezen ima, ki mu lepša upokojske dneve. To je njegov vinograd. Četudi komaj kdaj spije kozarec vina, se ljubeče ukvarja s trto, pravi pa, da se tam gori v svojem vinogradu tudi ob trdem fizičnem delu zares odpočije. Gotovo pa se med trtami porodijo mnoge od misli, ki jih potem prelije v verze.

Ni hotel vohuniti za kolegi

Najbrž se kdaj zamisli tudi nad muhavostjo usode in postaj svojega življenja, med katerimi je gotovo ena pomembnejših tudi gimnazija, kjer je desetletja poučeval. Do poklica, ki ga je pripeljal na novomeško gimnazijo, se je težko prikopalo. Od 23. oktobra 1922, ko se je rodil na Mirni, se mu življenje v prvih desetletjih ni najlepše obračalo. Njegov oče je bil izseljenec v Kanadi. Družino si je ustvaril v Sloveniji in se potem, ko so se rodili otroci, z vso družino vrnil nazaj v Kanado. Ko je bil Janez star pet let, se je mama zaradi bolezni z otrokoma vrnila domov na Mirno, a je že čez nekaj tednov umrla. Oče je umrl tri leta kasneje. Tako je Janez postal sirota in moral je jesti tuj kruh. Tri leta se je šolal na mirnski osnovni šoli, potem šel v Marijanišče v Ljubljano, kjer je končal osnovno šolo in klasično gimnazijo. Vpisal je študij slavistike, slovenščino pod a in ruščino pod b. Tudi kot študent je tolkel revščino in bil večkrat lačen kot sit. Zaradi vojne in peripetij po nji, ko je le srečno naključje preprečilo, da ga niso ustrelili, je z nekaj zamude diplomiral.

„Dobil sem tri mesta na voljo: Posojno, Brežice in Novo mesto. Še pred prihodom v Novo mesto so me svarili, naj

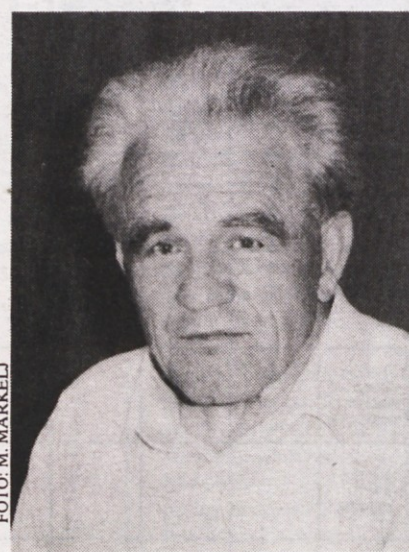

FOTO: M. MARKELJ

ne grem na novomeško gimnazijo, češ da je s tamkajšnjo ravnateljico Kasesnikovo težko shajati. Med počitnicami sem šel v Škofjo Loko za vzgojitelja, ko pa sem se vrnil v Ljubljano, sem zvedel, da so me dodelili prav v Novo mesto. Če bi vedel, kaj me čaka, ne bi šel,“ pravi Kolenc, ko v pogovoru obudi spomine na gimnazijo. Žal je tako, da se med lepe in spominjanja vredne kar naprej vrivajo tudi grenki, ki bi jih najraje za vedno zaprl in zapčatil s stoterimi pečati pozabljenja.

Mnenja o tem, kakšna je bila zdaj že pokojna ravnateljica Palmira Kasesnik, so različna, a dejstvo je, da je bila za Janeza Kolenca trpka življenjska izkušnja. Sprva je z ravnateljico dobro shajal, ko pa ga je hotela po svoji navadi vključiti v intrige in vohunjenja za profesorji in dijaki, se ji je uprl.

„Med drugim je, denimo, zahtevala od mene, naj obiščem starše tistih dijakov, ki so stanovali pri frančiškanih, in jih prepričam, da bi jih vzeli ven. Starši so mi lepo povedali, da se me to nič ne tiče, da je to njihova stvar. Dal sem jim prav ter tako povedal tudi Kasesnikovi. Najini odnosi so se počasi začeli krhati in začela me je preganjati, da mi je postalo silno mučno. Kaj vse mi je zakuhala, kolikokrat sem moral na okraj na zagovor zaradi izmišljenih stvari, kolikokrat mi je nakopala na vrat inšpektorje, ki pa niso našli nič napačnega v mojem poučevanju! Škoda besed! Tako je pač bilo. Tega ne morem pozabiti in ne morem drugega, kot priznati, da sem jo zasovražil, naj se sliši še tako grdo,“ še danes s prizadetostjo pripoveduje Kolenc.

Slovenščina kot velika vrednota

Povsem drugačni pa so spomini na ostale profesorje. „Bili so odlični kolegi, da boljnih ne bi mogel imeti. Imeli smo se kot bratje in sestre, dobro smo se razumeli in držali skupaj,“ pravi Kolenc.

In kakšen je bil kot učitelj? V začetku je bil prestrog, priznava. Trdo je privil

svoje dijake predvsem zato, ker je bil tako navajen iz let, ko je sam obiskoval klasično gimnazijo v Ljubljani, in je mislil, da tako pač mora biti. Prizna pa tudi, da je v začetku nastopil strogo, da bi dobil avtoriteto in bi ne bil kot nekateri profesorji, ki so se jim dijaki posmehovali. Vendar se je mladi profesor hitro unesel in našel pravo mero med potrebno strogostjo in prizanesljivostjo. A če je tudi koga med letom trdo privijal, mu je pri najbolj odločilnem trenutku, pri maturi, pomagal, kolikor je mogel.

„Učil sem precej po svoje. Sistematično sem, denimo pri literaturi, obravnaval težje avtorje, Jurčiča, Tavčarja in podobne pa manj, saj sem menil, da jih dijaki lahko razumejo in dojamejo brez dodatne pomoči. Moja priljubljena literatura sta bila Cankar in Župančič, obema sem posvečal veliko pozornosti in skušal bogastvo njune literature približati dijakom. Bilo bi mi žal, če bi ju zaradi nerazumevanja ne brali. Sploh sem si prizadeval, da bi jim odprl bogastvo slovenske književnosti. Enakovredno z literaturo sem obravnaval tudi jezik. Vem, da dijaki niso marali slovnice, a sem vztrajal, da jo morajo poznati. Da bi jim zbudil zanimanje za jezik, sem skušal prikazati harmonijo jezika, kako je sestavljen, kako so ga naši predniki sestavili iz svojih življenjskih izkušenj. Uporabljal sem tudi zglede iz primerjalnega jezikoslovja, da je bila stvar bolj zanimiva. Predvsem sem želel, da bi dijaki dojeli, da je materinščina velika vrednota, ki jo moramo spoštovati. Za nas, Slovence, je še toliko večja, saj nas brez jezika ni. Slovenščina nas drži pokonci, literatura pa je bogastvo, ki ga je v tem jeziku naš narod ustvaril,“ pravi Kolenc.

Stežice le v nekaj izvodih

Kot slavist je Kolenc na gimnaziji dobil zadolžitev tudi za knjižnico. Delo v knjižnici je bilo prva leta seveda brezplačno, a Kolenc se je vseeno potrudil, kolikor je pač mogel in znal, da jo je spravil v red. Spominja se, da so knjige ležale kar po tleh, ko je knjižnico prevzel. Ob pomoči svojega razreda je naredil nekaj reda, seveda pa ne po knjižničnih pravilih, saj jih ni poznal.

Druga stranska zadolžitev pa so bile Stežice, gimnazijski list. Tistikrat so izhajale poredkoma in le v nekaj izvodih. Kolenc je moral zbrati gradivo, kar ni bilo lahko, saj dijaki niso radi sodelovali. Razumljivo, Stežic tudi brali niso, saj je bila naklada le 16 izvodov, večino pa so razdelili zunaj gimnazije, da se je vide-lo, da je gimnazija tudi na tem področju dejavna.

„V največjo pomoč pri pripravljanju Stezic mi je bil Tone Srebrnjak, že dolgo pokojni pesnik,“ se spominja Kolenc. „Naš tajnik pa je bil šolski sluga, ki je tipikal po mojem nareku, najprej šest kopijih in potem še enkrat šest kopij. Šlo je zelo počasi in zgodilo se je, da je med tipkanjem kar zaspal.“

Stežice je čez leta na lastno željo pustil. Ni prenesel, da je v njih nek dijak, ki ga noče imenovati, lahko nemoteno blatil profesorje. To je lahko počel zato, ker je imel podporo pri ravnateljici, užival pa jo je, ker je bil njen vohun. Bilo je precej kreganja na profesorski konferenci, vendar je Kolenc vztrajal in s Stežicami ni hotel imeti nobenega opravka več. Šele čez več let, že v zadnjem obdobju službovanja na gimnaziji, se je ponovno posvetil Stežicam.

„Popolnoma drugačni časi in drugačne Stežice so bile to. Ni bilo težav z razmnoževanjem, dijaki so zavzeto sodelovali in praktično vse sami uredili, jaz sem bil le mentor. Pazil sem le, da sem dobil v uredništvo zavzete ljudi,“ pravi Kolenc.

Še veliko spominov na novomeško gimnazijo se je zapisalo prof. Kolencu v srce, lepih in slabih, a ko se zdaj ozira na leta svojega poučevanja na gimnaziji, mu grenki spomini ne zatamnijo celotne podobe.

MILAN MARKELJ

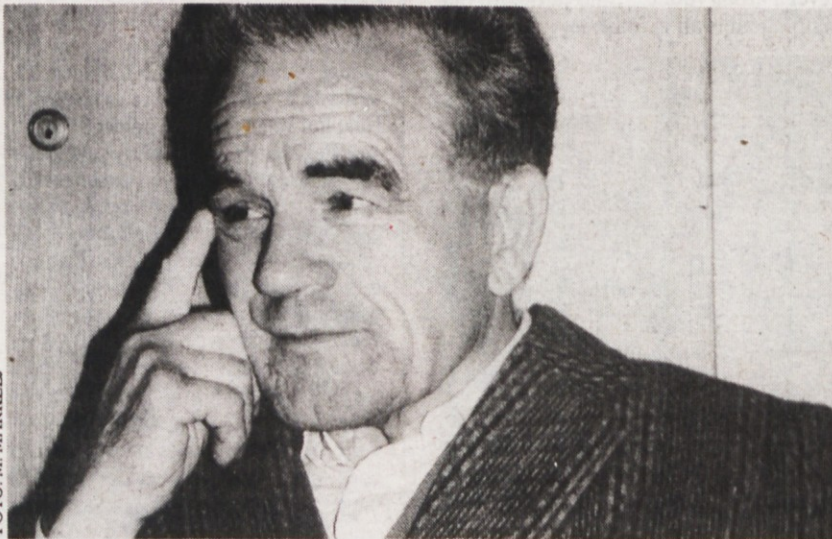

FOTO: M. MARKELJ

Še en pogled na vojno

Budjevo knjigo so predstavili prejšnji četrtek v Krkinem hramu na Trški gori. Predstavitev je bila v sklopu praznovanj petletnice osamosvojitve Slovenije in pod pokroviteljstvo Vlade, udeležili pa so se številni gostje, med njimi minister Boštjan Kovačič in načelnik Generalnega štaba Slovenske vojske generalpolkovnik Albin Gutman. Na sliki (z leve proti desni): Rado Klisarič, avtor Bojan Budja, župan Franci Koncilija, založnik Ivo Kuljaj in Renata Mikec iz radia Krka.

Samo pet let je minilo od prelomnih zgodovinskih dogodkov, ko so se politična prizadevanja za samostojnejši položaj Slovenije, ki je dobilo nedvomno plebiscitno podporo, nekoliko tudi po sili razmer, strnila v odločilno dejanje - sprejem temeljne ustavne listine o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije. Ni se še povsem polegel šum slavlja, s katerim je ljudstvo tistega 25. junija slavilo osamosvojitve, ko so na ceste prihrumeli tanki JA in se je začela tako imenovana desetdnevna vojna za samostojno Slovenijo. Slovenija je pokazala, da zna komaj rojeno samostojnost tudi ubraniti in svojo pot zagovarjati tudi z najtežjim jezikom - govorico orožja.

To so bili nesporno veliki dnevi usodnih odločitev. Izredno majhna je verjetnost, da bi se slovenska osamosvojitve tako uspešno končala, če ne bi bilo v pravem trenutku enotne volje ljudi, da tudi z orožjem v roki potrdijo svojo voljo, kot je tudi res, da vsa volja ne bi kaj prida hasnila, če ne bi bil odpor omogočen že predtem, če se ne bi mnogi rodoljubi tudi za ceno lastnih življenj že mesece poprej skrivaj pripravljali na spopad, zbirali orožje, opremo in organizirali manevrsko strukturo narodne zaščite. Napad Jugoslovanske armade tako Slovencev ni tako presenetil, predvsem pa se pred agresorji niso znašli praznih rok. To so v JLA sicer načrtovali z odvzemom orožja Teritorialni obrambi, vendar akcija ni v celoti uspela. Slovenija je v desetdnevni vojni zmagala, čez nekaj mesecev pa je naša tla zapustil še zadnji vojak JA. Slovenska osamosvojitvena vojna ima danes neverjetno veliko podob, po stari in grdi slovenski navadi nategujejo veliko dogajanje vsak na svoje kopito, izkoriščajo ga za strankarske in druge delne interese, in kar še najbolj čudi, po boljševidni navadi, ki se je prikrilo zažrla v način ravnanja, po svoje prekrajajo dogajanja. Tako nastaja zelo pisan mozaik pogledov in ocen, vse bolj pa postaja tudi jasno, da celovite in jasne analize še nimamo.

Morda bo k nji kaj pripomogla knjiga, ki je pred kratkim izšla pri založbi Magnolija in jo je napisal novinar Večera, prej dolga leta novinar Dolenjskega lista, Bojan Budja. Pod naslovom Ščit in podnaslovom Dolenjska pot v samostojno Slovenijo je zbral vrsto pričevanj, dokumentov, časopisnih člankov in nekaj lastnih zapažanj, da bi razgrnil tiste stvari, ki so bile, vsaj kar se dogajanja na Dolenjskem tiče, doslej le delno ali celo napadno prikazane. V prvi vrsti gre v Budjevi knjigi za osvetlitev delovanja policije, ki je, kot je mogoče razbrati iz knjige, odigrala precej bolj pomembno vlogo, kot ji jo običajno pripisujejo. Knjiga je tudi odgovor na trditve, javno obelodane v eni od knjig o desetdnevni vojni, da namreč dolenjski policisti med vso osamosvojitveno vojno niso izstrelili ene samega naboja, na postaji pa da so imeli za vsak primer pripravljeno belo zastavo.

Pisec se je pri orisu dogajanja običajno omejil samo na Dolenjsko, kjer pa so se v desetdnevni vojni odigrale pomembne stvari. Tu se je vojna s streli na

Pogancah začela ter se po večjih spopadih na Medvedjeku in v Krakovskem gozdu tudi končala z zajetjem moštva Prodanovičeve oklepne enote. Časovno se avtor ni omejil le na vojno dogajanje, ampak je segal v čas pred njo, saj sta bila od poprejšnjih priprav in organiziranja bistveno odvisna potek in izid vojne. Pri izbiri metode pa se je odločil za tak način pisanja, ki daje prednost kronološkemu prikazu dogodkov; ocen in analiz se ni

loteval, pač pa prepušča bralcu, da si sam ustvari svojo sodbo. To je lahko prednost, lahko pa tudi pomanjkljivost knjige, kar pride do izraza v primerih, ko se bralec znajde pred zapisi, ki se mu ne zde povsem verodostojni, in pomisli, da je pisec kakšno stvar nehote ali namerno zamolčal, drugo pa preveč poudaril. To bo najbrž tudi poglavitna spodbuda morebitnih odzivov in odmevov na Budjevo knjigo. Kdor bo Ščit želel uporabiti kot vir gradiva, pa se bo znašel še pred eno pomanjkljivostjo, ki je pri tako naravnani knjigi precejšnja, to pa je popolna odsotnost seznamov, imenskih, krajevnih, časovnih preglednic, uporabljenih člankov, virov ipd. Res škoda, saj bi bila knjiga zaradi obilja zbranega pričevanjskega in drugega gradiva lahko bogat vir. To sicer je, le zajemati iz njega bo za uporabnika zelo težavno.

MILAN MARKELJ

Gorjanci

Odlomek iz knjige Bojana Budje Ščit

Vojna akcija, ki si jo posavski policisti štejejo za enega največjih uspehov, je zajetje zloglasne skupine JA s pove-ljujočim majorjem Prodanovičem na Gorjancih. Enote, s katero se je začela in končala slovenska osamosvojitvena vojna. Načelnik UNZ Krško Rajmond Veber je dogajanje opisal tako:

“Vojaki JA so po dogajanju v Krakovskem gozdu in potem, ko jim je lastno letalstvo uničilo vozila, spoznali, da je tu konec njihove poti. Preostalo jim je le še upanje na pobeg preko Gorjancev do Karlovca, kjer je bilo domovanje enote. Oboroženi so zato v zgodnjih jutranjih urah krenili peš preko Krškega polja, prebredli reko Krko in se odpravili proti Gorjancem. Na cesti so pustili bojna oklepna vozila, neuničenim so prižgali motorje, da bi nas zavedli. A so bili krajani, katerih sen je bil tiste dni, razumljivo, nemiren in čuječ, dovolj previdni. Vojake so opazili in nas o njihovi nameri nemudoma obvestili; okoli pete ure zjutraj, vsega poldrugo uro zatem, ko so vozila zapustili, je že stekla obsežna in organizirana akcija. Vanjo smo vključili naše policiste, pripadnike posebne enote milice, kriminaliste v civilu in nekaj pripadnikov Varnostno-informativne službe. Enota JA se je med begom proti meji s Hrvaško razdelila v dve skupini, vendar smo že okoli 9. ure zjutraj dokaj natančno vedeli za smer njihove poti. Prvo skupino nad Kostonjico je odkril poštar, drugo smo našli nad Pobočjem. Z vsemi razpoložljivimi močmi in oborožitvijo smo potem odšli v akcijo, odločeni, da gremo na vse. Če se ne bodo predali, jih bomo napadli. S prvo skupi-

no je bil major Prodanovič; presenetili smo jih med počitkom in malico v gorjanski soteski. Pozvali smo jih, naj se predajo, ker so obkoljeni, sicer bomo napadli. Odgovora lep čas ni bilo, naposled se je pojavil major Prodanovič z dvignjenimi rokami, za njim tudi vsi ostali. Podobna je bila usoda druge skupine. Vse skupaj smo potem prepeljali na našo UNZ, vojakom zasegli njihovo oborožitev, dokumentacijo. Bili so izčrpani, fizično in psihično. Za njimi so bili dnevi trpljenja in bivanja v bovich, krvavi dogodki na Medvedjeku in v Krakovski hosti. Ujetnike smo odpeljali v našo menzo. Zdi se mi, da so bili za malico dunajski zrezki s solato. Nikoli ne bom pozabil, kako so se lotili hrane. Z rokami so si v usta hkrati tlačili meso, kruh in solato. Drugačen, južnjaško ponosen je bil njihov poveljnik Prodanovič. Hrano je odklonil, prosil je le, če mu omogočimo, da se umije. Vseeno smo vztrajali, naj gre z nami v menzo. Ko je videl svoje fante za mizami, kar ni mogel verjeti prizoru. Priznal je, da ni pričakoval takšne humanosti, takšnega odnosa do svoje enote.

Tej pohlevnosti tako zloglasne enote niso verjeli niti v Ljubljani. Nekateri so nam celo očitali, zakaj nismo opravili z njimi kar na Gorjancih, da si enota, ki je povzročila toliko gorja, zaradi katere je bilo aktivirano letalstvo JA in kateri so na pomoč hitele tankovske ter oklepne enote iz Hrvaške, takšnega ravnanja ni zaslužila. Cel Pavle Čelik je bil takšnega mnenja. Kakor koli že, Prodanoviča in njegove vojske smo potem prepeljali v zbirni ujetniški center na Dob.”

FOTO: M. MARKELJ

KNJIŽNA POLICA

Dolenjska v revolucionarnem letu 1848/49

Z lansko letnico izida je pred kratkim v sodelovanju Dolenjske založbe in Znanstvenoraziskovalnega centra SAZU kot 15. knjiga v Seidlovi zbirki izšlo delo novomeškega rojaka dr. Staneta Grande DOLENJSKA V REVOLUCIONARNEM LETU 1848/49. Zasnovano je bilo v okviru projekta Naravna in kulturna dediščina slovenskega naroda pri SAZU.

Revolucija 1848/49 je skupna oznaka za vrsto dogodkov, s katerimi se je izvršilo sklepno dejanje revolucionarnega vretja, spočetega s francosko revolucijo 1789, in v katerem so si evropski narodi šest desetletij prizadevali za odpravo fevdalizma, zrušenje oblastniške samovolje, za meščansko demokracijo in narodne pravice. Zajela je skoraj vso zahodno in srednjo Evropo, odmevala je v slovenskem narodu in seveda našla pot tudi na Dolenjsko. Za Slovence je bilo revolucionarno leto 1848/49 še posebej pomembno. Srečali so se z dvema temeljnima problemoma: s socialnim in nacionalnim. Prvi je zajemal odpravo fevdalnega družbenega reda, kar se je uresničilo z zemljiško odvezo, po kateri naši kmečki predniki niso bili več tlačani, kar je bilo zlasti za dolenjske ljudi veliko olajšanje, saj jih je ta jarem žulil do krvi. Nacionalnega problema leta 1848 sicer niso rešili, so pa Slovenci takrat prvič v svoji zgodovini povedali, da želijo vztrajati pri svojem jeziku, zgraditi na njem svojo kulturo in utemeljiti svojo državnopravno organiziranost. Javno je bil predstavljen načrt Zedinjene Slovenije, ki je navdihoval številne slovenske politike vse do nastanka samostojne slovenske države. Avtor se je v knjigi osredotočil na Dolenjsko in njene prebivalce ter jih pospremil skozi njihova dejanja, povezana z reševanjem socialnega in nacionalnega vprašanja, pri tem pa je upošteval vse takratne sloje prebivalstva: kmete, meščane, plemstvo ter državno uradništvo in Cerkev. Obdelal je gospodarske in socialne razmere na Dolenjskem pred revolucijo, meščansko revolucijo na Dolenjskem, podeželje v revoluciji, frankfurtske volitve, peticijsko gibanje, volitve v dunajski parlament in prvi novomeški in dolenjski časopis Sloveniens Blatt, ki je zavzeto spremljal dogajanja.

Delo je dr. Granda napisal na osnovi obsežnega arhivskega gradiva, ki ga je raziskoval pri nas in v Avstrijskem državnem arhivu na Dunaju, uporabil pa je tudi obilje tiskanih virov in že napisane literature. Tako je ustvaril temeljito znanstveno delo, mimo katerega najbrž ne bo mogel nihče, ki bo še raziskoval revolucionarno leto 1848 pri Slovencih.

MILAN MARKELJ

Slovstveni in kulturnozgodovinski vodnik

Vse pogosto se zgodi, da bolje poznamo tuje kot domače kraje. Zato je več kot pohvalna odločitev Zavoda Republike Slovenije za šolstvo in šport, ki se je odločil, da bo izdal SLOVSTVENI IN KULTURNOZGODOVINSKI VODNIK PO SLOVENIJI, ki bo v sedmih zvezkih zajel slovenske in kulturnozgodovinske pomembne kraje v Sloveniji in zamejstvu. Kraji, ki so pomembni zaradi posameznih dogodkov ali pa osebnosti, bodo tako predstavljeni tudi z vidika enotnega kulturnega prostora. Izšli so že zvezki Gorenjska, Stajerska z obrobjem, Ljubljana z okolico in pred kratkim Dolenjska in Bela krajina, v načrtu pa so še Koroška, Primorska z Notranjsko in Severovzhodna Slovenija.

Ker je delo zasnovano kot vodnik, kulturnozgodovinski dogodka, kraji in osebnosti niso nanizani po abecednem leksikografskem postopku, ampak kot kulturno-regionalne enote z vsemi prometnimi potmi, ki omogočajo dostop do mest, vasi, zaselkov, posameznih zgradb. Vodnik bo opremljen tudi s specialnimi

zemljevidi in legendami. Čeprav so bistvena vsebina dela pretekli dogodki, pa je vsebina dela tudi aktualizirana. Zgodovina sega od prvih markacij, ki so povezane z ljudmi, ki so kot domačini ali tujci oblikovali naš kulturnozgodovinski razvoj do sedanjosti.

Četrty zvezek Vodnika s podnaslovom Dolenjska in Bela krajina obsega 314 strani. Je rezultat timskega dela, saj je 5 poglavij pripravilo osem ljudi. Za Zahodno Dolenjsko, ki obsega Turjak z velikolaško okolico, Ortnek, Slemenca, Sodražico, Ribnico, Dolenjo vas, Kočevsko s Kostelom ob Kolpi, je poskrbel Janez Debeljak, za Škofljico do Litije pa Jože Sever. Poglavje Suha krajina z obrobjem, v katerem so zajeti kraji po dolini Krke, Sela pri Šumberku, Marinča vas, Zagradec, Soteska, Žužemberk in drugi, je delo Ivanke Mestnik. Pri poglavju Osrednja Dolenjska je Jože Zupan poskrbel za Temeniško in Mirnsko dolino ter Šmarjeto in Škocjan, Sprehod po Novem mestu je delo Nataše Petrov, Marinka Dražumerič pa je obdelala Dolenjske Toplice, Vavto vas, Stražo, Prečno, Novo mesto in velik del Vzhodne Dolenjske, ki predstavlja četrto poglavje - Šentjernej, Pleterje, Gracarjev Turn, Groblje, Kostanjevico, Otočec, Leskovec, Rako, Bučko in Škocjan in drugo. Kostonjico je podrobneje raziskal Lado Smrekar. “V Belo krajino” je naslov zadnjega poglavja in je delo Jožeta Dularja, obsega pa belokranjsko magistrato, pot ob Kolpi in Semic z okolico. Za lažje iskanje je na začetku Vodnika krajevno kazalo, ki pa še ne prinaša ključa do zaželenih informacij ali znanja. Številki zraven je namreč treba prišteti 12, potem pa bo šlo.

Tudi četrti del Slovstvenega in kulturnozgodovinskega vodnika po Sloveniji, Dolenjska in Bela krajina, bo gotovo zelo dobrodošlo vsakemu, ki ga zanimajo naši kraji in dogodki v njih, ne bodo pa ga mogli pogrešati predvsem v šolah kot didaktični pripomoček.

LIDIJA MURN

Dachauske pesmi

V taboriških smrti, ki jih je nacizem zgradil, da bi v njih pospravil s sveta vse, kar je zločinska ideologija zapisala uničenju, je med drugo svetovno vojno trpel in doživel tudi prenekateri Slovenec. V enem od koncentracijskih taborišč, v Dachau, je bilo med več kot 200.000 interniranci kar 4.000 Slovencev, domov pa se jih je vrnilo le 1.700. Tisti, ki so preživeli Dachau, so bili za vse življenje zaznamovani z njim, saj grozot in človeške ponižanja, ki so ga bili deležni v lagerju, ni mogoče zbrisati iz spomina. Ohranjena so številna pričevanja dachaucev, med njimi tudi taka, ki skušajo preseči spominsko in zgolj pričevanjsko raven ter segajo na področje umetniškega. Med take poskuse spadajo tudi pesmi, ki jih je napisal Bojan Ajdič, nekdanji dachauski interniraneec. Pod naslovom DACHAUSKE PESMI so pred kratkim izšle pri Dolenjski založbi s spremnim zapisom urednika Francija Šaliha.

Pesmi so razvrščene v pet ciklov z zgornimi naslovi: Eden med njimi, Lakota, glad, smrt, Upanje vztrajnosti, V srcu te nosim, Moja pesem. Pesnik v njih ubeseduje osebna občutja in stanja v svetu, kjer “ni sonca, ne pravega življenja”, v svetu, ki je “z zlobo, s sovraštvom, / prezirno začet, / z besom prežet, / z besodo, / da smo manj / kot na cesti smet”. V tem razčlovečenem okolju, kjer so ljudje “samo številka, / nič več osebe, / nič več človek” sicer sneži in listje jeseni pada z dreves, a za pesnika v njem tudi narave ni ne časa, tu sta vladarja le smrt in lakota, sreča je “rdeča pesa v juhi in kosček krompirja v njej”, veselje pa, “ko pod nebom kroži jata zavezniških letal”. V izmučenih ljudeh pa vseeno utripa srce, v njem pa pod težo pričakovanja skorajšnje smrti, domotožja in obupa utripajo čustva, domotožje, ljubezen in upornost.

Zbirka je opremljena z risbami Vlasta Kopača. Tudi te risbe imajo kot Ajdičeve pesmi za svoj rojstni kraj zapisan Dachau.

MILAN MARKELJ

OSVEŽITEV V POLETNI VROČINI - V vročih poletnih dneh prija počitek in osvežitev v vodi. Tem užitkom se tudi v preteklosti niso odrekli. Kopali so se predvsem v vodotokih v bližini svojih domov, premožnejši pa so odpotovali v letovišče, opremljeni z vso ustrezno kopalno opremo. Vesela družba na sliki je iz kopališča Grado, oblečena pa je v modne predvojne kopalne kostume. Glede na opozorila o škodljivosti izpostavljanja soncu in glede na ciklično ponavljanje modnih tokov se morda lahko nadejamo podobnih kopalnih oblek tudi v prihodnjih letih. Za veselo razpoloženje pa bomo morali poskrbeti kar sami. (Pripravila Majda Pungerčar iz Dolenjskega muzeja)

Iz Tordinovih zapiskov

O beračih - Berači dobe sila velika darov, zl. o kakem sejmu ali shodu. V mestu 29. novembra prišla dva iz mesta, dobivši vsak med 2-3 for. Dobro sta pila in gostila se z juho, klobasami in štruco. Obnašala se osorno, začela kvantati, mešati se v pogovor pivcev, zmirjati in vpitii na krčmarja postržbo in jedi. Sedela pri peči - peč za berača, klop za gospoda. Včas se upijanita, da eden drugega ne poznata. Eden ima 25 letno ljubico, s katero se pet let hodi. Ta dedec govoril: "Če ne bom pil vsaki dan vino, bom umrl, ona pa hoče tudi dobro živeti - zato mi je včas malo težko. Kedar ni denarja, pije se pa saj žganje - tako se gre po svetu zmirom dobre volje, od sejma do sejma, danes smo v N. mestu, danes teden bomo v Kamniku, pa v Zagorji. V Zagorje pridejo posebno dobri ljudje - kar dade dobri ljudje nam, to pa mi dajemo zopet naprej drugim dobrim ljudem, birtom in ženskim - zakaj slab je tisti mož, ki ne plačuje za ljubico - to je še le navada zadnjih let, da napajajo fante dekleta, včas je bilo drugače mi berači držimo se stare šege, zato nam ne manjka se nikoli dobrotljivih duš, ki nas spremljajo po svetu in nam življenje sladkajo. Tak sem jez, tak je tale moj tovariš, taki smo vsi berači. Bog poživi beraški stan in beraške ljubice!" - Taki faloti so skoraj vsi berači, ki se klatijo po Dolenjskem brez razločka krvi, naj so Dolenci, Gorenci, Hočevarji in Hrovatje. Naj bolj nesramni so Hrovatje, precej za njimi pa Hočevci.

VAŠA ŽIVOTA

SANJE

Skozi okno je prihajala medla svetloba zgodnjega jutra in med škrebljanjem dežja je bilo slišati čudne, kot nezemske zvoke, tiho, brneče in zamolklo. Kar nekaj časa je premišljevala, kaj bi bilo to, dokler ni vstala in odprla vhodnih vrat. Zvonilo je v sosednji vasi - navček. Zvok je skozi megleno ozračje in dež prihajal tuje in boleče. Zvonilo je Nadici, revici tam pod hribom, s katero je čustvovalo vse naokoli.

Pri srcu jo je stisnilo in oglasila se ji je vest. Še včeraj je bila tako depresivna, brez pravega vzroka je bila vsega naveličana in zdelo se ji je, da je najbolj nesrečno bitje pod soncem. Pa je vendarle vse v redu, tisti občutki, pogojeni z vremenom, so le kapljica v morju v primerjavi s smrtjo te nesrečne mlade ženske.

V bolnišnici niso mogli ničesar ugotoviti. Poslali so jo v Ljubljano, na Univerzitetni klinični center. To je bilo pred tremi meseci. Čez teden dni pa je krožila naokrog strašna vest. Nadica je brezupen primer. Vse nas je pretreslo. Pametna, pridna, skromna, vedno vedra, čeprav še zdaleč ni bilo vse tako rožnato v njenem življenju, pa vendar je znala vse nekako urediti in potrpeti, zdaj pa...

"Strašno je bilo, ko sem bila zadnjič pri njej in je komaj še lahko šepetala," je dejala sorodnica. "Poklicala je svojo starejšo sestro k postelji, da ostale nismo slišale, kaj ji šepeta. Njen glas je bil komaj slišen. Potem, ko smo že odhajale od nje, je teta povedala, da je bil to naš zadnji obisk. Drugega dne Nadica že ni bila več pri zavesti."

"Sanjalo se mi je, da grem k tebi na obisk, pa me je malo pred tvojo hišo napadel bel pes. Strašno me je ogrizel po rokah, vratu, nogah. Vpila sem in prosila za motiko. Prinesla si mi jo in psa sem presekala na pol, toda prvi del psa je živel dalje, še naprej se je glava z dvema nogama poganjala vame in trgala meso z mene. Nenadoma je pritekel majhen črn pes in napadel belega, toda tudi

črnega psa, ki me je reševal, je beli ogrizel. Potem sem se zbudila... Čudne sanje," je pripovedovala teta med potjo, druga pa je pripomnila: "Beli pes je bila Nadičina huda bolezen, črni pa smrt."

"Vse tri smo bile tiho, nobena od nas ni spregovorila besede in čez dva dni je Nadica res umrla," je končala sorodnica. Po licu so ji polzele solze.

"Nisem vraževerna, ampak sanje so bile res čudne, in če skozi sanje govori naša podzavest, potem je Nadica vedela, kako in kaj, čeprav ni nikdar tožila in obupavala ter niti najmanj dala vedeti, da ve, kako je z njo hudo."

Zdaj pozvanja navček skozi dež in meglo v majsko jutro. Še ptic ni slišati iz hoste, le škrebljanje dežja in žalostno potrkanje iz sosednje vasi.

TO NE VIRANT LJUBEZEN DO ZEMLJE

Človek mora sam doživeti in občutiti čudoviti vonj domače zemlje, ko v njena nedra polaga in seje, kakor so to delali naši pradedje s tako ljubeznijo, da smo tudi mi otroci postali in jih spoštljivo pozdravili, ko

smo se vračali mimo polj iz šole domov. Učitelj nas je učil cepljenja sadnega drevja v majhnem sadovnjaku pri šoli. Ko smo bili mi pri teh opravilih, so se dekleta učila plesati. Tako smo se učili tudi povsem koristne stvari.

Prijetni sončni žarki so oživili čudovito brstenje pomladi. Prvi vsajeni sadovi so že poganjali iz zemlje in treba jim je bilo odstraniti plevel. Kako lepo je bilo v naših dušah, ko smo zagledali na njivi pod našo šolo dedke in babice, ki so okopavali krompir. Velikokrat so nam prav te babice in dedki v dolgih mrzlih zimskih dnevih potisnili v premražene ročice suhih krljev. Joj, kolikokrat se jih sedaj spominjam!

Domači fotograf Vovkov Ivan jih nekega dne slikal, ko so postali in se z motikami postavili v vrsto pred njegovim fotoaparatom. Prav vsi, ki so tistega dne z ljubeznijo obdelovali vsak svoj košček zemlje, že počivajo pri sv. Erazmu. Koliko dobrote in dobrih nauk, koščkov suhega koruznega kruha smo prejeli od njih. Koliko pravljic in povesti so nam povedovali pozimi! Za nas otroke so bili žive legende. Živeli so z naravo in narava jim je ljubezen in skrb dobrotljivo poplačala. Ročno so pokosili sleherni laz, poželi s srpi žita, vsako jabolko, hruško in tepko so pobrali, da ni segnila. Cenili so darove narave.

Kaj pa je danes? Vse hiti. Saj lačni nismo, naši pradedje pa so bili, a bili so trdoživi, delavni. Zapustili so nam bogate nauke. Ko bi jih le bolj upoštevali!

4 Sestopala sva po številnih stopnicah, ki vodijo do templja. Tu pa tam me je v mraku noči in gozda prestrašila kamnita mrcina, eden izmed stražarjev poti do templja. Katmandu se je odpravljal spat. Zaznal sem ga samo še po številnih medlih lučeh v daljavi.

Naslednje dni sva porabila v raziskovanju doline. V njej je vladala napetost. Po mestnih ulicah so se opotekale skupine obarvanih ljudi. Bil je praznik obiljanja z vodo. V tem času medkaste zavore popustijo in pljasku obarvane vode se le redkokdo izogne, naj si bo svečenik ali pa turist. To ni bilo najhujše. Po dolini se je v sproščenem vzdušju neupoštevanja običajnih norm širil duh upora proti kralju. Nezaslišana stvar, saj je nepalski kralj utelešen Višnu na zemlji, skratka neizmerno svet. Upor je bil tako rekoč naravnan proti božjemu in naravnemu redu. Nepalski bogovi so se čudili in jezili. V mestu so se vrstile demonstracije, stavke, večina trgovin je ostajala zaprtih. Na vsakem vogalu so postavili vojaki, oboroženi z gorjačami in zaščiteni s čeladami, lesenimi oklepi in ščiti. Na posameznih zidovih sta se rdečila srp in kladivo. Zmaj, za katerega sem mislil, da je bil v Evropi ubit, je pod streho sveta dvigoval glavo. Med belci so se širile novice o prvih truplih.

Po ustavi je kralj najvišja verska in posvetna oblast. Sedanji kralj Birendra Bir Bikram poizkuša uporabljati svojo veliko oblast v korist države; spodbuja turizem, gradi prometnice in hidroelektrarne. Kljub temu doživlja nasprotovanja, ki so leta 1972 in 1979 prerasla v hude nemire. Maja 1980 je kralj dovolil ljudsko glasovanje o svoji obliki vladavine. S tesno večino se je izteklo njemu v prid.

Izredne razmere so nama včasih koristile, drugič škodovali. Na tempeljskih trgih so pravilne stavbe zaradi pomankanja ljudi, ki jih je pregnala prisotnost vojakov, delovale še bolj veličastno, še bolj sveto. Problemi so nastajali pri prevozi v oddaljena mesta, ker so javni prevozi večkrat zatajili.

Bogastvo in prekletstvo turizma

Patan in Bhaktapur sta mesti, ki sta poleg Kathmanduja dejavno vplivali na razvoj doline. Ker je v zadnjih dveh stoletjih prevzel vodstvo Kathmandu, sta ostali manjši, brez velikih sprememb in zato zlahkejši ter bolj obvladljivi.

Patan so včasih imenovali mesto tisočernih zlatih streh, prebivalci pa ga imenujejo lepo mesto. Kathmandu in Patan loči le reka Bagmati, v kateri najdejo zadnje prebivališče številni prebivalci doline. Zgra-

Janez Jaklič

V himalajskem kraljestvu

jeno je v krogih okoli kraljeve palače in tempeljskega trga. Nepalski principi, knezi in kralji so vedno stanovali skupaj z bogovi. Na obrobju mesta ob glavnih vpadnicah, ki se združujejo na osrednjem trgu mesta, stojijo štiri stupe, ki jih povezujejo z Ašokinim prihodom v Patan. Patan ima od treh mest najbolj tibetanski navdih.

Bhaktapur, znan tudi po imenu Bhadgaon, je najmanjši dragulj med zlahtno trojico. Samostojna lega, od Kathmanduja je umaknjen za dobrih 10 kilometrov, mu daje posebno lepoto. Začetki mesta segajo v 9. stoletje. Med 14. in 16. stoletjem pa je bilo celo glavno mesto doline. Ob trgu templjev mu dajejo poseben čar tudi tisoči in tisoči lončenih posod, ki se sušijo pod milim nebom in seveda lončarji, ki čepe izdelujejo vrče na ogromnih lončarskih kolesih.

Strmo pobočje se je v vijugastih terasah spuščalo v dolino. Med valovitim riževim žitom so tu in tam čepele kolibe kakor raztreščena jata ptic. Pravokotni rjave in bele barve so bili kriti s slamo in pločvino. Med njimi so rastle drevesa, tudi pomaranče in banane.

Bolečina v ramenskem obroču me je spominjala, da že ves božji dan prenašam nahrbtnik. Pokharsko jezero se je svetilo v daljavi globoko pod nama. Bilo mi je neizmerno vroče. Nič čudnega, saj leži mestece Pokhara občutno nižje kot Kathmandu. Pred dvajsetimi leti je bilo mesto uspavan odročni trg, ki je zaživel le čez zimsko sezono. Takrat so se v dolino spustili prebivalci hribovskih dolin, da bi zamenjali svoje pridelke in izdelke. Danes pa je Pokhara najhitreje rastoče mesto v Nepal. Razvoj je prinesla cesta in z njo nesluten razmah turizma.

Po plačilu pristojbine za vzpon proti goram in obvezni menjavi določene vsote denarja sva se zagnala proti belim obronkom, iz katerih je izstopala visoka piramida Machapuchare. Po nekaj kilometrih se je vozna cesta razblinila v ilovnatno pot. Znašla sva se v vsakdanji stvarnosti nepalskega prebivalstva.

Turizem je glavni vir nepalskih deviznih dohodkov. Omogočila ga je divja in razčlenjena pokrajina, ki sicer ovira družbeni in gospodarski razvoj dežele. Vlada pobira visoko pristojbino od alpinističnih odprav, ki naskakujejo ledene vršace, mo-

gočnike med mogočniki svetovnih gora. Prav tako pa pobira vstopnino od pohodnikov, ki se odpravijo med strme doline nepalskega sredogorja in visokogorja, da bi tako povohali ledeno svetišče bogov, uživali v prečudoviti pokrajini, spoznali številna nepalska ljudstva, njihova verstva in navade ter pobegnili iz modernega sveta v svet starožitnosti in miru. Pristojbina je, kljub temu da je kaplja pelina ob vstopu v svetišče narave, sprejemljiva tudi za plitvejši žep. Za tujce so odprta samo določena območja. Smeri pohodov nosijo popularna imena, kot so: Langtang trek, Mount Everest trek... Da popotniki ne zaidejo v nedovoljena področja in ne pozabijo plačati vstopnine, skrbijo vojaki in policaji v posameznih vaseh ob poti. Tuji obraz ne mogoče skriti. Odločila sva se za Jomosom trek, ker je z svojo dolžino 130 kilometrov v eno smer popolnoma zapolnil najin tesno odmerjeni čas, prav tako pa v ugodnih razmerah omogoči združitev z Annapurna around trekom in s tem obkrožitev ene najlepših gorskih verig. Pot pripelje navadne smrtnike najbližje veličastnim vrhovom.

FOTO: J. JAKLIČ

Vojaki s palicami nadzorujejo razgrete demonstrante.

Čas za plavanje

Plavanje je v tem letnem času najbolj priljubljen rekreativni šport, zato bomo spregovorili o koristnosti takšne rekreacije. Plavanje nas okrepi, osveži in pomladi. Zdravniki pravijo, da je plavanje vrelca mladosti in dobrega počutja. Okrepi nam srce, pljuča, ožilje, mišice in čutila. Poleg tega koristi tudi koži. Po plavanju smo boljše volje, kajti dražljaji vode uravnavajo delovanje vegetativnega živčnega sistema. Plavanje je šport za vse starosti. Primerno je zlasti za ljudi, ki imajo težave s hrbtenico in sklepi, kajti v vodi telo izgubi težo, obremenitev kosti in sklepov se zmanjša. Plavanje je tudi odlična dihalna šola. Okrepi se dihalni aparat, kajti vsakič, ko zajamemo zrak, moramo premagati vodo, ki pritiska na telo. Postopoma se zvečuje kapaciteta pljuč. Če redno plavamo, nas neha zbadati pod srcem. Zjutraj se zbudimo spočiti, zvečer pa smo prijetno utrujeni. Ni treba, da plavamo dnevno. Za zdravega odraslega človeka je dovolj dvakrat na teden po dvajset minut. Plavanje odsvetujemo le zelo bolnim, starejšim ljudem z vrtoglavo ali omedlevo, z motnjami v presnovi sladkorja ali s kroničnim vnetjem obnosnih votlin in srednjega ušesa.

M. S.

Stas Stankovič, član novomeškega aerokluba, je postal juniorski državni prvak v skupnem seštevku dveh modelarskih tekmovanj v kategoriji letalskih modelov A-1. Na zadnjem tekmovanju v Novi Gorici je bil v kategoriji A-1 tretji, v kategoriji F-1-A pa drugi. V skupnem seštevku so njegov uspeh dopolnili Marko Kaferle s 4. mestom, Goran Pavlin s 7. in Jure Žulič z 10.

Plavaj, kolesari, teci

Tak je naslov knjige o triatlonu, ki je učbenik in biblija te vse popularnejše športne panoge

Plavanje, tek in kolesarjenje spadajo med najbolj razširjene, priljubljene pa tudi koristne in zdrave športne panoge tako v tekmovalnem kot tudi v rekreativnem smislu, predvsem ko gre za daljše proge, saj kot osnovni vzdržljivostni športi izredno dobro delujejo na srce in krvni sistem. Konec sedemdesetih let so vse tri discipline združili v enem športu in v osemdesetih letih je svet dobil novo športno panogo - triatlon, ki se je danes dodobra uveljavil tudi pri nas.

Tako kot pri vsakem športu je tudi pri triatlonu rezultat v precejšnji meri odvisen od načrtnega in strokovnega dela, pa naj gre za rekreacijo ali pa za vrhunske športnike. Ker je triatlon sorazmerno nov šport, pri nas do sedaj nismo imeli ustrezne strokovne literature, zato je slovenski prevod knjige ameriških strokovnjakov Glenna Towna in Todda Kearneya Plavaj, kolesari, teci, za katerega je poskrbel vodilni slovenski prevajalec športne strokovne literature Novomečan prof. Janez Penca, za stroko izjemno dragocena pridobitev.

Knjiga Plavaj, kolesari, teci je tako rekoč biblija triatlona. V njej bo izjemno koristne napotke dobil začetnik, ki o triatlonu še ne ve prav nič, kot tudi izkušen tekmovalac vrhunskega razreda. V uvodnem delu avtorja predstavljata triatlon kot športno panogo, v nadaljevanju pa je zapisano vse najnujnejše o opremljenosti, sledi biometrična analiza plavanja, kolesarjenja in teka pa tehnika in metode treniranja. Tudi o načinu prehrane vzdržljivostnih športni-

Denaja zmagala na hipodromu Brege

Odlični izidi kasačev na konjeniški prireditvi v Bregah - 1:15,5 Benamina C Leeja je rezultat evropske kakovosti - Domačin Milan Kokalj je s kobiljo Denajo zmagal

BREGE PRI KRŠKEM - Konjeniški klub Posavje iz Krškega je v nedeljo pripravil tradicionalne poletne konjske dirke, na katerih je nastopilo 80 konj iz Slovenije in Hrvaške. Med zmagovalci je tudi Milan Kokalj (Denaja). Sijajen tek Benamina C Leeja (Janko Mokoter), ki je dosegel evropski čas 1:15,5. Kljub slabemu vremenu je konjeniška prireditev v Bregah privabila blizu 1.000 ljubiteljev konjenišva, ki so uživali v lepih in atraktivnih dirkah.

Gledalci so zlasti pozdravili zmago domačega tekmovalca Milana Kokalja, ki je zmagal s kobiljo Denajo, ravno tako gladko zmago mlade Simone Jureš iz Ljutomerja, ki je z Anomisom lahko opravila s svojimi tekmeči. Vrhunec prireditve je bila 9. dirka, kjer je Ljutomerčan Janko Makoter s konjem Benjamin C Lee zanesljivo osvojil prvo mesto in postavil kilometrski čas evropske vrednosti (1:15,5). Prireditve je bila vzorno pripravljena, tekla je točno po urniku, kar potrjuje, da so organizatorji svoje delo dobro opravili. Ob koncu prireditve so nastopile tudi kmečke dvoprege na 1.000 metrov dolgi progi. Uradni napovedovalec je opozoril nastopajoče, da bo diskvalificiran vsak, ki bo 1.000 metrov tekel galop.

Rezultati - 1. dirka: 1. Enigma (Cerar, Ljubljana) 1:25,32; 4. Lucky Law (Mars, Posavje) 1:28,22; 2. dirka: 1. Natty (Cvetko, Maribor) 1:24,29; 3. dirka: 1. L. Quen (Heric, Ljutomer) 1:22,66; 4. dirka: 1. Denaja (Milan Kokalj, Posavje) 1:21,58; 5. dirka: 1. Amita (F. Jureš, Ljutomer) 1:22,05; 3. Jardi II. (Cetin, Posavje) 1:22,35; 5. Safir II. (G. Mars, Posavje) 1:22,74; 6. dirka: 1. Anomis (Simona Jureš, Ljutomer) 1:20,89; 3. Inda (Govek, Šentjernej) 1:21,50; 4. Aliska (F. Cetin, Posavje) 1:22,89; 7. dirka: 1. Boke Falos (Maretič, Šentjernej) 1:21,00; 8. dirka: 1. Anihila (Sagaj, Brdo) 1:19,90; 9. dirka: 1. Benjamin C Lee (Makoter, Ljutomer) 1:15,50; 3.-4. Keysten Tornado (M. Kokalj, Posavje) 1:17,68; 7. Sunday Love (Bernardič, Posavje) 1:22,70.

S. DOKL

PODVOJNI RIBOLOV

KRŠKO - V prvem krogu državnega prvenstva v podvodnem ribolovu, ki sta ga pri otokih Unije in Zeča skupaj organizirala potapljaško društvo Vidra iz Krškega in športno društvo Škarpina iz Nerezin - tekmovalci so se izkazali tudi krški podvodni lovci. Zmagal je Pirančan Robi Podgoršek, Krčan Jani Longo je bil enajsti, Ivan Gerjevič, Miran Verstovšek in Boško Karabaš pa so se uvrstili na 13. do 23. mesto. Ekipo je bilo Krško sedmo.

RAKETAR PERC 5. NA SLOVAŠKEM

BRATISLAVA - Dvodnevnega tekmovanja raketnih modelarjev za svetovni pokal v raketah s traktor in radijsko vodenimi raketoplani sta se lahko v glavnem mestu Slovaške, Bratislavi, zaradi pomanjkanja denarja udeležila le dva člana Astro-bavitelno-raketnega kluba Vega iz Sevnice. Drago Perc je tekmoval le v kategoriji raket s traktor in osvojil 5. mesto. Zmagal je domačin Michal Žitnan, 2. je bil rojak Vasil Pavljuk, tretji pa Italijan Antonio Mazaracchio. V kategoriji radijsko vodenih raketoplanov je zmagal Slovjak Alojz Padlhauser, 2. je bil Švicarjem Hans Stoll, 3. Rus Aleksej Korjabin. Sevnčan Matjaž Požuna je bil 17. Tekmovalce je na poligonu ovirala huda vročina.

NOGOMETNI TURNIR

PODBOČJE - Športno društvo Podbočje in MNK Veliko Mraševo bosta v soboto, 29. junija, ob 20. uri pri osnovni šoli v Podbočju pripravila 10. turnir v malem nogometu, za katerega se lahko prijavite po telefonu 0608 78 239.

SKUPŠČINA SMUČARJEV

NOVO MESTO - Redna letna skupščina smučarskega društva Krka Rog Novo mesto bo v četrtek, 27. junija, ob 18. uri v konferenčni dvorani hotela Krka (nekdanji Metropoli). Na skupščino vabijo tudi nekdanje člane in vse druge ljubitelje smučanja.

ZMAGI SEVNICHANOV

SEVNICA - na mednarodnem atletskem mitingu mladih v Kranju so uspešno nastopili tudi Sevničani. Med mlajšimi deklicami je bila v teku na 300 m Alenka Radej druga in na 600 m Polona Martič tretja, med starejšimi deklicami je na 600 m Petra Radišek zmagala, med strejšimi dečki pa je bil na isti razdalji Borut Veber prav tako prvi.

INTERIERJEVA POLETNA KOŠARKARSKA ŠOLA

KRŠKO - Košarkarski klub Interier iz Krškega bo v osnovni šoli v Kostanjevici od 14. do 20. julija pripravil poletno košarkarsko šolo za dečke in deklice od 3. do 8. razreda osnovne šole. Poleg košarke bodo otroci spoznali tudi druge športne discipline, kot so veslanje, lokostrelstvo in pohodništvo. Cena košarkarske šole je 29.000 tolarjev, več informacij pa dobite na 0608 87 250 dopoldne in 78 305 popoldne.

DEŽ V POSTOJNI

POSTOJNA - Atleti, ki so v nedeljo nastopili na mednarodnem atletskem mitingu v Postojni, je bilo to za ta čas hladno vreme in dež, kljub temu pa so dosegli kar nekaj dobrih izidov. V teku na 100 m Novomečan Tomaž Božič zmagal s časom 10,74, medtem ko je bil med mladinci v teku na 300 m Kastelic s časom 36,51 tretji.

LITIJCI PRVI

LITJA - Po neuspešni sezoni starejših ekip litijskega košarkarskega kluba - člani so po eni sezoni izpadli iz prve lige - so zablesteli najmlajši. Ekipo dečkov, rojenih leta 1982 in 1983, je namreč nastopila na velikem mednarodnem turnirju za Trofeo topolino v Torinu in med 32 moštvi iz Češke, Malte, Italije, Avstrije in Slovenije osvojila 1. mesto. Na poti do zmage so premagali Ginnastico C s 176:12, Venairo iz Verone s 193:20, Cereo iz Torina s 126:30, Custa iz Torina s 106:50 in v finalu še Ginnastico iz Torina s 73:69.

M. Š.

SIMONA JUREŠ V ZRAKU - Takole so zmagovalko 6. dirke Simonu Jureš iz Ljutomerja v zrak dvignili ljubitelji konjenišva na Krškem polju, ki jih je navdušila njena vožnja. (Foto: Slavko Dokl).

KRČANI V BERLINU

KRŠKO - Kegljači Krškega - Macur, Planinc, Vanič, Golja, Čosič in Kocjan - so na turnirju v Berlinu zmagali, Slovenske Konjice so bile druge, tretji pa berlinski Semper.

N. G.

KONJSKE DIRKE V ŠENTJERNEJU

ŠENTJERNEJ - Konjeniški klub Šentjernej bo v nedeljo, 30. junija, ob 15. uri pripravil veliko kasaško dirko.

ZMAGA TOMIČA IN KEVA

LJUBLJANA - Na atletskem mitingu Olimpije na stadionu v Šiški v Ljubljani novomeški mladinec Aleš Tomič v teku na 1 miljo ni imel pravega konkurenta in je z izidom 4:25,37 zmagal. V metu kladiva so prva tri mesta zasedli Brežičani. Zmagal je Vlado Kevo (63,30 m), drugi je bil Grubič (53,42) in tretji Mešič (45,46).

LOKOSTRELSKI TEČAJI

NOVO MESTO - Lokostrelski klub Novo mesto bo med počitnicami na strelišču poleg kampa v Dolenjskih toplicah pripravil štiri petdnevne lokostrelske tečaje, ki se bodo začeli 1. oziroma 8. julija in 5. oziroma 12. avgusta. Informacije o tečajih lahko dobite in se prijavite po telefonih 068 84 591 (Samo Šenič), 83 686 (Marjan Ilar) in 24 627 (Drago Sluga).

Tom dobro v Nemčiji

Murn in Plahutnikova v finalu

MIRNA - Mladi igralci badmintonskega kluba Tum so letošnjo zelo uspešno sezono kronali s sijajnim nastopom na enem močnejših mladinskih turnirjev v Evropi - Globus Top 3000 v Waghhauslu v Nemčiji. Med 300 igralci in igralkami sta najboljša slovenska mladinka Urša Plahutnik in Aleš Murn odlično igrala in se uvrstila v finale ter tako potrdila, da lahko tudi v mednarodni konkurenci dosežeta najvišje uvrstitve.

Novomečan v mirnski ekipi Aleš Murn je v pofinalu po hudem boju v treh nizih s 5:15, 15:10, 17:14 izločil favorita Nemca Jochena Cassla. Ker je imel do finalnega obračuna le četrte ure časa, si ni mogel odpočiti od naporne prve finalne, zato tekme proti drugemu Nemcu Svenu Reuterju ni mogel odigrati tako, kot zna. Prvi niz je dobil Murn s 15:10, potem pa mu je zmanjkalo moči in je preostala dva niza izgubil s 5:15 in 6:15.

Urša Plahutnik se je v finalu močnega mednarodnega mladinskega turnirja v kategoriji do 18. leta tokrat uvrstila že tretjič zapored. Po zmagi v Meranu v Italiji in drugem mestu v Friedrichshafnu v Nemčiji je tokrat v finalu kloni-la proti Nemki Katrin Lepezyk (6:11, 5:11). Plahutnikova je skupaj s klubsko tovarišico Nino Sumi igrala v polfinalu dekliških dvojic, Sumijeva sama pa je igrala v polfinalu v kategoriji do 16. leta.

M. ČUK

TENIS TUDI ZA AMBASADORJE - V Metliki je bil v soboto 3. belokranjski teniški turnir, na katerem se je pomerilo več kot 80 poslovnih, direktorjev, bančnikov, univerzitetnih profesorjev, poslancev in veleposlaniki Rusije, Grčije, Nemčije, Italije in Evropske skupnosti, konzul Češke in predstavnik Westing House iz ZDA. Glavni namen turnirja je poslovno-spoznavno srečanje, s katerim želijo organizatorji gostom predstaviti Belo krajino in še posebej Metliko, seveda pa gre tudi za navezovanje poslovnih stikov med partnerji. Pred začetkom tekmovanj je udeležence pozdravil metliški župan Branko Matkovič, ki je tudi odprl turnir. (Foto: M. B.-J.)

VSI SPLAVALI - Z Debelega Rtiča smo se učenci 4. razredov Ajdovca, Dvora in Žužemberka veselo vrnili domov po zelo uspešno opravljeni šoli v naravi, v kateri smo se vsi učenci naučili plavati. Program pa smo lahko izpeljali, ker so nam finančno pomagali: Alojz Murn, Anica Štupar, Anton Mačero, Brane Hren, vsi z Dvora, ter dvorsko gasilsko društvo, potem Tone Zupančič iz Stavče vasi, Ivan Filfort iz Mačkovca, Novoles z Dvora in iz Straže, borovniški Stelem, Gasilsko društvo Žužemberk, Jože in Stane Novinc s Prapreč, Krajevna skupnost Žužemberk, Marjana Pečjak, Olga Pajk, Aleksander Jordan, Vanja Kastelic, Jože Kovač, vsi iz Žužemberka, Kekon Žužemberk, žužemberško društvo prijateljev mladine, Anton Papež z Gornjega Križa, servis Vovk iz Žužemberka in Ebipi Nazif, za kar se jim najlepše zahvaljujemo. Najlepša hvala tudi DPM z Dvora, ki je dvorskim šolarjem prispevalo denar za izlet. (Učenci, učitelji in spremljevalci)

PLAVALNI TEČAJ DELFINČKOV - Konec maja se je na osnovni šoli Grm končal 6-dnevni plavalni tečaj za predšolske otroke VVE Labod iz Novega mesta in VVE Čebelica iz Šentjerneja. Otroci, stari od 5 do 7 let, so z različnimi igrami v vodi pridobivali spretnosti, kot so potapljanje, gledanje pod vodo, izdihovanje in podobno. Vsi otroci so ob koncu tečaja osvojili program prilagajanja na vodo, nekateri pa so že plavalni "žabico" in si tako prislužili priponko delfinček. K navdušenju nad vodnimi igrami in plavanjem so z lastnim motiviranjem pripomogli tudi starši, skupaj pa bodo pridobljena znanja uporabili v poletnih dneh. (Vaditeljice plavanja Tončka, Rosana in Marjeta, VVZ Labod.)

NOVI CITROENOV AVTO - Pred dnevi je Novotehna v Novem mestu predstavila novi Citroenov avto Saxo. Novo avto, ki ga ponujajo tistim, "ki jim je majhen avto premajhen", je naslednik priljubljenega Citroenovega malčka AX. V Novotehni sedaj ponujajo ta avto s štirimi različnimi motorji (trije bencinski in dizelski) in štirimi nivoji opreme, cena avtomobila pa je glede na prostornino motorja in opremo od 1.630.000 do 2.274.000 tolarjev. (Foto: A. B.)

SREČANJE POSAVSKIH KMETIC - Z izjemno pestro in bogato kulinarično razstavo (na posnetku) so kmetice iz severiške občine v stari boštanski šoli počastile kmetice iz brežiške in krške občine ter ostale goste, ki so se v soboto udeležili srečanja posavskih kmetic v Boštanju. V dvorani TVD Partizana so predstavile svoje delo in težave, prijetno pa jih je presenetila s klenim nagovorom predsednica slovenske zveze kmetic, poslanka Mihaela Logar, in s tem, ker je s seboj pripeljala skupino žena iz Vukovarja, ki že 6 let živi v izgnanstvu v Zagrebu in priložnostno nastopa kot zbor. Logarjeva je poudarila, da so kmetice vajene trdo delati, ob vse večjem povezovanju z EU in odpiranjem v Evropo pa je ogrožen obstoj večine manjših kmetij. Zato kmetice zahtevajo od slovenske vlade, da jim omogoči preživetje tudi na teh kmetijah, kar bi bilo pomembno tudi zaradi ohranjanja kulturne krajine. Kmetice je pozdravil tudi predsednik sveta KS Boštanj Jože Železnik. (Foto: P. Perc)

DIRK HEIJ V ŠPELČEVI HIŠI - Špelčeva hiša je s svojo artoteko, v kateri združuje več belokranjskih likovnih umetnikov, postala že uveljavljeno ime v belokranjski kulturni ponudbi. V petek je bila v njej odprta razstava slik in plastik Dirka Heija, nizozemskega umetnika, ki že od leta 1987 živi v Dragatušu in je bil tudi eden od pobudnikov artoteke. Na sliki: Dirk Heij (levo), ki je v soboto povabil skupino rojakov, ki stalno žive v Sloveniji, in njihovih svojcev na ogled razstave svojih likovnih del in lepote Bele krajine. (Foto: T. Jakše)

SLIKE IN VITRAŽI - Obnovljena cerkva sv. Vida nad Čatežem ob Savi, ki je ena najstarejših na Dolenjskem, ima sedaj tudi lepo notranjščino. Domačin Franci Les, slikar samouk, je narisal nekaj nabožnih slik in pripravil osnutke za vitraže na oknih. V cerkvi je tudi slika sv. Huberta, zaščitnika lovcov. Čateški lovci so se domenili, da bo poslej enkrat letno pri sv. Vidu maša za zeleno bratovščino. (Foto: M. Vesel)

DIRKA OLDTIMERJEV - Območna obrtna zbornica iz Ribnice in Hast, d.o.o., iz Dolenje vasi, sta v soboto, 22. junija, organizirala v Ribnici prvo dirko oldtimerjev od Ribnice do Rakitnice. Zaradi slabega vremena je na pot za osvojitve nagrade "lončeni top" krenilo manj kot polovico avtomobilov, motorjev in koles, ki jih je za dirko prijavilo okoli 80 lastnikov oldtimerjev iz vse Slovenije. Čeprav je vreme onemogočilo izvedbo prireditve v celoti (po hitrostni vožnji do Dolenje vasi in nazaj je bila načrtovana še spretnostna vožnja vozil, predstavitev limuzin in žrebanje nagrad kupcev Renaultovih vozil v podjetju Hast) pa je bilo precejšnje število gledalcev, ki so kljub dežju pospremili štart vseh vozil, dokaz, da so takšne prireditve v Ribnici dobrodošle. (Foto: M. L.-S.)

Odgovori in popravki po § 9...

Sporočilo bralcem

V zakonu o javnih glasilih, ki velja od 23. aprila 1994, so v členih od 9 do 23 natančno določena pravila za (ne)objavo odgovora in popravka že objavljene informacije, s katero sta prizadeta posameznikova pravica ali interes. Tovrstne prispevke objavljamo pod skupnim naslovom "Odgovori in popravki po § 9...", vsi pa so opremljeni z naslovom prispevka, na katerega se nanašajo. Ker po zakonu odgovor in popravek ne sme biti spremenjen ali dopolnjen, ne objavljamo prispevkov, ki so napisani žaljivo ali z namenom zaničevanja, ali če so nesorazmerno daljši od informacije, na katero se nanašajo (13. člen).

Bodo Semičani vzeli pravico v svoje roke

Dol. list št. 25, 20. junija

Kot redni bralec Dolenjskega lista opažam, da se v zadnjem času pojavlja vse več člankov in pisem bralcev, ki se lotevajo romske problematike na zelo enostranski način. Zdi se, da ljudje razmišljajo o Romih samo takrat, kadar se zgodijo protipravna oz. kriminalna dejanja. Takrat so pa celo tako zagreti, da bi najraje vzeli pravico v svoje roke in "na kratko", kot pravi pisec v trebanjskih iverih v isti številki DL, opravili z Romi, čeprav mi ni čisto jasno, kaj naj to pomeni.

Semiški župan Janko Bukovec, kakor ga navaja M. Bezek-Jakše, po tragičnem dogodku pri Semiču, ko je Rom streljal na voznika osebnega avtomobila J. Ž. iz Kota in ga pri tem hudo ranil, pravi, da se "lahko zgodi, da bodo občani zares sami ukrepali proti Romom", če država ni sposobna zagotoviti ljudem varnega življenja. In dodaja, "da te besede niso iz trte izvite, potrjuje tudi to, da je lani že zgorelo nekaj romskih avtomobilov. In kaj, če bi v katerem od njih spal otrok?" Župan meni, da se spričo rastoče romske agresivnosti in številnih prometnih in drugih prekrškov pa hkrati neučinkovitega oz. nezadostnega ukrepanja pravosodnih oblasti, ljudje počutijo ogrožene in nemočne. Od tod je pa lahko samo še korak do prav tako nezakonitih povračilnih dejanj v slogu linčanja, svari župan Bukovec.

Velika večina Romov obžaluje in obsoja vsako nasilje, še posebej nasilje Romov. To lahko trdim, ker sem tudi sam Rom in si že mnogo let prizadevam, da bi se življenje Romov izboljšalo. Posamezni agresivni Romi tudi nam delajo hude težave in v romskih naseljih pogosto pride do medsebojnih obračunavanj. Vseeno mislim, da so v pravni državi, kate del smo tudi mi, Romi, za postavljene pristojni organi, ki naj v takih primerih ukrepajo. Kam bi pa prišli, če bi si vsakdo po svoje krojil pravico? Na ameriški Divji zahod izpred sto let. Kolikor mi je znano, je preiskovalni sodnik okrožnega sodišča v Novem mestu za osumljenca poskusa umora v Semiču odredil pripor, in tudi policija je bila učinkovita.

Vendar pa, kot sem dejal na začetku, se z romskim problemom večina javnosti ukvarja samo takrat, kadar pride do hujših protizakonitih dejanj oz. ogrožanja javne varnosti in premoženja. Vse premalo in predvsem s pomanjkljivim strokovnim aparatom se lotevamo dejanskih in trajnejših problemov Romov, kot je vzgoja in izobrazba, vprašanje zaposlitve, zdravja, socializacije, ohranjanje kulturnih, etničnih in jezikovnih posebnosti itn. Resda nimam bogve kakšne izobrazbe, vendar mi dovolite, gospod Bukovec, da se nekoliko drugače lotim te problematike. Zakaj sploh prihaja do takšnih incidentov in kako bi jih morda lahko preprečili?

Zadnji dve leti smo dejansko pričeli vse pogostejših preprirov, pretepov in še hujših dejanj nasilja med Romi. Problematičnih Romov ni veliko, v vsakem naselju ali občini morda dve ali tri družine. Kdaj izbruhnejo spori in pride do nasilja? Največkrat se to zgodi tiste dni, ko dobijo Romi

denarno podporo od države. Takrat nekateri med njimi, predvsem moški, izgubijo sleherni čut za realnost. Ne pomislijo na to, da njihovi otroci potrebujejo primerno prehrano, obleko, šolske potrebščine. Zanašajo se na to, da bo država poskrbela za te stvari. Denar, čeprav gre za sorazmerno majhne zneske, uporabijo za nakup avtomobilov, konj, orožja in podobno, "privilegije", ki jih omenjate, gospod župan, in ki so jih deležni samo nekateri Romi, nikakor pa ne vsi, v glavnem zafrčajo za statusne dobrine. In prav te dobrine so tudi največkrat vzrok za mnoge družinske in osebne obračune med Romi in za nasilniško vedenje ter kriminalna dejanja nasploh.

Kako preprečiti ali vsaj zajezi naraščajoče nasilje? Pri občinskih centrih za socialno delo in v odgovornih komisijah in službah točno vedo, katere družine in posamezniki delajo težave tako v naseljih kot tudi nasploh med prebivalstvom. To je dejstvo. Zakaj jim kljub temu dajejo oz. omogočajo državno podporo v denarju? Zakaj ne v kakšni drugi obliki, na primer v obliki prehranbenih nakaznic ali podobnega? Tako bi morda vsaj delno preprečili, da bi tisti romski moški, ki so nagnjeni k alkoholu in nasilništvu, ne zapravljali denarja, ki je namenjen za življenjsko nujne zadeve, za zadovoljevanje svojih agresivnih nagnjenj in apetitov. Tako v romskih naseljih vidimo vse več starih, tehnično oporečnih avtomobilov, vse več je orožja in druge tehnične šare, romske ženske in otroci pa živijo v prav takšnem pomanjkanju, kot so v času, ko ni bilo nobene takšne pomoči. Ali država in njene institucije sploh vedo, kam gre denar davkoplačevalcev in kaj se z njim dogaja? Klic občanov po maščevalnem linčanju zaradi posameznih romskih ekscesov bo zgoraj opisano stanje še bolj zameglil in nas odaljšal od reševanja dejanskih problemov romskega življa na Slovenskem. Se vam ne zdi tako, gospod Bukovec?

BOJAN TUDIJA
Novo mesto

Bioenergetik - čer ali svetilnik

Pred desetimi leti sem zbolel za hudo boleznijo črevesnim colitisom. Imel sem hude bolečine in močne krvavitve, ki so se tako hitro stopnjevale, da sem moral v bolnišnico. Po nekaj tednih zdravljenja so mi zdravniki ustavili nadaljnje slabšanje z zelo strogo dieto, močnimi zdravili in transfuzijami. Po dveh mesecih so me odpustili v domačo oskrbo. Tehtal sem komaj 47 kilogramov in nisem bil več sposoben za delo. Bil sem na koncu življenja. Kljub dieti sem moral naslednje leto spet v bolnišnico, po končanem zdravljenju pa sem od svojega botra Matije izvedel za gospoda bioenergetika Ivana Pirca. Takoj po odpustu iz bolnišnice sem se odpeljal v Hrastnik k njemu; začel je s tridnevnim zdravljenjem in ga po enem mesecu ponovil. Reakcija na njegovo energijo je bila tako močna, da sem imel občutek, kot da sem na ladji. Njegovim čudežem in mojemu ozdravljenju kar nisem mogel verjeti. Od njega sem šel popolnoma zdrav, doma pa so me čakali žena in otroka.

Od zadnjega obiska pri bioenergetiku je minilo devet let. Sedaj sem star 32 let, lahko opravljam fizična dela in tehtam 90 kilogramov. Ne potrebujem ne diet ne zdravil, zato sem g. Pirca nadvse hvaležen.

CIRIL BRATUŠA

DOLENJSKI LIST

KD OREL VABI V NEDELJO

SEMIČ - Kulturno društvo Orel Semič vabi v nedeljo, 30. junija, ob 10.30 k sv. maši na Blatin pri Vrčicah, posvečeni spomin dekana Antona Aleša, ki je bil pred 100 leti med pobudniki in organizatorji izgradnje prvega belokranjskega vodovoda. Po maši bo kratek kulturni program kulturnega društva Orel v počastitev 98. obletnice prvega belokranjskega vodovoda (27. junija 1898). Istega dne ob 13. uri pa bo na Vimoled pred lovsko kočjo družabni piknik v počastitev svetovnega dne družine. Prijave najkasneje do četrta, 27. junija.

Horuk in lop po Mokronogu

Zakaj krščanski demokrati nismo prišli na kandidacijsko listo? - Želimo občino Mokronog

MOKRONOG - Kot je znano, so krščanski demokrati OO Mokronog v prvi vrsti za vrnitev občine Mokronog. Toda glej ga šmenta, prav oni so izpadli z liste volilcev za svet KS, in to po zelo smešni, a žal resnični zgodbi. Vse do zadnjega trenutka odbor SKD Mokronog za izvolitev kandidatov v KS ni bil seznanjen s potekom oddaje pristopnih izjav. Čeprav smo se trudili na različne načine izvedeti: pri predsedniku KS, na matičnem uradu kakor tudi telefonsko na občini Trebnje (29. maja pri tajnici župana oziroma pri g. Mežnaršiču). Kakorkoli že, ni nam bilo znano, kje je sploh predsednik komisije v Mokronogu. Menimo, da je do te zmešnjave prišlo zaradi naše nevednosti oziroma morda načrtovanega zavezanja s strani omenjenih organov, kajti na naše povpraševanje je bil odgovor le: "Nič ne vemo."

Kot je razvidno že iz teh dejanj, je mogoče sklepati, da občina

Trebnje ni več obvladljiva. Kdo naj bo kriv, saj tudi ni nihče odgovoren za mokronoški proračun! Če bi bil Mokronog občina, bi proračun znašal 100 do 150 milijonov tolarjev letno. Lahko se le sprašujemo, kje so ta sredstva. Kako tudi zagotoviti razvoj in socialno varnost naših krajanov, vsakemu zaposlenemu zaslužek za dostojno preživetje in kako kulturno usmerjati ljudi?

Naj se še malo povrnem k volitvam v svet KS. Koga naj sedaj volimo, če nam je krščanskim demokratom izpadla kandidacijska lista? Izostri svoj zgodovinski spomin, da ne bomo spet ostali kljub velikim obljubam praznih rok in, kar je še pomembnejše, praznih src. Zato kar z dobro voljo naprej v korak za ustanovitev občine Mokronog! Želimo si svojega mokronoškega svobodnega in demokratičnega duha. Gre za človeka, in to iz Mokronoga, zato še enkrat premisli, dragi volilec!

PETER KOLENC
Mokronog

POZABLJIVOST KRIVA, DA SEM OSTAL SAM

V zvezi s svojo "Spomeniško pobudo", s katero sem zainteresiranim predlagal ustanovitev Društva za ureditev spomeniškega parka pri nedograjenem "udarniškem" betonskem mostu v Podutiku pri Ljubljani, v katerega bi zainteresirani lahko namestili spomenike velikanov revolucije, želim obvestiti javnost, da doslej razen mene v ta namen ni nihče prispeval niti tolarja na začasni žiro račun morebitnega bodočega društva.

Prepričan sem, da je edini razlog za takšno stanje pozabljenost morebitnih dobrodelnežev in bodočih članov društva, in jih zato ponovno vljudno prosim za prispevke na začasni žiro račun št. 50100-678-46054 s pripisom: Za spomeniški park "MOST SPOMINA IN OPOMINA".

DANIEL MALENŠEK
Ljubljana
Rožna dolina c. IV/5

APLAVZ NI OBVEZEN "Gabrova" malica

Po uvedbi univerzalnega otroškega dodatka se je v osnovnih šolah zmanjšalo število tistih otrok, ki so prejemali brezplačne malice, in sicer od petindvajestih na štiri odstotke. Najpotrebnejše naj bi določili ravnatelji, ki menda dobro poznajo gnotni položaj osnovnošolcev. Varuhe otrok je strah, da bo po Gabrovi "pojedini" sedelo v šolskih klopih vse več lačnih, kajti med nami so tudi taki starši, ki porabijo otroški dodatek za kaj "potrebnejšega", kot so šolske malice.

Pa ne gre zgolj za Rome, ki so prvi prihrumeli v šole jadicovat, da nimajo denarja za malice svojega (številskega) naraščaja, ki bo, resnici na ljubo povedano, domala v celoti izčrpal štiri odstotni fond. Se pravi, da bo le malokateri "civilni" otrok deležen ugodnosti ministrstva za šolstvo in šport. A v naši državi, žal, niso samo romski otroci lačni, brezposelnost in vse drugo sta pripeljala med pomoči potrebne tudi pridne in delavne ljudi.

Druga plat medalje pa je takšna: po malici ostajajo v šolskih jedilnicah kupi kruha; zgodi se, da preobjudeni lepjo štručke, namazane z evro kremo, na stene, da zlivajo mleko v umivalnike ali da se niti ne dotaknejo čaja, v katerem je med. Nemalo je šol, ki oddajajo pomije kmetom, da z njimi redijo prašiče, v zameno pa dajo šolam gajbo ali dve krompirja. Sestavljalci šolskih jedilnikov se držijo za glave, ker nikoli ne vedo, če bo ponujeno šlo otrokom v slast ali ne. Skratka: na eni strani razvajenost in presitost, na drugi omedlevanje za kosček kruha. Pa tako prvi kot drugi živijo na sončni strani Alp, tako različni, a enakovredni.

TONI GAŠPERIČ

Spet o lastninjenju

Zakaj še vedno zavlačujejo?

ŠENTJERNEJ - Prišel je čas, ko bi se ljudje radi lastninili tisto, česar niso gospodarji, in ne razumemo, kako je to mogoče v državi, kjer hočejo, da je poštenost na prvem mestu. S tako poštenostjo smo hoteli tudi v Evropsko skupnost. 25. junija smo slavili že peto obletnico samostojnosti Slovenije, toda če se ozremo na razlaščenost, vidimo, da jih je pri nas prav veliko. Še vedno so razlaščenosti, čeprav so usta oblastnikov polna lepih besed o še vrnjenem premoženju. Ne želimo si več lažnega zavlačevanja vračanja naše lastnine. Volitve že trkajo na vrata. Občinske upravne enote, ki so dolžne vračati, se spreneveda, češ da nimajo ustreznega kadra, ki bi vso stvar od ministrstva izpeljal do konca.

Razlaščenosti smo trdno prepričani, da je dovolj upokoencev, ki bi bili pripravljeni za pošteno plačilo speljati stvar do konca. Do takrat pa ne bo vse v redu. Pa zbogom, lastninjenje!

EMILIJA LAUŠEVIČ
Šentjernej

NOV MOST PREKO REKE REKE

ŠMARTNO PRI LITIJI - Pretekli teden so delavci celjskega Ingradra podrl most preko reke Reke v Šmartnem, na regionalni cesti R - 365, ki povezuje Litijo z Dolenjsko. Obstajala je namreč resna nevarnost, da se pod težo tovornjakov most zruši. Obvoz za osebna vozila in pešce je urejen preko lokalnega mostička, ki pa tako gostega prometa, kot je sedaj, ne prenese. Na njem so se pojavile razpoke, ki kažejo, da je potrebno misliti na obnovo tudi tega. Ves tovorni promet je usmerjen preko Jablanice. Krajanje Šmartna so z novo gradnjo mostu zadovoljni, čeprav izvajalec z deli krepko zamuja. Direkcija za ceste RS ima kot investitor v letošnjem programu popravilo še enega mostu v Šmartnem.

ZOPET KOPALNI VLAK LJUBLJANA - METLIKA

METLIKA - Od 1. julija do 31. avgusta bo iz Ljubljane do Metlike in nazaj vozil kopalni vlak. Iz Ljubljane bo sta vlaka odpeljala ob 6.37 in 9.20, iz Metlike pa se bo vračal ob 19.40. Ustavil se bo v Grosupljem, Ivančni Gorici, Trebnjem, Mirni Peči, Novem mestu, Semiču in Črnomlju. Potniki bodo imeli 40 odst. popusta za povratno potovanje ter 50 odst. popusta za povratna potovanja skupin mladih do 26. leta starosti, upokoencev in oseb, starejših od 60 let. Družinam ponujajo še posebno ugodnost, in sicer 40 odst. za starše ali stare starše in otroke nad 15 leti starosti, medtem ko mlajši otroci potujejo brezplačno.

Se papeževemu obisku na rob

Enostransko poročanje slovenske duhovščine svetemu očetu je dejanje proti spravi, ki je bila v zadnjih letih že nešteto krat zlorabljena za potrebe dnevne politike

Ko smo spremljali prireditve ob papeževemu obisku, nas je neprijetno presenetilo izvajanje nadškofa, ki je imel za potrebno obvestiti svetega očeta o napadu na škofa Vovka, ki se je kmalu po vojni zgodil v Novem mestu. Dogodek je vsekakor vse obsodbe vreden. Bilo je barbarsko dejanje, kar lahko zagreši le sprevržena osebnost, ali kdo, ki ga žene kruta maščevalnost, ali pa morda asociacija na čas pred stoletji, ko so na grmadah plameni požirali nedolžne žene in matere, ki jih je navno cerkev obdoližila čarovništva in obsojala na mučniško smrt. Ker pa je že omenil ta dogodek pa duhovnike, ki da so bili po zapornih in maltretiranih, smo upravičeno pričakovali, da bo poročal tudi o grozodejstvih, ki so jih v letih 1941 - 1945 na Slovenskem zagrešili nekateri služabniki cerkve.

Naj opišemo samo primer, ki se je zgodil v Beli krajini malo pred kapitulacijo Italije in ga starejša generacija še dobro pomni. Partizan Tonček s Krasinca, borec Tomšičeve brigade, je bil v boju proti okupatorju ranjen, zato se je zadrževal v okolici doma, kjer je zanj skrbela mati Karolina, ponosna kmečka žena. Bil je njena velika ljubezen, njen edinec, ki ga je ob hčerah vzgojila sama. Mož je moral za kruhom v Ameriko. Pričakoval je, da bosta z dekleto, lepo, krščansko vzgojeno mladenko, ki ga je čakala, ustvarila družino in imela potomce njej in narodu v ponos, ko bo domovina spet svobodna. Toda nekega večera ga je v zasedi ujela belogardistična patrulja iz Metlike. Tam so ga imeli zaprtega več dni in ga nečloveško mučili. V posadki je bil pod orožjem tudi bogoslovec iz okolice Metlike. Vse to so počeli rablji, katerih idejni vodja in organizator je bil tedanji metliški prošt (R. Vogrič: Boj Belokranjcev), torej tudi udeležen pri tej krvavi orgiji. Italijani so se od zadeve popolnoma distancirali. O dogajanju so mater obvestili tisti, ki so slišali krike mučenega. Vsakodnevne prošnje matere pri proštu, da bi ga izpustili, niso zalegle. Končno so ga vsega pretepenega odgnali v bližnje Rosalnice, kjer so ga v cerkvi do kraja izmučili in polomili ter pokopali na tamkajšnjem pokopališču. Ob prekopu je bil zaznati, da je bil pokopan napol živ. Predtem mu je uspelo okoličanom, ki so v poznih urah poslušali krike iz cerkve uspel zakričati, naj povedo materi in ostalim, da so ga farji in belogardisti mučili in obdoližili na smrt.

Končni epilog te drame se je

odvijal v Gradcu po kapitulaciji Italije, ko je omenjeni prošt, zavedajoč se krivde, bežal z Italijani. V Gradcu pa so ga zajeli partizani in ga imeli nekaj dni zaprtega v tamkajšnjem gradu. Ko je za to izvedela mati, je zahtevala soočenje z njim in enako usodo, kot jo je doživel njen sin, ter da bo sama obračunala z njim. Na vse njene obtožbe ni zmozel niti besede v svoj zagovor. V Novem mestu še živi priča tega soočenja takratna mladinka Mimica, ki je bila na kraju dogodka tudi ob Tončkovih aretaciji, vendar ji je skupaj s kolegico uspelo rešiti se s skokom v Kolpo, česar pa Tonček ni zmozel zaradi ranjene roke. Seveda partizanska komanda ni dovolila linčati zapornika, saj ga je morala predati sodišču, ki je tedaj že delovalo. Tonček in mati pa sta v spominu takratne generacije okoliškega prebivalstva postala in ostala belokranjska junaka in mučenika. Kakšna je bila bolečina in ljude ob tem dogodku, pove podatki, da se je ob prekopu Tončka v domači kraj vila za pogrebom kolona, dolga več kilometrov.

In kakšna je bila krivda partizana Tončka? Ni bil ne komunist ne "krav revolucionar", bil je le preprost katoliško vzgojen kmečki fant, ki je sledil klicu domovine na boj proti okupatorju. Pri tem je bil v borbah ranjen, od belogardistov pa s pristankom cerkvenih služabnikov skrajno mučen in pobit do smrti. Prošt, za katerega je mati zahtevala enako usodo, je vojno preživel, preživel pa je tudi škof Vovk. Ni pa preživel borec proti okupatorju domovine partizan Tonček...

Končno se spraujemo, ali je nadškof poročal papežu o napadih na cerkvene služabnike zato, da bi se ti nikoli več ne ponovili. In če je tako, prav; zakaj pa ni poročal tudi o takih primerih - ki je tu opisan in jih ni bilo malo - z namenom, da bi se cerkve nikoli več ne spremenile v mučilnice, cerkveni služabniki pa nikoli več ne sodelovali pri mučenju in usmrtnih borbah za domovino, ne glede na to, pod čigavo ideologijo bi se borili? Kajti domovina je le ena in le zanjo, če je v nevarnosti, je boj upravičen.

Tako enostransko poročanje svetemu očetu je dejanje proti spravi, ki je bila v Sloveniji v zadnjih letih že nešteto krat zlorabljena za potrebe dnevne politike.

Cenimo papeža Vojtilo zaradi njegove življenjske poti in miroljubnega poslanstva, ne moremo pa mimo dejstva, da se je pustil

izrabiti za poglobljanje razprtij med narodom, ko je ta že pred leti dosegel polno mero ponovnega sožitja. Javni nastop tako ugledne osebnosti, iz katere veje zanikanje narodnoosvobodilne borbe, ponižuje borce NOB, ki smo se štiri leta v skrajnih življenjskih razmerah borili proti okupatorju in domačim izdajalcem, zato nikoli ne bomo pristali na to, da se nas enači s sodelavci okupatorja, ki so bili celo plačani za to, da so pobijali svoje sonarodnjake.

MARTIN RUKŠE
v imenu skupine borcev NOB iz
Novega mesta in okolice

KJE PA JE KOSTANJEVICA?

KOSTANJEVICA NA KR-KI - *Kostanjevica je prvo polnoletno nedeljo imela v gosteh Karaoke. Ob siceršnjem navdušenju mladih pa domačini niso mogli preboleti napisa z velikimi črkami označen kraj gostovanja. Tam namreč ni pisalo Kostanjevica, pač pa Krško. Menda so za to krivi tisti v Krškem, saj naj bi bile Karaoke po prvotnih načrtih v glavnem mestu občine, Kostanjevici pa so tako dobili še eno potrditev na že znano misel o tem, kako so odrinjeni in pozabljeni ne le od republiškega centra, pač pa celo od občinskega. Ni čudno, da ta dolenski biser pogosto nima prave cene. To je postalo še bolj jasno, ko je voditeljica na koncu snemanja vsem gledalcem pred televizijskimi sprejemniki poslala pozdrav iz prelepe Kostanjevice ob Kolpi...*

"Brežiški" poslanec Šetinc

Ali ni zanimivo, da je poslanec mag. Marjan Šetinc pol leta pred volitvami začutil potrebo po sodelovanju?

Očitno sta geslo socialdemokratov ob zbiranju 40.000 podpisov za spremembo volilne zakonodaje in za možnost odpoklica poslanca "Ali veste, kdo je vaš poslanec?" ter predvolilni čas spodbudila poslanca LDS-a mag. Marjana Šetince, da se je s pis-mom obrnil na Brežičane. S pis-mom nas poslanec poziva, da bi prišlo med njim in nami do tesnejšega stika in sodelovanja.

Ali ni zanimivo, da je poslanec Šetinc začutil potrebo po sodelovanju z brežiškimi volilci šele sedaj, to je manj kot šest mesecev pred državnoborskimi volitvami in dober mesec pred parlamentarnimi počitnicami? Če bi si poslanec Šetinc res želel sodelovati z Brežičani, potem bi pobudo sodelovanju sprožil pred tremi in pol leti oziroma takrat, ko je bil imenovan za poslanca. Sedaj pa je namen pisma le predvolilno nabiranje glasov oziroma da bi si zagotovil še en mandat lagodnega bivanja v državnem zboru, nato ga pa tako ali tako čaka "zaslužena" upokojevac.

Poslanec Šetinc je izredno discipliniran poslanec LDS-a, pravi "glasovalni stroj", ki se izjemno redko oglasi v državnem zboru. Je človek, ki ga vodijo in usmerjajo strankarsko vplivni kolegi, zato upravičeno dvomim, da se bo s kakršnokoli besedo ali dejanjem zavzel za občino Brežice, če to ne bo hkrati popolnoma v skladu z ozkimi pridobitnimi interesi LDS-a. Kot dokaz povedanemu naj navedem nekaj njegovih glasovanj v državnem zboru. Poslanec Šetinc:

- je glasoval PROTI podzavljanju tovarne Videm, kar bo omogočilo, da se bodo s prigaranim premoženjem Posavcev okoristili posamezniki, najverjetneje tuji,
- je glasoval PROTI uvedbi enkratnega brezplačnega toplega obroka za osnovnošolce,
- NI PODPRL predloga, da bi imeli učenci pravico do brezplačne izposoje učbenikov,
- je glasoval PROTI uvedbi nekonfesionalnega pouka o religiji in etiki v osnovnih šolah...

Poslanec Šetinc je bil eden izmed pobudnikov za uzakonitev dodatnih privilegijev za poslance

Prepočasi do statusa žrtve vojnega nasilja

Upravne enote se trudijo

KRŠKO - Vse tri upravne enote v Posavju so pred dnevi sklicale sestaneke s predsedniki krajevnih organizacij Društva izgnancev Slovenije in jih seznanim z reševanjem zahtevkov za priznanje statusa žrtve vojnega nasilja. Le-teh je v Posavju po zadnjih podatkih okrog 11.000. Predstavnike Društva izgnancev so obvestili, da reševanje zahtevkov ne poteka dovolj hitro, ker še vedno manjajo nekateri pravilniki za izvajanje zakona. Še zmeraj je tudi nepojasnjen status begunca, saj bo o slednjem še razpravljajal parlament. V vseh treh upravnih enotah še vedno nimajo vse potrebne računalniške in programske opreme, ki naj bi jo dobile julija. Problem so tudi prostori in pisarniška oprema.

Ne glede na vse težave, s katerimi se srečujejo, vse tri upravne enote delajo naprej. Usklajujejo podatke o datumih in krajih izgnanstva ter nudijo pravno pomoč; v slednjo sodi zasliševanje prič za druge upravne enote. V maju so se začeli izdajati upravičencem odločbe, od katerih so jih nekaj že pregledali in potrdili republiški revizorji. Delo v zvezi z reševanjem zahtevkov za priznanje statusa žrtve vojnega nasilja bo potekalo hitreje po odpravi navedenih težav, vseeno pa bodo zahtevke reševali tudi še v prihodnjem letu. Delavci upravnih enot bodo storili vse, kot zagotavljajo, da bi zahtevke rešili čimprej in kar najbolje. Vendar pa našeto kaže, da je hitrost reševanja zahtevkov še najmanj odvisna od delavcev upravnih enot. To je med drugim navedeno v informaciji, ki so jo podpisali načelniki upravnih enot Brežice, Krško in Sevnica Darko Bukovinski, Anton Podgoršek in Joško Kovač.

"CVET IN SAD" NA MULJAVI - Kulturno društvo Josip Jurčič na Muljavi spoštuje tradicijo in uprizorja dela iz bogate domače zakladnice ter hkrati izkorišča čudoviti ambient letnega gledališča na Jurčičevini na Muljavi. Pred premiero predstave Cvet in sad, ki bo v petek, 28. junija, ob 21. uri, je nastal tale posnetek z vaj prizadevnih ljubiteljev Talije na Muljavi. Ponovitev te predstave v letnem gledališču bodo še to soboto, nato pa v petek, 5., in soboto, 6. julija, ter v petek, 12., in soboto, 13. julija, vsakokrat s pričetkom ob 21. uri. (Foto: P. Perc)

PRINC AUERSPERG NA DVORU - Od 8. junija naprej je v začasnih prostorih Novolesove tovarne na Dvoru razstavljeno del predmetov iz bogate zapuščine pok. Marjana Marince. Darovalka Mara Šindič-Vrtičnik je na podlagi dedovanja in želje g. Marince izročila zbirko Mestni občini Novo mesto. V času odprtja si je predmete ogledalo mnogo skupin učencev in tudi starejših obiskovalcev. V soboto, 22. junija si je razstavo ogledal tudi princ Heinrich Auersperg skupaj z ženo, ki živi v Avstriji. Gospod Auersperg živi v Avstriji od takrat, ko je moral kot otrok zapustiti svoj dom - grad v Soteski. (Foto: S. Mirtič)

PETDESET LET LOVSTVA NA DOLENJSKEM - V letošnjem letu praznuje večina lovskih druženj, ki so vključene v Lovsko zvezo Novo mesto, 50-letnico obstoja in uspešnega delovanja. Na seji organizacijskega odbora, ki ga vodi inž. Janez Bulc, so pretekli petek sklenili, da bo osrednja proslava v počastitev visokega lovskega jubileja 23. novembra letos. Takrat bo v Novem mestu slavnostna akademija, razstava likovnih del znanih umetnikov s tematiko iz lovstva in lovskega plesa v športni dvorani Marof. Lovci bodo izdali tudi priložnostni bilten, v katerem bodo prikazali javnosti svojo dejavnost. Lov namreč ne pomeni samo plenjenja, lov je predvsem veselje do žetve. Na fotografiji: predsednik upravnega odbora Lovske zveze Novo mesto inž. Janez Bulc, ki uspešno vodi lovsko organizacijo in pripravo na praznovanje 50-letnice lovstva na Dolenjskem. (Besedilo in slika: Bojan Avbar)

SREČANJE OREHOVŠKIH STAROSTNIKOV - Konec tedna so se v orehovški osnovni šoli, ki je pred časom praznovala 100-letnico, srečali starostniki te krajevne skupnosti. Štirinširideset jih je prišlo v upanju, da bodo skupaj sedli in pokramljali tudi naslednje leto. Prisrčen program so jim pripravili šolarji in pevci domače vasi, pozdravil pa jih je tudi šentjernejski župan Franc Hudoklin. Srečanje sta pripravila KO RKS in njena predsednica Stanka Kastelic s sodelavkami. Na srečanju so šopek izročili najstarejši udeleženci srečanja Ani Koželj, ki je nedavno praznovala 90. rojstni dan. (Foto: J. Pavlin)

Bomo spomenike NOB pustili onečastiti ali celo podreti?

Razmislek veteranke na posvetu 9. maja v Novem mestu

"Domovina le ena je vsem dodeljena in eno življenje in ena smrt." Koliko lepote in resnice je v teh besedah! Ko je otrok majhen, je njegova velika domovina njegov dom, potem bližnje okolje, ki se razširi na kraj, vas, mesto, pokrajino. Tako lepa je navezanost na dom, na okolje, na domovino! Iz te navezanosti zraste najgloblja prabina ljubezen - ljubezen do domače zemlje. Za domovino ni nobena žrtev odveč in nobena žrtev prevelika. Naš narodnoosvobodilni boj ni poznal front, bojišč; fronta je bila povsod, bojišča so bila polja, gozdovi, vasi, hribi in doline. Nikjer ni bilo "doline miru", skoraj nikjer koščka domovine, kjer ne bi krvaveli naši ljudje. To dokazujejo številni spomeniki, spominske plošče, grobovi, grobišča. To so dokazi o številnih žrtvah, padlih v narodnoosvobodilnem boju.

In zdaj? "Hodil po zemlji sem naš in pil nje prelesti." Pogosto me spremljajo ti Župančičevi verski na mojih številnih poteh po Dolenjski. Toda: grem skozi vas, okrog spomenika brskajo kokiši, se pretegujejo mačke in psi, trava pokojena, cvetja nikjer, sveče so že zdavnaj pogorele. Na pokopališčih je toliko marmorja in cvetja, na partizanskem grobu pa so

še ostanki novembrske okrasitve. Na srečo pa le ni povsod tako. Tudi marsikatera žena, ki na spomeniku nima zapisanega svojca, skromno skrbi za obeležje, sadi cvetje in prižiga sveče.

"Žalostno se piše narodu, ki se sramuje svoje preteklosti." Kaj bomo spomenike sedaj kar zanamirali in jih zapustili, jih kakorkoli onečastili ali celo podrti? Naše vasi bi najbrž ne izgledale tako, kakor izgledajo danes, ko na spomenikih z rdečo zvezdo ne bi bilo vpisanih toliko imen naših fantov in deklet, mož in žena. Ali res njihova življenja niso toliko vredna, da se jih spomnimo s cvetjem in svečo ali vsaj s skrbno počiščenim okoljem? Danes redko to napravijo šolski otroci ali mladina. Kdo naj jim da zgled? Mislim, da smo za to poklicane ravno me žene. Saj bomo na ta način povedale mlademu rodu, da mora v narodu živeti spoštljiv odnos do padlih, pobitih, vseh, ki so dali svoja življenja v boju proti sovražniku, v boju za svojo zemljo - svojo domovino. Pozneje bodo oni poklicani, da ob skrbi za ta obeležja in grobišča negujejo narodovo zgodovino, na katero bodo vedno lahko ponosni.

Razmislimo, napravimo načrt in sklep, kako bomo to uredile in ga tudi uresničujemo!

POTRDILA O VERIFIKACIJ OBRATOVALNIC - Na posebni slovesnosti ob dnevu obrti in podjetništva je Obrtna zbornica Slovenije, v petek, 21. junija, v Novem mestu podelila 45 potrdil o verifikaciji obrtnih obratovalnic, kar je veliko priznanje za dolenske obrtnike. To pomeni, da bodo od zdaj obrtni mojstri lahko opravljali praktični pouk za učence. Na sliki: potrdilo je prejel tudi mizarSKI mojster Marjan Kovač iz Bršljina. (Besedilo in fotografija: S. Dokl)

TELEVIZOR ZA IVA - V četrtek, 20. junija, so predstavniki Medobčinskega društva gluhih in naglušnih Novo mesto s predsednikom Blatnikom, županom občine Semič Bukovcem in predsednikom sindikata Iskre iz Semiča Kobetom na domu obiskali Iva Malenška iz Oskoršnice pri Semiču, ki se je lani hudo ponesrečil pri delu z eksplozivom. Prinesli so mu skupno darilo, barvni televizijski sprejemnik, ki bo Iva, nekoč dobremu delavcu Iskre in aktivnemu članu društva gluhih in naglušnih, krajšal dneve in večere.

PRI NOVAKOVIH JE BILO ŽIVO - Minuli teden je bilo na kmetiji Novakovih v Brezini pri Brežicah spet živo, kot se to zgodi trikrat vsako pomlad in enkrat jeseni. Da bi s kmetijo lažje preživeli, se namreč že več kot desetletje ukvarjajo z rejo piščancev. V tem času so kupci Novakovih piščancev že dobro spoznali, zato proizvodnjo iz leta v leto povečujejo, posodablajo kmetijo in prostore ter kujejo načrte. Zdaj na leto kupijo 26.000 enodnevnih piščancev, ki jih prvič prodajajo pri petih tednih starosti in nato še dopitane z domačo hrano pri devetih tednih. Piščeta prodajo živa ali tudi zaklana in očiščena, zato pri delu potrebujejo tudi pomoč. (Foto: B. D. G.)

JAGOD V IZOBILJU - Letos kasnejše in vroče vreme je povzročilo hitro dozorevanje jagod, zato je bilo pri pobiranju potrebno več ljudi. Pri Stanetu Jarkoviču na Brodu pri Podbočju je jagode pobiralo tudi 40 in več ljudi hkrati. Sicer pa je zaradi uvoza in nove tunelske pridelave jagod ponudba na trgu veliko večja kot prejšnja leta, pa tudi kakovost zelo različna. Kljub mnogim nevarnostim pri pridelavi jagod so precej pridelka izvozili na Hrvaško, neprodane količine pa bodo prvič predelali v jagodove napitke. (Foto: M. Vesel)

RAZPADAJOČA HIŠA V PODPRESKI - Razpadajoče hiše je mogoče najti po vsej občini, nekatere so skrite, druge bolj vidne, in seveda niso ravno v ponos sicer skrbno urejenim vasem, ki žele nekaj iztržiti tudi od turizma. Te hiše so bodisi brez pravega lastnika ali pa gre preprosto za zanemarjenost, kot je primer s to, ki je na tej fotografiji in stoji tik republiške ceste v vasi Podpreska. Preti nevarnost, da se zruši na samo cesto. Domačini in KS Draga so menda že večkrat poskušali rešiti ta problem, tudi inspekcije, žal brez uspeha. (Foto: A. Košmerl)

Kje je prostor za KZ Sveti Križ?

Težave novoustanovljene kmetijske zadruge, za katero ni in ni pravega posluha

GABROVKA - Z razdružitvijo KGZ Gabrovka - Dole v dve samostojni zadruzi in s tečajem KGZ Gabrovka je nastala v KS Gabrovka velika praznina pri prodaji kmetijskih pridelkov (meso, mleko) in oskrbi kmetov z repromaterialom. Kmetje so bili tako prisiljeni ustanoviti novo KZ Sveti Križ, pomoč - najnujnejša sredstva pa jim je obljubil v.d. direktorja KGZ Gabrovka v stečaju. Toda zadruge je ostala praznih rok. Začela je poslovati brez lastnega kapitala. S prostovoljnim delom in vlaganji je bila kupljena osnovna oprema (računalnik, telefonska linija in telefax).

V obdobju november - december lani je bilo odkupljenih 10.653 kilogramov mesa pitanih govedi in 153.540 litrov mleka. Takoj po uvedbi stečajnega postopka je bil opravljen razgovor s stečajnim upraviteljem g. Simičem in izražena je bila želja o najemu poslovnih prostorov (za katere zadruge plačuje zelo visoko najemnino) in trgovine z repromaterialom - ta je za vsako zadruge osnovni vir dohodka - namesto prosila pa jo je dobil zasebnik pod neznanimi pogoji. 12. februarja letos je KZ Sveti Križ vložil pisno prošnjo za odkup telefonske linije v poslovnih prostorih. Ta je bila odkupljena po znatno višji ceni kot jih prodaja Telekom.

Za zbiralnici mleka v Tihoboju in Moravčah, ki sta bili zgrajeni s prostovoljnim delom in sredstvi ljubljanskih mlekar in Občine Litija na privatnem zemljišču, je bila KGZ Gabrovka v stečaju dana prošnja za odkup v znesku 400 tisoč tolarjev. Marca letos pa je stečajni upravitelj obvestil KZ Sveti Križ o ponudbi za odkup po ceni 517.718 tolarjev za eno zbiralnico, kar je bilo nesprejemljivo. Pozneje se je izvedelo, da se ena zbiralnica prodaja v sklopu obrata Presad, drugo pa bo dobil v roke neki zasebnik brez natečaja in pod neznanimi pogoji. KZ Sveti Križ je tako praktično na cesti, saj v Gabrovki zanj ni primerne-ga prostora.

M. ŠUŠTERŠIČ

SREČANJE STAROSTNIKOV

METLIKA - Na kopališču v Metliki je bilo v sredo pretekli teden 9. srečanje domov za starejše občane z Dolenjske in Bele krajine. Udeležilo se ga je okrog 230 stanovalcev domov iz Črnomlja, Ponikev, Grosupljega, Novega mesta, Kočevja in Metlike, ki so pripravili tudi kulturni program in družabne igre.

BILO JE PRED STO LETI Socialdemokratski shod za neizkušene

Izbral Miloš Likar

Prejšnji teden so nameravali pri nas v Novem mestu zborovati tako zvali socialni demokrati. Ker se o tej reči toliko govori, piše in laže, je pač dolžnost našega lista, da spregovorimo o tem popolno resnico.

Uže več tednov se je čulo, da hočejo pri nas socialni demokrati napraviti shod ter zapeljati neuke in neizkušene ljudi. Gospod dr. Marinko je imel kot načelnik Katoliške družbe rokodelskih pomočnikov nekajkrat govor o tem. Povedati je hotel, kaj nameravajo ti ljudje. To je bila pač njegova sveta dolžnost, in to je tudi storil.

Na tem shodu socialnih demokratov naj bi prisostvovali tudi naši zastopniki. Žal pa shoda ni bilo, ker socialni demokrati niso prišli. Prav gotovo so se bali naše katoliške družbe.

Ponoči na 31. maj pa so socialni demokrati z lepaki naznanili, da bodo prišli na zborovanje. Ti lepaki pa so bili že v ranem jutru do sedme ure raztrgani. Zopet smo jih "pričakovali", toda gostov iz Ljubljane ni bilo, bali so se nas.

Dolenjske novice, junij 1896

Na starost se moramo pripraviti sami

Predavanje doc. dr. Jožeta Ramovša o prihodnosti starega človeka pri nas

KOČEVJE - V okviru prireditve ob 10. obletnici Doma starejših občanov Kočevje je prejšnji tork zvečer spregovoril o sedanjosti in prihodnosti starega človeka v Sloveniji namestnik predstojnika Inštituta Antona Trstenjaka, doc. dr. Jože Ramovš.

Dr. Ramovš je povedal, da je 12 odstotkov prebivalstva starejšega od 65 let na Kočevskem le za pol odstotka več, kot je povprečje v Sloveniji, ki sodi po merilih, ki veljajo v svetu, med države, ki ima zelo staro prebivalstvo. Čez 15 ali 20 let pa se glede na podatke o številu rojstev obeta še manj rožnata populacijska slika. Tedaj bo starega prebivalstva nekaj več kot 100.000 več kot sedaj, kar

pomeni okoli 350.000, srednja generacija pa bo za nekaj 100.000 manjša, kot je sedaj. Pokojnine bodo zato proporcionalno manjše, kot so sedaj, saj zmanjšana srednja generacija ne bo prenesla bremena ohranjanja takšne kvalitete življenja v smislu materialnih dobrin za tedanjo povečano starejšo generacijo, kot ga ima sedanja starejša generacija. "Sedanjim srednji generaciji zato ne preostane nič drugega, kot da se na starost pripravi vsak sam," je dejal dr. Ramovš in dodal, da so srednja leta zadnji rok za pripravo na starost.

Ze sedaj naj bi pričeli srednjo generacijo pripravljati na spremembo kvalitete življenja na nematerialnem področju stroke.

Spremeniti bi morali predvsem sedanje razumevanje starosti, ki je tako, kot je bilo to še pred nekaj več kot pol stoletja rojstvo, danes tabu tema. "Nematerialna priprava na starost je zavedanje, da imamo vsako obdobje v človeškem življenju svoje prednosti in slabosti," je dejal dr. Ramovš. Značilnost starosti so enostavnost življenja, vedrina in sproščenost in s tem vse tisto, česar si denimo srednja generacija ne more privoščiti. Poleg ogromno čustev, veliko časa in življenjskih izkušenj, ki jih lahko da stara generacija mladi, pa so to tudi prednosti starosti, sicer ni vedno lepa, a je lahko od primerni kvaliteti življenja še naprej smiselna.

M. LESKOVŠEK-SVETE

KUČAN BO ZAGOTOVO OBISKAL VINIČANE

VINICA - Viniški osnovnošolci so pretekli petek pripravili v gasilskem domu proslavo ob zaključku šolskega leta z naslovom "Glasbeni šopek za vas", na katero so povabili tudi predsednika države Milana Kučana. Kučan se jim je opravičil zaradi drugih obveznosti, vendar jim je v pismu napisal, da se z veseljem spominja zelenega Jurija, ki ga je skupaj z viniškimi učenci in folkloristi letoš obiskal že devetih. Zagotovil pa je, da bo držal obljubo, da jih obišče, in to še pred zimo.

SREČANJE INVALIDOV

PRILOZJE - Na belokranjskem športnem letališču v Prilozju bo v soboto, 29. junija, ob 11,30 srečanje društev invalidov Dolenjske in Bele krajine ter hkrati praznovanje 20-letnice društva invalidov Metlika. Invalide bo nagovoril metliški župan Branko Matkovič.

OB PETI OBLETNICI

Zdi se mi, da so naši junaki osamosvojitve povedali že vse o takratnih dogodkih, pa vendar se mi nobeden od njih ne zdi prepričljiv. Zato se večkrat ti ljudje politiki zdijo kot nosilci štafetne palice.

Peta obletnica se mi zdi priložnost, da povem, da sem bil v času desetdnevne vojne aktiven tudi sam: skozi Gorjance in Belo krajino sem prišel na Hrvaško, od tam pa iz Zagreba z vlakom v Beograd (poveljstvo JLA, g. Brovet). Petega julija pa sem se odpeljal še z avionom v Moskvo: vozne karte imam še danes.

Nevarnosti za Slovenijo pa s tem še ni bilo konec. Zato sem v času volitev leta 1992, ko sem oecnil, da ima NATO nekaj povedati nacionalistom oz. Sloveniji, pisal rusko-sovjetskemu vodstvu oz. mednarodni skupnosti, da imam sam v načrtu javno-psihološki spopad z nacionalisti in cerkvijo.

ANTON JUDEŽ

SREČANJE STAREJŠIH OBČANOV V STRAŽI

STRAŽA - 16. junija je tukajšnja organizacija RK Straža organizirala srečanje starejših občanov. Udeležilo se ga je nad 100 članov. Aktivisti RK Straža smo poskrbeli, da so se čim bolj počutili med sabo in med nami. Učenci OŠ Vavta vas so pripravili kratek program; zapeli in zaigrali so na sintezator. Starejše občane so pozdravili: predsednica RK Straža, tajnica RK območne enote Novo mesto ter namestnica sekretarja RK Slovenije Darja Horvat. Za zabavo in dobro počutje smo pripravili srečelov. Dobitke zanj so prispevale razne organizacije in drugi. Za narodnozabavno glasbo pa je poskrbel ansambel Slavček. Imamo občutek, da bi morali imeti še več takih medsebojnih snidenj.

Odbor KO RK Straža

ZA DRAGE MEDICINSKE INSTRUMENTE IN PORODNIŠNICO

Za izgradnjo porodnišnice in nabavo dragih medicinskih instrumentov so prispevali: delavci Sodavičarstva More namesto cvetja za pok. Marico More 10.000 tolarjev, sorodniki gospe Marice More za izgradnjo porodnišnice namesto cvetja za pokojno 21.000 tolarjev.

KVALITETA SO TUDI MEDČLOVEŠKI ODNOSI - Doc. dr. Jože Ramovš je povedal, da so domovi za ostarele po Sloveniji po standardu med najboljšimi v Evropi, da pa so pomembna sestavina kvalitete življenja starih ljudi tudi medčloveški odnosi.

MESEC VISI NA MLADI VEJI VEČERA

ARTIČE - KUD OŠ Artiče je pred kratkim založil izdajo pesniške zbirke svoje učenke Line Ravbar z naslovom Mesec visi na mladi veji večera. Pesmi je izbrala in uredila mentorica novinarskega krožka Vida Petelin, ki je zraven zapisala, da mlada Lina občuteno razmišlja o sebi in svetu, ki jo obdaja, da se zna poigrati z besedami, da so njeni verzi izraz sproščene izražanja in jo včasih zapelejo v žargon itd. Za primer ena izmed Lininih pesmi: "Rada bi bila sonce, da bi grela samo sebe in da bi se z mano igrala ljubezen sončnih vzhodov in zahodov." Naj ustvarja še naprej!

Invalidi v lastnem domu

Vztrajnost obrodila sad - Prenova poslovnih prostorov na Rozmanovi 32 a stala 3,28 milijona tolarjev

Kdor čaka dočaka. V torek, 18. junija, so invalidi novomeške občine uradno odprli svoje nove poslovne prostore na Rozmanovi cesti 32 a, dostopne vsem invalidom brez arhitektonskih ovir.

Štirinajst let je Društvo invalidov Novo mesto kot podnajemnik na treh lokacijah delovalo v prostorih, ki niso bili vedno najprimernejši za njihovo dejavnost. Z rastjo društva je rastle tudi želja po lastnem in trajnem poslovnem prostoru.

V januarju 1996 so našli primeren prostor in stekla je široko zastavljena akcija. Prva sredstva so zbrali člani sami s svojimi prispevki. Prošnjam invalidov so se odzvali obrtniki, podjetniki, podjetja in ustanove, sodelovala so invalidska društva po Sloveniji in Zveza invalidskih društev Slovenije.

Sodelovanje med Društvom invalidov in mestno občino Novo mesto je obrodilo najbogatejši sad. Župan in njegovi sodelavci so razumeli stisko invalidov in občina je kupila prostor ter ga podarila v trajno uporabo invalidom, svojim občanom. Celotni znesek prenove je znašal 3.280.000 tolarjev. Ker nimajo še finančno pokrite cele investicije, akcija zbiranja sredstev še teče.

Trak na otvoritvi sta prezevala župan Franci Koncilija in predsednik ZDIS Marjan Škofič, proš Jožef Lap pa je blagoslovil prostore in prapor. Otvoritev je popestrila mestna godba in gosta v dolenski narodni noši.

Društvo invalidov je najzaslužnejšim posameznikom pri pridobivanju poslovnih prostorov podelilo spominske plakete, izvajalcem del in stanovalcem bloka, v katerem so prostori, pa izročilo spominske darila.

Praznovanje je Društvo invalidov Novo mesto nadaljevalo v soboto, 22. junija, v osnovni šoli Grm ob štirinajsti obletnici svojega plodnega delovanja. Na kulturno-zabavni prireditvi, katere se je udeležilo preko 150 članov in gostov, so podelili društvena priznanja: plakete in zahvalne zasluznim posameznikom ter plakete zvestobe za desetletno članstvo. Za razvedrilo je poskrbel ansambel Slavček, pripravili pa so tudi bogat srečelov.

Ze v soboto, 29. junija, pa so bo sto članov društva udeležilo tradicionalnega srečanja invalidov dolenske regije v Metliki. Organizator srečanja je Društvo invalidov Metlika.

ANDREJ GREGORČIČ

NAJBOLJ VESELI NOVIH PROSTOROV - Društvo invalidov je od 18. junija v novih prostorih v priležju bloka na Rozmanovi ulici. Tega so bili vsi člani neizmerno veseli, kar so pokazali tudi na svojem srečanju ob 14. letnici društva v soboto dopoldan v telovadnici osnovne šole Grm. Prišlo jih je 170, med katerimi so bili tudi takšni, ki so za 10 let zvestobe društvu prejeli plakete društva. To je bila tudi priložnost, da so se zahvalili tudi številnim, ki na vse načine pomagajo k dejavnosti društva. Med dobitniki plaket je bilo tudi Uredništvo Dolenjskega lista. Na sliki: Tajnik društva Zvone Tkalec (levo) je na vseh srečanjih invalidov prva in najbolj cenjena oseba, zato je bil tudi na grmskem srečanju za svoje delo nagradjen z mogočnim aplavzem in darili. (Foto: J. Pavlin)

Novomeška obrt včasih

Knjiga Slavka Dokla in Vaneta Murna

NOVO MESTO - Ena od spremljajočih prireditev na dnevnih obrti in podjetništva 1996 je bila tudi četrtkova predstavitev knjige Čevljar gre v štiro (Novomeška obrt med obema vojnama), ki je delo dveh avtorjev: Slavka Dokla in Vaneta Murna. Novomešan Vane Murn je bil izučen medičar in svečar in je zbral veliko uporabnega strokovnega gradiva o zgodovini novomeške obrti, zlasti med obema vojnama, zaradi prezgodnje smrti pa mu tega gradiva ni uspelo združiti v knjigo. To je storil in Murnovim prispevkom dodal še svoje Slavko Dokl, novomeški novinar, publicist in pisatelj, ki je Murnu tudi posvetil nastalo delo.

93 strani obsežna knjiga, ki jo je založil in izdal Dolenjski list, je prav gotovo pomembna za poznavanje naših preteklih, predvsem gospodarskih, pa tudi ostalih družbenih dogajanj. Po poglavjih so namreč podrobneje predstavljene različne obrti, od kovaštva, sedlarstva, vrvarstva, čevljarstva, krojaštva, frizerstva in mizarstva pa do kamnoseštva in sodavičarstva. Obravnavani so samo obrtniki, prikazani so tudi odnosi med mojstri, pomočniki in vajenci ter njihova strokovna organiziranost. K večji zanimivosti knjige pripomorejo hudomušne anekdote pa tudi številne fotografije iz tistega obdobja. Ivica Križ, kustodinja Dolenjskega muzeja, v predgovoru h knjigi med drugim pravi, da smo po zaslugi obeh avtorjev dobili pomemben prispevek k poznavanju gospodarskih, družbenih in drugih razmer v Novem mestu in na Dolenjskem, predvsem med obema vojnama.

L. MURN

2. SREČANJE SLOW FOOD NA BREGU

NOVO MESTO - Po prvem, ustanovitvenem srečanju gibanja Slow food v gostišču Kos, ko se tudi na Dolenjskem širi gibanje za pravico do uživanja ne samo hrane, pač pa nasploh življenja, je bilo v petek, 21. junija, v restavraciji Breg drugo takšno srečanje. Tudi tokrat je bilo veselo ob dobri domači hrani in pijači ter seveda družbi. Še vedno se je možno včlaniti v gostišču Kos.

Najboljši v Moskvo

NOVO MESTO - V torek, 11. junija, so na Pedagoški fakulteti v Ljubljani na zaključni slovesnosti podelili zlate, srebrne in bornaste Preglove plakete iz znanja kemije in znanja kemije z raziskovalno nalogo. Državnega tekmovanja Znanost mladini iz kemije se je udeležilo tudi 22 dijakov novomeške Gimnazije in 7 dijakov s Centra srednjih šol Novo mesto; bili so zelo uspešni. Na državnem tekmovanju je iz prvih letnikov 2. mesto zasedla Jasmina Pavlinac z Gimnazije Novo mesto, z iste šole je sodeloval še Matej Kolenc, iz Centra pa Anton Kočevar; med tekmovalci drugih letnikov je 3. mesto dosegel novomeški gimnazijec Janez Ilaš, iz iste šole je sodeloval še Andrej Komelj; iz Šolskega centra srednjih šol pa se je najbolje odrezala Janja Jakše (4. mesto), sodelovali pa so še Mateja Šašek, Nenad Čekrlj, Bine Črnugelj, Alenka Avbar. Med tretjimi letniki so se bili odlični spet naši gimnazijci: 1. mesto Šamo Plut, 3. mesto Mojca Šimc, 5. mesto Sabina Jakše; sodelovali so še Matija Fortuna, Adnan Bešo in Matija Longar. Med četrtimi letniki je dijakinja novomeške Gimnazije Vesna Krošelj dosegla 2. mesto; sodelovali so še Anka Lisec, Zvonke Simončič in Gregor Kosec. Štirje dijaki se bodo od 14. do 24. julija v Moskvi udeležili mladinske kemijske olimpijade, iz Gimnazije Novo mesto sta to Vesna Krošelj in Gregor Kosec.

Med tekmovalci gibanja Znanost mladini - raziskovalne naloge sta 2. mesto zasedla Janja Jakše in Nenad Čekrlj iz Srednje zdravstvene in tehniške šole Novo mesto, sodelovali pa so še z iste šole Alenka Avbar (bronasta plaketa), Gabriella Kočevar, Bine Črnugelj, Jože Moško in Janja Jakše (oba bronasta plaketa); iz Gimnazije Novo mesto so bronasto plaketo dobili Sabina Jakše, Vesna Krošelj in Zvonke Simončič, srebrno pa Janez Ilaš.

L. M.

Na Jugorju: "Ate in mama so mi povedali"

V soboto stari ljudski običaji v igri in pesmi

JUGORJE - V soboto, 29. junija, bodo na Jugorju pri Metliki spet obudili nekatere stare običaje in opravila. Na prireditvi "Ate in mama so mi povedali" se bo med seboj pomerilo 9 ekip z obeh strani Gorjancev. V zanimivih igrah bodo nastopile ekipe iz Dragomlje vasi, Grabrovca, Gradnika, Jugorja, Lokvice, Nove Cerkve, Podgrada, Stopič in Vinice. Tekmovalke in tekmovalci bodo pokazali svoje spretnosti pri spravljaju buč, žaganju drv, vleki "bajte", plezanju na mlaj, mlatvi in valjanju v senu. Avtor iger "Ate in mama so mi povedali" je Rudi Škof iz Novega mesta, po rodu Belokranjec, doma iz Dragomlje vasi.

Kulturno-turistično prireditev na Jugorju bo obogatila še vrsta domačih mojstrov iz obeh koncev Bele krajine. Milena in Metka Starešinič iz Ravnac pri Suhorju bosta prikazali izdelovanje "drask", Marija Cvitkovič iz Adlešičev pa izdelovanje belokranjskega platna, veznin in pisanic; Vera Vardjan iz Velikega Nerajca bo izdelovala gudala, Ivan in Niko Veselič ter Jože Mušič iz Vrbovcev bodo opletali steklenice, pletli košare in peharje iz slame. Tina Zevnik s Sel bo predla prejo na kolovratu, Franc Bojanc s Sel pa bo vezal brezove metle. Začetek prireditve s povorko vseh nastopajočih bo ob 17. uri. V okviru prireditve, ki se bo odvijala v dolini pod Badovinčevim gostilno si bo možno ogledati tudi vozila Seat - Avtoslaka Trebnje. Pridite na tradicionalno prireditev Jugorje 96!

L. B.

KONCERT MLADIH GLASBENIKOV - Ob zaključku šolskega leta je konec preteklega tedna glasbena šola Črnomelj pripravila letna koncerta v Metliki in Črnomlju. Med mnogimi od 262 učencev, ki so obiskovali glasbeno šolo v Črnomlju, Metliki in Semiču, sta se predstavila tudi sestra in brat, flavtistka Urša in kitarist Iztok Flek iz Metlike (na fotografiji).

ŽELJO STA URESNIČILA SAMA - Že pred zimo in med njo smo nekajkrat poročali o 76-letnem Antonu Slapšaku in 55-letni Mileni Tušek, ki sta se lani poleti odselila iz doma starejših občanov v Kočevju in si uredila bivališče pod polivinilno streho v gozdu pri Cvišlerjih, kjer sta preživela tudi vso zimo. Njuna želja je bila, da bi njima kdo pomagal aprito do prikolice, v kateri bi jima bilo udobneje, vendar sta to željo morala uresničiti kar sama. "Za prikolico z vso potrebno opremo sva varčevala leto dni. Vsak mesec sva dajala na stran. Kupila sva rabljeno, ki je veljala 3.700 DEM. Denarja nisva nabrala dovolj in sva si 120.000 tolarjev sposodila pri Ljubljanski banki, in zdaj odplačujeva posojilo," prvi Anton, ki je ta čas sam, saj je Milena morala v bolnišnico. Ograjo okoli prikolic je postavil zaradi krav, ki se pasejo okoli in so radovedno silile tudi v predprostor. (Foto: J. Primc)

OTROCI IZ VRTCA VAVTA VAS VESELO ZAKLJUČILI ŠOLSKO LETO - V petek, 14. junija, je bila na jasi v Dolenjskih Toplicah zaključna prireditev z imenom Ringaraja piknik, kjer so se srečali starši, stari starši, otroci in vzgojiteljice ter varuhinje iz vrtca Vavta vas. Vrtec sodeluje v mednarodnem Sorosovem projektu "Korak za korakom", toda tokrat je bilo še posebej veselo. Ob glasbi so se vsi zavrteli. Program je vodila Pika Nogavička. Otroška modna revija, tekmovalne igrice, pevski nastop otrok, iskanje skritega predmeta, smešne anekdote iz otroških ust - vse to je popestrilo dan. Poskrbljeno je bilo tudi za hrano in pijačo. Želimo si, da bi s starši naših otrok tudi v naslednjem šolskem letu tako prijetno sodelovali. (Sonja Novak, foto: Brane Aš)

NAJSTAREJŠA VZGOJITELJICA - Julijana Lobe, najstarejša upokojena vzgojiteljica v Novem mestu, je pred kratkim, ko je praznovala 90. rojstni dan. Otroci iz vrtca so ji prinesli darila, torto in ji zapeli pesmico. Gospodična Julka, tako so jo vedno morali klicati, je otrokom zrecitala Župančičevo Ciciban in čebela, ki jo je pospremila s podučnimi komentarji. Julijana je pred upokojitvijo delala v vrtcu na Ljubljanski cesti in se redno udeležuje srečanj upokojencev, na katera pride z berglami, ne z vozičkom, na katerem sicer prebije večino časa. (Foto: I. V.)

ŠOLA IZDALA TURISTIČNI PROSPEKT - KS Tržišče se razprostira na približno 20 km² v Mirenki dolini, šteje pa 22 strnjanih naselij in 27 zaselkov. V teh krajih, zlasti na vinorodnem Malkovcu, si precej obetajo od kmečkega in izletniškega turizma. Tod bo speljana vinska cesta; v reki Mirni je še dosti rib, v gozdovih pa divjadi in gob. Ta kosček prelestne slovenske zemlje je občudoval že Prežihov Voranc v potopisu Od Mokronoga do Pijane gore, Valvazor pa v Slavi vojvodine Kranjske hvali tukajšnja vina. Tržišče in okoliški kraji Skrovnik, Spodnje Mladetiče, Kaplja vas izpričujejo z antičnimi izkopaninami zgodnje poseljenost. Vso to ponudbo predstavlja turistični prospekt Tržišča na Dolenjskem, ki so ga konec pranjejšega tedna predstavili učenci OŠ Tržišče (na posnetku) in Breda Rman, ravnateljica šole, ki je ličen prospekt z razglednico izdala in založila v 3000 izvodih. (Foto: P. Perc)

Ko športniku v kolenu počti

Katja Koren je bila po operaciji kolenskih križnih vezi tri tedne na zdravljenju v Šmarjeških Toplicah - Dobrodošel mir - Po 200 dni na leto zdoma

ŠMARJEŠKE TOPLICE - Zdravilišče Šmarješke Toplice se razvija v vrhunski zdravstveni center za rehabilitacijo poškodb športnikov. Pred nedavnim je bila tri tedne na rehabilitaciji v Šmarjeških Toplicah izvrstna slovenska smučarka Katja Koren.

Katja se je na prvem treningu na snegu za novo sezono v italijanski Cerviniji konec aprila hudo poškodovala. "Bilo je tretji dan treninga, pri prostem smučanju sem padla na bok, spodnjo smučko mi je zarobilo in čez desno koleno me je vrglo na drugo stran. V kolenu je počilo in me zapelo in takoj sem vedela, da gre za poškodbo križnih kolenskih vezi," je pripovedovala naša vrhunska smučarka, ki sodi v sam svetovni vrh.

Katja Koren

Da gre za to poškodbo, je Katja vedela, ker je prav tako doživela že pred štirimi leti, in na njenem levem kolenu je brazgotina od operacije dobro vidna. Sedaj jo ima na obeh. "Poškodba križnih kolenskih vezi je najpogostejša poškodba med smučarji, še posebej med smučarkami," pravi Katja. Lani je prizadela tudi našega asa Andreja Miklavca, ki se je po operaciji prav tako uspešno rehabilitiral v Šmarjeških Toplicah.

"Po prvi poškodbi pred štirimi leti sploh nisem vedela, da gre za tako hudo stvar, in sem še celo leto smučala. Seveda sem imela težave, saj vezi niso držale, koleno mi je kar iz sklepa metalo. Potem me je končno pregledal prof. Vinko Pavlovič in takoj ugotovil, za kakšno poškodbo

gre. Po prvi operaciji sem začela smučati prej kot v petih mesecih." V Cerviniji se je Katja po poškodbi še odsmučala v dolino. "Za to poškodbo je značilno, da takoj močno boli, potem pa bolečina popusti. Tolažila sem se celo, da morda vezi le niso povsem strgane. Še isti večer me je v Ljubljani pregledal prof. Pavlovič in seveda se je izkazalo, da je potrebna operacija. Počakali smo teden dni. Če bi noga v tem času otekla, me ne bi smeli operirati. V torek, 7. maja me je profesor operiral. Operacija je trajala uro in pol, v bolnici sem ostala 10 dni, potem sem bila kakšnih 10 dni doma, sedaj sem pa tukaj," je pripovedovala to prijetno dekle iz Maribora.

Katja poškodbe ne jemlje tragično. "Če bo vse po sreči, bom konec septembra že na snegu. Prva tekma konec oktobra bo minila brez mene, konec novembra bi pa v Ameriki že lahko nastopila," se nadeja. "Če bo treba, bom na prvih tekmah smučala tudi z opornico, vendar bi raje brez nje."

V teh tednih, ki jih je Katja preživela v Šmarjeških Toplicah, so bili poleg nje na rehabilitaciji za tako poškodbo še trije športniki: dva nogometaša in košarkar. "Rehabilitacija zelo dobro napreduje in sedaj, mesec dni po operaciji, že poskušam hoditi brez opornice," se je pohvalila športnica, ki smo jo navajeni gledati, kako brzi po zasneženih strminah proti cilju, ne pa v kratkih hlačah

in šepajočo na zdraviliški terasi. "Tukaj se počutim zelo dobro. Ob dopoldnevnih imamo terapije, popoldne pa delamo vaje še individualno. Gre za razgibanje kolena in krepitev mišic. Pravijo, da so, potem ko se poškodba pozdravi, kolenske vezi veliko močnejše kot pred poškodbo. Vezi pri operaciji staknejo in nekako pričvrstijo z vijakom. Po prvi operaciji me ta vijakček ni pri smučanju in tudi sicer nič motil, le pri klečanju ga čutim. Dokler bom smučala, ju ne bom dala odstraniti."

Sicer pa Katja pravi, da ji v Šmarjeških Toplicah ni dolgčas, saj dan hitro mine: dopoldne rehabilitacija, popoldne individualne vaje pa seveda kopanje. "Smučarske družčine pa prav nič ne pogrešam, kar dobro mi dene, da se malo spočijem od njih in od vsega, kar je povezano s smučanjem. Sploh ne vem, kje so sedaj in kaj delajo, in me tudi ne zanima..." Pravi, da je v toplicah "vse super", od osebjah do gostov, zlasti starejših, katerih ljubljena je bila ta prijetna in vesela štajerka, sicer študentka ekonomije. "Res mi je lepo v Šmarjeških Toplicah in na Dolenjskem sploh. Samo za en vikend sem šla domov, sicer pa sem tudi sobote in nedelje raje preživela v zdravilišču. Tak umirjen ritem je prav prijeten, saj se sicer med letom samo podimo po svetu od tekmovanja do tekmovanja, ko je teh konec, pa sami treningi. Po 200 dni na leto sem zdoma," se je potožila športnica, ki je že petkrat stala na stopničkih za zmagovalke in je tudi nosilka olimpijskega odličja.

Po rehabilitaciji enake poškodbe v Šmarjeških Toplicah je Andrej Miklavc osvojil prvo mesto v tekmi za svetovni pokal. Naj to uspe tudi Katji Koren!

A. BARTELEJ

TELEVIZIJSKI SPORED

Televizija si pridružuje pravico do morebitnih sprememb sporedov!

ČETRTEK, 27. VI.

SLOVENIJA 1

9.45 - 0.45 TELETEKST
10.00 VIDEO STRANI
10.15 OTROŠKI PROGRAM
NA POČITNICE
10.30 SAMO ZA PUNCE, amer. naniz., 5/13
10.55 TEDENSKI IZBOR
SVET DIVJIH ŽIVALI, angl. poljudno-znan. oddaja, 3/13
11.25 PO DOMAČE
13.00 POROČILA
13.05 KOLO SREČE, ponov.
16.35 ČUDNA POKRAJINA, angl. dok. serija, 4/5
17.25 KOMISAR IN KOMPANIJA, nem. naniz., 4/14
18.00 TV DNEVNIK 1
18.05 OTROŠKI PROGRAM
DELFINI IN PRIJATELJI, špan. naniz., 1/26
18.35 KOLO SREČE, TV IGRICA
19.10 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 SEINFELD, amer. naniz., 11/22
20.35 TEDNIK
21.25 ZLATA ŠESTDESETA SLOV. POPEVKE: nostalgija z Ireno Kohont
22.35 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
23.00 POSLOVNA BORZA
23.15 SOVA: TAGGART, škot. naniz., 4/9
V OBMOČJU SOMRAKA, amer. naniz., 4/62

SLOVENIJA 2

9.00 Euronews - 13.45 Tedenski izbor: Izobraževalna oddaja; 14.15 V žarišču; 14.35 Sokolarstvo, kan. dok. oddaja; 15.30 Maks in železninarji, franc. film; 17.20 Seinfeld, amer. naniz., 10/22; 17.45 Sova: Taggart, škot. naniz., 3/9 - 18.45 Izobraževalna oddaja - 19.15 Tok, tok, kontakt na oddaja za mladostnike - 20.05 V žarišču - 20.35 Dr. Quinnova, amer. naniz., 4/18 - 21.25 Povečava - 22.15 Igrani film - 23.55 Tenis

KANAL A

15.10 Tv prodaja - 15.55 Video strani - 17.00 Tržišča (dok. oddaja) - 17.30 Dance sesion (ponov.) - 18.00 Hondo (ponov. 7. dela) - 19.30 Svet športa: Ribništvo - 20.30 Pot flamingov (amer. nadalj.) - 21.30 Kako je bil osvojen divji zahod (12. del nadalj.) - 23.10 On je v mojih možganih (ponov. amer. filma) - 1.05 CNN poroča

HTV 1

7.10 TV spored - 7.25 Poročila - 7.30 Santa Barbara (serija) - 8.15 Dobro jutro - 10.00 Poročila - 10.05 Izobraževalni program - 12.00 Poročila - 12.15 Ljubezen (serija) - 12.40 Jaz in moja družina (amer. film) - 14.35 Program za otroke in mladino - 16.40 Poročila - 16.50 Dokazovanje krivde (serija, 3/4) - 17.50 Kolo sreče - 18.25 Moč denarja - 18.55 Hugo, tv igra - 19.30 Dnevnik, sport, vreme - 20.10 Zalavska vojna (dok. film) - 21.15 Glasbena oddaja - 22.15 Dnevnik - 22.35 Sliko na sliko - 23.05 Theatron - 1.05 Poročila

HTV 2

16.55 Video strani - 17.10 TV koledar - 17.20 Ekran brez okvirja - 18.20 Šopek dolarjev (ponov.) - 18.50 Razpotje federacije - 19.30 Dnevnik, vreme, sport - 20.15 Izenačevalce (serija 8/22) - 21.05 Rešitelj 911 - 22.00 Ameriški film

PETEK, 28. VI.

SLOVENIJA 1

9.15 - 2.30 TELETEKST
9.30 VIDEO STRANI
9.55 OTROŠKI PROGRAM
UČIMO SE ROČNIH USTVARJALNOSTI, 16/52
10.10 DENIS POKORA, amer. naniz., 9/13
10.35 TEDENSKI IZBOR
ZLATA ŠESTDESETA SLOVENSKE POPEVKE, ponov. 10. oddaja
11.30 ČRNI SEZNAM, fran. film
13.00 POROČILA
13.05 KOLO SREČE, ponov.
15.20 VRHUNSKI POSNETKI, angl. dok. serija, 1/2
16.10 PORTRET SLOV. GLASBENIKA
16.55 KAM VODIJO NAŠE STEZICE, oddaja tv Koper
16.25 KOMISAR IN KOMPANIJA, nem. naniz., 5/14
18.00 DNEVNIK 1
18.05 OTROŠKI PROGRAM
18.30 LINGO, TV IGRICA
19.10 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 SORODNE DUŠE, angl. naniz., 16/21
20.40 POGLEJ IN ZADENI
22.25 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.55 SLEEPING TIGER, angl. film
0.20 SOVA: V OBMOČJU SOMRAKA, amer. naniz., 5/62

SLOVENIJA 2

9.00 Euronews - 11.00 Tedenski izbor: Izobraževalna oddaja; 11.30 V žarišču; 12.00 Znanost, kan. nadalj.; 12.25 Povečava; 13.15 Igrani film; 14.55 I Hired A Contract Killer, fin.-šved. film; 16.10 Sorodne duše, angl. naniz., 15/21 - 16.40 Svet divjih živali, angl. poljudnoznan. serija, 4/13 - 17.10 Lahkih nog naokrog - 17.55 Sova: Taggart, škot. naniz., 4/9 - 18.45 Spin - 19.25 Denis pokora,

10/13 - 20.05 V žarišču - 20.20 Forum - 20.35 Ljudje kot mi, amer. na-dalj. - 21.10 Studio City - 22.10 10.000 obratov - 23.00 Novice iz sveta razvedrila - 23.25 Zavrtimo stare kolote, 8. oddaja - 23.55 Alca, evropski kulturni magazin - 0.50 Tenis

KANAL A

15.10 Tv prodaja - 17.00 Svet športa (ponov.) - 18.00 Pot flamingov (ponov. 11. dela) - 19.30 Popotni vodič - 20.00 Ljudje na položajih (1. del naniz.) - 20.30 Večno tvoja (amer. film) - 22.30 Čikaške zgodbe (7. del naniz.) - 23.45 S kamerom na potepu (ponov.) - 0.15 Caught in the act (koncert) - 1.40 CNN poroča

HTV 1

7.10 TV spored - 7.25 Poročila - 7.30 Santa Barbara (serija) - 8.15 Dobro jutro - 10.00 Poročila - 10.05 Izobraževalni program - 11.30 Program za otroke in mladino - 12.00 Poročila - 12.20 Ljubezen (serija) - 12.45 Srtonosna ekspozicija (amer. film) - 14.35 Program za otroke in mladino - 15.10 Izobraževalni program - 16.40 Poročila - 16.50 Dokazovanje krivde (serija, 4/4) - 17.50 Kolo sreče - 18.25 Pol ure za kulturo - 18.55 Hugo, tv igra - 19.30 Dnevnik, vreme, sport - 20.10 Javna stvar - 20.45 Aplavz, prosim (zabavna oddaja) - 21.45 Moja zgodba ob Hrvaški (dok. serija) - 22.15 Poročila - 22.35 Sliko na sliko - 23.05 Naravni svet (dok. oddaja) - 23.55 Poročila

HTV 2

17.20 TV koledar - 17.30 Turbo limach show - 18.45 Govorimo o zdravju - 19.15 Risanka - 19.30 Dnevnik, vreme, sport - 20.15 Korak za korakom (hum. serija, 10/18) - 20.45 "Avalanche" (kan. film) - 22.25 Latinica - 23.40 "White Phantom" (amer. film)

SOBOTA, 29. VI.

SLOVENIJA 1

9.15 - 1.20 TELETEKST
9.30 VIDEO STRANI
9.40 OTROŠKI PROGRAM
RADOVEDNI TAČEK
10.00 ŽIVALSKÉ PRAVLJICE
10.15 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
10.45 UČIMO SE TUIH JEZIKOV: angleščina
11.00 ŠTIRJE BREMENSKI GLASBENIKI, špan. film
12.25 POPOTOVANJE V BENETKE, 9/9
13.00 POROČILA
13.05 LINGO, ponov.
14.50 VRHUNSKI POSNETKI, D.N., avstral. poljudnoznan. oddaja
15.40 TEDNIK, ponov.
16.30 CRISTY, amer. nadalj., 20/21
17.20 OGNJENA MOČ, amer. dok. serija, 6/15
18.00 DNEVNIK 1
18.05 OTROŠKI PROGRAM
OPERACIJA STROGO ZAPUPO, ko-prod. naniz., 3/24
18.35 OZARE
18.40 HUGO - TV IGRICA
19.15 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 UTRIP
20.10 TETER PARADIŽNIK
21.15 NAMIBIJSKA PLEMENA, D.N., amer. dok. serija, 1/2
22.10 TURISTIČNA ODDAJA
22.35 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
23.05 MOŠKI NA BALKONU, šved. film
0.35 SOVA: VEČNI SANJAČ, amer. naniz., 1/25

SLOVENIJA 2

9.00 Euronews - 10.15 Tedenski izbor: Poglej in zadeni; 11.55 Posnetek 27. tabora slov. pevskih zborov iz Šentvidu pri Stični - 13.10 Znanost od blizu - 13.35 100 let olimpijske slave - 14.30 Motociklizem, posnetek iz Assna - 15.30 Smučarski skoki, posnetek iz Velenja - 16.30 Karaoke - 17.30 Otvoritev SP v padalstvu, prenos iz Cerklj ob Krki - 19.30 Na vrtu - 20.05 National Lampoon's Vacation, amer. film - 22.30 Sobotna noč - 0.35 Tenis

KANAL A

9.00 Kaličopko (ponov. otroške oddaje) - 10.00 Risanka - 11.00 Dance sesion - 14.30 Aronove viteške igre na Socerbu - 15.15 Čikaške zgodbe (ponov. 7. dela) - 16.30 Vedno tvoja (ponov. amer. filma) - 18.00 Mala morská deklica (4. del risane serije) - 18.30 Račje zgodbe (4. del risanke) - 19.00 Caught in the Act (koncert) - 20.00 Tropska vročica (amer. naniz., 32. del) - 21.00 Zeldá (amer. film) - 22.35 Dežurna lekarna (12. del hum. naniz.) - 23.05 S kamerom na potepu - 0.00 CNN poroča

HTV 1

8.30 TV spored - 8.45 Poročila - 8.50 Program za otroke in mladino - 12.00 Poročila - 12.20 Prizma - 13.20 Dokumentarna oddaja - 14.20 Briljanten - 15.10 Svetovni reporterji - 16.00 Poročila - 16.05 Televizija o televiziji - 16.35 Sinovi Nevhte - 18.00 Turbo limach show - 19.14 V začetku je bila Beseda - 19.30 Dnevnik, sport, vreme - 20.10 Zabavna oddaja - 21.30 Melodije Istre in Kvarnerja - 23.20 Dnevnik - 23.40 Nočna premiera

HTV 2

16.30 TV spored - 16.45 Beverly Hills (serija 19/31) - 17.35 Melrose place (serija, 19/31) - 18.15 Dok. film - 19.15 Risanka - 19.30 Dnevnik, vreme, sport - 21.15 Lepa naša (dok. film) - 20.45 Vidikon - 21.35 Moje modro nebo (amer. film) - 23.30 Od duha k duhu (dok. oddaja) - 23.55 Hr top 20

NEDELJA, 30. VI.

SLOVENIJA 1

8.45 - 1.05 TELETEKST
9.00 VIDEO STRANI

9.10 TEDENSKI IZBOR
DELFINI IN PRIJATELJI, špan. naniz., 1/26
9.35 SREDI GALAKSIJE ZAVIJ LEVO, avstral. naniz., 6/28
10.00 GLASBENA ODDAJA
11.00 ATLAS ČLOVEŠKEGA TELESA, amer. izobr. oddaja, 2/13
11.30 OBZORJE DUHA
12.00 LJUDJE IN ZEMLJA
12.30 16. SREČANJE TAMBURAŠEV SLOVENIJE
13.00 POROČILA
13.05 HUGO, ponov.
14.40 KARAOKE, razvedrilna oddaja
15.40 NEDELJSKA REPORTAŽA
16.10 DLAN V DLANI
16.25 STAREC IN MORJE, amer. film
18.00 DNEVNIK 1
18.05 PO DOMAČE
19.10 RISANKA
19.15 LOTO
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
19.50 ZRCALO TEDNA
20.10 IGRE BREZ MEJA
22.50 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
23.35 SOVA: TAGGART, škot. naniz., 5/9
V OBMOČJU SOMRAKA, amer. naniz., 6/62

SLOVENIJA 2

9.00 Euronews - 12.05 Tedenski izbor: Angleška glasbena lestvica; 12.55 Videošpon; 13.40 V vrtincu; 14.25 Tok, tok; 15.10 Spin; 15.50 Lahkih nog naokrog; 16.35 Na vrtu - 17.05 Sport - 22.00 Diva, fran. film - 23.55 Tenis

KANAL A

9.00 Muppet show (ponov.) - 9.30 Kaličopko - 10.30 Risanka - 11.00 Svet poroča - 15.00 Zeldá (ponov. amer. filma) - 16.30 Muppet show (ponov.) - 17.00 Mala morská deklica (risana serija) - 17.30 Račje zgodbe (risana serija) - 18.00 Skrivnost izgubljené doline (2. del amer. mlad. filma) - 19.00 Popotni vodič (ponov.) - 19.30 S kamerom na potepu (ponov.) - 20.00 Jessie (7. del naniz.) - 21.00 Kako je bil osvojen divji zahod (ponov. 12. dela) - 22.45 Unpato (pogovor v studiju) - 0.10 CNN poroča

PONEDELJEK, 1. VII.

SLOVENIJA 1

9.45 - 1.00 TELETEKST
10.00 VIDEO STRANI
10.35 OTROŠKI PROGRAM
PRAVLJICE IZ LUTKARJEVEGA VOZIČKA, 9/10
11.00 ARABELA SE VRAČA, češka nadalj., 17/26
11.30 MELVIN IN HOWARD, ponov.
13.00 POROČILA
13.05 NOVICE IZ SVETA RAZVEDRILA
15.40 TEDENSKI IZBOR
UTRIP
15.55 ZRCALO TEDNA
16.10 FORUM
16.25 NEDELJSKA REPORTAŽA
16.55 DOBER DAN, KOROŠKA
17.25 SIMPSONOVI, amer. naniz., 39/48
18.00 DNEVNIK 1
18.05 OTROŠKI PROGRAM
RADOVEDNI TAČEK
18.20 ŽIVALSKÉ PRAVLJICE: orel z imenom Ivan
18.35 ABC - ITD, TV IGRICA
19.05 RISANKA
19.15 ŽREBANJE 3 X 3
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 SOSTANOVALKE, angl. naniz., 9/13
20.35 POGOVOR S PREDSEDNIKOM MILANOM KUČANOM
21.25 ČUDNA POKRAJINA, zadnji del angl. dok. serije
22.30 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
23.00 SOVA: TAGGART, škot. naniz., 6/9
V OBMOČJU SOMRAKA, amer. naniz., 7/62
0.45 SVET POROČA

SLOVENIJA 2

9.00 Euronews - 10.25 Tedenski izbor: Učimo se tuih jezikov: angleščina; 10.40 Turistična oddaja; 10.55 V žarišču; 11.10 Christy, amer. nadalj.; 8/21; 12.00 Teater Paradižnik; 13.00 Sobotna noč; 15.00 Studio City; 16.00 Športni pregled; 16.30 Sostanovale, 8/13; 16.55 Muenchenčana v Hamburgu, nem. nadalj.; 11/14; 17.50 Sova: Taggart, škot. naniz., 5/9 - 18.45 Sedma steza - 19.15 Angleška glasb. lestvica - 20.10 Osmi dan - 20.40 Orgelske improvizacije - 21.00 Otvoritev ljubljanskega festivala - 22.00 Adijo knapi, aktualni feljton - 22.55 Tania Maria, 2. del - 0.25 Tenis

KANAL A

16.00 Smučarski skoki (posnetek iz Velenja) - 17.00 Unapato (ponov.) - 18.00 Jessie (ponov. 7. dela) - 19.30 Novosti iz zabavišnega sveta - 20.00 Zlata dekleta (42. del amer. hum. naniz.) - 20.30 Billy Bathgate (amer. film) - 22.15 Tropska vročica (33. del naniz.) - 23.05 Glasbena oddaja - 0.00 CNN poroča

TOREK, 2. VII.

SLOVENIJA 1

10.15 - 0.40 TELETEKST
10.30 VIDEO STRANI
10.40 OTROŠKI PROGRAM
JAPONSKE PRAVLJICE
10.55 TINA IN NEJC V ETNOGRAFSKEM MUZEJU
11.35 ŠTIRJE BREMENSKI GLASBENIKI, špan. film
13.00 POROČILA
13.05 ABC - ITD, TV IGRICA

15.55 TEDENSKI IZBOR
ATLAS ČLOVEKOVEGA TELESA, izobr. oddaja, 2/13
16.25 OBZORJE DUHA
16.55 MOSTOVI
17.25 KOMISAR IN KOMPANIJA, nem. naniz., 6/14
18.00 DNEVNIK 1
18.05 OTROŠKI PROGRAM
SREDI GALAKSIJE ZAVIJ LEVO, avstral. naniz., 7/28
18.30 KOLO SREČE - TV IGRICA
19.10 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 BREZ ŽENSK NE GRE, angl. naniz.
20.40 MADE IN SLOVENIA
21.30 ROKA ROCKA
22.30 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
23.10 SOVA: TAGGART, škot. naniz., 7/9
V OBMOČJU SOMRAKA, amer. naniz., 8/62

SLOVENIJA 2

7.40 Tedenski izbor: Sedma steza; 8.10 Osmi dan; 8.40 Ognjena moč, amer. dok. serija, 6/15; 9.10 Igre brez meja; 11.00 Koncert simfonikov RTV Ljubljana; 22.20 Alica, evropski kulturni magazin; 13.10 10.000 obratov; 14.00 Analitična mehanika, 25/52; 14.30 Brez žensk ne gre (15/19) - 15.00 Tenis - 17.00 Dr. Quinnova, amer. naniz., 4/18 - 17.50 Sova: Taggart, škot. naniz., 6/9 - 18.45 Bajke na Slovenskem - 19.15 Videošpon - 20.05 V žarišču - 20.35 Muenchenčana v Hamburgu, nem. naniz., 12/14 - 21.25 Obiski - 22.15 Rdeča gostilna, franc. film (CB) - 0.00 Kolesarska dirka - 0.10 Tenis

KANAL A

16.00 SP v lokostrelstvu (posnetek iz Martuljka) - 17.30 Novosti iz zabavišnega sveta (ponov.) - 18.00 Tropska vročica (ponov. 33. dela) - 19.30 S kamerom na potepu (ponov.) - 20.00 Hermanova glava (amer. naniz.) - 20.30 Jeleni z zahoda (15. del amer. naniz.) - 21.30 Sirene (7. del) - 22.30 Elizije (2. del) - 23.00 Danyjeve zvezde (vedeževanje v živo) - 0.30 CNN poroča

SREDA, 3. VII.

SLOVENIJA 1

10.15 - 1.20 TELETEKST
10.30 VIDEO STRANI
10.50 OTROŠKI PROGRAM
POHORSKI STEKLAR
11.10 MLADI PICASSO, špan. nadalj., 1/18
11.40 TEDENSKI IZBOR
ROKA ROCKA
16. SREČANJE TAMBURAŠEV SLOVENIJE
13.00 POROČILA
13.05 KOLO SREČE, ponov.
13.35 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
15.20 TEDENSKI IZBOR
DLAN V DLANI
15.35 MADE IN SLOVENIA
16.25 LJUDJE IN ZEMLJA
17.25 KOMISAR IN KOMPANIJA, nem. naniz., 7/14
18.00 DNEVNIK 1
18.05 OTROŠKI PROGRAM
18.30 KOLO SREČE - TV IGRICA
19.10 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 ERIKINI CILJI, angl. naniz., 5/12
20.35 FILM TEDNA:
METULJ DVIGNE MAČKA, nizoz. film
22.30 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
23.00 SOVA: TAGGART, škot. naniz., 8/9
V OBMOČJU SOMRAKA, amer. naniz., 9/62

SLOVENIJA 2

9.00 Euronews - 10.50 Tedenski izbor: Bajke na Slovenskem; 11.15 V žarišču; 11.45 Obiski; 12.35 Starec in morje, amer. film; 14.00 Tenis; 16.45 Erikini cilji, angl. naniz., 4/12; 17.10 Ljudje kot mi, amer. nadalj.; 2/4 - 17.50 Sova: Taggart, škot. naniz., 7/9 - 18.45 Beduinska trava, nem. dok. oddaja - 19.15 V vrtincu - 20.00 V žarišču - 20.00 Atletski miting - 22.30 Moja vojna, portret - 0.25 Tenis

KANAL A

15.55 Video strani - 17.00 Elizije (ponov.) - 17.30 Dežurna lekarna (ponov. 12. dela) - 18.00 Sirane (ponov. 7. dela) - 19.30 Oddaja o stilu - 20.00 Hondo (8. del naniz.) - 21.00 Ovaduh (amer. film) - 22.30 Dance session (oddaja o plesu) - 23.00 Gospodarski magazin (dok. oddaja) - 0.00 CNN poroča

SRAKIN GLASBENI VEČER V TANGU

OTOČEC - Nocoj se bo ob 20. uri v restavraciji Tango bo na Otočcu nastopila Glasbena produkcija in založništvo Sraka iz Novega mesta. Skladbe s svojih novih plošč in kaset bodo na odru zapeli in zaigrali Alenka Godec, Blaž Jurjevčič, Nataša Mihelič, Tomaž Pengov ter skupine Vagabundi, Nagelj in ansambel Petra Finka. Prireditve bosta povezovala Lucija Vidmar in Robert Erjavce. Vstopnine ne bo.

NIZOZEMSKA POROKA V OSILNICI - V osilniški občini, ki ima z letom rojenim Matejem le 394 prebivalcev, je poroka redek dogodek. Zadnji poroka, ki so ji bili prebivalci te najmanjše slovenske občine pričajo, ponedeljek, 17. junija, pa je bila še dodatno nekaj posebnega. Po starih vaških običajih in v prisotnosti župana in županje v osilniški narodni noši staršev in pešice prijateljev ter velikega števila "firbcev", namreč usodnega "da" nista izrekla domačina, marveč mlada Nizozemca Linda Groeneveld in Gerben Rodts, ki sta s potrditvijo svoje ljubezni na svojstven način izpričala tudi ljubezen in zvestobo Osilnici, v katero zahajata kot turisti že vrsto let. Dogodek je zato moč razumeti tudi kot posebno priznanje turizmu v osilniški dolini, kjer se vsako leto od maja do septembra zvrsti tudi do pet tisoč ljudi, ki želijo svoj dopust in prosti čas preživeti v nepovratnem vaškem okolju ob zgornjem toku Kolpe. (Foto: M. L.-S.)

ZAKLJUČNI VEČER V GLASBENI ŠOLI RIBNICA - V petek, 7. junija je bila v glasbeni šoli Ribnica zaključna slovesnost gojencev šole z bogatim kulturnim programom. Predstavili so se vsi oddelki, tudi novi oddelki solopetja. Še posebna popestritev večera je bila noviteta skladatelja Mirka Rebolja. Ravnateljica Bernarda Kogovšek se je vsem pedagogom zahvalila za njihovo požrtvovalno delo, posebno pa tistim, ki so pripravljali učence za sprejem na Srednjo glasbeno šolo v Ljubljani, kamor letos odhajajo kar trije učenci: Aleksander Oražem, Emanuela Montanič in Nina Šenk. Ravnateljica je vsem trem zaželela uspešen študij glasbe in se od njih poslovila s spominskim darilcem. Doživeli smo lep večer in poslušalci so se z navdušenjem aplavzom zahvalili nastopajočim za prijeten glasbeni užitek. (Fr. De.)

PRENOVLJEN SLAVČEK - Ivan Šiška je ansambel Slavček ustanovil že pred 15 leti. Nekako ob osamosvojitvi Slovenije je prenehala z igranjem prva zasedba, ki je sicer požela kar veliko priznanj festivalov narodnozabavne glasbe, izdali so malo in veliko ploščo in 3 kasete. Z mlado Slovenijo se je rodila tudi nova zasedba, ki igra in nastopa že pet let. V njem so trije iz družine Šiška: Ivan (vokal), Stane (harmonika), Janez (kitara), Toni Cesar poje in igra bas kitaro, Zvone Udovc pa prepeva. Pred dnevi so izdali kaseto z 20 skladbami, med katerimi se je še najbolj prijala naslovna "Nataša mlada". Skladba je bila kar nekaj tednov prva na lestvici Studia D in Dolenjskega lista, vrtijo pa jo tudi ostale lokalne radijske postaje po Sloveniji. Slavčki ta čas največ igrajo po veselicah in ohcetihi širom po Sloveniji. (Foto: J. Pavlin)

DOLENJSKI LIST

STUDIO D

DESET DOMAČIH

Žreb je za sodelovanje pri oblikovanju lestvice Studia D in Dolenjskega lista dodelil nagrado Mileni Abrahamsberg iz Ribnice. Nagradjenki čestitamo!

Lestvica, ki je na sporedu vsak ponedeljek od 16.15 do 17. ure, je ta teden takšna:

- (1) Velik špas - ANS. MIRO KLINC
- (2) Nazdravimo za slavljenko - ALFI NIPIC
- (3) V Čateške Toplice - ANS. TONIJA HERVOLA
- (4) Hej, šoferji - ANS. VINKA CVORLETA
- (5) Na Gorjance - FANTJE Z VSEH VETROV
- (6) Mlad kaplan - ANS. PREROD
- (7) Nocoj ti pojemo v slovo - ANS. RUBIN
- (8) Strto srce - ANS. VIHARNIK
- (9) Veseli fantje mi, Dolenjci - ANS. J. KUPLENKA IN DOLENJCI
- (10) Vabim te na ples - ANS. FRANCA POTOČARJA

Predlog za prihodnji teden: Brž na dopust - ANS. BLEGOŠ.

KUPON ŠT. 26

Glasujem za: _____

Moj naslov: _____

Kupone pošljite na naslov: Studio D, p.p. 103, 68000 Novo mesto

VELIKO trgovin
vam lahko **VEČ** ponudi.
Mi vam nudimo **VSE!**

Novo mesto

Vse na enem mestu!

VABIMO VAS NA PRIREDITEV

POLETJE V BTC -ju

v petek, 28. junija 1996, s pričetkom ob 14. uri

PROGRAM: • nagradno žrebanje ob 19.15
• degustacije, predstavitve
• zabavno glasbeni program

GOSTJE VEČERA: • VILI RESNIK
• ANSAMBEL TONIJA VERDERBERJA

**ZA JEDAČO, PIJAČO IN DOBRO RAZPOLOŽENJE
POSKRBLJENO!**

ALP SPORT
TRGOVINA S ŠPORTNO OPREMO

PE BTC Novo mesto
Tel.: 068/316-127

PE PREŠERNOV TRG 8
Novo mesto
Tel.: 068/21-414

SUPER

NAHRBTNIK
GREEN 45
~~7.990 SIT~~

6.990 SIT

POLETNA

NAHRBTNIK
GREEN 55
~~14.990 SIT~~

11.990 SIT

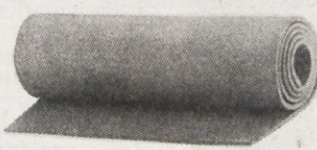
PONUDBA

ŠOTOR SPIRIT I.
~~19.490 SIT~~

15.990 SIT

SPALNA VREČA MOON
7.690 SIT

ARMAFLEX 1.490 SIT

Velika izbira čutaric SIGG

Velika izbira ženskih in moških kopalk, majic in kratkih hlač ter vsa oprema za tenis, namizni tenis in badminton.

**Renaultovi
tovornjaki
za vso Slovenijo**

Zastopnik firma Gimpex

NOVO MESTO - Novomeška zasebna firma Gimpex, katere lastnik je Igor Gruden, je izključni zastopnik za prodajo Renaultovih gospodarskih vozil v Sloveniji. Predstavništvo imajo v Ljubljani, svoje zastopnike pa tudi drugod po Sloveniji. Prejšnji teden so v svojem prodajnem centru v Ločni predstavili novi težji Renaultov tovornjak z imenom Premium.

Igor Gruden

"Renault Premium je ime za skupino novih Renaultovih tovornih vozil z močjo od 210 do 385 konjskih moči in skupno maso nad 15 ton, ki so namenjena tako za dostavo vseh vrst blaga na krajših razdaljah kot za prevoz na dolge relacije," je povedal direktor Gruden. "Poseben poudarek je na varnosti in udobju voznika, vzdrževanja pa je tretjino manj kot doslej."

Poleg tovornjakov prodajajo v Gimpexu tudi Renaultove avtobuse, rezervne dele za ta vozila, poskrbijo tudi za servisiranje. Največji kupec je ljubljanski Viator, sicer pa je krog njihovih kupcev zelo širok in se povečuje. Glede na tip, motorno moč in opremo je možno izbirati kar med 49 variantami. Vozila bomo začeli dobavljati v začetku julija, stanejo pa do 150.000 DEM."

A. B.

Novomeški levi proti slepoti

Lions klub zbira denar za nakup kamere za slikanje očesnega ozadja za novomeško bolnišnico

NOVO MESTO - Novomeški Lions klub je doslej v okviru svojega socialnega programa podaril računalnik slabovidnemu dekletu iz Šentjerneja, mlademu fiziku, zmagovalcu slovenske olimpiade v fiziki, je klub plačal letalsko vozovnico v Avstralijo, kjer se je mladenič udeležil svetovnega tekmovanja mladih fizikov; lani so pripravili prvo javno dražbo slik na Dolenjskem in čisti dobiček namenili za razne dobrodelne akcije. Sedaj pa bi radi novomeški bolnišnici kupili kamero za snemanje očesnega ozadja.

"Ta kamera je izredno pomemben instrument za pravočasno odkrivanje diabetične retinopatije, to je okvare oči, ki jo povzroča sladkorna bolezen in ki lahko pripelje do slepote," sta povedala dr. Marija Gregorčič iz očesnega oddelka in dr. Milivoj Piletič iz dispanzerja za diabetike.

Sladkorna bolezen je ena najpogostejših kroničnih nenalezljivih bolezni; ocenjujejo, da ima to bolezen 3 - 5 odst. celotnega prebivalstva. Tako je na območju, ki gravitira na novomeško bolnišnico, registriranih 3.500 diabetikov, v Sloveniji pa preko 70.000. Ena od komplikacij te bolezni je okvara oči - diabetična retinopatija, ki lahko pripelje do postopnega pešanja vida in celo do slepote. V razvitem svetu je prav diabetična retinopatija najpogostejši vzrok slepote.

"S pravočasnim odkrivanjem začetnih sprememb na očeh, čemur je namenjena fundus kamera za slikanje očesnega ozadja, in z ustrezno terapijo (laserška fotokoagulacija) je moč preprečiti 70 odst. slepote pri diabetikih," sta povedala specialisti. Kamera pokaže že najmanjše spremembe, ki jih s klasično metodo ne morejo zaznati, tako da lahko že v zgodnjem obdobju napredujoče bolezni z ustrezno terapijo preprečijo nadaljnji razvoj za vid nevarnih sprememb. Slika, ki jo kamera posname, lahko shranijo v računalniku, kar omogoča kasnejšo analizo stanja in primerjave v določenih časovnih obdobjih ter ugotavljanje uspeha zdravljenja.

Cena tega aparata je okoli 50.000 nemških mark. Znesek, ki

• Ugodje duh upočasni, težave pa ga vzgajajo in krepijo. (Petrarka)

• Največji lažnivec na svetu je: govori se. (Mallock)

ga posamezniki namenjajo za take humanitarne akcije, šteje v davčno olajšavo. V Lions klubu in novomeški bolnišnici upajo, da bodo potreben denar za nakup zbrali do jeseni.

A. B.

ZAHVALA SPONZORJEM JURJEVANJA

Občina Črnomelj in Zavod za izobraževanje in kulturo Črnomelj se najlepše zahvalujeta vsem sponzorjem, ki so finančno pomagali pri organizaciji tradicionalne prireditve Jurjevanje in kresovanje. Ti pa so: IPS Ljubljana, Metalka Ljubljana, Dnevnik Ljubljana, Bayer Pharma Ljubljana, Jakša-ventili Ljubljana, Berkopec Črnomelj, Tiskarna Kapušin Krasinec, radio Sraka Novo mesto, Studio D Novo mesto, Elektroinstalaterstvo in meritve Dragica Vrščaj (Črnomelj), D & R klub Črnomelj, SKB banka, Begrad, Danfoss, Eki, Integral, Ambiens, Toppos, Pot, Dolenjske parkarne, Ford Stepan, Present, Flora, Emona Merkur, Reno servis Vrtin (Črnomelj), Kmečka družba, Kamnoseštvo Udovič in Art & Craft.

ZAHVALA

Medobčinsko društvo gluhih in naglušnih Novo mesto se zahvaljuje članom društev, predsednikom in sekretarjem, predstavnikom ZGNS, direktorici ASIS-a, tolmačem, županom Novega mesta, Škočjana in Metlike, nastopajočim, gostiteljici restavraciji Tango (vodstvu in osebjem), voditelju programa, vabljenim gostom, snemalnim ekipam in novinarjem, ki so prišli na proslavo 40-letnice delovanja društva na Otočcu. Hvala Zavodu za usposabljanje slušno in govorno motenih Ljubljana, Provincialatu Šolskih sester de Notre Dame Ljubljana, Izvršnemu odboru Društva za pomoč duševno prizadetim Novo mesto, Društvu multiple skleroze - dolenjska podružnica, Društvu gluhih in naglušnih Murska Sobota in drugim, ki so nam pisno ali ustno čestitali, dali prispevke in nam zaželeli še veliko uspešnega dela.

Pohval, ki jih vsi v društvu sprejemamo, smo zelo veseli. Za dobro organizacijo pa so zaslužni tudi: naša podpornica članica ga. Sinkovec, Mestna občina Novo mesto, Enigma, Sitotisk Avbar, Grafocommerce in vsi, ki ste nam pomagali z nasveti, informacijami, sponzorstvom in občutkom do sočloveka, ki je drugačen.

Predsednik in sekretarka društva
MDGN NOVO MESTO

8340 ČRNOMELJ, Na bregu 31, tel: 068/51-770

PRODAJA VOZIL IN ORIGINALNIH REZERVNIH
DELOV TER POOBLAŠČENI SERVIS ZA VW IN AUDI

**UGODEN
PORSCH LEASING SLO
KREDIT**

OBNOVA CERKVE "SV. FRANČIŠKA" - Med naselji Stari in Novi Kot ter Loški Potok tik zraven hrvaške meje stoji propadajoča cerkev sv. Frančiška (Roka), ki je tako kot pokopališki kompleks zraven nje, v zelo slabem stanju. Tamkajšnji krajanji, župnija in občina so se odločili, da ta kulturni spomenik obnovijo, kar je za 62 tu živčih krajanov prav pogumno dejanje in hkrati njihova tenkočutna zavest, da ohranijo kulturno dediščino. Domačin Anton Knavs je brezplačno izdelal načrte za obnovo, ki naj bi znašala približno 14 milijonov tolarjev, cena izvajalca pa je mnogo višja od projektne vrednosti. Obnova je zato razdeljena na tri faze - prvi dve, ki naj bi stali 7 milijonov tolarjev, naj bi opravili že letos. Nabavljeno imajo že strešno kritino, železo, les, računajo pa tudi na prostovoljna dela, pomoč občine in države. Prav slednja v preteklosti ni znala prisluniti tem ljudem. (Foto: A. Košmerl)

PE. Novo mesto
Ljubljanska 27 - BTC
tel.: 068/323-000

• Življenje mi najbolj ogroža
dvoje srečanj: s prepolno cesto in
s prepolnim krožnikom. (Sršen)

**vašem
kanalu**

v soboto
ob 18. uri
in po ciničnih željah
klinična ponovitev
v nedeljo ob 20. uri
in v sredo ob 21.30!

Brezplačne osmrtnice na
radiu KRKA lahko naročite
po tel. 068/341-160,
341-150 vsak dan
od 8. do 20. ure.

AVTOKLINIKA, d.o.o.

Novo mesto, Foersterjeva 10

(pri Novoteksu v Bršljinu!)

☎ 068/ 323-035

V našem servisu nudimo kvalitetne in hitre mehanične storitve na vseh tipih vozil po konkurenčnih cenah. Redno pa vam BREZPLAČNO zamenjamo pri nas kupljeno olje in oljne filtre, ki so vedno na zalogi.

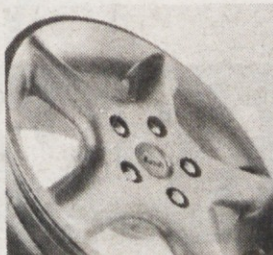
Olja:

CASTROL VALVOLINE PROTON
SVEČKE IN OLJNI FILTRI CHAMPION

NOVO! ROČNA AVTOPRALNICA

ALU PLATIŠČA

CHEROKEE **ROAD MASTER**

štirikolesni pogon
servo volan
zapora diferenciala
bočne ojačitve
zračna blazina (US full size)
električni pomik oken in
zunanjih ogledal
električni pomik antene
zatemnjena stekla
priprava za radio in
štirje zvočniki
centralno daljinsko odklepanje
in osvetlitev notranjosti
prostor za tovor (max): 2.033 l
1 leto garancije za neomejeno
število km
7 let garancije na karoserijo

⇒ Motor 2,5 L

Cena: 41.738 DEM

⇒ Motor 2,5 TURBO DIESEL

Cena: 45.237 DEM

CHRYSLER LEASING D+8%

CHRYSLER KREDIT D+6%

Pooblaščen prodajalec:

BABIČ EVALD s.p.

Tovarniška 7, 8270 Krško

tel. 0608/ 21 307, faks 0608/ 21 307

http://www.bass.rc-celje.si/chrysler/

* cena vključuje prometni davek

LERAN, d.o.o.

promet z nepremičninami
Novo mesto, Lebanova 24

Prodamo:

• hiše: Novo mesto, Krško, Brežice, Črnomelj, Metlika, Šentjanž, Žužemberk, Lucija pri Portorožu, Kostanjevica, Jesenice na Dolenjskem, Masla Strmca, Drnovo pri Krškem, Brestanica, Senternej, Čatež pri Zaplazu, Soteska in drugod;

• vikende in zidavnice: Strazha, Zdinja vas, Dolž, Rožič vrh, Semič, Doblička gora, Trebnje, Bučka, Škocjan, Telče, Trebelno, Križe pri Novem mestu in drugod;

• poslovne stavbe: Novo mesto, Črnomelj, Krško, Drnovo in drugod;

• prodamo parcele za gradnjo, kmetijska zemljišča in gozdove, kmetije po vsej Dolenjski;

Tel./fax: 068/322-282,

069/342-470

Mobitel: 0609/633-553

RADIO

OGNJIŠČE

tel. 152-11-26 fax. 152-13-62

TELEVIZIJA NOVO MESTO

vaš kanal

s Trdinovega vrha na kanalu 41

VW GOLF 1,8 GL,
90 KS, 5 V

že za 27.990 DEM

Oprema: klima, servo volan, centralno daljinsko zak., radio, 8 zvočnikov, tonirana stekla, odbijači v barvi, zadnji spojler z zavorno lučjo, termo zaščiten akumulator.

Prodaja:

HATOR, d.o.o., Ljubljana

tel. 061/133-84-18

061/133-84-30

Informacije: 068/81-630

VEDEŽEVANJE ASTROLOGIJA NUMEROLOGIJA

Magic line

090 4 123

TUDI: PISNO p.p. 34 Ljubljana Črnuče 156 SIT/min

NIPPON S&P, d.o.o.

FIAT

POOBlašČENI TRGOVEC IN SERVISER

Uno 1.0 Base 5V	12.890
Panda 1.1 4x4	18.630
Punto 55 S	od 16.450
Punto 75 SX	od 18.980
Brava 1.4 S	od 23.270
Bravo 2.0 HGT	od 37.690
Lancia Kappa	od 55.000
Lancia Zeta 2.0 L	od 47.830

AKCIJA

Bravo 1.4 S Brava 1.6 SX

CZ, airbag, radio, servo volan, airbag, temna stekla, CZ, el. pomik stekel, 80KM, 12v, radio, bočne ojačitve, poraba 5,2l/100km, koda, 4 vzglavniki, nastavljen sedež in volan po višini, 1.6 16v, 103 KM, poraba 5,5l/100 km

22.490 DEM

KREDIT T+8% 26.990 DEM

DUCATO PANORAMA, DUCATO FURGON IN FIORINO

IPodvzeta 140
Leningrad - Stara za novo
Delovni čas:
MARKETING 9-13, 14-17, sob. 9-12

tel. 061 159 70 72

Pisarna - Neubergerjeva 17,
Salon in servis - Podutiška 140,
Ljubljana

ISDN

digitalno omrežje z integriranimi storitvami

Telekom Slovenije

ISDN gradi mostove do vseh obstoječih in bodočih omrežij. ISDN bo omogočal tudi povezovanje s paketnim omrežjem Sipax. 25, z mobilnim telefonskim omrežjem GSM in preko "informacijske superavtoceste" z bodočim širokopasovnim omrežjem ATM.

INFORMACIJE: **Telekom Slovenije**

PE Novo mesto

Novi trg 7a

8000 Novo mesto

ali po telefonu 080 8080

Ženitna posredovalnica
Metulj
Tržaška c. 2, Ljubljana
Tel. (061) 126-35-84

Vse, kar želite izvedeti o sebi in svoji prihodnosti. Zaupajte najboljšim!
090/41-29
090/42-38

HOTLINE
ko pregorijo vse linije

Telefon
005992610
Cena po mednarodni tarifi.

NAGRADE ČAKAJO:

1. BTV SELECO
2. potovanje v BENETKE za 2 osebi
3. fotoaparat KODAK
4. parni likalnik ROWENTA

in še DESET ZANIMIVIH NAGRAD!

Javno žrebanje bo na prireditvi
v SOBOTO 29. junija ob 12.³⁰ uri
v nakupovalnem centru

KOVIN **TEHNA**

intermarket Brežice
tel.: 0608/62 857

SAMO ŠE DO 29. junija
VELIKA AKCIJA BELE TEHNIKE,
TELEVIZORJEV IN AKUSTIKE!

Najboljši plačilni pogoji,
gotovinski popusti
in praktično darilo ob nakupu:
ROČNI ŠIVALNI STROJČEK SINGER

PRIHRANITE ČAS IN DENAR,
KUPUJTE NAJBOLJŠE NA ENEM
MESTU!

INTARA BORZNOPOSREDNIŠKA HIŠA, D.D.

- odkupimo delnice LEKA, PIVOVARNE UNION, PIVOVARNE LAŠKO, RADENSKE, KRKE in MITOLA
- trgujemo z delnicami TERM ČATEŽA, MERCATORJA, KOLINSKE in SLOVENIJALESA na Ljubljanski borzi
- izvajamo prenos lastništev delnic v KDD

INTARA. PRAVA IZBIRA

Telefon: (061) 137-73-73, 137-74-74, 137-75-75, 173-44-44
Fax: (061) 173-44-80

OSMRNICA

Sporočamo žalostno vest, da nas je nenadoma in mnogo pre-zgodaj zapustil naš sodelavec

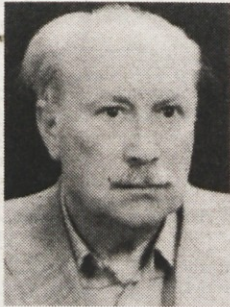
RUDI TRBOVC

Ohranili ga bomo v trajnem spominu.

KOLEKTIV MERCATOR-KMETIJSKA ZADRUGA
KRKA, NOVO MESTO

SKD

Naj vse nas minuli praznik — peti rojstni dan naše domovine — navda z novim upanjem in veseljem.
OO SKD Novo mesto

ZAHVALA

Ob izgubi našega dragega

LEONA SKRABLA

iz Novega mesta

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, so-sedom in znancem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali cvetje in sveče ter nam izrazili sožalje. Se posebna zahvala velja osebju Internega oddelka novomeške bolnišnice, dr. Balažiču, dr. Stariču, dr. Kapšu in dr. Kranjcu ter sestri Slavki za vso skrb v času bolezni. Zahvaljujemo se tudi podjetju Telecom za izredno pozornost in gospodom Zupancu, Golobu in Vuteju za izrečene besede slovesa ob grobu.

Žalujoci: žena Ela, hčerka Alenka, sinova Vojko in Jan-ko z družinami

ZARADI POVEČANEGA PO-VPRAŠEVANJA IŠČEMO SA-MOSTOJNE SODELAVCE na terenu z izkušnjami za širša področja Novega mesta, Krškega, Črnomlja in Trebnje-ga. Edinstvenost izdelka in znani kupci so garancija za dober zaslužek.
Tel.: 061/787-635 od 8. do 18. ure.

ZAPOSILIMO slikoples-karje in stavbne mizarje ter gradbene monterje in termoizolaterje (klasične — steklena volna...) s kon-čano šolo ali priučene za delo v tujini — Nemčija. Tel.: (061) 323-398 dopol-dan ali (061) 441-180 po-poldan ali pisno na ALPE — TERMOMONTAŽA, d.o.o., Ljubljana, Kamniška 25.

ZAHVALA

Kako zelo nam manjšaš ti, povsod te iščejo oči, v domovih naših je praznina. Spomin na tebe še živi, čeprav te več med nami ni.

V 68. letu starosti nas je zapustila draga žena, mama in sestra

FRANČIŠKA SMOLE

roj. Krese

iz Čušnje vasi 24 pri Trebelnem

Najlepše se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom in znancem za podarjeno cvetje, g. župniku Janku za lepo oprav-ljen obred, zdravnikom Splošne bolnice Novo mesto in Kli-ničnega centra Ljubljana ter vsem, ki ste pokojno spremili na njeni zadnji poti.

Žalujoci: mož Franc, sin Franci, hči Silva z družino in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 68. letu nas je zapustil naš dragi mož, oče in stari oče

ALOJZ KOCJAN

Klenovik 6, Škocjan

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom in znancem za izrečeno sožalje, za darovano cvetje, sveče in spremstvo pokojnega na zadnji poti. Hvala g. župniku za opravljen obred in podjetju Labod za darovano cvetje.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

V 38. letu starosti nas je nenadoma zapustil dragi sin, brat, stric, nečak, svak in prijatelj

ANDREJ ŽELEZNIK

Iskreno zahvalo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, kolektivu Adria-Mobil in košarkarjem, ki so nam izrazili sožalje, darovali cvetje in sveče. Posebno se zahvaljujemo g. patru Darku za lepo opravljen obred.

Vsi njegovi

V SPOMIN

1. julija 1996 mineva žalostno leto, odkar nas je zapustila naša draga mami, stara mama, sestra in teta

MARIJA VIDIC

roj. Junc

(12.8.1922-1.7.1995),
iz Žabje vasi 8, Novo mesto

Iskrena hvala vsem, ki se je spominjate, ji prinašate cvetje in prižigate sveče.

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

Vse življenje si garala, vse za dom, družino dala, ako bi ti volja do življenja zdravje povrnila, ne bi tebe, ljuba mama, črna zemlja krila.

Po težki bolezni nas je zapustila naša predraga žena, mama, stara mama, sestra in teta

KAROLINA PLUT

roj. Gornik

s Krvavčjega Vrha

Naša zahvala vaščanom, sovaščanom, sorodnikom ter prijateljem za številna pisna, telefonska in ustno izražena sožalja, za darovano cvetje in sveče ter spremstvo pokojne na zadnji poti. Pose-bej se zahvaljujemo zdravniškemu osebju iz Metlike, Novega mesta in Ljubljane, gospodoma župniku in kaplanu, ge. Pepci Kočevar, ge. Diti Požek za poslovilne besede pred domačo hišo, pevkam in organizatorju pogreba. Vsi skupaj ste pokazali, da ste imeli našo mamo radi, kar nas je hrabilo v najtežjih trenutkih. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: mož Jože in hčerke z družinami

ZAHVALA

Kaj iščem naj zdaj še v življenju, o mati, v zameno za Tvoje srce?
(A. Gradnik)

V 98. letu je tiho zaspala in nas pustila same naša ljuba mama, babica in prababica

ANGELA JAKŠE

z Uršnih sel

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem, ki ste se z dobro mislijo, besedo ali dejanjem, s solzo, molitvijo in pesmijo poslovali od nje. Posebej se zahvaljujemo za večletno zdravljenje dr. Koka-lju in dr. Balogu. Naša srčna zahvala pa velja zlasti patronažni sestri ge. Jelki Pirc za skrbno in nesebično pomoč pri negi. Hvala farnemu župniku za obiske in pogrebni obred. Zahvaljujemo se za vse izraze sožalja, g. Šobarju za poslovilni govor, za darovano cvetje in sveče ter za številno spremstvo na zadnji poti. V naših srcih ostaja za njo bolečina, ljubezen in neskončna hvaležnost.

Vsi njeni otroci z družinami

Uršna sela, 23.6.1996

ZAHVALA

Od življenja, ki ga je tako rada živila, se je v 93. letu poslovila naša draga mama

ANA PUHEK

iz Gor. Suhorja 13 pri Vinici

Mnogo več kot besede zahvale smo dolžni sorodnikom, sosedom in znancem, ki ste se prišli posloviti od pokojne mame in ji prinesli toliko rož in sveč, nas pa tolažili in izražali sožalje. Z zahvalo bi se radi spomnili vseh, ki ste prihajali na njen dom, kjer je živila sama in ji z besedo in delom lepšali in krajšali vsakdan. Hvala medicinskemu osebju novomeške bolnišnice za skrbno zdravljenje in nego ter ge. Ivanki Mestnik iz Novega mesta, ki je v bolniški sobi naši mami posvetila veliko časa in ji izrazila spoštovanje. Prav posebno zahvalo izražamo g. župniku z Vinice za obiske na domu in v bolnišnici ter za ganljivo opravljen obred ob slovesu. Hvala g. Hitiju in pevkam z Otovca. Za izraze sožalja se zahvaljujemo sosedom na Mavrecnu in v Ljub-ljani na Tbilisjski 36, Ul. 28. maja 67, Ul. bratov Učakar 6 ter družini dr. Novaka iz Domžal. Hvala vsem, ki ste nam pisali in bili v teh težkih trenutkih iskreno z nami.

Otroci: Mimica, Vlado, Anica z družinami

ZAHVALA

Ko tragično smo prejeli vest, verjeli nismo, da to je res, življenje mlado si končal, ga kruti cesti daroval. Zdaj solze za teboj teko, spomin na tebe trajen bo.

Ob tragični in prezgodnji izgubi našega dragega sina, brata, nečaka, bra-tranca, vnuka in prijatelja

BOŠTJANA FLORJANČIČA

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, vaščanom in znancem za izrečeno sožalje, darovano cvetje, spremstvo pokojnega na zadnji poti ter vso drugo moralno pomoč. Posebno zahvalo dolgujemo reševalcem in bolniškemu osebju za požrtvovalnost, g. župniku za opravljen obred ter govornikom za poslovilne besede, gasilcem in pevcem ter kolektivoma Ključavničar-stvo Črtalič in Vulkanizerstvo Vidic. Vsem skupaj še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: oči, mamica, brata Damjan in Primož, Alenka in ostalo sorodstvo

tedenski koledar

Četrtek, 27. junija - **Ema**
Petek, 28. junija - **Hotimir**
Sobota, 29. junija - **Peter, Pavel**
Nedelja, 30. junija - **Emilija**
Ponedeljek, 1. julija - **Bogoslav**
Torek, 2. julija - **Marija**
Sreda, 3. julija - **Irenej**

LUNINE MENE

1. julija ob 5.58 - ščip

kino

BREŽICE: 27.6. (ob 18.30) melo-
drama Joči, ljubljena dežela. 30.6.
(ob 19. in 21. uri) in 1.7. (ob 21. uri)
drama Zadnji sprehod. 3.7. (ob 21.
uri) komedija Ptčja kletka.
CRNOMELJ: 28.6. (ob 21. uri) in

29.6. (ob 19. uri in 21.15) ameriški
film Dvanajst opic. 30.6. (ob 19. in
21. uri) film Ženska za umret.

KRŠKO: 27.6. (ob 19. uri), 28.6.
(ob 20. uri) in 30.6. (ob 18. uri) ame-
riška drama Casino.

KOSTANJEVICA: 29.6. (ob 20.
uri) ameriški film Dvanajst opic.
30.6. (ob 20. uri) melodrama Holan-
dov opus. 3.7. (ob 20. uri) drama
Zbogom Las Vegas.

METLIKA: 28.6. in 29.6. (ob 21.
uri) film Ženska za umret. 30.6. (ob
19. in 21.15) ameriški film Dvanajst
opic.

NOVO MESTO: 28.6. ter ob 30.6.
do 3.7. (ob 19. in 21.30) akcijski film
Kritična točka.

ŠENTJERNEJ: 28.6. (ob 20. uri)
ameriški film Dvanajst opic.

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 29. junija, bodo odprte naslednje
prodajalne živili:

• **Novo mesto:** od 7. do 19. ure: Blagovnica Žabja
vas
od 7.30 do 21. ure: trgovina Anita pri gostišču Kos
od 7.30 do 21. ure: Vita, trgovina Darja, Ljubljanska
od 7. do 20. ure: market Saša, K Roku
od 7. do 20. ure: trgovina Sabina, Slavka Gruma
od 7. do 20. ure: trgovina Sabina, Mirana Jarca
od 7.30 do 20. ure: trgovina Brin, Trdinova ulica
od 7. do 19.30: mlečni diskont Vita, Šmihel
od 7. do 14.30: market Maja, Bučna vas
od 7. do 19. ure: trgovina Cekar v BTC, Bučna vas
od 7. do 20. ure: samopostrežba Azalea, Brusnice
od 7.30 do 14. ure: market Pri kostonju, Prečna
od 8. do 17. ure: trgovina Brar, Smolenja vas
od 7.30 do 13. ure: trgovina Pod lipo, Smolenja vas
od 8. do 13. ure: trgovina Dule, Smolenja vas
od 8. do 16. ure: market Pero, Stopiče
od 8. do 16. ure: trgovina Sabina, Stopiče
od 8. do 20. ure: market Perko, Šentpeter
od 8. do 18. ure: Urška, Uršna sela
od 7. do 20. ure: trgovina Marks, Vavta vas
od 6.30 do 17. ure: pekarna Malka Žužemberk, proda-
jalna Glavni trg
od 6.30 do 17. ure: pekarna Malka Žužemberk, proda-
jalna Kandijska
• **Šentjerna:** od 7. do 17. ure: Dolenjska, Market
od 7. do 18. ure: trgovina Klas, Šmarje pri Šent-
jernju
• **Dolenjske Toplice:** od 7. do 17. ure: Mercator-
Standard, Rog
• **Metlika:** od 7. do 21. ure: trgovina Prima

V nedeljo, 30. junija, bodo odprte naslednje
prodajalne živili:

• **Novo mesto:** od 8. do 11. ure: Samopostrežba
Mačkovec, Market Ljubljanska, Market Seidlova
cesta, Market Ragovska, Market Drska, Market
Kristanova, Nakupovalni center Drska, Samo-

postrežba Šmihel, PC Ločna, PC Kandijska, Prodajal-
na Gotna vas

od 7. do 21. ure: trgovina Anita pri gostišču Kos
od 7. do 13. ure: market Saša, K Roku
od 7. do 20. ure: trgovina Sabina, Slavka Gruma
od 8. do 13. ure: trgovina Sabina, Mirana Jarca
od 8.30 do 20. ure: trgovina Brin, Trdinova ulica
od 7. do 19.30: mlečni diskont Vita, Šmihel
od 8. do 11. ure: market Maja, Bučna vas
od 8. do 12. ure: trgovina Cekar v BTC, Bučna vas
od 8. do 12. ure: samopostrežba Azalea, Brusnice
od 7.30 do 11. ure: market Pri kostonju, Prečna
od 8. do 12. ure: trgovina Brar, Smolenja vas
od 8. do 12. ure: trgovina Pod lipo, Smolenja vas
od 8. do 11. ure: trgovina Dule, Smolenja vas
od 8. do 12. ure: market Pero, Stopiče
od 8. do 14. ure: trgovina Sabina, Stopiče
od 8. do 12. ure: market Perko, Šentpeter
od 8. do 17. ure: Urška, Uršna sela
od 7. do 12. ure: pekarna Malka Žužemberk, proda-
jalna Glavni trg
od 7. do 12. ure: pekarna Malka Žužemberk, proda-
jalna Kandijska

• **Šentjerna:** od 8. do 11. ure: Market
od 8. do 12. ure: trgovina Klas, Šmarje pri Šent-
jernju
• **Žužemberk:** od 8. do 11.30: Market
• **Škocjan:** od 7.30 do 10. ure: Pri mostu
• **Trebnje:** od 8. do 11. ure: Samopostrežba
Blagovnica
• **Mirna:** od 7.30 do 11. ure: Grič
• **Mokronog:** od 8. do 11. ure: Samopostrežba
• **Črnomelj:** od 8. do 11. ure: Pod lipo, Market
Čardak
• **Semič:** od 7.30 do 10.30: Market
• **Metlika:** od 7. do 21. ure: Prima

kmetijski stroji

PRIKOLICO za traktor TV, nosilnosti
1500 kg, primerno tudi za manjši traktor,
prodaj. ☎ (0608)87-033. 7074

TRAKTOR IMT 549, star 6 let, malo
rabljen, prodaj. Franc Žurko, Kamence
3, Cerklje ob Krki. 7080

MOTORNKO KOSO Stihl, malo rab-
ljeno, v garanciji, ugodno prodaj. ☎
(068)59-078. 7106

GUMI VOZ, 15 col, in kravo sivko,
brejro, prodaj. Antonija Pepel, Šmarje-
ke Toplice 28. 7107

KOSILNICO FIGARO D prodaj. ☎
(0608)82-222. 7110

TRAKTOR Štajer 540, s koso in kabi-
no, prodaj. ☎ (068)58-033 ali (0609)
610-849. 7112

HLADILNI BAZEN, 320 l, lepo ohran-
jen, in atomizer, 350 l, prodaj. Judež,
Prapreče 2, Šentjerna. 7117

MLATILNICO poljske izdelave, s po-
polnim čiščenjem, malo rabljeno, ugod-
no prodaj. ☎ (061)789-434. 7120

TROSILEC hlevskega gnoja, pajka na
4 vretena in dvoosno prikolico prodaj.
☎ (068)81-323. 7137

UNIVERZALNI STROJ - mliti Mio
Standard UM 11, malo rabljen, ugodno
prodaj. ☎ (068)89-290. 7149

SAMONAKLADALCO SIP, 17 m³,
traktor IMT 542, 750 ur, in jedilni krom-
pir za krmo prodaj po 10 SIT/kg. ☎
(068)40-170. 7156

MOLZNI STROJ Vitrex Virovitica,
malo rabljen, ugodno prodaj. ☎ (068)
57-421. 7166

TRAKTOE URSUS 35 prodaj. ☎
(068)78-284. 7176

kupim

TRAKTOR IMT 539, ohranjen, kupim
in prodam kabino za IMT 533. ☎
(0609)637-177. 7143

1 m³ suhih česnjevih desk, debeline 20
ali 25 mm, kupim. ☎ (068)52-496. 7147

R 5, letnik 1991 ali 1992, dobro ohran-
jen, kupim. ☎ (068)21-806. 7158

motorna vozila

LADO 1300 S, prevoženih 89.000 km,
letnik 12/84, prodaj za 2600 DEM. ☎
(068)43-573. 7073

Z 101, letnik 1984, neregistrirano,
prodaj. ☎ (068)24-472. 7075

HONDO 1.4, l. 90, prodaj. ☎ (068)
26-669. 7079

OPEL ASTRO 1.4 i, letnik 8/92, rde-
čo, prevoženih 71.000 km, prodaj ali
menjam za golf 2 diesel. ☎ (068)48-542. 7079

GOLF JX D, letnik 1986, ugodno
prodaj. Irena Tomašič, Ul. 21. oktobra
4 a, Črnomelj. 7082

JUGO 45, letnik 1988, prodaj. ☎
(068)341-662. 7085

Z 101, letnik 1987, in fiat uno 45 Fire,
letnik 1986, prodaj. Brane Muhič, Jur-
na vas 14, Novo mesto. 7087

MERCEDES BENZ 200 D, letnik
1978, registriran do konca leta, bel, CZ,
lita platišča, servo, temna stekla, vlečna
kljuka, odlično ohranjen, prodaj za
7700 DEM. ☎ (068)53-007, popoldan. 7088

LADO KARAVAN, letnik 1987, dobro
ohranjeno, prodaj. ☎ (068)87-558. 7093

MERCEDES 508 prodaj. ☎ (061)
737-093. 7098

R 5 FIVE, letnik 10/94, 24.000 km,
prodaj za 10.200 DEM. ☎ (068)25-479. 7098

JUGO KORAL 45, letnik 1991, regis-
triran do 6/97, centralno zaklepanje, le-
po ohranjen, prodaj. ☎ (068)49-567, Anita. 7100

OPEL VECTRA 1.4, l. 91, prodaj. ☎
(068)26-669. 7106

JUGO 45 AX, letnik 1987, registriran
do 11/96, prodaj. ☎ (068)49-707. 7108

ŠKODO, letnik 1981, 55.000 km, re-
gistrirano do 8/96, lepo ohranjeno, prvi
lastnik, prodaj. ☎ (061)857-199. 7103

JUGO 55, letnik 1987, registriran do
10.4.1997, prodaj za 2700 DEM. ☎
(068)73-346. 7108

JUGO GVL, letnik 1988/89, 70.000
km, prodaj za 3000 DEM. ☎ (068)50-
355. 7109

Z 640 AN, letnik 1979, ohranjeno,
ugodno prodaj. ☎ (068)57-739. 7114

APN 6 S, zelo dobro ohranjen, moder,
prodaj. ☎ (068)25-837. 7115

GOLF 1.3 GL, letnik 1986, registriran
do 6/97, 147.000 km, električni pomik
stekel, sončna streha, daljinsko centralno
zaklepanje, deljiva zadnja klop, gume
R14, prodaj. ☎ (068)42-932. 7124

R 5, 5 V, 5/93, prodaj. ☎ (068)25-
536. 7132

AX 1.1 FIRST, 5792, sive kovinske
barve, druga lastnika, prodaj. ☎ (068)
25-217. 7133

126 P, registriran do decembra, ugod-
no prodaj. ☎ (068)81-453. 7135

PASSAT 1.8 ABS, letnik 1992, 58.000
km, rdeč, CZ, tonirana stekla, prodaj
ali menjam za cenejše vozilo. Cena
18.500 DEM. ☎ (068)87-603 ali (068)87-
204. 7136

R 5 CAMPUS, letnik 1991, 54.000 km,
5 V, registriran do 2/97, kot nov, pro-
dam. ☎ (068)46-510, dopoldne ali (068)
45-438, po 18. uri. 7140

R 4, letnik 1987, registriran do 10/96,
rdeč, prodaj. ☎ (068)42-956. 7141

LADO SAMARO, letnik 1993, ugod-
no prodaj. ☎ (061)855-538, od 16. ure
dalje. 7150

GOLF CL 1.9 DIESEL, letnik 1993,
temno rdeče kovinske barve, 55.000 km,
prodaj. ☎ (068)83-309. 7151

MOTORNKO KOLO skuter Piaggio,
49.4 CC, novo, ugodno prodaj. ☎
(068)41-153. 7162

GOLF CL 1.3 B, letnik 1991, 70.000
km, modre barve, registriran do 1/96,
prodaj. Barbara Blas, Florjanska 24,
Sevnica. 7165

126 P, letnik 1989, nove gume, akumu-
lator, prevleke, radio, prodaj. ☎ (068)
325-721. 7167

CLIO RT 1.4, letnik 1993, sončna
streha, radio, prodaj za 15.000 DEM.
☎ (068)24-313. 7175

R 5, letnik 1991, registriran do 2/97,
prodaj. ☎ (068)40-804. 7177

126 P, 11/87, 77.600 km, nove gume,
ohranjen, ugodno prodaj. ☎ (068)22-
392. 7179

GOLF JGLD 5 V, registriran do
6/97, dobro ohranjen, prodaj. Viktor
Kastelic, Srebrniče 11, Novo mesto. 7182

R 4 GTL, letnik 1987, ugodno pro-
dam. ☎ (068)76-248. 7183

MOPED ESPRES, dve muzejsko
starinski omari in 100 l prešo, odlično
ohranjeno, prodaj. ☎ (068)22-020. 7184

JUGO KORAL 45, letnik 1989, regis-
triran do 3/97, 70.000 km, prodaj. ☎
(068)342-291, dopoldne. (068)43-659, po-
poldne. 7187

R 5 PLUS, l. 9/93, rdeč, 3 V, ohranjen,
garažiran, ugodno prodaj. Inf. po 14.
uri. ☎ 068/27-668. 7188

JUGO KORAL 60, l. 89, bele barve, 1
lastnik, prodaj za 3500 DEM. ☎ 87-615
dop. in 83-233 pop. 7189

obvestila

NESNICE, mlade jarkice, pasme hi-
sex, rjave, tik pred nesnostjo, opravljena
vsa cepljenja, prodajamo po zelo ugodni
ceni. Naročila sprejemajo in dajejo vse
informacije: Jože Zupančič, Otovce 12,
Črnomelj, ☎ (068)52-806, Gostilna Ce-
pin, Mostec, Dobova, ☎ (0608)67-578,
in Anita Janežič, Slepšek 9, Mokronog,
☎ (068)49-567. 5175

SPREJEMAMO NAROČILA za vse
vrste piščancev, enodnevnih in večjih.
Valilnica Senovo, Mio Gunjilac, ☎
(0608)79-375. 5810

ROLETARSTVO NOGRAŠEK vam
nudi celoten program senčil, in sicer: ro-
lete, žaluzije, lamelne in plise zavese, ro-
loje, scene, komarnike in markize. V
naši trgovini pa dobite tudi vse sestavne
dele za omenjena senčila. ☎ (061)651-
247. 6561

posest

PARCELO v bližini Pahe, primerno za
vinograd ali sadovnjak, prodaj. ☎
(068)75-329. 7081

DEL starejše hiše v Krškem prodaj.
☎ (064)332-753. 7084

GRADBENO PARCELO z vso do-
kumentacijo, v naselju Dorc v Brestani-
ci, prodaj. ☎ (062)771-578. 7121

VINOGRAD s 740 trtami z načrtom za
zidanico in njivo, v skupni izmeri 48 a,
prodaj. ☎ (068)50-101, zvečer. 7134

35 AROV NJIVE, primerno za njivo,
vinograd, vikend, elektrika in voda na
zemljišču, dostop z vsakim vozilom, pro-
dam na Planini pri Raki. ☎ (0608)42-
601. 7138

GRADBENO PARCELO v Trebnjem
prodaj. ☎ (061)125-94-57 ali (061)268-
715 popoldan. 7150

NOVEJŠO HIŠO v okolici Škocjana s
cca 50 ari zemlje prodaj. ☎ (061)50-286
ali (068)24-997. 7139

prodaj

PRAŠČA, težkega 80 do 100 kg ter
otroško kolo, 20 col, 5 prestav, prodaj.
Ana Starc, Gor. Brezovica 18, Šentjer-
nej. 7076

HIDROFOR prodaj za 110 DEM. ☎
(068)68-585. 7077

ENOFAZNI CIRCULAR, malo rab-
ljen, prodaj. ☎ (068)22-611. 7086

STROJENO govejo kožo, 4. 23 m²,
črno-bele barve, prodaj. ☎ (068)67-362
ali 68-647. 7092

2 PERZIJSKI MUCKI, zelo lepi, 1 si-
va, druga 4-barvna, prodaj. ☎ (068)76-
575. 7095

100 DO 200 L šmarnice, 8 mesecev
staro teličko simentalčko in gumi voz, 16
col, prodaj. Anton Pavlič, Gor. Vrhpo-
lje 11, ☎ (068)41-071. 7096

RESASTE GONIČE, odličnih staršev,
prodaj. ☎ (068)50-475. 7097

SONČNI KOLEKTOR, 2 m², IMP,
nov, ugodno prodaj. ☎ (068)51-037 ali
51-462. 7099

KRAVO SIVKO, brejro 9 mesecev, in
bika simentalčka, težkega 350 kg, pro-
dam. ☎ (068)87-402. 7101

JUŽNOAMERIŠKE ČINČILE z vso
opremo ugodno prodaj. ☎ (068)25-912,
popoldan. 7104

UGODNO PRODAJ kravo sivko,
četrtič brejro 5 mesecev, težko 760 kg,
prodaj. ☎ (068)40-788. 7105

MEŠANO bizelsko vino, rdeče in be-
lo, prodaj. ☎ (068)51-040, dopoldan. 7113

KLAVIRSKO HARMONIKO, 40-
basno, dobro ohranjeno, ugodno pro-
dam. ☎ (068)27-516. 7116

2 HRASTOVH VRAT, rabljenih, tro-
delno okno in zidak porušene hiše pro-
dam. ☎ (068)40-005. 7118

DOBRO OHRANJENO 48-basno
harmoniko, rdečo, za prvi uk otroka,
ugodno prodaj. ☎ (068)23-289 ali 42-
714. 7119

KRAVO SIVKO, brejro 9 mesecev, s
tretjim teletom, prodaj. ☎ (068)76-373,
7123

DOMAČO svinjsko mast prodaj in
kupim izkopalnik krompirja. ☎ (0608)
82-169. 7142

ŠOTOR za 5 oseb z opremo in 10 m³
bukovih drv ugodno prodaj. ☎ (068)
85-684. 7145

10 m² brezovega parketa ugodno pro-
dam. ☎ (068)65-309. 7146

MOTORNKO ŠKROPILNICO IMP
Panonija super 50 prodaj za 15.000 SIT
in vlečno kljuko za daihatsu za 8.000 SIT.
☎ (068)83-302. 7153

BRJO TELICO, 7 mesecev, in Z 128,
letnik 1990, vsnjevna rdeča, vredno ogle-
da, prodaj. Alojz Borjan, Hrušica 1. 7155

RABLJENO PEČ za etažno centralno
s kompletno dodatno opremo prodaj.
☎ (068)24-519. 7160

RDEČE VINO in šmarnico prodaj.
☎ (068)49-306. 7161

KUHINSKO MIZO in 6 stolov, lepo
ohranjeno, ugodno prodaj. ☎ (068)51-
768. 7163

MIKROVALOVNO PEČ, Moulinex
750 W, še zapakirano, prodaj za 35.000
SIT. ☎ (068)68-096. 7164

KRAVO SIMENTALČO, brejro 5 me-
secev s četrtim teletom, prodaj. ☎
(0608)84-443. 7168

Industrija in rudniki nekovin
KREMEN NOVO MESTO, p.o., Rozmanova 9, 8000 Novo mesto,
podaljšuje javni poziv upravičencem do interne razdelitve in
notranjega odkupa delnic podjetja.
Javni poziv je bil prvič objavljen v časopisu Dolenjski list in Urad-
nem listu RS št. 20/96, z dne 12.4.1996.
Javni poziv za predložitev lastninskih certifikatov, potrdil in goto-
vine za vpis delnic interne razdelitve in notranjega odkupa se
podaljša do 30.8.1996
Vse dodatne informacije dobite na sedežu podjetja po tel. (068)
322-315.

ZAHVALA

*Po isti poti, koder odhajaš,
nevidno prihajaš nazaj -
med svoje, ki jih ne nehaš ljubiti
in ki živijo od tvoje ljubezni.
(Tone Kuntner)*

V 78. letu starosti nas je po težki bo-
lezni zapustila naša draga mama

**MARIJA
SLAK**
roj. Omahen

Ob nenadomestljivi in boleči izgubi se iz srca zahvaljujemo
sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam v najtežjih
dneh kakorkoli pomagali, nam izrazili sožalje, sočustvovali
z nami ter pokojni darovali toliko cvetja in sveč. Še posebna
zahvala sosedom, pevcem za občuteno zapete žalostinke in
dr. Humarju za lajšanje bolečin. Vsem še enkrat iskrena
hvala!

Žalujoči: vsi njeni
Medvedjek, Stranje, Ljubljana, Cleveland

ZAHVALA

*Tiha je gomina
kjer počivaš, dragi očka, ti,
le svečka na grobu ti večno gori,
pesem slavčka sliši se.
Kdo skrbel bo zdaj zame?*

V 33. letu starosti nas je zapustil

**FRANCI
KUCHAR**

Ob nenadni izgubi našega Francija se iskreno zahvaljujemo
vsem, ki ste nam stali ob strani, družinama Bučar in Med-
ved, sosedom in vaščanom ter sorodnikom. Vsem, ki ste
pokojnemu darovali cvetje in nam denarno pomoč, sode-
lavcem Iskre, OŠ, VVO, g. župniku za iskrene besede v ve-
černih molitvah in pri sveti maši, iskrena hvala.

**Tvoja Barbara in Peter, žena Andreja, starši in sestra z
družino**

ZAHVALA

*Ko tragično smo prejeli vest,
smo mislili, da to ni res,
da življenje mlado si končal,
ga kruti cesti daroval.
Zdaj solze za teboj teko,
spomin nate trajen bo.*

V 36. letu starosti je tragično preminil naš dobri ati, sin in brat

RUDI TRBOVC
iz velikih Poljan 18

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, znancem, kolektivu PE Kr-
mila Bršljin, ki so sočustvovali z nami in nam izrazili sožalje, pokojnemu darovali cvetje in
sveče ter ga v tako velikem številu pospremili na zadnji poti. Zahvaljujemo se tudi g. kaplanu za
opravljen obred, govornikoma in pevcem.

**Žalujoči: hčerkici Jani in Andreja, mama Tončka, brat Mirko z družino in ostalo
sorodstvo**

Če želite vsak četrtek v letu prejeti vsebinsko bogat in oglasno odmeven časopis, ki
ga bere blizu sto tisoč ljudi, izpolnite naročilnico in jo pošljite na naslov:
Dolenjski list, 8000 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p.212.
Za vse drugo bomo poskrbeli mi, vi pa pazite, da si ne bo ob četrtkih sosed iz vašega
poštnega nabiralnika pred vami "izposodil" vašega Dolenjskega lista.

Naročilnica za DOLENJSKI LIST

Š to naročilnico naročam DOLENJSKI LIST za:

Ime in priimek: _____ Upokojenec: da ne

Naslov (kraj, ulica, hišna številka): _____

_____ Pošta: _____

Naročnik izjavlja, da naročilo res velja zanj, dokler naročnine ne bo pisмено odpovedal, sicer pa
bo naročnino plačeval osebno ali s položnico, ki mu jo bo poslal Dolenjski list.

Naročnik bo časopis začel prejemati od prve številke dalje v mesecu: 1996.

Kraj: _____ Datum: _____ Podpis: _____

RAZVOJNI CENTER TIVOLI, d.o.o.
Šlandrova 10
1231 LJUBLJANA ČRNUČE
I š č e m o in takoj zaposlimo
1. 1 VODJO GRADBIŠČA
2. 1 GRADBENEGA DELOVODJA
3. 5 KVALIFICIRANIH TESARJEV
4. 5 KVALIFICIRANIH ZIDARJEV
Od kandidatov pričakujemo:
- pod 1.: dipl. inž. gradbeništva ali inž. gradbeništva, strokovni
izpit, najmanj 2 leti delovnih izkušenj
- pod 2.: gradbeni tehnik ali delovodska šola, 2 leti delovnih
izkušenj
- pod 3. in 4.: kvalificiran tesar oz. zidar in vsaj 1 leto delovnih
izkušenj.
Zaposlitev je za nedoločen čas, s 3-mesečnim poskusnim delom.
Delo je na naših gradbiščih v Republiki Sloveniji.
Delavcu nudimo primerno in prijetno delovno okolje, dober oseb-
ni dohodek.
V upanju, da se boste odločili za sodelovanje, pričakujemo vaše
prijave, najbolje pa je, da se oglasite osebno na naš naslov:
RC TIVOLI, d.o.o., Šlandrova 10, ČRNUČE, ali nas pokličite po
tel.: **(061) 161-17-03, 372-713**, da se o vsem dogovorimo.
Prijavljene kandidate bomo obvestili v 30 dneh po izbiri.

NOVOLES - LESNA INDUSTRIJA STRAŽA, D.D.
objavlja
R A Z P I S
prostih delovnih mest
1. VODJE KADROVSKE SLUŽBE
2. SOCIALNEGA DELAVCA
Od kandidatov pričakujemo, da bodo izpolnjevali naslednje
pogoje:
Pod točko 1:
- visoka ali višješolska izobrazba ustrezne družboslovne smeri
- tri leta delovnih izkušenj
Pod točko 2:
- visoka ali višja šola za socialno delo
- eno leto delovnih izkušenj.
Delovno razmerje bo sklenjeno za nedoločen čas, s polnim de-
lovnim časom.
Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati
pošljejo v 8 dneh po objavi na naslov:
NOVOLES, lesna industrija, d.d. - KADROVSKO-PRAVNI SEKTOR,
Straža, Na žago 6, z oznako "za razpis".
O izbiri bomo kandidate obvestili v 30 dneh po končanem zbiran-
ju prijav.

RADIO
104.5 105.9
107.3 107.5
91.2
OGNJIŠČE
tel. 152-11-26 fax. 152-13-62

SUZUKI
PRODAJA • SERVIS • REZERVNI DELI
AVTOSERVIS MURN
Resslova 4, Novo mesto ☎ 068/24-791

SWIFT 1,0 GLS 3V 15.990 DEM
• airbag
• el. nastavljiva ogledala

BALENO dianthus 1,6 GS 3 V 22.490 DEM
• airbag • servo volan • el. ogledala • el. pomik stekel •
cent. zaklepanje

BALENO dianthus 1,3 GL 3V 19.990 DEM
• airbag • servo volan

KOMBI CARRY VAN 5V 15.990 DEM

DARILO OB NAKUPU • DARILO OB NAKUPU

TRGOVINA
Edini časopis za trgovce, prodajalce in podjetnike

V NOVI ŠTEVILKI PREBERITE:
• Kataloška prodaja: Kupci radi potipajo, preden kupijo.
• Združevanje je za uspešne male trgovce.
• Telefon je odlično orodje, če ga znate uporabljati.
• Najem poslovnih prostorov: Brez papirja ne gre.

GM
Naročila sprejema:
GOSPODARSKI VESTNIK, Dunajska cesta 5, 1000 Ljubljana.
Po faksu gre hitreje: (061) 132 21 30.

ALFA NOVO MESTO, d.o.o.
Smolenja vas 10
Novo mesto

razpisuje prosta dela in naloge:

1. ŠIVILJA — 5 delavk
2. VODJA ŠIVALNICE IN KROJILNICE
— 1 delavec (- vka)

Zaposlitev je za nedoločen čas, preizkusni rok je 3 mesece.

Pogoji:
1. končana šiviljska šola,
2. končana srednja tekstilna šola, praktično znanje šivanja
in krojenja, poznavanje proizvodnih norm, sposobnost
vodenja.

Nudimo stimulativni OD.
Pisne prijave sprejemamo 8 dni po razpisu.
O izbiri vas bomo obvestili v roku 30 dni po dnevu razpisa.

VI NAM — MI VAM
oglas na kratko s pošto
po ☎ 068/323-610 ali 0609/623-116

PREVOZ OSEB IN BLAGA
JOŽICA KOBE, s.p.
Delovni čas od 8. do 14. ure.
☎ 068/ 58-314 in 0609/ 622-332

GOTOVINSKA POSOJILA
Gotovinska posojila, hitra realizacija, garancija čeki, hiše, zlatnina,
umetnine, starine, certifikatske delnice.
Mestna zastavljalnica, Cankarjeva 11 (pri Operi), Ljubljana, od 10. do 16.
ure, ☎ 061/210-174 in 061/126 20 70.

KOPALNICE
☎ (068) 322-879
NOVO-NOVO Krediti za kopalnice R+3% **NOVO-NOVO**
120 m² razstavnega prostora. Celovita ponudba.
Salon kopalniške opreme "Delfin", BTC Novo mesto.

KLJUČAVNIČARSTVO
MALERIČ
☎ 068/57-562
INOX posode in filtri za vino, oprema za čebelarje (posode za med, za
odkrivanje satja, za parno kuhanje voščin), kuhinjske nape, nerjaveče
dimne tuljave!

ART računalniki
Metlika
— nova avtobusna postaja —
☎ 068/59-545
GOSTINCI, TRGOVCI POZOR!
Računalniške rešitve vaših problemov. Nudimo vam programsko in
strojno opremo!

GOSTINCI!
TRGOVCI!
Registrske blagajne in računalniški sistemi za gostinsko in trgovinsko
poslovanje.
Biro elektronik, Kandijska 31, Novo mesto.
Informacije po ☎ (068) 321-090, Bojan Osolnik.

Ana Bevc

Marsičesa se lahko naučiš na tem svetu, tega, da imaš srce za soljudi in njihove probleme, pa nikoli. In prav je tako. Z ljudmi morajo delati ljudje v pravem pomenu te besede, še posebej če gre za tako občutljivo delo, kot je sociala. Ana Bevc, upokojena socialna delavka iz Novega mesta, ki ima za sabo več kot trideset let dela z ljudmi, ki tako rekoč sodijo na samo obrobje družbe, je vedno delala s srcem. V največje zadovoljstvo ji je bilo, če so bili z njeno pomočjo zadovoljni. Presenečena in vesela je bila, ko ji je v začetku junija Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve na predlog Socialne zbornice za letošnje leto podelilo nagrado za izjemne uspehe pri delu na področju socialnega varstva, saj tega ni pričakovala.

Ana, ki se je rodila v kmečko-mlinarski družini na Gore-njih Sušicah, je bila na svoje kmečko poreklo vedno ponosna. "Ker so nam med vojno Italijani požgali dom, je po vojni ves denar šel za gradnjo hiše, gospodarskega poslopja in obnovo mlina, zato smo živeli zelo skromno," pripoveduje. Leta 1952 je njen oče v obnovljenem mlinu spet začel mleti moko za okoliške kmete, v njem pa še danes melje Anin brat.

Ana je po štiriletni osnovni šoli na Gorenjih Sušicah odšla v nižjo gimnazijo v Dolenjske Toplice, kamor se je vsak dan odpravila peš. Po opravljeni nižji gimnaziji se je vpisala na novomeško gimnazijo in njeni sošolci pravijo, da je že takrat imela izoblikovan socialni čut. Na očetovo željo se je odločila za dveletni študij na višji šoli za socialno delo v Ljubljani, ker je dobila štipendijo.

Leta 1964 se je zaposlila na novomeškem centru za socialno delo. Leta 1971 je bila med ustanovitelji medobčinskega kluba zdravljenih alkoholikov

na Dolenjskem, v katerem je delala do leta 1979. Pri ustanavljanju takšnega kluba je pomagala tudi Trebanjcem in Brežičanom. V letu 1981 se je zaposlila kot strokovna tajnica na SIS socialnega skrbstva in socialnega varstva, kjer je delala vse do ukinitve sisov konec leta 1989. V tridesletnem obdobju je doživela vrsto reorganizacij in sprememb na področju socialnega varstva, pa tudi veliko prijetnih doživetij in spoznanj. "Rada bi napisala, kaj vse smo delali na področju socialne, saj me moti, da hočejo nekateri danes vse to izničiti. Čeprav bi lahko delala birokratsko, tega nisem nikoli počela, vedno sem bila v stiku z ljudmi, pa naj je šlo za invalide ali za Rome," pravi.

Z vstrajnostjo, strokovnostjo in odprtostjo za različne poglede je prav gotovo veliko prispevala k uresničitvi nekaterih konkretnih projektov, kot je bila dograditev doma starejših občanov, odprava arhitektonskih ovir za invalide v mestu, gradnja Varstveno-delovnega centra in poglobljeno ter strokovno reševanje socializacije Romov. V tem času je bil sprejet program gradnje romskega naselja v Žabjaku, leta 1988 so Romi pod strokovnim vodstvom kot usposabljanje za enostavna gradbena dela zgradili prvo hišo, nadalje pa je gradnja stekla po sistemu javnih del, leta 1992 je v naselju začel delovati tudi vrtec, ki je postal center vseh izobraževalnih programov, tudi za odrasle Rome. V dobrem desetletju je bilo za Rome zelo veliko narejenega in prav gotovo tudi po Anini zaslugi.

Ana nikoli ne govori, kaj je naredila, in si ne pripisuje zaslug, vedno pravi "naredili smo". Čeprav je rada delala v socialni in je v njej pustila tudi dober del življenja, se je upokojila pred polno delovno dobo. Po reorganizaciji občin se namreč ni strinjala z nekaterimi državnimi postopki, ki so zadevali področje socialnega varstva. "Vedno sem bila odkrita, stvari sem ocenjevala po strokovni plati, vendar tako malo pripravljenosti do pogovorov in upoštevanja strokovnosti še nisem doživela," pravi.

Vendar je Ana še naprej aktivna, saj se skrbi do soljudi ne dajo upokojiti, še naprej dela v društvu Sožitje za pomoč duševno prizadetim, potem v območni organizaciji RK in v društvu novomeških upokojencev. Pravi, da vsega tega ne bi zmogla, če ne bi imela podpore moža in hčere. Mnogi pa bi dodali, da vse to zmore zato, ker je Clovek z veliko začetni-
JOŽICA DORNIŽ

Kresnice vabile na kresovanje

Črnomaljsko jurjevanje in kresovanje je kljub slabemu vremenu dobro uspelo - Glavni namen prijateljsko druženje ljudi dobre volje - Vrsta dobrodošliih novosti

ČRNOMELJ - Čeprav vreme minuli konec tedna organizatorjem prirediteljem na prostem ni bilo najbolj naklonjeno, pa marsikje niso vrgli puške v koruzo. Tako tudi ne v črnomaljskem Zavodu za izobraževanje in kulturo (Ziku), ki je letos prvič pripravil jur-

ČAR JURJEVANJA IN KRESOVANJA - Množica belih narodnih noš - tudi to je čar črnomaljskega jurjevanja in kresovanja, saj pridejo na prireditve vse belokranjske folklorne skupine, ki jim ni vseeno, ali bo ostalo bogato ljudsko izročilo živo med ljudmi ali bo potonilo v pozabo. (Foto: M. B.-J.)

jevanje in kresovanje, ki je bilo sicer že trideset let zapovrstjo. Kresnice so v soboto zvečer, ko je bil vrhunec prireditve, ki se je sicer pričela v četrtek, končala pa v nedeljo, od črnomaljskega gradu so jurjevanjske drage privabile številne obiskovalce, ki doslej

takšnih povabil niso bili vajeni. To pa ni bila edina novost letošnjega jurjevanja in kresovanja. Bilo je še veliko drobnih presenečenj, ki so jih obiskovalci sprejeli z veseljem. Med njimi tudi pastirske igre, v katerih so uspešno nastopili celo tuji, ki jih tudi sicer v vseh dneh v Črnomlju ni manjkalo. Otvoritve jurjevanja se je udeležil celo angleški ambasador v Sloveniji.

A s prireditvijo niso bili zadovoljni le obiskovalci, ki so po sobotnem rajanju celo pod dežniki vztrajali do jutranjih nedeljskih ur, ampak tudi v Ziku. Jasna Šeruga-Muren, je povedala, da je prireditev dobro uspela, saj so dosegli glavni namen, torej da so ljudje doživeli jurjevanje kot ljudski praznik in veselo druženje, ki ga ni skalil niti dež. Zakaj neki, saj so se po nekaj tednih suše kmetje dežja vendar razveselili! V Ziku so se potrudili, da so poleg ljudskih pesmi, plesov in običajev, ki so jih prikazale folklorne skupine in kresnice ter Jazo, tudi sami precej raziskovali stare običaje. Zatrjujejo, da bodo s tem nadaljevali ter da bo na temeljnem kamnu, ki so ga zakopali letos, v prihodnjem letu zrastle še vrsta novosti in popestritev ter presenečenj za obiskovalce. Ponudili pa bodo morda še več spremljajočih prireditev kot letos, poleg dobre volje in pristnih belokranjskih spominčkov pa tudi še več dobrot, ki so jih spekle kmečke žene, da jih ne bo zmanjkalo že v nedeljo zgodaj popoldne.
M. BEZEK-JAKŠE

POLETJE V BTC-JU

NOVO MESTO - Pričela se je velika nagradna igra, ki sodi v sklop prireditev z naslovom Poletje v BTC-ju in jo pripravljajo prodajalne v novomeškem BTC-ju. Trajala bo do jeseni, prva etapa pa se bo s celodnevno akcijo zaključila jutri, v petek, 28. junija. V nagradno igro so vključeni prav vsi kupci, ki ob nakupih v BTC-ju izpolnijo nagradni kupon in ga oddajo v prodajalnah. Jutrišnje nakupovalno-zabavno popoldne bo postreglo z nastopi številnih znanih in manj znanih pevcev in ansamblov, med drugimi bodo nastopili Vili Resnik, ansambl Toni Verderber, Ivan Pugelj in Šaleški odmev, duo Palma, program za otroke pa bosta predstavili mladi pevki Moni Tkalec in Monika Tratnik. Obiskovalci BTC-ja bodo v prodajalnah in na stojnicah pred poslopjem deležni številnih popustov in prodajnih akcij, znani slovenski proizvajalci bodo brezplačno predstavljali svoje prehranbene proizvode, ob 19. uri bo na sporedu 1. etapno nagradno žrebanje akcije Poletje v BTC-ju, zatem pa bo pred BTC-jem še veselica z znanimi ansambli in gostinsko ponudbo.

• Skopost je največja revščina. (Pregovor)

• Ne zamenjaj življenja s sanjami. (Gary)

DNEVI

DIVJAČINSKIH JEDI

GOSPODIČNA NA GORJANCIH - Tukajšnji dom Vin-ka Paderšiča, katerega oskrbnik je gostinec Vojko Mrhar, je organiziral 14., 15. in 16. junija dneve divjačinskih jedi. Jedilnik je ponujal skupno 25 jedi, upoštevajoč še priloge in sladice, pa je bil precej daljši. Med hladnimi predjedmi, ki so bile na voljo v tistih dneh, omenjajo medvedje in jelenje pršute ter salame in klobase iz divjačinskega mesa. Med glavnimi jedmi je bilo na voljo na več načinov pripravljeno meso medveda, gamsa, srnjadi, divjega prašiča, jelenjadi, fazana, prepelice in polhov. Vse ponujene sladice so pripravili in sestavili iz gozdnih sadežev. Večino navedenih vrst jedi lahko obiskovalci Gospodične dobijo še v teh dneh.

MALA SLOVENIJA V DOLENJSKIH TOPLICAH - V Taboru mladih ta čas Zveza prijateljev mladine iz Novega mesta gosti mlade osnovnošolske počitničarje iz domala vseh večjih slovenskih mest. Tem so se pridružili še košarkarji kluba Krka iz Novega mesta. Na sliki: V nedeljo zvečer je na otvoritvi tabora nastopila plesna in najvišja skupina Bombe iz Žirov (državni prvaki v tej vrsti) in akrobatska skupina Paglavci iz istega kraja. Obe skupini ta čas izpopolnjujeta svoje znanje na Veselih počitnicah. (Foto: J. Pavlin)

Vseslovenski tabor mladih

Letos bo v Dolenjskih Toplicah preživelo počitnice skoraj 2000 mladih - Od lani številne novosti

DOLENJSKE TOPLICE - Občinska zveza prijateljev mladine Mojca Novo mesto je tudi letošnje poletje, že tretjič zapored, pripravila vseslovenske počitnice za osnovnošolce in srednješolce iz različnih krajev Slovenije in tujine. V Taboru mladih Slovenije letos v 35 skupinah prihaja skoraj 2000 mladih, ki bi radi del svojih prostih dni preživeli malo druga-

če: v naravi, v 32 hiškah, s svojimi sovrstniki in to na zelo zanimive načine, ki jih ponuja bogat program.

Da je za tabor vse večje zanimanje, je povedal tudi Janez Pavlin, predsednik Zveze prijateljev mladine Mojca. Prav zato "Vesele počitnice 1996" organizirajo v dveh terminih: od 23. do 19. junija in od 30. junija do 6. julija. Gostili (so) bodo športnike, glasbenike, malošolarje, folkloriste, mlade gasilce pa tudi Rome in begunce v okviru projekta Vsi drugačni vsi enakopravni. Zaradi potrebe po dodatnih ležiščih so od lanske sezone uredili skupna ležišča še za 26 oseb, tako da lahko sedaj v taboru naenkrat biva 131 otrok. Organizatorji so s pomočjo delavcev iz programa javnih del in s prostovoljnimi delom poskrbeli še za nekaj izboljšav: vseh 32 hišic so dodatno toplotno izolirali, tlakovali so več kot 600 kvadratnih metrov površin pred hišicami, postavili so uto, kjer se bodo lahko otroci zabavali v primeru slabega vremena itd. V prihodnje pa želijo postaviti še 16 novih hišk.
L. MURN

DOLENJSKI LIST
 vaš četrtkov prijatelj

SMEH JE POL ZDRAVJA
 Šale izbira Bojan Ajdič

Vprašanje
 "Ali bi se poročila z bedakom zaradi njegovega denarja?" sprajšuje fant svoje dekle.
 Ta mu odgovori: "Odvisno je od tega, ljubček, koliko denarja ima!"

Previdnost
 Ko je žena rekla možu, da jih bodo popoldne obiskali znanci in prijatelji, je začel odnašati knjige s knjižne police v spalnico.
 "Se mar bojiš, da bodo gostje vzeli tvoje knjige?" ga vpraša žena.
 "Ne, odnašam jih zato, da ne bi kdo prepoznal svojih knjig!"

Halo, tukaj je bralec Dolenjca!

Belokranjski borci nasprotujejo prenašanju zgodovine ob papeževem obisku - Za vse večji kriminal med Romi kriv denarni dodatek? - Bojan Tudija predlaga rešitev

Prvi nas je poklical **Lojze Jerman** iz Črnomlja in povedal sledeče: "Belokranjci se ne moremo strinjati s tem, da so cerkveni dostojanstveniki z njihovim vrhovnim poglavarjem papežem na čelu zanikali narodnoosvobodilni boj Slovencev proti okupatorju.

Bela krajina je dajala zadnji kos kruha našim borcem, zato smo toliko bolj ogorčeni, ker predsednik države Milan Kučan, ki je na prireditvah papeževga obiska prisostvoval, ni odločneje ugovarjal prenašanju zgodovine in s tem zanikanju našega prispevka k osvoboditvi domovine in porazu protifašističnih sil, kar nam priznava ves svet. Takí enostranski nastopi ne morejo prispevati k spravi, ampak nasprotno k ponovni delitvi. Škoda toliko truda in porabljenega denarja za ta obisk."

Poklicala nas je tudi prizadeta **bralka iz Šentjerneja**, ki se sprašuje, če se sedaj lahko gradi brez vsakega dovoljenja. Šentjernejčanka namreč opaža, da nekateri v njeni bližini veselo gradijo brez dokumentov, njej, ki se je hotela lotiti gradnje legalno, se pravi z vsemi ustreznimi dovoljenji, pa na občini tega niso dovolili.

Bralka z Bučke, ki je na lastni koži skusila izgnanstvo, lakoto in še marsikaj hudega v drugi svetovni vojni, se je oglasila na pisanje dr. Jožeta Pučnika. Dejala je, naj Pučnik raje pokaže, kdo je kriv, da so slovenski fantje šli v belo

gardo, sicer sprava ne bo možna. Dodala je še, da v parlamentu vsi gledajo le zase, za svojo plačo, puščajo pa propadati tovarne, ki so včasih dajale kruh tisočim delavcem in s tem tudi njihovim družinam.

Na pisanje o streljanju v Semiču se je oglasil **Bojan Tudija iz romskega naselja v Šmihelu**, sicer predstavnik Romov na Dolenjskem. Dejal je, da tudi on opaža, da je med Romi zadnja leta vse več kriminala in da bo glede tega potrebno nekaj storiti. Misli, da so policisti v Semiču naredili vse, kar je v njihovi moči in pristojnosti, zato ga je toliko bolj presenetil naslov prispevka, ker meni, da s tem, ko bodo krajani vzeli stvari v svoje roke, ne bodo ničesar rešili. Več o tem piše Bojan Tudija še v odgovoru na članek "Bodo Semičani vzeli pravico v svoje roke?" (DL 20. junija 11. stran).

Za konec nas je poklical **Peter Milakovič iz Jablanc pri Kostanjevici**, ki je naš redni bralec in zadnje čase na prvi strani časopisa pogreša napovednik. Meni, da ga zaradi navala oglasov ne bi smeli ukiniti.
J. D.

Halo, tukaj DOLENJSKI LIST!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo še več sodelovanja z bralec. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvaliti, ali pa le opozoriti na zanimiv dogodek iz domačih krajev - pokličite nas! Prilistnili vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet in po možnosti poiskali odgovor na vaše vprašanje. Na telefonski številki (068)323-606 vas čakamo vas vsak četrtek med 20. in 21. uro. Dežurni novinar vam bo pozorno prisluhnil.

Dolenjske Novice.

1885-1919
 kratkočasnice izbral Jože Dular

Pri maturi

Profesor: "Zakaj ne odgovorite? Ali vam je morda vprašanje pretežko?"
 Dijak: "Vprašanje mi ni težko, ampak odgovor!"

Iz šole

Dijak brzjavi po srečno prestani skušnji: "Nehajte moliti, zdelal sem."

Skopuška

Nekega skopuha je njegov revni brat pismeno prosil za podporo. Skopuh ni vedel, kako bi se izgovoril, da bi ne bilo treba nič dati, slednjič pa je bratu odpisal:
 "Ljubi brat! Tvojega zadnjega pisma, kjer me prosiš za podporo, nisem prejel."

Dober zagovornik

Doktor je zagovarjal tatu takole: "Gospodje porotniki, pomislite, da je vlomil v hišo v trdi noči, ko se težko loči, kaj je moje, kaj tvoje."